

KALENDAR

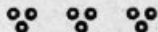
NAJSVETEŠEGA SRCA JEZUŠOVOGA

NA 1914. LETO.

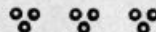
1915.

Kalendar za Marijin list.

Cena 60 filerov.

(30 krajcarov).

SZOMBATHELY,
CERKVENA ŠTAMPARIJA.

Hilfing

2129 / 10-11-12

2129 / 10-11-12

N 21.671/964

Vszakomi csitatel

toga kalendara

bi mogo doma drzsati od doszta vracsitelov i profesorov preporacsani <Bengueliment> szred-sztov. Benguelimen je najboljse :: :: :: :: :

bol vfihszajocse delo

Bengueliment je potreben pri sledecisih bolah :

Süsi,

bol zsil,
bol glave,
bol lica i
krizeciov
i. t. d.

Najboljszije
proti gri-
žaji kuk.

Giht,

bol zobov,
trganje,
szmicanje
i. t. d.

Bengueliment

odpravi na-
szec, zmr-
znja no-
nogo, csen
brade.

Naj sze njim dosztaja vszik-
dar paziti ne ime i szamo

Dr Bengue-ov

BENGUELIMENT

proziti. Dobi sze vu tubu-
sah iz erca K 2.40 vu vsza-
koj apoteki. Csi sze ne dobi,
naj sze Njim dosztaja obrnotti
k centralnomi szklc diseci :

Apotheke, „Zum heiligen Geist“

Wien, I., Operngasse 16., Depot No. 106.

Sc. k. dezs. premijov pohvaljeni

Najmensza postne poszljitev 1 tuhuz, steromi
cena je 2.60. Csi sze penezi naprej notri
poslejo poszljitev sze zgodi brezi postnaine.

2 tubusa K 5.—
3 tubusi K 7.50

Pazimo na

ime Barber !

Idealno
szredszto
pozsene

Pazimo na

ime Barber !

SAGRADA BARBER

brezi vszega kvarnoga na-
szledka, vees, kak 20 let, na
klinikah vö szprobeno, tiho,
csiszto iz rasztlin, naturalno
delo, sztero sze redi v Becsi

Vu apoteki „Szv. Düha“

Gvüszno pomaga

proti sztavlenomi, zsmetnomi
sztolci, proti manjoszti csrev,
proti doli szedanyi tücsave.

Profeszorje, vracsitelje i publi-
kum sze vees 20 let sz haszkom
nücajo Sagrada Barber na re-
gulivanje prekühanja, ar proti
vszem drugim lakszirajocsim
szredsztvam krepi szalodec, csreva
i po csaszti de ne potrebno vees
lakszirajocsega szredsztva jemati.

Nego pazimi **BARBER**, ar to je znamen-
na ime pravoga dela.

Edna skatla 2.40 K, skatla na
probo 70 fill., vu najvees apo-
tekah sze dobi, obrnte sze edino
mi narejavci, kvee je adresz :

Apotheke, „Zum neiligen Geist“

Wien, I., Operngasse 16., Depot No. 106.

S. c. k. dezs. premijov pohvaljen.

Pazimo na

ime Barber !

Najmensi postni poszljite-
v : 1 izvirna szkatla
2.60 K. Ali 4 skatle na
probo 3 kor. Csi sze pe-
nozi naprej notri poslejo
poszljitev brezi postnaine.

Pazimo na

ime Barber !

„Štero je pa vu dobro zemlo spadnolo, tej so ki vu srei lepom i dobrom slišavši to reč, obdržavajo njo i sad prinašajo vu trplivosti.“ Luk. 8, 15.

KALENDAR

NAJSVETEŠEGA SRCA JEZUŠOVOGA

Na 1914. navadno leto.

Z dovoljenjom Sombotelske višesnje cerkvene oblasti.

XI. LETNI TEČAJ.

VSA PRAVICA ZADRŽANA.

Cena 60 filerov.

Na svetlo dan od sombotelske cerkvene štamparije.

Januar

—
31 dnevov
—
ma.

Sečen.

1 ga je den 8 v.
27 m. dugi; do
konca meseca zraste
59 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Četrtek	Novo leto Obrez. Jez.	☾	7 50	4 17	predp	pop.
2 Petek	Makar apat. †	☾	49	18	10 53	10 25
3 Sobota	Genovefa dev.	☾	49	19	11 7	11 43
1. Po smrti Herodeša se je skazal angel Jožefi. Mataj II. 19—23.						
4 Nedela	Titus p. ☾	☾	7 49	4 20	11 21	predp
5 Ponedelek	Telesfor p. m.	☾	49	21	11 35	12 49
6 Tork	Sveli tre Krali	☾	49	22	11 52	1 57
7 Sreda	Rajmund sp.	☾	49	23	pop.	3 7
8 Četrtek	Severin apat.	☾	49	24	12 43	4 19
9 Petek	Julian m. †	☾	48	25	1 23	5 31
10 Sobota	Vilmoš	☾	48	27	2 15	6 37

2. Kda bi Jezuš dvanajset let star bio. Luk. II. 42—52.

11 Nedela	I. po treh Kralih	☾	7 48	4 28	3 22	7 34
12 Ponedelek	Tacian p.	☾	47	30	4 39	8 17
13 Tork	40 vojakov	☾	47	31	6 3	8 50
14 Sreda	Hilarius p.	☾	47	32	7 27	9 16
15 Četrtek	Pavel püščavnik	☾	46	33	8 51	9 37
16 Petek	Marcel p. m. †	☾	45	35	10 11	9 55
17 Sobota	Anton püščavnik	☾	44	36	11 32	10 13

3. Svadba je včinjena v Kani. Jan. II. 1—11.

18 Nedela	II po treh Kralih	☾	7 43	4 37	predp	10 30
19 Ponedelek	Kanut kral m.	☾	43	37	12 53	10 49
20 Tork	Fabjan i Sebastjan	☾	42	38	2 16	11 15
21 Sreda	Agneš d. m.	☾	41	41	3 37	11 44
22 Četrtek	Vince m.	☾	40	43	4 55	pop.
23 Petek	Janoš od almoštva †	☾	39	45	6 2	1 20
24 Sobota	Timotej p.	☾	38	46	6 56	2 25

4. Gobavi prosí : Gospodne, či ščes, lahko me očistiš. Mataj VIII. 1—13.

25 Nedela	III po treh Kralih	☾	7 37	4 47	7 34	3 39
26 Ponedelek	Polikarp p. m.	☾	36	49	8 4	4 54
27 Tork	Janoš Zlatovustni	☾	35	51	8 25	6 7
28 Sreda	Agneš dev.	☾	34	52	8 43	7 17
29 Četrtek	Ferenc Salezki	☾	33	54	8 59	8 24
30 Petek	Martina dev. †	☾	32	55	9 12	9 30
31 Sobota	Peter Nolask. sp.	☾	31	57	9 26	10 35

Izraelski kalender.

5674.

Jan. 1. Tebeth 5.
Jan. 3. Tebeth 5. S. Va
jigas
Jan. 8. Tebeth 10. Jeruzs.
ostr. b.
Jan. 10. Tebeth. 12. S.
Vajekhi.
Jan. 17. Tebeth 19. S.
Semoth.
Jan. 24. Tebeth 26. S.
Vaera.
Jan. 28. Sebat 1. Ros K.
Jan. 31. Sebat 4. S. Bo.

Spremeni meseca.

☾ Prvi krajec 4-ga ob
3 v. 9 m. pop.
☾ Pun 12-ga ob 6 v.
9 m. predp.
☾ Zadnji krajec 19-ga
ob 1 v. 30 m. predp.
☾ Mlad 26-ga ob 7 v.
34 m. predp.

Vremen,

po Herscheli:

Vu začetki meseca
lepo i vugodno, 12—19
spremenljivo, 19—26
velki mraz, konec me-
seca spremenljivo. Vi-
heri.

Zlati tanač:

Novo leto začneš, po-
novi se i vu duši. To
leto ti zna slednje biti.
Grozovitno bi bilo z
grešniov dušov vu roke
Boga spadnoti.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	kor.	fil.	fil.

Pravilo staroga kmeta za januar:

Vedno novo leto

Pavlov veter

Či je toplo v Januari,

Da nam dobro žetvo.

Je ne dober.

Sprotoletje se pokvari.

Februar

—
28 dnevov
—
ma.

Süšec.

1-ga je den 9 v.
28 m. dugi; do
konca meseca zraste
1 v. 26 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
-----	-------------------	----------	-------------------------	-------------------------	--------------------------	--------------------------

5. Veliko gibanje je postanolo na morji. Mataj VIII. 23 - 27.

1 Nedela	IV. po treh Kralih	☾	7 30	4 58	9 40	11 41
2 Ponedel	Svečnica	☾	28	59	9 57	predb
3 Tork	Balaš p. m.	☾	27	5 1	10 15	12 50
4 Sreda	Andraš Kors. Veronika	☾	26	3	10 40	2 00
5 Četrtek	Agata dev. m.	☾	24	5	11 14	3 11
6 Petek	Dora dev. m.	†	22	6	11 59	4 19
7 Soboda	Romuald apat	☾	21	7	pop.	5 18

6. Od delavcov vu vinogradi. Mataj XX. 1-16.

8 Nedela	I. pred pepelnicov	☾	7 20	5 9	2 11	6 9
9 Ponedlek	Cirill Aleksandr.	☾	19	11	3 35	6 47
10 Tork	Skolastika	☾	17	13	5 00	7 16
11 Sreda	Skazanje Nev. Dev. M.	☾	15	14	6 26	7 39
12 Četrtek	Eulalia	☾	14	15	7 50	7 59
13 Petek	Katarena od Riči	†	12	17	9 14	8 18
14 Sobota	Balentin dūhovnik	☾	10	18	10 38	8 35

7. Prilika od sejača i semena. Luk. VIII. 4-15.

15 Nedela	II. pred pepelnicov	☾	7 9	5 20	predb	8 54
16 Ponedlek	Julianna dev. m.	☾	7	22	12 3	9 17
17 Tork	Donat m.	☾	5	23	1 27	9 46
18 Sreda	Simeon p. m.	☾	4	25	2 46	10 24
19 Četrtek	Konrad sp.	☾	2	26	3 57	11 14
20 Petek	Eleuterij p.	†	7 0	28	4 53	pop.
21 Sobota	Severian m.	☾	6 59	30	5 36	1 26

8. Jezus ozdravi slepoga. Luk. XVII. 31-41.

22 Nedela	III. pred pepelnicov	☾	6 57	5 32	6 7	2 40
23 Ponedlek	Peter Damj pūsp.	☾	55	33	6 31	3 53
24 Tork	Matjaš ap.	☾	53	34	6 50	5 3
25 Sreda	Pepelnica	☾	52	36	7 5	6 11
26 Četrtek	Margeta. Aleksander	†	50	37	7 19	7 17
27 Petek	Leander	†	48	39	7 33	8 24
28 Sobota	Roman apat.	†	46	40	7 46	9 29

Izraelski kalendar.

5674.

Febr. 7. Sebat 11. S. Besa.
Febr. 11. Sebat 15. tak
ūnepe
Febr. 14. Sebat 18. S. Jithro
Febr. 21. Sebat 25. S. Misp.
Febr. 26. Sebat 30. Ros
Khodes.
Febr. 27. Adar 1. R. Kh.
Febr. 28. Adar 2. S. Ther.

Spremeni meseca.

- ☾ Prvi krajec 3-ga ob
11 v. 33 m. predp.
- ☾ Pun 10-ga ob 6 v.
35 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 17-ga
ob 10 v. 23 m. predp.
- ☾ Mlad 25-ga ob 1 v.
2 m. predp.

Vremen

po Herscheli :

Prvo polovico spre-
menljivo, vetrovje, 17-25
hladno, dosta deža i
snega. Na konci preveč
mrzlo.

Zlati tanač.

Fašenski dnevi so, pazi,
da vu njih i ti se ne
zmotiš i nežužnosti ne
zgubiš. Vse veselje mine
i samo žalost i neza-
dovolnost za seбом niha

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo staroga kmeta za februar:

Topla Svečnica
Sneg, mraz prinese.

Mrzla Svečnica
Oba odžene.

Matjas či ne najde leda,
Ga napravi, telko gleda.

Marc

31 dnevov
ma.

Mall traven.

1-ga je den 10 v.
57 m. dugi; do
konca meseca zra-
ste 1 v. 44 m.
21-ga o plodne
začetek sprotoletja.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.	
9. Hūdi dūh skušava Jezuša. Mataj IV. 1—11.							
1	Nedela	1. postna	☾	6 44	5 41	8 1	10 37
2	Ponedelek	Simplicij papa	+	42	43	8 19	11 46
3	Tork	Kunigunda	+	40	45	8 42	pred.
4	Sreda	Kašimir sp. Kvatri	++	38	46	9 11	12 56
5	Četrtek	Euzebij m.	☾+	36	48	9 48	2 3
6	Petek	Perpetua i Felicitaš	++	34	49	10 40	3 5
7	Sobota	Tomaš Akvit.	+	32	51	11 44	3 59
10. Vzeo je Jezuš s sobom Petra i Janoša i Jakoba i preobrazo se je. Mataj XVIII. 1—9.							
8	Nedela	II. postna	☾	6 30	5 52	pop.	4 41
9	Ponedelek	Franciška Rimska	+	28	54	2 25	5 14
10	Tork	40 mantrnikov.	+	26	55	3 51	5 40
11	Sreda	Heraklij	+	24	57	5 17	6 1
12	Četrtek	Gregor papa	☾+	22	59	6 43	6 19
13	Petek	Rozina	++	20	6 0	8 9	6 38
14	Sobota	Matilda kralica	+	18	1	9 39	7 3
11. Jezuš izžene vruga iz nemoga. Luk. XI. 14—28.							
15	Nedela	III. postna	☾	6 16	6 2	11 7	7 19
16	Ponedelek	Heribert p.	+	14	4	pred.	7 45
17	Tork	Gertrud dev.	+	12	6	12 33	8 20
18	Sreda	Ciril jeruzalemski	☾+	10	7	1 48	9 1
19	Četrtek	Jožef, hranitelj Jez.	+	8	8	2 52	10 8
20	Petek	Joakim	++	6	10	3 38	11 16
21	Sobota	Benedik apat.	+	4	12	4 11	pop.
12. Jezuš nahrani 5 jezero moškov. Jan. VI. 1—16.							
22	Nedela	IV. postna	☾	6 2	6 13	4 37	1 43
23	Ponedelek	Viktorijan	+	6 0	14	4 57	2 54
24	Tork	Gabriel arkangel	+	5 58	16	5 14	4 1
25	Sreda	Ceplena Marija	+	56	17	5 27	5 8
26	Četrtek	Emanuel	☾+	54	18	5 40	6 14
27	Petek	Janoš Damaski	++	52	20	5 54	7 19
28	Sobota	Janoš kapistranski	+	50	22	6 10	8 26
13. Pravo je Jezuš vnožini: Sto iz vas pokara me greha? Jan. VIII. 46—59.							
29	Nedela	V. postna (čarna)	☾	5 48	6 23	6 26	9 34
30	Ponedelek	Kvirin	+	46	24	6 46	10 44
31	Tork	Balbina dev.	+	44	26	7 12	11 52

Izraelszki kalendar.

5674.

Marc. 7. Adar. 9. S. The-
zave.
Marc. 11. Adar. 13. Eszter
bójt.
Marc. 12. Adar. 14. Purim
Marc. 13. Adar. 15. Susan-
Purim.
Marc. 14. Adar. 16. S. Ki
Thiza.
Marc. 21. Adar. 23. s. Va-
jakhel, Pek.
Marc. 28. Nir. 1. S. Va-
jik. R. Kh.

Spremeni meseca.

☾ Prvi krajec 5-ga
ob 6 v. 3 m. predp.
☾ Pun 12-ga ob 5 v.
18 m. predp.
☾ Zadnji krajec 18-ga
ob 8 v. 39 m. pop.
☾ Mlad 26-ga ob 7 v.
9 m. pop.

Vremen

po Herscheli :

Prvo polovico vetrov-
je, mokro; drugo po-
lovico spremenljivo.

Zlati tanacs:

Postni čas je, poleg
cerkvene zapovedi vze-
mi vūzemski svestva.
Delaj pokoro, očisti si
dūšo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztaroga kmeta za marec:

Vaprihi se ovce v ovčarno zaprejo, Kakse na den Mantrnikov je vreme, Toplo nam je sprotoletje,
Či marcija one po pasi blejejo. Takse nam stirdeset dnij nepobegne. Či prav prido goske divje.

April

30 dnevov.

ma.

Velki traven.

1-ga je den 12 v.
45 m. dugi; do
konca meseca zraste
1 v. 35 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sreda	Hugon p.	☾	5 42	6 27	7 47	predp.
2 Četrtek	Franciskus Paulanski	☾	40	28	8 32	12 56
3 Petek	Marija 7 žalosti	☾	38	29	9 30	1 51
4 Sobota	Izidor p.	☾	36	31	10 40	2 36

14. Kda bi se Jezuš, približavao, vnožina presterala gvant na pot.
Mataj XXI. 1—9.

5 Nedela	VI. postna (cvetna)	☾	5 34	6 33	11 58	3 12
6 Ponedelek	Celesin papa	☾	32	34	pop.	3 39
7 Tork	Eberhard puščavnik	☾	30	35	2 44	4 2
8 Sreda	Dionizij púspek	☾	28	37	4 7	4 22
9 Četrtek	Velki četrtek	☾	26	38	5 34	4 38
10 Petek	Velki petek	☾	24	39	7 3	4 57
11 Sobota	Velka sobota	☾	22	41	8 32	5 18

15. Jezuš vstane od mrtvih. Marko XVI. 1—7.

12 Nedela	Vüzem. Goristanenje J.	☾	5 20	6 43	10 3	5 43
13 Ponedel.	Vüzamski ponedelek	☾	18	44	11 27	6 17
14 Tork	Justin m.	☾	16	45	predp	7 00
15 Sreda	Anastazia dev.	☾	14	46	12 37	7 56
16 Četrtek	Lambert m.	☾	12	48	1 33	9 4
17 Petek	Anicet p.	☾	10	49	2 13	10 18
18 Sobota	Apollonius m.	☾	9	51	2 42	11 32

16. Jezuš se prikaže apostolom pri zaprtih dverah. Jan. XX. 19—31.

19 Nedela	I. po Vüzmi (bela)	☾	5 7	6 52	3 2	pop.
20 Ponedelek	Teodor sp.	☾	5	54	3 20	1 53
21 Tork	Anzelm p.	☾	3	55	3 36	2 59
22 Sreda	Soter in Kaj	☾	1	57	3 49	4 4
23 Četrtek	Adalbert p.	☾	4 59	58	4 3	5 10
24 Petek	Jürij m.	☾	58	7 0	4 17	6 16
25 Sobota	Marko evangelist	☾	56	1	4 33	7 25

17. Jas sam dober pastir. Jan. X. 11—16.

26 Nedela	II. po Vüzmi.	☾	4 53	7 2	4 52	8 34
27 Ponedelek	Zifa	☾	54	4	5 26	9 43
28 Tork	Pavel od Križa	☾	51	6	5 48	10 48
28 Sreda	Peter m.	☾	49	7	6 30	11 46
30 Četrtek	Katarina Sijenska	☾	48	8	7 25	☾m.

Izraelski kalendar.

5674.

Apr. 4. Niz 8. S. Zav.
Apr. 11. Niz 15. S. Pas-
szah 1. n.
Apr. 12. Niz 16. Passzah
2. n.
Apr. 17. Niz 21. Sebii sel P.
Apr. 18. Niz 22. S. Akar.
sel. P.
Apr. 25. Niz. 29. S. Se-
min. 1. P.
Apr. 26. Niz 30. Ros Kho-
des.
Apr. 27. Ijar 1. Ros Kh.

Spremeni meseca.

☾ Prvi krajec 3-ga ob
8 v. 41 m. pop.
☉ Pun 10-ga ob 2 v.
28 m. pop.
☾ Zadnji krajec 17-ga
ob 8 v. 52 m. predp.
☉ Mlad 25-ga ob 12
v. 22 m. pop.

Vremen

po Herscheli :

Prvo polovico hladno
mokro; 10—17 lepo,
vugodno, 17—25 sprej
menljivo; na konc-
deževno.

Zlati tanač :

Goristanenje Jezušovo
veselje je nam prineslo,
skrbi se, da vüzemsko
čisto veselje i mir ostane
vsikdar vu tvojem srci.
Vu srci svete misli
morejo biti, tak bodemo
obslužavali vekivečne
svetke vu nebi.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo staroga kmeta za april :

Suhša v aprili
Škodi rastlini

A vlažen april
Da sada obil,

April slane ne trpi,
Či ednok že v njem grmi.

Maj

—
31 dnevov
—
ma.

Risalsček.

1-ga je den 14 v.
24 m. dugi; do kon-
ca meseca zraste 1
v. 12 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Petek Filip i Jakob apoštola †	☾	4 46	7 10	8 28	12 34
2	Sobota Athanaziuš p.	☾	44	11	9 43	1 12
18. Edno malo i že me ne te vidili. Vi te se žalostili, nego žalost vaša se obrne na radost. Jan. XVI. 16—22.						
3	Nedela III. po Vüzmi ☾	☾	4 42	7 12	11 1	1 42
4	Ponedelek Florijan mantrnik	☾	41	13	pop.	2 4
5	Tork Pius V. papa	☾	40	14	1 42	2 24
6	Sreda Janoš evangelist	☾	38	16	3 5	2 42
7	Četrtek Stanislav p. m.	☾	36	17	4 20	3 00
8	Petek Prikazanje Mihaela †	☾	34	18	5 57	3 19
9	Sobota Gregor Naz. p.	☾	33	20	7 28	3 42
19. Jezuš obeča vučenikom Dúha Svetoga. Jan. XVI. 5—14.						
10	Nedela IV. po Vüzmi ☽	☽	4 32	7 22	8 56	4 11
11	Ponedelek Mamert p.	☽	30	23	10 16	4 49
12	Tork Pankrac m.	☽	28	24	11 20	5 40
13	Sreda Servac m.	☽	27	25	predp	6 45
14	Četrtek Bonifac m.	☽	26	27	12 6	7 59
15	Petek Janoš de la Salle †	☽	25	28	12 41	9 16
16	Sobota Janoš Nepomuc ☾	☽	24	29	1 6	10 31
20. Či kaj prosili bodete Očo vu mojem Imeni, da vam. Jan. XVI. 23—30.						
17	Nedela V. po Vüzmi	☽	4 23	7 30	1 26	11 42
18	Ponedelek Venanc m.	☽	22	31	1 41	pop.
19	Tork Pudenciana dev.	Križni tjedn	21	33	1 55	1 55
20	Sreda Bernardin Sijenski		19	34	2 9	3 1
21	Četrtek Vnebo stopljenje Jez.	☽	18	35	2 23	4 7
22	Petek Julija dev. †	☽	17	36	2 39	5 14
23	Sobota Deziderij p. m.	☽	16	37	2 57	6 23
21. Kda pride Oveselitel, on bode svedočanstvo činio od meme. Jan. XV. 26.						
24	Nedela VI. po Vüzmi	☽	4 15	7 38	3 20	7 33
25	Ponedelek Urban papa ☽	☽	14	39	3 50	8 40
26	Tork Filip Nev. sp.	☽	13	41	4 29	9 40
27	Sreda Beda sp.	☽	12	42	5 19	10 32
28	Četrtek Augustin Kantur.	☽	11	43	6 22	11 12
29	Petek Magdalena Pazziska †	☽	11	44	7 34	11 43
30	Sobota Ferdinand kral ††	☽	10	45	8 50	predp
22. Jezuš guči od Dúha Svetoga i lübezni. Jan. XVI. 23—31.						
31	Nedela Risali. Prisëstje Dúha.	☽	4 9	7 46	10 9	12

Izraelski kalendar.

5674.

Maj. 2. Ijar 6. S. Thasz.
Mez. 2. Per.
Maj. 4. Ijar 8. Seni bójt.
Maj. 7. Ijar 11. Kham. bójt.
Maj. 9. Ijar 13. S. Akh.
Moth. Ked. 3. Per.
Maj. 11. Ijar 15. Seni bójt.
Maj. 14. Ijar 18. Lag beam.
Maj. 16. Ijar 20. S. Emor.
4. Per.
Maj. k3. Ijar 27. S. Behar.
Bek. 5. Per.
Maj. 26. Szivan 1. R. K.
Maj. 30. Szivan 5. S. Ba-
midbar 6. Per.
Maj. 31. Szivan. 6. Sabuoth.
1 n.

Spremeni meseca.

☾ Prvi krajec 3-ga
ob 7 v. 29 m. predp.
● Pun 9-ga ob 10 v.
31 m. pop.
☾ Zadnji krajec 16-ga
ob 11 v. 12 m. pop.
● Mlad 25-ga ob 3 v.
35 m. predp.

Vremen

po Herscheli :

3—9 deževno, vetrov-
je; 9—25 lepo; na
konec deževno.

Zlati tanač :

Maj nam rože pri-
nese, okinčaj ž njimi
najlepšo rožo, Marijo
Devico. Casti njo z
vüstami, najbolje pa s
tem, da greha boš se
ogibo. Marija vu grehs-
nom sreči veselja ne
naide.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pvavilo staroga kmeta za maj :

Slan'ca v začetki meszeca maja Dnevi Servac, Pongrac, Bonifac'ja lepi Za vol mraza boj bojec'i.
 Zoritvi sada jako nagaja Sladkim vinčekom nam napunijo kleti. Kómaj Vrban pride zpeči.

Junij

—
30 dnevov
—
ma.

Ivanšček.

1-ga je den 15 v.
39 m. dugi; do
20-ga 18 m. zra-
ste potem [pa je
3 m. kračiji. 22-ga
zacetek leta.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahoda v. m.
1 Ponedel.	Risalski Ponedeljek	☾	4 8	7 47	11 27	12 29
2 Tork	Maria Anna dev.	☾	7	48	pop.	12 47
3 Sreda	Klotilda. Paula. Kvatri.	☽	7	49	2 7	1 4
4 Četrtek	Kvirin p.	☽	6	50	3 30	1 22
5 Petek	Bonifac p.	☽	5	51	4 56	1 43
6 Sobota	Norbert p.	☽	5	51	6 24	2 8

23. Idoči včite vse narode krščavajoči vu Imeni Očea i Sina i Dūha Svetoga. Mat. XXVIII. 18—20.

7 Nedela	I. Sv. Trojica	☽	4 5	7 51	7 48	2 41
8 Ponedeljek	Medard p.	☽	4	52	9 1	3 25
9 Tork	Primus	☽	4	53	9 56	4 24
10 Sreda	Margeta kralica	☽	4	54	10 37	5 35
11 Četrtek	Tebovo	☽	3	55	11 6	6 54
12 Petek	Flora dev.	☽	3	56	11 28	8 12
13 Sobota	Anton Padovanski	☽	3	56	11 46	9 27

24. Niki človek je pripravo velko večerjo. Luk. XIV. 16—24.

14 Nedela	II. po Risalih	☽	4 3	7 57	predp.	10 36
15 Ponedeljek	Vid, Modest m.	☽	3	57	12 2	11 44
16 Tork	Franz Regiski	☽	3	58	12 16	pop.
17 Sreda	Rainer. Jolenta	☽	3	58	12 30	1 54
18 Četrtek	Marko i Marcelijan	☽	3	59	12 44	3 2
19 Petek	Najsv Sree Jezušovo	☽	3	59	1 1	4 10
20 Sobota	Florentina dev.	☽	8 3	0	1 22	5 20

25. Prilika od zgūbljene ovce. Luk. XV. 1—10.

21 Nedela	III po Risalih	☽	4 3	8 0	1 49	6 28
22 Ponedeljek	Paulin p.	☽	3	0	2 25	7 32
23 Tork	Edeltruda dev.	☽	3	0	3 3	8 28
24 Sreda	Ivan krstitel	☽	3	0	4 14	9 12
25 Četrtek	Vilmoš apat	☽	4	0	5 22	9 49
26 Petek	Janoš i Pavel m.	☽	4	0	6 39	10 12
27 Sobota	Ladislav kral	☽	4	0	7 58	10 34

26. Pravo je Jezuš Petri: Pelaj na globočino i prestrite mreže na lovljenje. Luk. V. 1—11.

28 Nedela	IV. po Risalih	☽	4 5	8 0	9 16	10 52
29 Ponedeljek	Peter i Pavel apoštola	☽	5	0	10 35	11 9
30 Tork	Spomin sv. Pavla	☽	6	0	11 54	11 27

Izraelski kalendar.

5674.

Jun. 1. Szivan 7. Sabuoth
2. n.
Jun. 6. Szivan 12. S. Nassza
1. P.
Jun. 13. Szivan 19. S. Be-
hal. 2. P.
Jun. 20. Szivan 26. S. Sel-
Lek. 3. P.
Jun. 24. Szivan 30. Ros
Khodes.
Jun. 25. Thamusz 1. R. K.
Jun. 27. Thamusz 3. S.
Kor. 4. Per.

Spremeni meseca.

☾ Prvi krajec 1-ga ob
3 a 3 m. pop.
☉ Pun 8-ga ob 6 v.
18 m. predp.
☾ Zadnji krajec 15-ga
ob 3 v. 20 m. pop.
☉ Mlad 23 ga ob 4 v.
33 m. pop.
☾ Prvi krajec 30-ga
ob 8 v. 24 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Začetek spremenljiv;
8—15 vetrovje, mokro,
15—23. spremenljivo;
na konci lepo.

Zlati tanač:

Po Mariji k Jezušu:
Junij je Srce Jezušo-
vomi posvečen. To Srce
nas zove: Hodite k meni,
ki ste žalostni i obte-
ženi z nevolami, jas
vas zlehkotim. Pa bi ne
šli? Ali ne imate ne-
vole?

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za junij :

Štirideset dnij se nebo skuži.
Či na Medarovo ž njega roži.

Vidove megle se žito boji,
Či Müresar jo vidi že v žetvi dvoji.

Sloven veli: ka Petrov dež
Za lagev i pisker je meč.

Julij

31 dnevov.

ma

Jakopešček.

Mali srpan.

1-ga je den 5 v.
53 m. dugi; do
konca meseca de
52 m. kračiši.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Mesega zahod v. m.
1 Sreda	Teobald püščavnik.	☾	4 7	8 0	pop.	11 46
2 Cetrtek	Srpna Marija	☾	7 7	59	2 38	predp
3 Petek	Helijoder püšp,	☾	8	59	4 3	12 8
4 Sobota	Berta dev.	☾	8	59	5 27	12 37

27. Či ne bode obilneša vaša pravica, kak farizeušov, ne pridete vü kraljestvo nebesko. Mataj V. 20—24.

5 Nedela	V. po Risalih	☾	4 9	7 58	6 43	1 15
6 Ponedelek	Dominika dev. Izaiáš	☾	9	58	7 45	2 7
7 Tork	Ciril i Metod	☾	10	57	8 31	3 14
8 Sreda	Elizabeta kralica	☾	11	57	9 5	4 30
9 Cetrtek	Anatolia dev.	☾	11	57	9 29	5 48
10 Petek	Amalia devica	☾	12	56	9 50	7 6
11 Sobota	Pius papa	☾	13	55	10 7	8 18

28. Milo mi je nad vnožinov . . . že tri dni trpijo i ne majo, ka bi jeli. Marko VIII. 1—9.

12 Nedela	VI. po Risalih	☾	4 14	7 55	10 21	9 27
13 Ponedelek	Anaklet papa	☾	15	54	10 35	10 36
14 Tork	Bonaventura	☾	16	54	10 49	11 41
15 Sreda	12 apoštolov.	☾	17	53	11 5	pop.
16 Cetrtek	Karmelska D. Marija	☾	18	53	11 24	1 55
17 Petek	Aleksij sp.	☾	19	52	11 49	3 3
18 Sobota	Friderik	☾	20	50	predp	4 13

29. Varte se od krivih prprokov . . . Je-li berejo z trnja grozdje? Mataj VIII. 14—21.

19 Nedela	VII. po Risalih	☾	4 21	7 49	12 21	5 19
20 Ponedelek	Marjeta, Elias	☾	22	48	1 9	6 18
21 Tork	Olga	☾	23	47	1 58	7 7
22 Šreda	Marija Magdalena	☾	24	46	3 5	7 45
23 Cetrtek	Apolinar p. m.	☾	25	45	4 21	8 15
23 Petek	Kristina d. m.	☾	27	44	5 42	8 40
25 Sobota	Jakab apoštol	☾	28	43	7 3	8 59

30. Bio je niki bogat, meo špana i te je bio obtoženi. Luk. XVI. 1-9.

26 Nedela	VIII. po Risalih	☾	4 29	7 42	8 23	9 17
27 Ponedelek	Pantaleon m.	☾	30	40	9 43	9 34
28 Tork	Inocencij papa	☾	32	39	11 4	9 52
28 Sreda	Maita dev.	☾	33	38	☾čm.	10 13
39 Cetrtek	Julita, Abdon	☾	34	37	1 49	10 38
31 Petek	Ignacij Lojolanski	☾	35	36	3 13	11 13

Izraelski kalendar.

5674.

Jul. 4. Thamusz 10. S. Khukath 5. Per.
Jul. 11. Thamusz 17. S. Balak 6. Per.
Jul. 12. Thamusz 18. Tempom elfogl. böjt.
Jul. 18. Thamusz 24. S. Pinkhasz 1. Per.
Jul. 24. Ab Ros Khod.
Jul. 25. Ab 2. S. Mat. M. 2. P.

Spremeni meseca.

● Pun 7-ga ob 3 v. pop.
☾ Zadnji krajec 15-ga ob 8 v. 32 m. predp.
● Mlad 23-ga ob 3 v. 38 m. predp.
☾ Prvi krajec 30-ga ob 12 v. 51 m. predp.

Vremen

po Herscheli :

Začetek meseca do 23-ga spremenljivo; konec hladen z dostim dežom.

Zlati tanač :

Cas dela. Krüh si spravlamo. Nego delo more biti veselo. Slovenci poleg stare navade vü imeni Ježuša, Marije i Jožefa zažnejo. Na konci pa blagoslov prosijo s starov rečjov: Križi Bože, blagoslovi Gospodne.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo staroga kmeta za julij:

Sprne Marije dež mokre nam da v roke
Ovsene, psenične, ržene kope

Jakob či je lepi
Mrzli bodo svétki
A obilna bo jesen
V sákom sadi sem ljudém.

Elijášov den či li grmi vu njem
Od Bogá je dan kak vsaki drugi den.

August

31 dnevov.
—
ma

Mešnjek.

1-ga je eden 14
v. 58 m. dugi;
do konca meseca
1 v. 31 m. de
kračiši.

Den	Dnevnik svetnikov	hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sobota	Verige Petra apoštola	☩	4 36	4 34	7 30	11 58
31. Jezuš se je joko nad Jeruzalemom. Pridejo dnevi na tebe. Luk. XIX. 41—47.						
2 Nedela	IX. po Risalih	☩	4 37	7 33	5 36	predp
3 Ponedelek	Naidenje sv. Stevana m.	☩	39	31	6 27	12 58
4 Tork	Dominik spov.	☩	40	30	7 5	2 10
5 Sreda	Snežna D. Marija	☩	42	29	7 32	3 28
6 Četrtek	Spreobrazenje Gosp.	☩	43	27	7 53	4 45
7 Petek	Donat p. m.	☩	44	25	8 11	6 00
8 Sobota	Cirjak m.	☩	46	24	8 25	7 11
32. Dva človeka sta gori šla vu cerkev, da bi molila. Luk. XVIII. 9—14.						
9 Nedela	X. po Risalih	☩	4 47	7 22	8 40	8 20
10 Ponedelek	Lovrenc m.	☩	48	20	8 55	9 26
11 Tork	Šušana dev.	☩	49	19	9 10	10 33
12 Sreda	Klara dev.	☩	50	17	9 28	11 41
13 Četrtek	Hipolit i Kasijan	☩	52	16	9 49	pop.
14 Petek	Euzeb duhovnik ☾ †	☩	53	14	10 18	1 58
15 Sobota	Velka Meša. Vnebovzetje	☩	54	12	10 55	3 4
33. Jezus ozdravi gluho-nemoga. Marko VII. 31—37.						
16 Nedela	XI. po Risalih	☩	4 56	7 11	11 44	4 6
17 Ponedelek	Liberat m.	☩	57	9	predp	5 00
18 Tork	Čelena casarica	☩	58	7	12 46	5 42
19 Sreda	Ludovik Toledanski	☩	5 0	5	1 57	6 15
20 Četrtek	Stevan, Vogrski kral	☩	2	4	3 18	6 41
21 Petek	Ivana Franciška ☾ †	☩	3	2	4 40	7 3
22 Sobota	Timotej m.	☩	4	0	6 2	7 22
34. Niki človek je spadno med razbojnike, ki po živoga ostaviši odišli so. Luk. X. 23—37.						
23 Nedela	XII. po Risalih	☩	5 6	6 59	7 25	7 40
24 Pondel	Bertalan apoštol	☩	7	57	8 47	7 58
25 Tork	Ludovik kral	☩	8	55	10 11	8 17
26 Sreda	Zefirin papa	☩	10	53	11 36	8 42
27 Četrtek	Jožef Kalazanski	☩	11	51	pop.	9 14
28 Petek	Augustin púspek ☾ †	☩	12	49	2 21	9 56
29 Sobota	Glavosek sv. Ivana	☩	14	47	3 31	10 51
35 Jezus ozdravi človeka vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.						
30 Nedela	Angelov Cuvarov.	☩	5 15	6 45	4 26	11 58
31 Ponedelek	Raimund Izabela	☩	16	43	5 5	predp

Izraelski kalendar.

6574.

Aug. 1. Ab 9. S. Debarim.
Aug. 2. Ab 10. Jeruzsálem
elpuszt. bôjt.
Aug. 8. Ab 16. S. Voethk.
3. P.
Aug. 15. Ab 23. S. Ekev.
4. P.
Aug. 22. Ab 30. S. Reëh
5. P. R. Kh.
Aug. 23. Elul 1. Ros Kh.
Aug. 29. Elul 7. S. Sofim
6. P.

Spremeni meseca.

☉ Pun 6-ga ob 1 v.
41 m. predp.
☾ Zadnji krajec 14-ga
ob 1 v. 56 m. predp.
☉ Mlad 21-ga ob 1 v.
26 m. pop.
☉ Prvi krajec 28-ga ob
5 v. 52 m. predp.

Vremen

po Herscheli :

Vu prvaj polovici me-
seca do 21-ga lepo, vu-
godno vremen, potem
mokro, hladno.

Zlati tanač :

Radi po romanji ho-
dite, pazite, da ne bo-
dete brezi haska ho-
dili. Proščenje se do-
konča vu cerkvi, po
veselicah se že samo
vrage služni. Bog zna,
jeli bi ne boljše bilo
takšim doma sedeti?

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo staroga kmeta augusta:

Lovrenc deževen nam vino sladi; Kaksi je Lovrenc-Brtlanov den Velika Meša lepa i vroča
 Lepa, hajdina moes po njem dobi! Taksa po navadi bo nam jesen. Ti si za vince moči sladoča
 Lovrenc v vodo kamen vrže, Nejdí v njo, huš! mrzla je že!

Szeptember

30 dnevov

ma.

Mihalšček.

Kimovec.

1-ga je den 13 v.
23 m. duži; do
konca meseca je
1 v. 38 m. kračiji
23-ga začetek je-
seni.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Tork	Egid apat	☾	5 18	6 41	5 35	1 13
2 Sreda	Števan kral	☾	19	39	5 59	2 30
3 Četrtek	Mansvet p.	☾	20	37	6 17	3 44
4 Petek	Rozalija dev.	☾ †	22	35	6 33	4 56
5 Sobota	Viktorin p.	☾	23	33	6 47	6 6

Nišče ne more dvema gospodoma služiti. Mataj. VI. 24—33.

6 Nedela	XIV. po Risalih	☾	5 24	6 31	7 1	7 12
7 Ponedelek	Kašovski mantrniki	☾	26	29	7 16	8 19
8 Tork	Maša mesá. Rujsivo M.	☾	27	27	7 32	9 26
9 Sreda	Peter Klaver sp.	☾	28	25	7 53	10 35
10 Četrtek	Mikloš Toledanski	☾	30	23	8 18	11 43
11 Petek	Prot i Hijacint M.	☾ †	31	21	8 51	pop.
12 Sobota	Guidon sp.	☾	32	19	9 33	1 52

Jezuš od mrtvih obudi Naimskega mladenca. Lúk. VII. 11—16.

13 Nedela	XV. po Risalih	☾	5 34	6 17	10 29	2 49
14 Ponedelek	Povišanje sv. Križa	☾	35	15	11 35	3 35
15 Tork	Nikomed m. Kvatri	☾ ††	36	13	predp	4 12
16 Sreda	Eufemia m	☾	38	11	12 50	4 40
17 Četrtek	Lambert	☾ ††	39	9	2 10	5 3
18 Petek	Jožef Kupert.	☾ †	40	7	3 32	5 23
19 Sobota	Januarij p. m.	☾	42	5	4 56	5 43

Jezuš ozdravi človeka vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.

20 Nedela	XVI. po Risalih	☾	5 43	6 3	6 20	6 1
21 Ponedelek	Mataj apoštol	☾	44	1	7 45	6 20
22 Tork	Tomas Villanovski	☾	46	59	9 13	6 44
23 Sreda	Tekla dev. m.	☾	47	57	10 42	7 13
24 Četrtek	Gellert p. m.	☾	49	54	pop.	7 53
25 Petek	Kleofaš vuč Jez.	☾	50	52	1 23	8 46
26 Sobota	Ciprijan m.	☾	52	50	2 22	9 49

Lubi Gospodna Boga Druga zapoved je soodobna: Lübi bližnjega, kak samoga sebe. Mataj XXII. 34—46.

27 Nedela	XVII. po Risalih	☾	5 53	5 48	3 7	11 3
28 Ponedelek	Venceslav kral.	☾	54	46	3 40	Brm.
29 Tork	Mihael arkangel	☾	56	44	4 4	12 18
30 Sreda	Hieronim duhovnik	☾	57	42	4 24	1 33

Izraelski kalendar.

5674.

Szept. 5. Elul 14. S. Ki Theze
1., 2. Per.
Szept. 12. Elul 21. Ki Thova
3., 4. Per.
Szept. 19. Elul 28. S. Neza-
vim 5., 6. Per.
Szept. 21. Thisri 1. 5675.
Szept. 22. Thisri 2. Ujev 2.
napja.
Szept. 23. Thisri 3. Gedaljah
böjt.
Szept. 26. Thisri 6. Vajelekh
Szept. 30. Thisri 10. Jom
Kippur.

Spremeni meseca.

☉ Pun 4-ga ob 3 v.
1 m. pop.
☾ Zadnji krajec 12-ga
ob 6 v. 48 m. pop.
☉ Mlad 19-ga ob 10
v. 33 m. pop.
☾ Prvi krajec 26-ga
ob 1 v. 3 m. pop.

Vremen.

po Herscheli:

1—12 spremenljivo;
12—19 lepo, kda-kda
dež; na konci lepo i
vugodno.

Zlati tanač:

Dobroga prijatla maš;
Angela Čuvara. Naj-
boljši prijatelj. Pazi, da
ga celo v kraj ne sti-
raš od sebe. Njegove
skuze nad tvojimi gre-
hami te naj na dobro
nazaj spravijo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo staroga kmeta za september :

Kakše je vremen na den Male meše
 Takše nam trideset dnih ne odteče !

Či na Mihalovo sever vleče.
 Veliko zimo nam z snegom prinese.

Oktober

—
31 dnevov
—
ma.

Svetvišek. Vinotok.

1-ga je den 11 v.
41 m. dugi; do
konca meseca je
1 v. 39 m. kra-
čiji.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Četrtek	Remigius p.	☾	5 59	5 40	4 43	2 45
2 Petek	Leodegar p. m.	☾	6 0	38	4 55	3 55
3 Sobota	Kandid m.	☾	1	36	5 9	5 3
Videvši Jezus njihovo vero, pravo je z žlakom vdarjenomi: Vupaj se sinek, odpuščajo se grehi tvoji. Mataj IX. 1-8.						
4 Nedela	XVIII. Svetoga Čisla ☾	☾	6 2	5 34	5 23	6 8
5 Ponedelek	Placid in tivariši m.	☾	4	32	5 39	7 14
6 Tork	Brunon sp.	☾	5	30	5 53	8 22
7 Sreda	Marko grof	☾	6	28	6 21	9 30
8 Četrtek	Brigita dov.	☾	8	26	6 51	10 38
9 Petek	Dionizij p. m.	☾	10	24	7 30	11 42
10 Sobota	Ferenc Boržijanski.	☾	11	22	8 19	pop.

Prilika od kraljeskoga gostüvanja. Mataj XXII. 1-14.

11 Nedela	XIX Velka Gospa	☾	6 12	5 20	9 20	1 29
12 Ponedelek	Maksimilijan p.	☾	14	18	10 20	2 8
13 Tork	Kalman. Edvard.	☾	15	16	11 45	2 40
14 Sreda	Kalist papa.	☾	17	14	predp	3 5
15 Četrtek	Terezija dev.	☾	18	12	1 5	3 26
16 Petek	Gal apat.	☾	19	10	2 25	3 44
17 Sobota	Hedvika kralica.	☾	21	9	3 37	4 3

Jezus ozdravi sina kraljeskoga človeka. Jan. IV. 45-59.

18 Nedela	XX. so Rissali	☾	6 23	5 7	5 11	4 22
19 Ponedelek	Peter iz Alkantare	☾	24	5	6 40	4 44
20 Tork	Vendelin	☾	25	3	8 9	5 11
21 Sreda	Uršula dev.	☾	27	1	9 40	5 47
22 Četrtek	Kordula dev.	☾	29	5 5	11 4	6 35
23 Petek	Severin Ignacij	☾	30	5 58	pop.	7 38
24 Szobota	Rafael arkangel.	☾	32	56	1 5	8 50

Prilika od krala, ki je račun večino s slugami svojimi. Mataj XVIII. 23-35.

25 Nedela	XXI. po Risalih	☾	6 33	4 54	1 41	10 8
26 Ponedelek	Demetrij m.	☾	35	52	2 8	11 24
27 Tork	Sabina mantrnica	☾	37	51	2 29	pop.
28 Sreda	Simon in Juda apoštola	☾	39	49	2 47	12 37
29 Četrtek	Narcis p.	☾	40	47	3 2	1 46
30 Petek	Klandij	☾	41	46	3 16	2 52
31 Sobota	Lucila dev.	☾	42	44	3 31	3 59

Izraelski kalendar. 5674.

Oklt. 3. Thisri 13. S.Haazinu.
Oklt. 5. Thisri 15. Szuk-
koth 1. n.
Oklt. 6. Thisri 16. Szuk-
koth 2. nap.
Oklt. 10. Thisri 20. Sab.
Oklt. 11. Thisri 21. Hos-
na rab.
Oklt. 12. Thisri 22. Semini
azer.
Oklt. 13. Thisri 23. Szim-
kath thor.
Oklt. 17. Thisri 27. S. Be-
resith.
Oklt. 20. Thisri 30. Ros
Rhodes.
Oklt. 21. Markh. 1. R. Kh.
Oklt. 24. Markh. 4. S. Noah.
Oklt. 26. Markh. 6. Seni b.
Oklt. 29. Markh. 9. Khami-
si böjt.
Oklt. 31. Markh. 11. S.
Lekh-Lekh.

Spremeni meseca:

● Pun 4-ga ob 6 v.
59 m. predp.
☾ Zadnji krajec 12-ga
ob 10 v. 33 m.
predp.
● Mlad 18-ga ob 7 v.
33 m. predp.
Prvi krajec 25 ga ob
☾ 11 v. 44 m. predp.

Vremen

po Herscheli:
Vu začetki lepo, toplo;
4-12spremenljivo, de-
ževno; 12-19 hladno,
dosta deža; 19-25
vetrovje; na konci lepo,
nego mrzlo.

Zlati tanač:

Po pameti ga pijmo,
Da pameti ne zgubimo.
Kak grdo bi pač bilo,
Ne znati, kam domo?
Pamet je zamat. Pijanstvo je
grob siovcov, beteg nateli, greh
na duši, zapravljanje penez, za-
lost familije, siromastvo zene
i dece.

November

—
30 dnevov
—
ma.

Andrešček.

1 ga je den 9 v.
59 m. dugi, do
konca meseca je
1 v. 14 m. kračiši.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
Dajte cavari, ka je casarovo. Mataj XXII. 15 - 21.						
1 Nedela	XXII. Vsesvecovo	☾	6 43	4 42	3 47	5 5
2 Ponedlek	Den vseh vernih dš	☾	45	41	4 4	6 13
3 Tork	Ida	☾	47	39	4 26	7 21
4 Sreda	Karol Boromej	☾	48	38	4 54	8 29
5 Čertek	Imre vojvoda	☾	50	36	5 30	9 33
6 Petek	Lenart apat	☾	51	35	6 26	10 34
7 Sobota	Engelbert p.	☾	53	34	7 13	11 25

Jezus ozdravi Jairušovo hčer. Mataj. IX. 18 - 26.

8 Nedela	XXIII. po Risalih	☾	6 55	4 32	8 18	pop.
9 Ponedlek	Teodor (Božidar)	☾	56	31	9 30	12 41
10 Tork	Andras Avelinski	☾	57	29	10 46	1 6
11 Sreda	Martin pšpek	☾	59	28	pred.	1 27
12 Četrtek	Martin papa	☾	7 0	27	12 3	1 46
13 Petek	Stanislav Kostka	☾	2	26	1 20	2 4
14 Sobota	Jošafat	☾	3	25	2 40	2 23

Spodobno je kraljestvo nebesko muštarskomi zrni . . . kvasi. Mataj XIII. 31 - 35.

15 Nedela	XXIV. po Risalih	☾	7 5	4 24	4 4	2 43
16 Ponedlek	Edmund	☾	6	23	5 33	3 7
17 Tork	Gregor	☾	8	21	7 3	3 38
18 Sreda	Odon apat	☾	9	20	8 32	4 22
19 Četrtek	Elizabeta kralica	☾	10	19	9 51	5 19
20 Petek	Feliks Val. sp.	☾	12	18	10 52	6 29
21 Sobota	Darov D. Marije.	☾	14	17	11 38	7 48

Od rušenja Jeruzalema i od slednje sodbe. Mataj XXIV. 15 - 35.

22 Nedela	XXV. po Risalih	☾	7 15	4 16	pop.	9 8
23 Ponedlek	Klęmen	☾	16	15	12 33	10 24
24 Tork	Tanos od Križa	☾	18	14	12 52	11 36
25 Sreda	Katarena dev.	☾	19	14	1 9	pred.
26 Četrtek	Konrad p.	☾	21	13	1 23	12 45
27 Petek	Virgil p.	☾	22	12	1 37	1 51
28 Sobota	Jakob iz Marke	☾	24	11	1 53	2 55

Od slednje sodbe. Lük. XXI. 25 - 33.

29 Nedela	I. Adventna	☾	1 25	4 11	2 10	4 2
30 Ponedlek	Andrej apoštol	☾	26	11	2 31	5 10

Izraelski kalendar.

5675.

Nov. 2. Markh 13. Seni bojt.
Nov. 7. Markh 18. S. Vajerc.
Nov. 14. Markh 25. S. Khaje Szarah.
Nov. 14. Kiszlev 1. Ros Khodes.
Nov. 21. Kiszlev 3. S. Tol-doth.
Nov. 28. Kiszlev 10. S. Vajeze.

Spremeni meseca.

☾ Pun 3-ga ob 12 v. 49 m. predp.
☾ Zadnji krajec 11-ga ob 12 v. 37 m. predp.
☾ Mlad 17-ga ob 5 v. 2 m. pop.
☾ Prvi krajec 24-ga ob 2 v. 39 m. pop.

Vremen

po Herscheli :

Prva polovica jako mrzla, nikda toplo, či de jug ; druga polovica vugodna, lepa.

Zlati tanač :

Verjemo občinstvo sve-cov. Eden za ovoga Boga molimo, sveci vu nebesah nam po-magajo, mi molimo za purgotoriomske dš. Tih grob krščenike ne loči. Mamo vezalo božje milošče i molitvih.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	kor.	fil.	fil.

Pravilo staroga kmeta za november :

Mraz Vsehsvecov to pomeni,
Ka Martina den bo lepi

Či je Martin lepi, velko da zimo,
Či je megleni, slabo dobimo.

December

—
31 dnevov
—
ma.

Božič. Prosinec.

1-ga je den 8 v. 43 m. dugi, do 21-ga 21 m. kračiši, do konca meseca 4 m. zraste. 21-ga začetek zime

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Mesega zahod v. m.
1 Tork	Eligij p.	☾	7 27	4 10	2 56	6 19
2 Sreda	Bibijana dev.	☾ †	28	10	3 30	7 25
3 Četrtek	Ferenc Ksaverski	☾	29	9	4 13	8 27
4 Petek	Barbara dev. m.	☾ ††	30	8	5 7	9 21
5 Sobota	Saba apat	☾	31	8	6 11	10 6

Ivan Krstitel vu vozi. Mataj XI. 2—10.

6 Nedela	II. Adventna	☾	7 32	4 7	7 21	10 42
7 Ponedelek	Ambrozij pššpek	☾	33	7	8 35	11 10
8 Tork	Brez greha popr. Marije	☾	35	7	9 49	11 32
9 Sreda	Leokadia dev.	☾ †	36	7	10 8	1 52
10 Četrtek	Melkiades papa	☾ ☾	37	7	predp	pop
11 Petek	Damaz papa	☾ ††	37	7	12 21	12 26
12 Sobota	Sinezij m.	☾	39	8	1 40	12 44

Poslali so židovje k Ivani: Ti što si? Jan. I. 10—28.

13 Nedela	III. Adventna	☾	7 40	4 8	3 2	1 5
14 Ponedelek	Nikazij p.	☾	41	8	4 30	1 31
15 Tork	Kristina dev.	☾	42	8	5 58	2 7
16 Sreda	Euzebij. Alb. Kvatri	☾ ††	43	8	7 21	2 58
17 Četrtek	Lazar	☾ ☾	44	8	8 33	4 2
18 Petek	Gracijan	☾ ††	45	8	9 27	5 20
19 Sobota	Nemezij m.	☾ †	45	8	10 0	6 43

Veli Ivan: Pripravljajte pnt Gospodnovo, poravnajte steze njegove. Luk. III. 1 - 6.

20 Nedela	IV. Adventna	☾	7 46	4 9	10 33	8 3
21 Ponedelek	Tomaš apostol	☾	47	9	10 55	9 18
22 Tork	Zenon m.	☾	47	9	11 18	10 29
23 Sreda	Viktorija dev.	☾ †	48	10	11 27	11 38
24 Četrtek	Adam i Eva	☾ ††	48	11	11 43	predp
25 Petek	Božič. Rojstvo Jezusa	☾	48	11	11 58	12 45
26 Sobota	Stevan prvi mantrnik.	☾	49	11	pop	1 51

Ovo, položeni je ete na opadenje i na goristanenje. Luk. II. 33—40.

27 Nedela	Janoš apostol.	☾	7 49	4 13	12 34	2 56
28 Ponedelek	Drobna ned. deca.	☾	49	13	12 58	4 4
29 Tork	Tomsš p. m.	☾	49	14	1 29	5 18
30 Sreda	Anizia. David	☾	50	15	2 9	6 15
31 Četrtek	Silvester	☾	50	16	3 00	7 11

Izraelski kalendar.

5675.

Dec. 5. Kiszlev 17. S. Vajslakh.
Dec. 12. Kizsl. 24. S. Vajesev
Dec. 13. Kiszlev 25. Khanukkah kezdete.
Dec. 18. Tebeth 1. Ros. Khod.
Dec. 19. Tebeth 2. S. Mikez.
Dec. 20. Tebeth 3. Szoth. Kh.
Dec. 26. Tebeth 9. S. Vajigas
Dec. 27. Tebeth 10. Jeruzsál. ostroml. böjt.

Spremeni meseca.

☉ Pnn 2 ga ob 7 v. 21 m. pop.
☾ Zadnji krajec 10 ga ob 12 v. 32 m. pop.
☉ Mlad 17-ga ob 3 v. 35 m. predp.
☾ Prvi krajec 24-ga ob 9 v. 25 m. predp.

Vremen,

po Herscheli:
10—17 sneg i dež;
17—24 vetrovje s snegom; na konci spremljivo.

Zlati tanač:

Kristuš se je narodo. Dete vu jasle položeno zove i vas: hodte s pastirami, — mir vam da. Na konci leta dober gospodar račune sklenjava. I ti račun skleni nad tvojov dššov. — Mogoče, da si zgubo neđužnost. Dobro obljubo věini, za vzete dare po hvalo davaj.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo staroga kmeta za december :

Deca vervajte prav, ka pravi vam mati : Lucija krati den, Slaba bo letina, malo dobiš,
 Vžzem na peči, či Božic na trati. Je znáno vsem lüdem ! Či je mokročä na sveti Božič.

Navadno leto 1914.

Ma 365 dni (med temi 65 nedel i svetkov), s četrtekom se začne dokonča.

I. Letni časi.

Sprotoletje se začne marciuš 21-ga ob 12 v. poldne. Vu tom časi sta den i noč ednako dugiva.

Leto se začne juniuš 22-ga ob 8 v. predpold. Zdaj je najbolje dugi den pri nas.

Jesen se začne septembra 23-ga ob 11 v. popoldne. Den v tom časi z novič ednako je dugi z nočjov.

Zima se začne decembra 22-ga ob 6 v. popoldne. Pri nas najbolje duga noč.

II. Prestopni svetki

1. Šteri se z vüinešnjov slovesnostjov obslühavajo.

Nedela pred pepelnicov I. febr. 8.

Vüzemska nedela april. 12.

Kržini tjedan maj. 18., 19., 20.

Vnebstopenje Jezušaja maj. 21.

Risalska nedela maj. 31.

Sv. Trojstva nedela jun. 7.

Telovo jun. 11.

Prva adventna nedela nov. 29.

2. Šteri se samo vu cerkvi obdržavajo.

Najsvetejše Ime Jezuš jan. 18.

Pepelnica febr. 25.

Sedem žalosti Marije april. 3.

Obramba svetoga Jožefa maj. 3.

Najsvetejše Srce Jezušaja jun. 19.

Sv. presvete krvi Jezušaja jul. 5.

Svetek našega Zveličara jul. 19.

Den sv. Joakima aug. 16.

Svetek angelov čuvarov aug. 30.

Presladko Ime Marije sept. 12.

Sv. Čisla nedela okt. 4.

Velka Gospa vogrsk. ors. okt. 12.

Obramba bl. Dev. Marije nov. 8.

III. Fašenek

lets je od 7-ga jan. do 24-ga febr., to je 49 dnevov je dugi.

IV. Posti.

1. Kvatrni.

Sprotoletni marc. 4., 6., 7.

Letni jun. 3., 5., 6.

Jesenski sept. 16., 18., 19.

Zimski dec. 16., 18., 19.

2. Vigilski.

V soboto pred risalskov nedelov maj. 30.

Pred petrovom jun. 28.

Pred Velikov Mešov aug. 14.

Pred Vsisvecom okt. 31.

Pred Božičom (sveti post) dec. 24.

3. Drügi zapovedani posti.

Velki post, od pepelnice do vüzemske nedele vsaki den zvün nedele, od febr. 25-ga do 11-ga aprila.

V adventi post v sredo i v petek.

V celom leti v petek je prepovedano vživanje mesne hrane.

V. Nebeski patronje

držanjah slišajočih pod vogrsko sv. korono.

1. Na Vogrskom: Sveti Števan (aug. 20.)

2. Na Erdelyskom: Sveti Ladislav (jun. 27.).

3. Na Horvatskom: Sv. Eliaš (jul. 20.) i Sv. Rok (aug. 16.).

4. Na Slovenskom: Sv. Ivan (jan. 24.).

5. Dalmatinskom: Sveti Spiridion (dec. 25.).

6. Na Primorskom: Sv. Jožef (marc. 19.) Sv. Vid (jun. 15.).

VI. Cerkvni patronje slovenske okrogline.

Dolnja Lendava: Sv. Katarina.

Bogojina: Vneboidejnje našega Gospoda.

Beltinci: Sv. Ladislav.

Črenslovci: Sv. Križ.

Dobrovnik: Sv. Jakab.

Törnišče: Bl. Dev. Maria. Velka Meša.

Stevanovci: Sv. Stevan.

Dolnji Sinik: Ceplena Marija.

Gornji Sinik: Sv. Ivan krstitel.

Dolonce: Sv. Miklos püšpek.

Tišina: Bl. Dev. Maria. Mala Meša.

Gornja Lendava. Grad: Bl. Dev. Maria. Veka Meša.

Martjanci: Sv. Marton püšpek.

Sobota: Sv. Mikloš püšpek.

Sv. Helena: Sv. Jürij.

Nedela. Petrovce: Sv. Trojstvo.

Sv. Benedek: Sv. Benedek apat.

Sv. Sebeštjan: Sv. Sebeštjan mantrn.

Cankova: Sv. Jožef.

VII. Cerkveni prepovedani časi

so od prve adventne nedele do treh Královino od pepelnice do bele nedele.

VIII. Vüzemska spovid

se spolni vu sombotelskoj púšpekiji od drúge nedele vu postdo Križnoga Četertka.

IX. Potemnenje sunca i meseca

Leta 1914. dvakrat potemne sunce i dvakrat mesec; pri nas de se vidilo prvo potemnenje meseca i drúgo potemnenje sunca.

1. Obročasto potemnenje sunca 24-ga februara. Pri nas se ne de vidilo. Začetek potemnenja ob 11 v. 2 m. pop, konec 25-ga ob 3 v. 57 m. predp. To potemnenje de se vidilo na Južnom kraji Južne Amerike, na Južnoj polovici Tihoga Oceana vu Južnom kraji Novoga Zeelanda i na Južnom Poluši.

2. Obročasto potemne mesec 12-ga marca. Pri nas de se vidilo. Začne se ob 3 v. 58 m. predp., dokonča se ob 7 v. predp. To potemnenje de se vidilo v Arabiji, v Maloj Aziji, v Europi, v Afriki, na Atlanskom Oceani, v Ameriki-i na izhodnom kraji Velkoga Oceana.

3. Popolnoma potemne sunce 21-ga augusta. Pri nas de se vidilo. Začne se ob 12 v. 43 m. pop., dokonča se ob 3 v. 6 m. pop. Vidilo de se na severno izhodnom kraji Severne Amerike, na severnom kraji Atlanskoga Oceana, v Europi na severnom kraji Afrike, na zahodnom kraji Azije, na severno-zahodnom kraji Indianskoga Oceana, na Severnom poluši.

4. Obročasto potemne mesec 4-ga septembra. Pri nas se ne de vidilo. Začne se ob 1 v. 32. m. pop., dokonča se ob 4 v. 49 m. pop. To potemnenje de se vidilo na zahodnom kraji Severne Amerike, na Tihom Oceani, v Aziji, na Indianskom Oceani i na izhodnom kraji Afrike.

X. Sunce z svojimi planetami.

1. Na sredi svojih planet sunce.
2. Prednje planete so: *Merkur*. Edno leto na njem trpi 88. dnevov.

Venus. Leto na njoj trpi 225 dnevov.

Zemla. Leto na njoj trpi 225 dni.

Mars. Leto na njem trpi 687 dnevov.

732 *malih planet* do konca 1912. leta, vsikdar njih več najdejo na tistom kraji.

Jupiter. 12 let včini svojo pot okoli sunca, potem leto tam trpi 12 let.

Saturnus. Svojo pot okoli sunca 29 let 116 dnevov pohodi, leto potem 29 let 116 dnevov tū trpi.

Uranus. Svojo pot okoli sunca 84 let dugo opravlja.

Neptun. Pot opravla 164 let 216 dnevov, potom leto tū tak dugo trpi.

Te planete se okoli sunca obračajo. Zvün toga planete tū majo *male planete* tak zvane mesece, šteri se okoli planet obračajo. Tak zemla ma ednoga meseca, šteri se okoli nje obrača. Mars ma 2, Jupiter 8, Saturnus 10, Uranus 4, Neptun pa 1 mesec.

XI. Letosz planeta Merkur kralūje.

Imenitne godbe.

1912. leto je.

7645. leto od stvorjenja človeka.

5361. leto od potopa.

2664. leto od zidanja Rima.

1914. leto od rojstva Kristušovoga.

1783. leto od porušanja jeruzalemske cerkvi.

1679. leto od raztrošenje židovov.

1019. leto, da so vogri sem prišli.

914. leto, da se vogrska dežela računa med samostalne držanja.

673. leto, da so tatari pri nas hodili.

474. leto, da so štamparijo gori najšli.

422. leto, da so Ameriko gori najšli.

389. leto, da so törki pobili vogre pri Mohači.

329. leto, da so kompier prinesli k nam iz Amerike.

250. leto, da so türke zbili vogri pri Monoštori.

215. leto, da so gori žgrüntali ognjeni mašin.

108. leto, da so ob prvim probali delati železnico.

84. leto od rojstva našega krala, Ferenc Jožefa prvoga.

47. leto, da so je dao korunüvati z vogrskov koronov.

Pravde se pri sodnijaj ne smejo pelati.

Poleg pravde LIV. 1868. leta zvün velke sile na svetkaj. Na svetkaj svoje vere se pišče nemore pred sodnijo zvati. Ravno tak pri eksekuciji.

Židovje majo svetke po sobotaj, potem Porim (marc. 12., 13.) vüzemski svetki (april. 11., 12., 17., 18.) schabuoth (Risali maj.

31., jun. 1.) spomin rušenja Jeruzalema (aug. 2.), novo leto (sept. 21., 22.) den pomiranja (sept. 30.), den Šatorov (okt. 5., 6.) den veselja postave (okt. 13.).

Cerkveno vladarstvo.

Rimski papa: Pius X., Kristusa Jezusa zemeljski namestnik, nasleditel svetoga Pet-

ra, püšpek Rim varaša. Po familiji je zvan Sarto Jožef, narodil se v Riese vu leti 1835. 2-ga juniusa, za rimskoga papo odebrani l. 1903. aug. 4-ga, koronüvani 1903. aug. 9-ga.

Sombotelski püšpek: Grof Mikeš Janoš za sombotelskoga püšpeka odebrani 1911. leta nov. 1. Narodo se je leta 1876. 27-ga junija.

Svetsko Vladárstvo.

Slavno Vladajoči kral:

I. Ferenc Jožef (Karol) iz bože milosti casar Austrie, Čehski, Lombardski, Venečinski, Dalmat, Hrvat. Slavon, Lodomir ski i Illirski kral, Apostolski kral vogrskoga orsaga. Rojen v Beči 1830. aug. 18. Vladati začno 1848. dec. 2-ga. Za vogrskoga krala koronüvan 1867. jun. 8-ga.

Veličanska kralica:

† *Elizabeta*, hči vojvoda Maksimiliana Jožefa na Bavarskom, rojena v Posenhofeni 24. dec. 1837. Umožena v Beči 25. aprila l. 1854. Umrla 1898. leta szept. 10-ga v Genfi.

Deca:

1. † *Zofija*, rojena 1885. marc. 5. Umrla 1857. maj. 29.

2. *Gizela*, rojena 12. julija 1856. Zdana z Leopoldom, z bavarskim kraljevičom 20. aprila 1873. leta.

3. *Maria*, Valeria, rojena 22. aprila 1868., zdana 31. jul. 1890. z nadvojvodom Franc Salvatorom.

4. *Rudolf*, rojen 21. aug. 1858., umrl 30. jan. 1889. Zdan 10. naja 1881. z belgijskov princezinjov Štefaniiov, rojenov 21. maj. 1864.

Dete † Rudolja i Štefanie:

Elizabeta, rojena 2. septembra 1883. Zdana 23. jan. 1902. s. knezom herceg Otonom Windischgraetzom.

Bratje Njihovoga casarskoga i kraljeskoga Veličanstva:

1. Nadvojvoda *Ferdinand Maximilijan*,

rojen v Schönbruni 6. julija 1832., casar Mehikanski, umrl 19. jun. 1867.

Stariši Nj. veličanstva:

2. Nadvojvoda *Karol Ludovik*, rojen v Schönbruni 30. jul. 1833. umrl. 19. maj. 1896. Zdan 4. nov. 1856. z Margaretov, hčerjev, kralja Ivana Saksonskoga roj. 24. maja 1840., umrlrov 18-ga sept. 1858; drugokrat zdan z Anuncijatov, hčerjev krala Ferdinanda II. Siciljskoga, roj. 24. marc. 1834., umrlrov 4. maja 1871. Tretjo pot zdan 23. jul. 1873. z Marijo Terezijov, hčerjev portugalskoga kraljeviča Don Miguela, roj. 24. aug. 1855. Deca: *Franc Ferdinand d' Este*, roj. 18. dec. 1863; *Otto*, roj. 21. april. 1865; *Ferdinand*, rojen 27. dec. 1868; *Margareta* rojena 13. maja 1870; *Maria* roj. 31. jul. 1876; *Elizabeta* roj. 7. jul. 1878.

Nadvojvoda *Ludovik Viktor*, rojen v Beči 15. maja 1842.

Stariši Nj. veličanstva:

Franc Karol, rojen v Beči 7. dec. 1802. umrl 8 marca 1878., zdan 4. nov. 1824. s. Zofijov, rojenov v Monaki 27. jun. 1805., umrlrov 28. maja 1872.

Naslednik Nj. Veličanstva vu kralüvanji:

Franc Ferdinand, rojen 1863. leta 18-ga dec. v Graci. Starišje njegov: Karol Ludovik (Umr. 1869. maj. 19.) ino Maria Anuncijata (Umr. 1871.) V hižni zakon stopo 1-ga jul. 1900. v Reichstadt i grofciov Chotek Zofijov, rojenov 1. marca 1868. leta.

Krstna imena.

p. — pušpek, dev. = devica, m. = mantrnik, sp. = spovednik.

Abraham patriarka okt. 9.
 Adalbert p. april. 23.
 Adam, dec. 24.
 Adela, dec. 24.
 Adelheid, febr. 5.
 Adolf pušpek, (Osnabrück) febr. 11.
 Agatha (Geta), dev. febr. 5.
 Agneš (Neša), jan. 21.
 Aleksander (Sándor) maj. 3.
 Alfonz p., aug. 2.
 Aloizius (Alajoš), jun. 21.
 Ambrozijus p., dec. 7.
 Anastazija dev., dec. 25.
 Andrej (Andras) ap., nov. 30.
 Angela dev., maj. 31.
 Ana, mati Marije, jul. 26.
 Anselm p., april. 21.
 Anton puščavnik, jan. 17., pado
 vanski, jun. 13.
 Antonia m., april. 30
 Apollonia dev. m., febr. 9.
 Augustin p., aug. 28.

Barbara dev. m., dec. 4.
 Barnabaš ap., jun. 11.
 Bertalan apostol, aug. 24.
 Bazilijus, jan. 14.
 Beatriks dev. m., jul. 29.
 Benedek apat, marc. 21.
 Bernardin, maj. 20.
 Bernard apat, aug. 20.
 Berta, jul. 4.
 Balaš p. febr. 3.
 Brigita dovica, okt. 8.

Cecilia dev. m., nov. 22.
 Kristiana dev., jun. 16.
 Kristina dev. m., jul. 24.
 Cirill p., jul. 7.

Damjan m., sept. 27.
 Demetria dev. m., jun. 21.
 Deziderius (Dežō) p., maj. 23.
 Dionisia dev. m., maj. 15.
 Dionizius (Deneš) p. m., okt. 9.,
 p. (Augsburg) febr. 26.
 Dominik, aug. 4.
 Dominika dev., maj. 13.
 Donat p. m., aug. 7.
 Dorotea (Dora) dev. m., febr. 6,

Edeltrud, jan. 23.
 Edmund (Ódön) p., nov. 16.
 Eduard kral okt. 13.
 Einhilda, marc. 28.
 Eleonora dev., maj. 27.
 Elias prorok, jul. 10.
 Elizabet (Eržebeta. Jalsabeta),
 nov. 19.
 Emerenciana dev., jan. 23.
 Emma dovica, april. 19.
 Eugen (Jenő) pada, jun. 2.
 Eugenia, szept. 16.
 Eva, dec. 24.

Fabjan papa m., jan. 20.
 Ferdinand kral maj. 30.

Filip apostol, maj. 1.
 Flavia m., febr. 22.
 Flora d. m., jul. 29.
 Florijan, maj. 4.
 Franciska dovica, marc. 9.
 Franciskus Asiski okt. 4., bor-
 žijanski okt. 10., Saleski
 jan. 29., Ksaverski dec. 3.

Gabriel, marc. 24, (18).
 Genovefa dev., jan. 3.
 Gerard (Gellert), sept. 24.
 Gertrud (Gera), nov. 15.
 Gizela nuna, maj. 7.

I mre (Imri) nov. 5.
 Jürj (Jurka, György), april. 24.
 Ida grofica (Toggenburg), nov. 3.,
 grofica (Herzfeld), sept. 4.
 Ignac lojolanski, jul. 31. p. m.
 febr. 1.

Ivan Krstitel jun. 24.
 Janoš Zlatovustni jan. 27., Janoš
 de la Salle, maj. 15., Janoš
 od kriza, nov. 24., Janoš
 apoštol, dec. 27.

Jeromos (Hieronim, Oremuš) sep-
 tember 30.
 Jelena (Ilona, Lenčika), aug. 18.
 Johana vučenica Kristusova
 maj. 24.
 Johana Franciška šantalska nuna
 aug. 21.

Jolenta nuna, jun. 16.
 Jošef, hranitel Jezusov, marc. 19.
 Kupertinski, sept. 18.

Jozefa nuna, jan. 21.
 Josefina dev., marc. 12.
 Ireneus p. m., jun. 28.
 Irene devica m., april. 4.
 Judith dovica, maj. 5.
 Julia dev. m., jul. 21.
 Juliana falkonieriska nuna, jun.
 13., febr. 16.
 Julius (Gyula) papa, april. 12.

Karol p., nov. 4.
 Kašpar (Gaspar) kral, jan. 6.
 Katarena dev. m., nov. 25., iz
 Ricci nuna febr. 13. iz Siena
 april. 30.

Klara nuna, aug. 12.
 Kunigunde caszarica, marc. 3.

Ladislav kral, jun. 27.
 Lovrenc diakon m., aug. 10.
 Leon papa, april. 11.
 Leonhard puščavnik, nov. 6.
 Leopold vojvoda, nov. 15.
 Ludovik (Lajoš) kral, aug. 25.
 Ludovika (Aloizia) m., jan. 31.
 Lukač evangelist, okt. 18.
 Lucija dev. m. dec. 13.

Magdalena pokornica, jul. 22.
 Margareta (Marjeta) d. m., jul. 20.
 Maria, jan. 23., sept. 8., aug. 5.,

febr. 2., márc. 25., jul. 2.,
 maj. 24., aug. 15., nov. 21.
 dec. 8. Ime Marijino.
 Mariana dev. nuna, april. 17.
 Marko, april. 25.
 Marta dev., jul. 29.
 Martin p., nov. 11, papa nov. 12.
 Martina d. m., jan. 30.
 Mathilda kralica, marc. 14.
 Mataj evangelist, sept. 21.
 Matjaj apostol, febr. 24.
 Medard p., jun. 8.
 Melania dovica, jan. 31.
 Metod p., jul. 7.
 Mihal arkanđel sept. 29.
 Monika dovica, maj. 4.
 Miklos p., dec. 6.

Notburga službenica na Tirol-
 skom dev., sept. 13.

Oskar p. (Hamburg), febr. 3.
 Otto p., jun. 30.

Pankrac (Pongrac) m., maj. 12.
 Pavel puščavnik jan. 15., apostol
 jun. 29.
 Paulina marc. 14., dev. m., jun. 6.
 Peter apostol, jun. 29.
 Petronilla dev., maj. 31.
 Pius papa, maj. 5.
 Priska (Piroška) d. m., jan. 18.

Regina d. m., sept. 7.
 Robert apat, april. 29., jun. 7.
 Rok sp., aug. 15.
 Roza Limaska nuna, aug. 30.
 Rozalia dev., szept. 4.
 Rozalina dev., jan. 7.
 Rozina dev., marc. 11.
 Rudolf, april. 17.

Sebjan m., jan. 20.
 Sigmond kral, maj. 1.
 Šimeon m., febr. 18.
 Šimon apoštol, okt. 28.
 Sztanislav Kostka, nov. 13.
 Števan kral, aug. 20., m. dec. 26.
 Šušana, aug. 11.

Teodor, nov. 9.
 Terezija nuna, okt. 15.
 Tomas villanovski, sept. 18.,
 apostol, dec. 21., sp., dec. 29

Urban (Orban) papa, maj. 25.
 Ursula (Orsola, Orsa) d. m. okt. 21

Valentin (Balent) m., febr. 14.
 Veronika d. m., jul. 9., z robcom
 febr. 4.
 Viktor papa, jul. 28.
 Viktorija d. m., dec. 23.
 Vince paulanski, jul. 19.
 Vendelin pastir, okt. 20.
 Venceslav kral, sept. 28.
 Vilmos apat, jun. 25.
 Vilma, jan. 10., jun. 25.

Postni red.

Poleg preoblastjenja vogrskim püšpek-
kom leta 1906. jan. 17. od rimskoga papa
danoga je postni red sledeči.

I Ostri postni dnevi, kda se samo ednok
do sitosti slobodno naje i se meso ne je, so
sledeči:

1. Pepelnica.
2. Trije slednji dnevi velkoga tjedna.
3. Vsaki petek posta i adventa.
4. Kvatrene srede i petekje.
4. Vigilski posti Dneva Svetoga, Rsalih
i Velke Meše.

II. Polehšani dnevi, kda se slobodno
meso vzia, nego večkrat se najesti, je prepo-
vedano:

1. Zvuna petka vsaki den vu posti.
2. Srede adventne.
3. Vigilski posti pred Petrovom i Vsis-
vecovom.
4. Kvaterne sobote.

Poleg toga preoblastjenja se trpi, da
svetski verni pri veserji meso vživajo, naj
se samo do nasitosti ne najejo.

III. Dnevi, kda se slobodno večkrat do
stitosti naje, nego meso vživati je ne slo-
bodno:

Vsaki petek vu leti.

IV. Zvunredno odpüščenje se da od
mesnoga jela:

1. Na celo püšpekijo, či proščenje,
kakši svetek ali senje na post spadne.
2. Za posebne vesnice, či proščenje,
kakši svetek ali senje na post spadne.
3. Za posebne peršone:

A) Vsaki postni den — zvuna pepel-
nice, tri slednjih dnevov velkoga tjedna, vi-
gilskih postov pred božičom, risalami —
so rešeni od postne zapovedi:

a) delavci vu fabrikah i rudah,

b) vsi oni svetski ljudje, ki svojega stola
ne majo i celo leto vu oštariji jejo ali jest-
vino si iz oštarije dajo prnesti, či bi postno
hrano na lehkoma ne dobili.

B) Od vsakšega posta — zvün velkoga
petka — so rešeni:

a) službeni na železnici i na ladjah,

b) vsi oni potniki, ki vu železnickih
oštarijah ali na ladji morejo jesti,

c) vsi oni, ki za vrasstva volo so na ko-
pališči,

d) vsi oni, kri pri takšoj hiši služijo ali
zaman jejo, kde postno zapoved ne ščejo
zdržati.

C) Vsaki siromak ki iz almoštva žive,

od zapovedi obdržavanja od mesnoga jela
je oslobodjeni.

V. Vsaki den ceoga leta slobodno je k
spravljanji hrane mast nucati, nego je pre-
povednana po nedelah postnih i po drugih
polehšanih postnih dnehav meso i ribe nav-
kupe vživati.

VI. Na obdržavanje od mesa je dužen
vsaki krščenik, ki je sedem let vö star. i

Na celi post — to je na obdržavanje
mesa i edno nasitnost — je dužen on kršče-
nik, ki je 21 let vö star, nego ne je ešče 60
let star.

One, ki zmetno delo opravljajo, prepo-
ved večkratne nasitostni ne dotiče.

Od posta so celo oslobodjeni betežni.

VII. Vsi oni, ki do z tov sloboščinov
živeli, naj milostivnost rimskoga papa z de-
lami milostivosti duševne i telovne, z vre-
lov molitvov i z almoštvom nadomestijo.

Na leto 1914:

I. Ostri postni dnevi (v kalendari dva ru-
dečiva križa:

1. Pepelnica: febr. 25.
2. Slednji trije dnevi velkoga tjedna: april
9., 10., 11.
3. Vsaki petek postni i adventi.
4. Sprotolëshnih kvatr sreda: marc. 4. petek
marc. 8.;
letesnjih kvatr sreda: jun. 13. petek
jun. 5.;
jesenskih kvatr sreda: sept. 16. petek
sept. 18.;
zimskin kvatr sreda: dec. 16. petek
dec. 18.;
5. Vigilia pred Risalami maj. 30.
" " Velkov Mešov aug. 14.
Sveti Post dec. 24.

II. Polehšani postni dnevi (v kalendari eden
rudeči križ):

1. Zvün petka vsaki den vu posti: od 25-ga
februara do 11-ga aprila.
2. Vigilia pred Petrovom jun. 28.
" " Vsisvecovom okt. 31.
3. V adventi vsaka sreda: dec. 2., dec. 9.,
dec. 23.
4. Sobota v Kvatrah marc. 5., jun. 4., sept.
17., dec. 17.

III. Vsaki petek je prepovedano mesno jelo
(v kalendari eden čaren križ).

1. Celi post, ešče prek vüzma do bele (spre-
vodne) nedele,
2. adventi, ešče prek božiča do treh Kralov.

K MARIJI PO JEZUŠA.

Marija k teb' bežim,
Naj Jezuša dobim,
Za koga na sveti
Trpeti i vmreti
Je trdna mi vola,
Je ljubav mi gola
Le Njega želem.

Marija k teb' bežim,
Naj Jezuša dobim,
Roke, nogé, srcé
Se njeni najbolj bliščé,
Kje je prebodjeni.
Sunce je On meni
Le njega želem.

Marija k teb' bezim,
Naj Jezuša dobim,
On je kinč jedini,
Ki se meni vidi,
Lepžega ne poznam,
Nasiti me on sam
Le Njega želem.

Marija k teb' bežim,
Naj Jezuša dobim,
On mi je vüpanje.
Odbeži stradanje
Žnjegove bližine,
Ves strah pri njem mine
Le Njega želem.

Marija k teb' bežim,
Naj Jezuša dobim,
On má najlepši glas,
Šteri potere strást,
Odžene hüdoga
Reši me sveckoga
Le njega želem.

Marija k teb' bezim,
Naj Jezuša dobim,
On takše ma Srcé,
Ka žalost vso požgé,
Mi posüši suzé,
Še Križ se mi smeje
Le njega želem.

Marija k teb bežim,
Naj Jezuša dobim,
On je tvoj dragi sin,
Zato k tebi bežim,
O daj, o daj mi ga
Mojega ljuboga
Le njega želem.

Molitve Srca Jezušovoga.

Jezuš, kak človek, je tudi molo, je tudi prosó dostakrát nebeskoga očó za potrebné dáre ljudem záto, naj bi nás návčó moliti z svojov példov.

Svéta Gédrtá tak piše od Srca Jezušovoga, kak od edne zláte kadilnice, z štere se naveke brezi henjanja zdijávle gori dišeči dim pred nebeskoga Oco, kak prijeten dár, šteri se Oči

dopádne. Známo, ka kadilo i njega prijéten dihék vu sv. maticérkvi to znamenúje, ka naj molitve naše i dobra dela tak prijétna bodo pred Bogom, kak je dihék kadila prijéten pred nami.

To znajoči si premišlavlímo pár reči od Srca Jezušovoga, kak posode, z štere prijétna dela zhájajo pred Boga i od srca svojega, jeli ono nasledúje vu tom Jezušovo Srcé.

Vu stárom zákoni, za časa škrínje záveze i cérkvi Jeruzalemske je zapovedano bilo (Mojz III. 2, 2.): „Deni čisto kadilo za dár na oltár, za prijéten dihék gospodí.“ Mojzeš je naime na zapoved božo eden poseben oltár

dao napraviti, na šterom so svéti ogenj nalagali noč i dén i na té ogenj so vsaki dén zaútra i večér vódebráno dobro kadilo djáli ino so je na část Višešnjega zéžgali. Tak známo od Zakariaša, očó, sv. Ivana Krstitela, ka je notristopo v svetlišče ino je tam kadilo darúvao i med tam se njemi je skázao Gabriel nadangel (Lúk. 1. 9—11.) Z tem dinom kadila, šteri se proti nebi zdigavao, so skázali svojo najvékšo část Bogi ino so spoznali, ka je on Gospodár vsega stvorjenja. Pri processijaj i drúgi svéti opravilej so popjeve i levitje kadilnice nosili z dišečim kadilom.

Pa je svéta maticérkev to návado tudi obdržála vu svojih opravilaj. Pri slovesni svéti mešaj ino blagoslovaj kadilo núca, ka bi Bogi Stvoriteli, Zveličiteli i Posvetiteli svojo část skázala. Z kakšim dúhom moremo činiti to tudi mi, či si premislímo, ka so svéti trijé králi tudi kadilo prinesli málomi Jezúši ino s tem spoznali njegovo božansko diko i naturo.

Zdigávajoči se dim kadila je vsi kdár podoba molitve bio. David kra vu 141-om žoltári etak spevle: „Na

prijétne bodo pred tehom molitve moje, kak kadilni áldov.“ Kak megla kadila se zdigáva, tak se zdigáva molitev naša pred Boga: pa kak je prijéten dim kadila, tak naj bode prijétna túdi naša molitev pred Bogom.

Vu skrivnom razodenji nam popiše sv. Jánoš, ka je angela vido z kadilnicami vu roki, šteri so njemi pravili, ka ete kadilnice molitve znamenújejo, štere, molitve pravični darúvajo Bogi! Vsaki je hárfó držao vu roki i zláto šalico puno z dišávami, štere so molitvi pravičnih.“ Pa je prišeo eden drúgi angeo pa se je stavo pred oltárom, vu roki zlátov kadilnicov ino so njemi vnogo dišáv dáli, naj položi iz molitev vsej svécov na zláti oltár, šteri je pred tronušom božim. Pa se je gorizdigno z molitev vszeh svetnikov stoječih dišáv dim z rok angela pred Boga.“ (8, 34.) Tak pobirajo túdi naši angelje čuvarje naše molitve ino je z svojimi molitvami i prepóračanjom vkúp pred tron boži neséjo.

Eta znajoči se ne bodemo čúdivali, či svéci božansko Srce Jezušovo za zláto kadilnico zovéjo. Velicanske molitve zhájajo z njega. Ka je kadilo prijétno, k tomi je dvoje potrebno: ogenj more žeréči biti i kadilo more prav dobro biti. Či ogenj vgasne, te zamán devamo kadilo na njéga. Či je kadilo zmešlavica sméti, te de mesto dobre dišáve vunjalo- — Kak je to dvoje vu Srci Jezušovom? Vu tom Srci lúbézen na veke bole gori, kak žeréče vogelje: bl. Margeta Alakok je plamén lúbézni vidila vósekati z njegovoga sv. Srca. Velki je ogenj lúbavi vu tom Srci, šteri vsa požgé, štera vu njé pridejo. Kadilo pa, to je molitve toga Srca, so pa nazvestšávanja nájsveteših čutenji, štera si samo misliti moremo; ne vu tom kadili, vu tej molitvaj nikaj zemelskoga, nikaj nepopunoga.

Srce Jezušovo vu vnogo formo

pomoli svojega nebeskoga Očo. Pa z kak poniznoga Srca zhájajo té molitve. Popunoma se ponizi pred njim. Spozna oblást božo, spozna, ka nebeski Oča má juš z njegovim človečanstvom ravnati i njé neprijátelom na smrt vu roke dati: „Oča! ti si vse, ti z popunov oblástjov i právdov ravnaš z menov; moja cloveča natura je nikaj, vu vsem je tebi podložna.“ Pa je te dihék ponizne podánosti prijéten pred Očom.

Kak pa djánja lúbeznosti, štera s Srca Jezušovoga zhájajo, so ne najprijétnejša kadila pred Bogom?

Pa hválodávanja Srca Jezušovoga ne napunijo vsa nebésa z svojim dobrim dúhom?

Tak stoji túdi reč z prošnjami Srca Jezušovoga. Kak nájbole diseče korine: kak ščipka i lelije dúh, se približáva k Oči molitev Srca Jezušovoga: „Oča! daj mi dúšo toga siromaškoga grehšmika, ki, kak razsipni sin, začne si premišlávati i moliti! . . . Jeli si nej pravo Oča! naj prosim od tebé pa mi za herb dáš národe? Prosim te, Oča! daj mi dúše ejne rodovine, ete fare; daj, naj vu etom držánji miné boj proti tebi i proti tvojemi maziljenci; daj naj vláda Srcé moje vu tom celom držánji! Rávno takše i spodobne prošnje pošila to presvéto Srcé z vseh tabernakulmov sveta brezi henjanja, kak dobro dišávo pred svojega nebeskoga Očo.

Pa ne samo njegove lastivne molitve, nego túdi naše idejo z njimi. On je srednik med Bogom i med nami; lúbav Jezušovoga Srca je mesto, skoz šteroga mi pridemo k Oči. Angelje, šteri pri posameznih i pri rodovinaj vkúppoberéjo dober dúšec naših molitev, tá nesejo to dišávo pred njega, ki jo prekvzeme, jo zjedini z dišávov svoje molitve rekoči: „Oča! vzemi milostivno molitve dár Sinúj i vseh lúbeznivi otrokov ino blagoslovi vse z tvojim blagoslovom.“ Pa na takso molitev Srca njegovoga se razlejejo milošče

Sree Jezušovo, hiša božja i vrata nebeska.

bože po vsej pripravljenih dušaj ino je napunijo z blagoslovom. Ešče duše grehšnikov dobijo z toga, naj bi se zbudili na dobro ino močni grátali.

Za to smo stvorjeni túdi mi, naj túdi naša srca dobro dišávo dobroga djánja i molitve pošilajo, k Bogi.

Jeli je spodobno naše srce k Jezušovomi Srci? Radi tak molimo: „Jezuš, včini moje srce tvojemi Srci spodobno.“ Da pa či je naše srce mrzlo, kak léd! Či ognja nega, je zamán kadilo, tam dima ne bode! Skrbino se, naj ogenj lúbéznosti bože i bližnjega vu naših srcaj stálno gori. Segrevajno radi srča naša vu Oltárskom svestvi, vu blizimi Srca Jezušovoga. Te eden potreben tao bode.

Kak pa stojimo z našim kadilom: jeli je kadilo dobro, nej vunjéče? Lehko samo zemelska iščemo z našimi molit-

vami? Lehko samo te molimo z srca, kda na poláj, v štali nevoló, ali vu hiži beteg mámo? Lehko za dušo ne máramo, z gizardávim, srđitim, nečistim, neprijátelskim, poželivim dühom molimo? Či tak, te je kadilo naše vunjéče pred Bogom, te smo ne dáli z molitvov dobrih dišáv Bogi. Ne bode se Bog veselio takšemi kadili.

Zgoréčimi srcami i ž dobrim djánjom vküpprikapčenov molitvov se približavajmo k našemi Bogi, ka de prijétna molitev naša pred njim. Pa kelkokrát vidimo vu cérkve dim kadila se zdigávali gori, telkokrát si premislimo kak prijétno so molitve Srca Jezušovoga pred nebeskim Očom i telkokrát pitajmo sebé, jeli vu naših molitvaj ne falinge, jeli so túdi tak prijétno, jeli gori ogenj lúbavi vu srci našem ino je čiszta naša molba od greha. (bi.)

Dolence.

Kak vsako staro delo, zgodovina Dolenske cerkvi se začne z pripovestjov. Na zdajšnjem faruom i cerkvenom mestu je bila velka gošča. Ednok je grof Erdődy lovio vu gošči, Eden divji brav na njega šo, komaj je vujšo pred njim na eden gaber, Iz zahvalnosti je dao kapelo zozidati na zdajšnjem cerkvenom mestu, štero je grofica večkrat povekšati dala. Tak pravijo lúdje; nežo vu starih pismah od toga ne ga spomenka, tem bolje je očivesno zapisano, da so cerkev starodavni katoličani gori postavili; nego poleg toga zna biti, da ešče vu prvešom vremeni stala je kapela.

Leta 1697. se je začnola vizitacija kazajana i dokončana leta 1698.

V Dolenci je bila vizitacija 27-ga marca.

Fara je — poleg toga staroga

pisma — vogrsko-slovenska¹⁾, iz vekšega vsi znajo vogrski, nego zato božja služba se po slovenskom opravija. Slovenski jezik le njim bolje domači.²⁾ Dužnost patronaska leži na imanji Gradskom.

Cerkev je na bregi. Starodavni katoličanci so jo zozidali na čest svetomi Mikloši. Mela je že vu letu 1697. tšorem iz kamna zozidani. Cintor je okoli cerkvi bio. Šekeštija od sevra k cerkvi zozidana i feubana. Cerkev je zapuščena bila, doli je zgorela. Što jo je vuzgo, ne imenüje pismo, telko da na znanje, da je prijatelj ne bio.³⁾ Lehko

¹⁾ Ungarico Slavonica.

²⁾ Divina peraguntur idiomate Slavonico, tamquam sibi magis familiaria.

³⁾ Neque hic ampliora comperies, quandoquidem ob devastationem et incinerationem barbaricam omnia flammis fuissent consumpta, tectumve deinceps impositum.

so luteranje napravili, kak je vu tistom vremeni navada bila. Zvon je tudi bio, za dosta velki, ne je bio vu törmi, nego na cintori od juga je bio napravljeni zvonik iz lesa, z ciglom pokriti.

Farof je bio poleg cintora na zahodni kraj, kak sunce doli ide. Zadosta je prej v redi bio. Poleg hiše je bio ogradeč, ne je meo grajke. Farof zi dati, grajko opravlati je dužnost farnikov bila. Njiva so bila okoli farofa, drugi tao njiv i travnikov je bio v Šalovci. Plebanoš je meo žalarski grünt od cintora na izhodni kraj, 2 pluga, nego žalara je lehtar nikdar ne meo. Leta 1697. je mesto prazno bilo. Ešče bolje na izhod je bila hiša cehmestra, Ferenca Florjanovoga. Žito so davali, z vüntoga eden krüh, sunko, edno skleco prosa i püsel prediva.

Vu tistom vremeni so popa ne meli, plebanoš je njim bio Vogrinčič Ivan od sv Jürja. Šole je ne vse spuno¹⁾ taksi so se zvali licenciatusje.

Šole tudi ne bilo, školnika so tudi ne meli, samo te, či so ešče licenciatusa ne mogli dobiti i teda je školnik prebivo na farofi i dobo dohodke plebanošove.

Farnikov je bilo v Dolenci 100, med temi je bilo 10 katoličanov, v Būdinci je bilo 17 dūs, iz teh sta bila dva katoličana, v Ritkarovci je bilo 36 dūs, iz teh je bilo 13 katoličanov. Šalovce je bilo inda sveta varaš. To je že davno bilo, ar pismo leta 1697, že tudi tak pravi: da inda sveta.²⁾ V Šalovci je bilo dūs 105, iz teh sta bila dva katoličana. V Šalovci že vu tistom vremeni je bio leseni zvonik i eden cintor. Tū se dokonča slovenski kraj, zvani Tótság.

Vu celoj fari je vse vküper bilo leta 1697. 258 dūs, iz teh je samo 27 katoličanov bilo, Ne je čüdo, da so ne meli plebanoša.

*

Leta 1757. je dobila Dolenska fara plebanoša dühovnika Požgaj. Morem si misliti, kak je zapuščeno on vse maišeo. Licenciatuske i školnicke, ki so do zdaj faro pelali, so menše dohodke meli, na peldo vu pismi je zagvušano bilo eden kebel žita od sela za plebanoša, či je pop bio, či pa licenciatus bio, menje njemi je hodilo. Slobodno tak povemo, kak so se pogodili. Farnicke so obečali že prvle prežne i peške delavce, — da pa ne bilo vu pismo spelano. Šalovski grünt je zmešane meje meo, prebivalci so njemi dosta kvara delali. Farof je vödžani bio vsaksemi vetri. Streha je božna bila, tožo se je, da žmetno vküp spravleno seno njemi gnili.

Dūs je bilo leta 1802. vu Velkih Dolencih 315 katoličanov, 2 luterana, vu Malih Dolencih 46 katoličanov, v Būdinci 140 katoličanov, 25 luteranov, v Šalovci 120 katoličanov, 305 luteranov, v Ritkarovci 132 katoličanov. Vse vküper 753 katoličanov i 332 luteranov.

*

Leta 1826. je grof Leopold Nádasdy celo iz nova dao zozidati farof i s slamov pokriti. Napravlene sta dve hiši za plebanoša. edna za držino pa kühnja.

Poleg starih pisem, tak cerkev, kak farof so farniki bili dužni v redi meti i zidati, dönok, kda je grof iz dobrote dao zidati farof, so ne šteli niti prežne, niti peške delavce dati. Od solgabirova Gradskoga Kregar Petra je ostra zapovid prišla leta 1823. k plebanoši Lutar, da jo farnikom vöoznani.

Patronuš cerkvi je bio vu familiji grofa Nadašdy pri Gradi. Vu letah 1858—1859. so patronušje postali grofevje Ditrichstein i Herberstein, samo njihovi častniki so se držali pri Gradi. Vu letah 1862—1863. se je imanje z nova odalo i vu roke Belga Bank de Foncier prislo, potem pa vu roke Wiener Bankvereina, steri je imanje na tale — na marofe — razdelo, tak dužnosti

¹⁾ Syntaxi eruditus.

²⁾ Olim.

patronaške Dolenske cerkvi so na Metnjek spadnole. Metnjek je velka gošča, nezmerjeni les je tam bio, posebno borovje i hrastje. Cerкви Sv Jurja je tudi grof Gradski patronus bio, plebanoši so bile drva vsako leto vopokazane, dužni so bili farniki je domo postaviti. Odked šte so je mogli pripeljati, — samo v Metnjek — preveč daleč — so ne bili dužni po nje iti.

Metnjek je sledi kupo Pick Žigmond iz Kiščela leta 1871. Židov je bio, prvo delo je bilo, da je ne šteo plačati od vsikdašnjih do zdaj placanih 21 ranskov na oli za vekivecen lampaš govoreci: Čeden človek vu dne ne žge lampas ali svečo, v noči pa tak nikoga ne ga vu cerkvi.

*

Leta 1878. 2-ga julija žadvecera ob 6 vōri je strela vdarila vu farof. Farof so na hitro z slamov pokrili, tri mesece je skoz dež šo, na vse kraje notri teklo, vse stene i pod je moker grato. Celo zimo so tak skoro na vedrini bili, dokeč leta 1879. je patronuš dao streho napraviti.

*

Nikaj ešče od starih križov. Vinski vertje iz Velkih Dolenc so vu vrhaji dali križ postaviti 1835. leta. Blagoslovo va je Kovač Ferenc. 5-ga sept. leta 1835. Būdinčarje ešče prvle so postavili križ, blagoslovo ga je Lutar 20-ga aug. leta 1827. Te so se Būdinčarje doli zavezali, da vsako leto 3-ga maja, na den naidenja sv. Križa do dali sveto mešo slūžiti. Po letah so se spozabili oblјube. Ritkarovski križ je gori postavljeni leta 1840. Būdinsko kapelo je dao gori postaviti Kokot Mihal 13-ga maja leta 1855. Doli je djao za fundacijo 100 ranški. Kepi so bili v njo zmalami svetoga Trojstva, Števan krala i sv. Urbana.

*

Prvi plebanoš je bio Pošgaj Jurij. Včasi, kak je iz seminarioma priso, je dobo Dolensko faro 4-ga oktobra leta 1757. Bio je tam 27 let, mro je juliuša

leta 1784. pokopani je na cintori poleg cerkvi. Dokeč je novi plebanoš postavljeni, je ta djani bio Marits Janoš.

*

Drugi plebanoš je bio Kūzmič Jurij od 11. leta febr. 1785. do jun. 1792. Prvle je bio plebanoš pri Nedeli 4 leta. Samo 7 let bio v Dolencih, odišo je v Števanovce.

*

Tretji plebanoš je bio Simon Čergič, rojeni v Horvatskoj Nadalli. Bio je kaplan v Beltinci. V Dolence djani za plebanoša 16-ga aug. leta 1792. Tam je bio 4 leta i odišo k Staromi Gradi kta 1796.

*

Štrti plebanoš je bio Gombošy Ferenc, prvle plebanoš pri Nedeli, ne ravno z dobre vole prišo v Dolence 1-ga maja 1796, celo pet let je ne spuno pa leta 1801. je odišo.

*

Peti plebanoš je bio Mihael Kous, 8 let kaplan bio pri sv. Benediki. V Dolence je priso 29-ga marca 1801. i tam je mro i pokopani 12-ga febr. leta 1808. Šest let je slūžo faro, star je bio 34 let. Mladi je mro. Vu betegi že 1-ga januara dobo kaplana vu Kosednar Ferenci. Kous se je v Šalovči narodo 17-ga septembra 1773. Oča Kous Peter, mati Roca Ana.

*

Šesti plebanoš je bio Luttár (Lūtar) Janoš, rojeni v Šebiborci leta 1772. kaplan je bio pri Sv. Jūrji tri leta, v Tūrnišci pol leta, potem plebanoš na Gornjem Siniki 8 let. V Dolence je prišo 15-ga junija leta 1808., tam je bio do leta, 1835., kda i 7-ga januara mro i 9-ga pokopani bio vu starosti 62 let. Dugi beteg je mogo meti. Leta 1833. 7-ga decembra se za kaplana imenūje Rajsar Istvan, sledi je priso za kaplana Kovač Ferenc.

*

Sedmi plebanoš je bio Kováč Ferenc, rojeni v Strehovci (Strelec), kaplan

je bio v Črenslovcih 10 mesccov, v Stevanovci 6 mesccov i v Dolenci dve leti. Mro je 5-ga nov. 1857. vu starosti 53 let. Heptika ga je vmorila. Schmidt Jurij, ešperes ga je pokopo 8 ga novembra.

*

Osmi plebanoš je bio Sbüll Ferenc od nov. 1857. do 12-ga aprila 1864., kda; vu starosti 39 let je mro¹⁾ žmeten beteg je meo, spovedani ne bio 14-ga aprila ga je pokopao Koššič, plebanoš iz Gornjega Sinika. Do novoga plebanoša je faro v redi meo Fodor Karol, kapelan Gornjega Sinika.

*

Deveti plebanos je bio Aloisius Matjašič od leta 1864. do 1866. Komaj je poldrūgo leto tū bio, vsikdar betežasti bio, odišo k Sv. Jeleni, kde i 15 marca 1866 je mro i pokopani. Že leta 1865. je Mentsik Karol prišo za kaplana.

*

Deseti plebanoš Mentsik Karol bio od leta 1866 do leta 1911.

*

Vu krstnih knjigah naprej pride Fajtinger Pavel törniški plebanoš, ki je pod čerģičom boter bio leta 1792.

Leta 1830. 4-ga nov. krsto Dontsetz Imre, kaplan od Cankove.

Leta 1759. je krsto Hanšek Jánoš, plebanoš od Gornjega Sinika.

Leta 1760. je krsto Hüll Jánoš, plebanoš od Nedele. I tistoga leta je pokapo v Dolenci.

Leta 1761. je krsto Cipot Matjaš, plebanoš od Gornjega Sinika.

Leta 1762. je krsto Perkonik Ferenc od Gornjega Sinika.

Leta 1779. šo računi cerkveni sklenjavani pred ešperesom Miklós Kuzmič, plebanoš od sv. Benedika. Leta 1795. je prišo račune sklenjavat Mihal Gaber plebanoš od Martjanec. Sledi so

Dolenci slišali v esperešijo Őršég zvano, sledi pa vu zvano od Monoštra.

*

Mamo spomenek i nisterih školnikov.

Mihael Obran. Bio je školnik pri sv križi v Krízavci, pri Nedeli, sledi je prišo v Dolence, skoro 50 let je bio školnik.¹⁾ Vu betegi se je ne mogo prečistiti, mro je vu starosti 70 let 13 ga septembra leta 1774. Vu krstnih knjigah večkrat naprej pride njegovo ime, da je krsto, tak leta 1758., da je plebanoš ne doma bio.

*

Trplan Jožef. Mro je 30-ga marca 1798. Na Benedikovo si je beteg spravo, vu dvojem dnevi zgubo reč, na 11 den mro.

*

Markoč Ferenc je 15 let služo faro, mro je 23 ga aprila leta 1814 ob pol šestoj vōri v gojдно, pokopam 24-ga. Na sprevodi so bili Ivanóczy Matyaš pleb. Števanovski, Flisar Matyaš pleb. od Gornjega Sinika, Krenos Janoš od Nedele. Živo je 36 let.

*

Vu starih knjigah dosta veselja i žalosti.

Vu zdavanskih knjigah sto pa sto parov se naide.

Vu mrtvečkih knjigah sto pa sto krat je zapisano: Mro je i pokopan. Leta 1789 svinja deteti glavo pojela.

Več dece se je zalezalo vu mlakah poleg hiše. Tak v Būdinci leta 1762., v Šalovci 1767.

Leta 1760. je mro v Dolenci Janko Stevan, star je bio 44 let. Nori je grato, hišo je vužgo, kda so domači ne doma bili. Dve drūgivi hiši sta tūdi zgorele, zgoro je i on sam. Noge, roke so njemi celo zgorele, samo

¹⁾ Appoplexia tactus.

¹⁾ Ludimagistratum et Licentiatum partim alibi utpote ad S. Crucem in Tótkeresztur . . .

telo ostalo. Kda bi pred ednim tje-
dnom spovedani bio, poleg pravice bi
se mogo na cintori pokopati, nego na
prošujo farnikov, ki so se bojali, je
pokopani zvüna cintora.

*

Leta 1761. 8-ga julija mrla Eliza-
beta iz Dolenc, 4 mesecov stara, oča
Jurij Casar njoj je delo škrinjico. Na
ednok je vu hišo vdaro grom, hiša se
vužgala, očo je strela bujla; na drugi
den dekličko so z očom vred v ednoj
škrinji pokopali.

Žganica je tüdi mela svoje aldove,
da so se napili i ali sami nesrečno
zobhodili ali druge vmorili. Zvüna cin-
tora so pokopami.

*

Leta 1794. 3-ga augusta, edno
nedelo, ob pol tretjoj vöri velki viher
prišo. Streho na farofi je gori zdigno,
pokriv z cerkvi doli znoso, drevje z
korenjom vsed vöobrno i prekspotro.
Potem je prišla toča, štera vu vinogra-
dah, v leni i dohani velki kvar včinila.

Leta 1822. 16-ga junija, edno
nedelo, ob pol ednoj, velki viher prišo,
cerkev i türen celo odkrio, 10 jablanih
i 2 velkivi grüški z korenjom vred
vöobrno, 34 jih je pa prek spotro. To
samo na farnom grünti, ka pa v dru-
gih mestah? Nikdar je ešče tak velki
veter ne bio — skriči gori z žalostjom
pisatelj.

*

Zdaj pa pridejo stari pridavki.

Brukula, Janko, Filo, Trajbar,
Berke, Barbarič, Tibola, Horvath, Kos,
Matus, Abraham, Lepošša, Pernes, Své-
tec, Tolvaj, Vogriničič, Pintér, Roca,
Mérkli, Sebök, Zankóc, Bajzék, Štajer,
Oreovec, Bedič, Miaci, Nemes, Lainsček,

Šupanek, Zamodič, Modroski, Lekič,
Péntek, Kokot, Cenc, Ošvöld, Varga,
Kurnja, Bočkor, Magyarič, Vajda, Kor-
pič, Slaviček, Meššič, Dončec, Prélec,
Prémoš, Sukič, Krčmar, Balek, Škrlak,
Pavlovič, Ružič, Gorza, Casar, Krajcar,
Korošec, Konkolič, Gomboc, Kovač,
Črnko, Pergar, Špilak, Herceg, Hári,
Forjanič, Bakuš, Hampo, Mencigar, Gre-
benar, Smodiš, Zétek, Kranjec, Benčec,
Gašpar, Törk, Ravnac, Bölec, Kozár,
Lazar, Ficko, Borovnjak, Füček, Lutár,
Bičak, Düh, Haiba, Kovačič, Fuis, Trp-
lan, Goslar, Gospodar, Morčič, Bokan,
Gorenji, Keréc, Kürnyek, Roban, Tala-
bér, Čuk, Šebjan, Šeruga, Gumilar,
Holec, Hajdinjak, Vrabel, Voutek, Kutuš,
Szever, Škaper (Skapier), Lüzar, Kozo.

Vu starih knjigah se sledeča krstna
imena naidejo: Števan, Ana, Miklós,
Katalena, Magdalena, Adam, Mihal, Pa-
vel, Janoš, Eližabeta, Eva, Ferenc, Ju-
dita, Peter, Józef, Žuža, Balaž, Jelena,
Monika, Veronika, Apolonia, Mariana,
Margareta, Tamaš, Junij, Juliana, Ro-
zalia, Dorothea, Martin, Matjaš, Maria,
Rebeka, Sebastian, Margareta.

Zdaj so same Ane, Treze, Marije,
Janoške, Jožefje i Števanje. Zakaj smo
zavrgli stare imena? Nazaj jočemo stare
čase, pa smo mi njim s prvim talom
neverni. Ali zakaj je gratala indasnja
Lenka (Leinka) Ilka? Ali zakoj je Marija
Irma gratala?

Naprej pridejo hišna imena. Pre-
divnjek¹⁾, Kralina²⁾, Vajdin³⁾, Jvaniš⁴⁾,
Medla Goslar.⁵⁾

(kj.)

¹⁾ Cop. 1819.

²⁾ 1821.

³⁾ 1822.

⁴⁾ 1822.

⁵⁾ Bapt. 1805.

Pesem od svetoga Gergora.

Svet Gergor doktor moder preceptor
Na njega den
Poleg stara reda
Šola nastávljena je za včenje!

Hodite vi z nami,
Ar smo po vas prisli,
Dobra deca hodimo vu šolo,
Vu to hišo božjo s togá mestá.

I ftice nebeske kda pridejo
K nam lainske sprotoletje,
Kak se povnožajo,
Lepo popevajo v toplom zraki.

Bodo roditelje vam na radost,
Dete, kak lepi dšündš,
Kristuš opomina,
V šolo naj pošila vsaki svoj kinč.

Vu svojem detinstvi
Kristuš je bio v cerkvi med doktormi,
On je včenje lübo,
Deci nihao peldo vu templomi.

Ar vu takšem mesti,
Kak v rodnom ograci te mladike,
Zrastémo mladénci
Za nás i na ténci te divojke.

Ki se v šoli včjo,
Na gospodstvo prido, či Bog tak šcé,
Presvečena glava boljša je
Od zlata, ma postenjé.

Ar predokatorje, hirešni doktorje,
V šoli zrastejo
Ar magistratuške
Z šole vö vladnicke zido razno.

V tom mesti malički
Casarje i krali zrastejo gori,
Nevolne sirote včasi
Ka gospode nje svet moli.

Na paši, na poli
Zraste človek goli neznajoči,
Zvün šole bo slepi, blodi,
Kak šté lepi, kakti v noči.

Zato draga deca,
Školnik na nas čako, hodte z nami,
Meli te veselje, vsakojačko včenje,
Hodte z nami.

Pa či po vsem vsega
Diaka ne date od sve hiše,

Seksar na papere,
Dajte, či ga mate, z dobre vole.

A, A, A, dnes je den Gergora,
V šterom mi iščemo diake,
Vküp spravlamó.
A, a, a, dnes je den Gergora.

E, E, E, dobro nas posluhšajte,
Ka vam zdaj popevamo
I ka od vas čakamo.
E, e, e, dobro nas posluhšajte.

I, I, I, bojte gazdi gotovi,
Deco z nami pústite,
Za vsemi nas darújte.
I, i, i, bojte gazdi gotovi.

O, O, O, mi vse radi vzememo,
En groš ali potoro
Ali pa edno libro.
O, o, o, mi vse radi vzememo.

U, U, U, dobro bode za nas tou,
Dobro vam mi želemo,
Veselje popevamo.
U, u, u, dobro bode za nas tou.

Ö, Ö, Ö, hodte vi otroci vö,
Po vas smo esi prišli,
Ka bi z nami v šolo šli.
Ö, ö, ö, hodte vi otroci vö.

Ü, Ü, Ü, hodte, že je vremen tü,
Da moremo iti mi,
Nazaj vu šolo priti.
Ü, ü, ü, hodte, že je vremen tü.

Pozvačin Lenart.

Lenart zet je Tomašina,
Mesto babinoga sina,
On se v Čöpinici zdržava
I vu Markovec pozava.

Lenart ima svojg' hojtara.
Na kraj Dolenskog' hatara.
Ide k Gradí, nosi liste,
Na vse kraje zove goste.

Štero kučo pa pozava,
Vsega dobra se spričava,
Pozvač pač vam ne ma srama,
Liki v rokav, ide hrana.

Jaz sem za to vu to stopo,
Ne mam zakaj bi si kupo.
Poleg krčme iti ne smem,
Ar vseh nevol se spomenem.

Krčmarje i Ostarjaši
Imajo me na rovaši.
Pa sam reko: Ne mam mira,
Počakajte, bratja mila.

Naj se oča mi prehladi,
To se vam že vse naplati,
Zato trgam si poplate
I naganjam vküper svete.

V Doliči je dobil pevca
Njega nosi do Boreča,
Tam pri gospon ostarjaši
Preglejüvo se je v glasi.

Kokota vrgo dol na zemljo,
Da si nosit' vino, zemljo,
Pripoveda, znova znovič,
Da je postal on pozovič.

Dokč Lenart gl s pretepo,
Pevce mu je v grm odleto.
Zdaj je pozvač brezi dara,
Ide k Möri do brodarar.

Prosi, da ga prek prepelja,
Ar prek bi že mogo včera,
Nego vinska moč ga vmorila,
Kupica ga dol' pobila.

Brodar njega lepo primle,
Ladja se vu Möri zible,
Prosi njega vse načine
Eden krajcar brodivine.

A naš pozvač na brodarar
Lüči z žebke kalendara.
Je-li razmiš ti pravice?
Pita njega kre Mörice.

Da sem jas vu službi takšoj,
Z menom ne mre ladat vsaki.
Či mo šo prek celga sveta,
Ne plačam jas nit' od brega.

Nit' ne platim mauto mosta,
Ar sam hodo sem po gosta,
Pa me püsti ti vu miri,
Ar mi je že več na sili.

Nazaj prišo do Boreča
Kde je zgübo svojga pevca.
Kak bode stalo v računü,
Da sam pevca püsto v šumi?

Z toga bode smeha dosta
More bit, ne mo smeo med goste.
Vö me vržejo z moje službe
Brezi pravde, brezi tožbe.

Pri Nedeli zato zbira
Nikaj mleka, nikaj sira,
Po Andrejei pa ponavla
I gospodo vse pozdravlja.

Bode smeha vsake fele
Dokeč bode nesti zelje,
Na slednje vsi razbežijo,
Da napravi on norijo.

Na novo leto.

Hvalen bodi Jezuš Kristuš!
Bog vam je dobre gosti dao
Na sveto mlado leto.

To dete nam je rodjeno
Okol pol noči na sveto noč
Vu jaslicaj položeno.

Stajajte gori gospodar,
Ta svetla denica gor ide
Na sveto mlado leto.

Či nam je više shajala,
Svetleša nam je postajala
Na sveto mlado leto.

Maria sina rodila
Notri v mestü Betlehemi
Na sveto mlado leto.

Notri v mestü v Betlehemi,
V ednoj preprostoj štalici,
Na sveto mlado leto.

Pasterje so ga varvali,
Angelske pesmi spevali
Na sveto mlado leto.

Z daleka modri idejo,
Njega lepo darüjejo
Na sveto mlado leto.

Z zlatom, temnjom ino z mirhom
To je bilo od njih blago,
Na sveto mlado leto.

Očo vam mi darüjemo
S prelüblenim svetim Jožefom,
S tim svetim mladim letom.

Mater vam darüjemo
S timi nebeskimi angelmi
S tim svetim mladim letom.

Pojbiče vam darüjemo
S timi nebeskimi angelmi
S tim svetim mladim letom.

Maria Venčec pletala,
Dekličkam je šenkavala,
Na sveto mlado leto.

Dekličke vas darujemo,
Z ednim zelenim venčecom,
S tim svetim mladim letom.

Mi vas vse darujemo
S tim malim detecem Jezušom,
S tim svetim mladim letom.

Darujte, darujte gospodar,
Dokeš te zdravi, veseli,
Na sveto mlado leto.

Veselje vam darujemo,
Veselje vam pošilamo,
Na sveto mlado leto.

Mi se od vas obračamo,
Bogi, Mariji preporačamo,
Na sveto mlado leto.

Daj vam Bog lepo leško noč,
Nam pa na edno srečno pot
Na sveto mlado leto.

Zibli Maria Detece
To Detece malo materno,
Njemi je ime Jezuš.

To Dete nam je rodjeno
Okoli pol noči na sveto noč
Vu jaslicaj položeno.

Pesem od mok.

Moka Jezuš Kristuša
Predragoga božja sina,
Ka je tako popisano
Vsemi sveti na glas dano.

Jezuš na vrti moleči,
Krvave skuze točeči.
Potom Judaš z vojskom pride,
Proti njemi Jezuš ide.

Židovje so ga vlovili,
Vučnici ostavili;

Kako lotra pripelali,
Vnoge plúske so mu dali.

Njega rano odpelali,
Pilatuši v roke dali.
O kde si ti draga mati,
Ne ščeš Sinka ti poznati?

Sinka mojga so vlovili,
Ne znam kama odpelali.
Na to materi govorijo:
K Pilatusi ga pelajo.

Tužna mati za njim ide
Pomočti mu nikaj ne mre.
Vnogi meštri tam bodoči,
Zvidavati od njih začne.

Kaj kovači vi kovete?
Od Sinka kaj ne znate?
Oni njoj tak odgovorili:
Mi smo roba tū vlovili.

Cveke za njega kovemo,
Imena njemi ne znamo.
O jaj meni! žalost moja!
O jaj meni! Tužnost moja!

Kroto tužna mati ide
I veliki križ vidoča:
Za koga vi križ delate?
I za koga spravlate?

Oni njej tak govorili,
Vekso žalost njoj s spravili.
Ni ščemo roba pribiti,
Na tom krizi šče visiti.

Od ženinov.

Dnes v Bogi vkūp sklenjeniva
Ženina bojta zdraviva,
Čūjta, ka ti dobri sveti želejo vsi:
Jezuš boj njima zdaj svadbenik,
Vse žive dnih stalen pomočnik.

Denesnjega dneva stopaj
Vaj spravi v pekeo ali v raj
Vkūp v radosti vkūp v žalosti ta do smrti:
Jezuš boj njima zdaj svadbenik
Vse žive dnih stalen pomočnik.

Noseča ženska.

Preporačam

a) *mertučljivo, cedno življenje*. Najboljše je pri navadnoj hrani ostati, samo kaj takšega ne trbe jesti ka človeka napne, kakti krumpiš, grah, čaren krüh, mertučljivo sad, zelenje naj vživajo.

Prekisle, z začimbov napravlene hrane pa naj nikak ne jejo, tak i ne dosta župne hrane.

Či njej štera hrana ne diši, naj je ne je.

Naj si ne pobudjava brezi mišljenja „lūšte“, posebno či njoj na koj takšega lūšti pridejo, ka njoj gvūšno ne de zdravo. Čedno za brozde držanje takših žel ne samo deteli ne de na kvar, nego ešče na hasek bode njemi, ar i dūševne jakosti, kakti zatajenje, dobi dete po materi.

Či v noči oslabi i glad čüti, šteri njo ne pūsti spati, naj k sebi vzeme eden glažek mleka ali zlico medū.

Celo se preporača vživanje zreloga sada, stero krv poboljša, tek povekšava.

Voda i mleko je najbolje zdravo pilo: malo vina z vodov ne škodi; nego škodljiva je čarna kava i tej i vsze alkoholne pitvine, kakti likör, žganica i t. d. Proti zgagi (gori vu žalodci) pomore eden požirek mrzloga mleka.

Paziti more

b) *na oblačilo*. Či je tesen obleč vsakomi na kvar, tem bolje je nosečoj ženski.

Noge posebno trbe toplo i suho držati, tak se reši, da vu mokrom vremen i krv ne de vu glavo silila.

Noseča ženska si naj neda zobe skūbsti.

More

c) *telo snažiti*. Či več ne, vsaki den v mlačnoj vodi naj opere noge i kolena či je mogoče celo spodnje telo.

Potrebno je

d) *gibanje*. Naše ženske si z toga za dosta tala vzemejo. Noseča ženska

naj ne pleše, ne beži, velke žmeče naj ne zdigava, roke visiko naj ne zdigava, da bi kaj zgrabila ali nesla, naj se preveč ne prijimle, — ar že ne ednok po takšem je mati i dete mro.

Prostori, kde dosta lūdi vkūper pride, so ne za nosečo, ar njoj hūdo grata, celo omedle.

Hišno delo naj dale opravla. To je njoj bolje zdravo, kak pa na veke sedeti; nego naj pazi, da ne obrūdne preveč, naj raj nikda-nikda postane.

e) *Vrastva naj ne nūca*. Stališ noseče ženske je ne beteg, kak se dete porodi, njena žmeča se doli vzeme. Zato je pa škodljivo proti bolezn i, štero že vsaka noseča ženska čüti, kakše vraslvo nūcati. Či je zaistino kakši beteg nazoči, kak na priliko tok krvi, driskavica, duže trpeča bolezen spodnjega tela, te se trbe obrn i k doktor i za tanač. Vsaki najmenši tok (teče) krvi se more vračitel i povedati.

Či se prehladi, naj vleže vu postel, pokoj i toploča odtira beteg, slobodno i malo šalico slaboga koprovoga teja spije.

Či zmeten stolec ma, dober je sad, lehke hladivne hrane, zelenje, šalata, kuhani sad, vsako vōro edna žlica friške vode.

Či noseča ženska vu dnevi trūdno st, čüti, naj se pol vōre ali edno vōro prekda spanji.

f) Pokoj dūše po pravoj pobožnosti. Tužnost, bojazen, čemeri, žalost so ne samo ženski ne na zdravje, nego i deteti i kak nas skušba vči, strasti, sterim se mati prek pūsti, kak čemeri, nevoščenost, bozna žela drūgomi i t. d. prek odidejo na dete. Dete de tūdi takše. Zato pa či kršćanska ženska vsikdar more zatajno življenje meti, tem bolje si more vse potreti, kda za čüti sad svoje utrobe.

Nevoli nišče ne more zapovidavati.

Vsaki den kaj naprej pride, ka človeka čemeri, žalosti, noseča ženska se naj ne da obladati, nego za volo žitka na njo zavüpanoga naj zdigne oči k Bogi, ki je to vse njoj podelo.

Naj se ne boji od poroda, nego naj se prepórača blaženoj Deviči Mariji i naj se pomiri, da či je vse tak na dūšo, kak na telo glede včinila, tak njena žmetna vōra bode vōra velkoga veselja.

Mesto velkoga premišljanja je boljse delati, Boga moliti i njemi prepóračati švoj i deteta žitek i celo prihodnost.

Zmernost, zdržavanje vu zakoni vu drugoj polovici nošenja je potrebno, či ščejo dete zdravo obdržati. Čedni stariške za dete volo znajo to dopri- nesti.

Noseča ženska pred porodom se naj okrepi svetimi svestvami.

Skrb za porodnico.

Pred porodom že vse gotovo more biti za malo dete. Mož se more skrbeti, da vse kričanje, larmanje, fūčkanje, treskanje prehenja, či ne šče, da bi njemi zena obetežala. Taksa ženska mir potrebuje. Posebno pa ništerne vōre po porodi. Prve dni tūdi ne trbe dosta porodnico pohajati. Gosto pohajanjē slabo žensko ešče bolje oslabi.

Hišo trbe lūftati, samo okno odpreti, ne pa i dveri, ar teda je cug. V takšoj hiši ne sme kaditi, Či sunce preveč noti sija, pred okno ferang, robec denemo.

Najbolje moremo paziti na hrano. Obilna hrana zna betege spraviti, same vodene župe pa ne dajo za dosta moči ženski, štera i dete more nadajati.

Prve dni po porodi porodnica navadni zajtrik ma: Kavó ali tejo, nego dosta mleka pa beli krūh.

Poldne dobra vodena župa, notri skūhani reis, gres, beli krūh, kakše lehke pogače, ali pa mesna župa, najbolja kokošinjina, notri skūhani reis ali žemlja, kakše lehke pogače, dunstane jaboka, sladko napravljena teletina ali kokoš. Mesa prve štiri pet dnih samo male porcije slobodno vživa.

Za južino mlečna kava ali mleko ali sladki zreli sad, sirovi ali skūhani

Za večerjo eden tanjer župe, kakše lehke pogače ali mehko meso ali mehko jajce.

Za pilo vsikdar morē k redi biti friška voda. Či se zapše, cukrana voda je dobra. Vsakojački naj pazi, da si žalodec ne pokvari z brezmerov pitvinov razločnih tejov, kakši je koper.

Suažnost se more i v kimpeti obdržati. Vlase ne trbe zapüstiti. Da nisterna vlase zgübi vu kimpeti, si ma to zapisati svojoj nemarnosti.

Večkrat se preoblačiti. Gvant se prvlē segreje, more sühi biti, vu hiši more toplo biti i niksega cuga.

Na to more paziti, da stolec de vredi. Dobro je hladivno pilo, kak ti cukrana voda. Csi to ne pomaga, vzene edno kavinsko žlico ricinušovoga olija.

Porodnica ne sme prerano z poste- tele iti, najmenje šest dni more v posteli počivati, pa po tistom pali ne celi den gorostati ali žmetno delo opravlati. Ništerna ženska je zdrava vu kimpeti, nego po goristanenji se prehladi, z močnim delom pretrgne, pa velki beteg si spravi na celi žitek. Vu tom deli je največ falinge pri naših ženskah.

Či porodnica ne nadaja deteta, hrano naj mertučijivo vživa pa naj pazi, da se ne prehladi na prsah, vu-

matni robec naj si gori zveže. Či so prsi trde i boleznje, naj vu toplo vodo namoči i dobro vō ožmekne eden robec, potem si ga gori dene, na to pa eden vunatni robec zveže. Kak se spodnji robec posūhsi, se more ponoviti.

Či vu kimpeti ali po tistem treš-
lika, tok krvi, boleznji gori stopijo,
vračitela moremo zvati.

Slednji mesec pred porodom se
more cecek vsaki den z mokrov, čistov
capov zribati.

Fašenska sloboda.

Minolo je ze sedem tjednov vu etom leti,
Kaj so se moji svetki začuoli ze svetiti.
Vu šterih, kaj ste v sreci vi ljubili, želeli,
Vu plesanji, v muziki, zadosta ste tao vzeli.

Ne davno i plesica vas je dobro gostila,
Z njov je tam bio citheraš i z vinom puna putra,
Vnogokrat vam je vaš gut sūhe sline požerao,
Medlovno plesajoči, kaj se je ta poderao.

Oh, drago zlato vremen, da si hitro odišlo,
To moje svetlo sunce oblačno vremen skrilo,
Moja radost, z šterov je srce bilo veselo,
Tota je vse veselje, z dnevom vredje minolo.

Vnogi szvoj fundamentom kam svojega blaženstva,
Kam svojega prišestnoga tužnoga dugovanja
Zdaj je položo — komi je ženitev puščena,
Notri do smrti njemi bode tūvariš hišna.

Vnogo je drkao, či je dobo tūvarišico,
On je ne meo dosta sna, da oblejtao vesnico,
Ali po etom toga on bode jokao tužno
Vidoči svojo ženo, kaj se hūdo oženo.

Smejsno sam dosta gledao, vnoge vino nepivece,
Kak so obračali sv'e nekepešne lampice
J žionate poplate, sloke noge boleče
Vidoči i od plesanja vō obrnjeno pleče.

Goslarsko noto komaj kak ste vi začūtili,
Vsaka vaša kotriga živela se vam v teli
Ino či je cifrasti Zvačin vam prišao k hiši.
Etak ste teda erkli: Plesaj se vsaki drži.

Či ste pa pozvani ne bili na gostūvanje,
Oblekavali ste se vu čarne, ružne sūknje,
Svoj obraz zamazali ste si, kako kovranje,
Tak vi notri pridoči na pošteno gošćenje.

Niki pa svoje vlase z kodilov povekšava,
Drūgoga je pa z belim perjom nabita glava,
Vnogoga kečka, kako ciganjska, je krlava,
Ni doli ne namala vrag tela njegovoga.

Niki se pa v somarski kep ružno obličava.
Drūgi pa vu konjskoga, na sinjak zvonec deva,
Za vūzdo pelajoči, spameten se smejava.
Ka je človeča konjska velka gratala glava.

Vnogokrat neslano i netrebno smo jeli.
Dostakrat smo se s snenov pametjov mi smejali
Najbolje penezje smo je mi ne milūvali,
Ar smo mi vsaki tanec za penezje kūpili.

Ali dobro je — zdaj je li bilo vremen toga,
Mesto, den, hip i vōra, kroto jáka prilika,
Zdaj se njemi genejo mozgovje notri v glavi,
Vsakomi ki koli sv'o pamet ma notri v lagvi.

Li v pefek i vszoboto samo si počivate.
Ne mate delavne dni, ne mate ni nedele.
Ali po vremenu to svoje dobro veselje,
Merkajte, da žalostno nikda ne objočete.

I jas tūdi pijanca da sam osobo noso.
Pod njegovo zastavo dosta sam jas posvelo
Ino dōkeč z veseljom sam se ne napuno
Za vašo volo vnoгих vročih prajh sam požerao.

Zdaj pa, da že pijanec sv'o sloba od vas vzema
Komi ste do eti mao svetili ete svetke,
Odhaja od vas, pri vas duže bili že ne šče.
Zato ž njim že prav vsaki zadovolen naj bode.

To veli, kaj ste ga do sej dob z mesom držali,
Potom z ribami, z rakmi, z piškormi te živeli,
Stero či ljubite vi, to sami dobro znate,
Ali njemi ne tribej, — zato z Bogom ostante.

Na zdravje vam plesauje, na zdravje nehenjanje,
K zdravji nemirovčina, k zdravji pijančivanje
Kde ječi ino etak veli velka nedužnost:
Oh, ti k ničemi valon preminoča zobstojnost.

Konec je že vsem etim, — jaj dragi moji sinki,
Kelikokrat ste me vi ljubleno obimali?
Ostavim jas vas vezdaj, oh, dragi moji braci!
Minoli so mi svetki, to vam velim na kraci.

Etí vas neham moji lúbleni! od vas idem,
Ar lúbeznosti Vaše več na pamet ne jemlem,
Ne morem več hoditi jas vu vaša spravišča,
Kde sam gostokrat gledao skakanja radújoča.

Post bode! — Bogi túdi že vremen posvečújte,
Ali pa popom slepeč v tej dnevih popústíte,
Dokeč na te zeleni fassenik odprem oči
Ino znovič bom plesao, jo i pio z vami zoči.

Plač matere.

Ocevo si mi, ocevo cvetek!
Vehno žitka moj'ga žitek!
Ti nebe lepa rožica,
Si mi že sůha, kak spica.

Obnemila so ti vústa,
Zibelca tvoja je pústa,
V plač oblačena škrinjica,
Ti je zebrana hišica.

Ah! kak srečna sem jas bila.
Angel, kda sem te rodila! —
Kakšega vúpanja sunce
Mi je obsijnolo v srce.

Kelko nepokojnih nočih
I lic mojih znoj kak vroči
Sem z radostjov pretrpela,
Kda sem za tebe skrbela.

Vse sem ti ta aldávala,
Ar sem se močno vúpala,
Kaj ednok za ves zgúbiček
Naidem primeren dobiček.

Ali, jaj, kak lažljivo je
Bilo vse vúpanje moje,
Kak slab njega precimbni cvet
I radosti moje posvet.

Dnes, dnes je dnevov mojih trak
Oblegao večne noči mrak:
Jaj! díke moje korona,
— Vu prah je spadnola ona.

Kak súhi štor brezi cveta
Stojim že v pústini sveta,
Kde níkdar več mira sunce
Ne obsijne v moje srce.

Vkraj se mi vzemeš, vkraj kinč moj,
Slobod daš že dojki tvojoj!
Ah, kak se vtrgnem od tebe
Ti najdragsi zalog nebe.

Ti se samo na pot spravlaš
I mene samo ostavlaš.
Smrt, zakaj si tak ne prišla,
Kaj bi i jas dnes odtec šla?

Odideš mi ze, odideš
Niti več nazaj ne prideš!
Idi, primi te večni Bog,
Zakrivaj prahšec túhi grob.

Sprevod lube.

Jaj, kak zvonovje brnijo! —
Zdaj lúbi mojoj zvonijo!
Ni slobod sem ne vzeo od nje,
I že se na cintor nese . . .!

Sprevodi me vó, golob moj,
Sprevodi na večni pokoj!
Pokrij prah moj z žutov zemlov,
Naj tiho počivam pod njov!

Či se ta pridoč zaskuziš,
Piši med skuzov na moj križ:
„Tú spi edno verno srce,
Ostavljaj je mi to sunce!“

Vsako sprotoletje rano
Sam ponovi grob moj skrbno,
Da jamara trdna roka
Praha moj'ga kda ne zburka.

Z mirtuši mi ga obsadi
Ino z cvejtíčem okladi,
Naj proti sili viherov
Tiho spim pod njega sencov

Da črvičov ne bom porob,
Vsadi dve roži na moj grob,
Naj z njidvl polnik spoznava,
Kaj sva roži bila mídva.

Ne skrivaj najne lúbezni,
Ni tvojih szkuz i boleznih;
Srca pa drúgoj ne odaj,
Ni več lube ne pokopaj.

Káčji cmer.

Národna.

Ednok je bio eden sirmák, pa je meo dvoje decé: edno je bio dečák, edno pa deklička. Te so pa tá deca dvoje kráv gonila na pašo.

Gda sta je eden dén pá na pašo prignala, je bilo jako vroče. Tam nej deleč krej, kak so deca pasla, je pa bila edna mlaka, zvali so jo „Stári ribnjek.“ Te so si pa pastérje gučali, ka bi se dobro bilo iti kopat v to mlako. Ovi pastérje so nej vüпали to včinití, záto ka so se bojali, či bi njin krave v tistom čási kakši kvár napravile; teva, dečák pa deklička sta pa šla.

Kak sta prti mlaki šla, sta si že pojdočki sláčila obleko, ka bi hitrej v vodo prišla, pa se skopala, ka njima krave nebi dugo samé bilé. Gda sta še skoro do vodé prišla, sta zaglednola, ka na bregi jé nikši cmer, pa sta si záto gučala, ka bi to bilo za cmer.

Dečáki je zaj naednok na pamet prislo, ka je to rávno káčji cmer. Zmislo si je, ka so oča večkrát pripovedávali, ka káč, gda se kopat ide, cmer seli na bregi dol dene. Velo je záto svojoj sestri, naj se hitro nezáj obleče, pa naj beži, kak samo more, spoj prti domi.

Dečák je nato po štiraj šütao bliže prti cmeri, pa ga je popadno. Gda ga je pa še v rokaj meo, je bežao za svojov sestricov prti domi.

Ne je minolo po tistom dvej minoti. Káč je prišeo vö z vode, pa je cmera nej najšeo. Nej je vido nikoga, znao pa jé, ka njemi je to mogeo nekák zéti. Obleteli so ga záto takši čemerje,

ka je tiste blizáuje krave, ka je tam najšeo, vse zraščesao.

Dečák je pa bežao za dekličkov proti domi, tak ka sta skoro obá naednok prišla domo. Domá sta te začnola pripovedávati, ka se je zgodilo, ka sta káčji cmer odnesla; liki bojala sta se jako, kak ta rekši zaj šla po krave.

Gda je oča vido káčji cmer, njima je pravo:

— Nikaj se ne nevolivajta za krave, najli sta samo to prinesla, té cmer. To je več vredno, kak vse tiste krave, ka so tam. Pa šče zná biti ka so nej bilé naše nájblíže; lejko so čide drüge bilé bole poleg, pa mo tak meli dvoji hasek.

Tri dni po tistom si je oča mislo:

— Či je to káč bio, pa je namejno kakši kvár včinití, te je zaj že včino, pa eli se je tam raztrgno, eli je pa odišeo tamodnet.

Zézvao je záto svoje sosede pa prijátele, pa so šli z decov vréd tá, ge so deca cmer najšla. Tam so te vidli, ka sta dvej kravi pa káč ležali mrtvi. Krave so bilé vse razšesane, samo ka se je oča nej dosta brigao za njé, liki je šo domo, pa se je veselio káčjemi cmeri.

Té cmer je meo náj mre takšo čüdnó moč, ka či je oči štero zrnje prišlo nakraj, te je samo té cmer djáo k tistomi zrnji, pa je zrnje nezáj priraslo; či so njemi pa penezí šli nakraj, te je pa djáo té cmer k penezom, pa je meo včasik zadovolé penez.

Zapisao: S K.

Raznešeni tören.

Národna.

Ednok se je rodilo edno dete, pa so prišle sojenice, ka bi njemi osodile, kakšo smrt more gor zéti. Oča je pa skrmá poslúšao, ka so sojenice sodile, pa je čüo, ka so tak sodile, ka toga dečáka -- decsák je bio, ka se je rodio -- grojnska strela buje, gda de osenájset let star.

Oča je zavolo toga vsigdár jako žalosten bio. Dečák je pa gor ráseo, pa se je vö zošolao, pa gda je osenájset let bio star, je ednok pitao očo:

— Oča, zakaj pa vi ste vsigdár tak jako žalostni?

Oča njemi je odgovoro:

— Ej, sin moj, vej san lejko žalosten! Gda boš ti osemájset let star, te na tisti dén te strela buje. To so ti osodile sojenice. Liki nikaj se ne boj! Jes tebé toga oslobodim. Dám zozidati takši törem, ka de z samoga železa pa skaménja. V té tören te na tisti dén notri zaprémo, pa vse dol zadelamo tak, ka nede mogoče, ka bi grojnski kamen mogeo priti do tebé.

Sin je pa proso:

— Oča, lepo vas prosim, takši okencek záto nahájte, ka bom jas mogeo glavo vö porinoti, ka bi jako rad vido, od šteroga kraja de se oblačilo.

Pomali je prišeo tisti dén, ka je sin bio star osenájset let. Oča, ga je

zaj notri v törem zápro, pa je vse dolzadelao, samo eden máli okénček je naháo, ge bi sin glavo vö porino, pa glédao, od šteroga kraja de se oblačilo.

Gda se je záčalo oblačiti, je oča od strahote odbežao domo, sin se je pa skoz okénčeka potégno, pa je odišeo vö na pole pod edno grúško. Tam je na gola kolena poklekno, pa je tak molo Bogá, ka bi ga Gosponi Bog oslobodo tisti dén smrti.

Oblácje so že te prisli do törna. Ednok se je samo naskriž zblisnolo, pa je strela vdárila v tören, pa ga je vse raznesla, tak ka se je nanč poznalo nej, ge je bio. Sin je pa ostao živ pod grúškov.

Gda je grmlajca minola, je oča šo glédat tören. Bio je vse raznešeni, tak ká se je nanč poznalo nej, ge je stáo. Oča se je nato jako záčao nevolivati:

— Bog moj, zaj neman nej sinú, pa nej törna!

So je žalosten domo. Gda je pa domo prišeo, je sinú domá najšeo. Bio je živ, pa je pravo oči:

— Oča, jes sam spametneši bio, kak vi. Tam sam pod grúškov molo, pa me je Bog oslobodo smrti, či bi pa ostao v törni, kak ste vi šтели, te bi me pa raznesla grojnska strela . . .

Zapisao: S. K.

Salapenci.

Národna.

To je bilo v tistom čási, gda je šče na Salapenskon nej bilo máček.

Živo je eden logár, pa je telko miši pa pogdáni meo pri hiži, ka se jij je nikak nej mogeo brániti. Ešše gda je za stolom sedo, pa jo, je mogeo v ednoj roki seli korbáč meti, ka je ž njin to nesnágo krej od sklede naganjao, ovači njemi je posili vnásala jesti.

Te je pa ednok prišev eden tihinec k

tomi logári. Gda je vido, v kakšoj névoli je logár, ka njemi miši pa podgani po hiži sentan drčejo, pa šče k skledi silijo, ga je pitao:

— Pa ti moreš to nesnágo trpeti? Zakaj je ne odpráviš?

Logár si je nato pogučao:

— Morem trpeti, da je nemren odpraviti. Tihinec je pa pravo:

— No, vej ti jez že prinesem edno takšo stvar, ka ti miši pa podgani vse od hiže správi!

Logári se je to dopalo, pa je proso tihinea :

Prinesi mi ti edno takšo stvar, vej ti jez dám za njo, ka boš me proso.

Tihinec je odišeo. Za nekolko dni je prišeo nezáj, pa je prineso edno máčko v turbi. Gda je v hižo stopo, je máčko vó s turbe pústo. Máčka je pa včasik začala miši pa podgani klati, pa je naküp vláčiti.

To se je logári dobro vidlo, pa je pravo:

— No, tá stvar me oslobodi nesnáge.

Gda se je tihinec tanodnet odprávlao, ga je logár pitao :

— Ka sam ti pa dužen za to stvar?

Tihinec njemi je odgovoro :

— Ka je tvoja dobra vola.

Logár njemi je nato dáo 100 rajnški za máčko.

Tihinec je z veseljon sráno peneze, pa se je jako pašeo tanodnet. Stráj je bio, či bi si logár kaj premislo, ka je preveč dosta dáo za máčko, pa bi ga nezáj zváo.

Logár pa njegova žena sta se pa zmislila, ka bi dobro bilo tihinea pitati, ka drúgo tá stvar jej, kak miši pa podgani. Da je pa tihinec šo že deleč, záto je logarica bezala za njim, pa ga je pitala :

— Ka drúgo pa tá stvar jej, kak miši pa podgani?

Tihinec njoj je poidočki skričao :

— Vsze, ka dobi.

Logarica je pa zarazmila :

— Konje pa lúdi.

Gda je logarica nezáj domo prišla, je právila možévi :

— Čuješ ti, tá stvar jej konje pa túdi lúdi! — Múva zaj lepe konje máva, pa naj nama je k stráni správi, nazádne pa šee te naj náj pojef.

Logár je pa bio jako bojéči. Misto je, ka je tá stvar tak močna, ka je človek nebi mogeo prepraviti. Pravo je záto ženi :

— Znáš ka, múva vse vó s hiže znosiva, ka máva, pa te máčko notri zapréva, pa hižo vžgéva, ka va vidla, ka de máčka v ognji delala.

Tak sta túdi napravila. Máčko sta záprla v hižo, pa hižo vžgala, onjeva sta se pa spravila na eden hrást poleg hiže, pa sta tanodnet glédala, ka de stvar v ognji delala.

Máčka je pa dobro znála za okno na kleti, ka je s slámov bilo zateknjeno, pa gda jo je din začao dišiti, je slamo vó potégnola, pa te skoz okna skočila.

Gda je že vóni bila, njoj je na rép spadno žeréči vogo. Toga se je tak prestrášila, ka je zráven na hrást bezala.

Logár pa žena sta to v pámet zelá, pa da sta mi-lila, ka máčka zaj njiva šee pojesti, sta sposkákala dol s hrásta.

Či tak, ka sta se nej spoklala, te sta duže živela.

Zapisao: Š. K.

Salapenci pa kosa.

Národna.

To je bilo v tistom časi, gda so šee na Salapenskom nej poznali kosé.

Prišeo je eden tihinee, pa je najšeo štiri salapence na ednoj senožati, ka so s silóm trávo smicali, pa jo tak trgali dol. Tihinec se je tomi jako smejáo, pa je pitao :

— Pa šee vi nemate takše škéri, ka bi to ž njov lejko edno minoto dol spravili, ka zaj eden dén máte dol správlati?

Salapenci so odgovorili :

— Já, ge bi pa mi meli takšo škér, da smo je šee nanč nigdár vidli nej.

Tihinec njin nato právi :

— No, gda jez drúgoč k vám pridem, vam prinesém z našega orsága edno takšo škér, ka ž njov edno minoto več opráвите, kak zaj eden dén.

Salapenci so ga pa prosili :

— No prinesi nam ti takšo škér, mi ti dámo, ka boš proso za njo.

Gda je tihinec drúgoč nezáj prišeo, je prineso koso, pa jo je gor napravo, kak že kosa more biti. Prlé kak jo je z rok dáo, je trikrát vrezao ž njov. Salapencom se je to dobro vidlo, kak dosta tá škér ednok vreže, pa so pravili :

— To škér pa mi kúpimo, či de nas rávno sto rajnški stála.

Pitali so záto tihinea :

— Ka pa te šeeš meti za njo?

Tihinec je odgovoro :

— Ka mi z dobre vole dáte. Vej mi že znáskar telko dáte za njo, ka nebom kváren. Salapenci pa, da so štirje bili so tak

navrgli, ka je vsaki dao pétdvajseti rajnski, ka je tihinec vsavküp sto rajnski dobo za koso.

Gda je tihinec dobo peneze, se je pašeo tanodnet. Stráj je bio nájmre. či bi si salapenci kaj odmislili, pa bi njemi koso nezáj vrgli. Salapenci so pa kosili do pognjéva, pa se njim je jako dobro vidlo, kak dosta so nakosili.

Gda je pognjé minolo, pa so salapenci lačni postali, so se spravili, pa so šli domo jest. Te so pa nej znali, kak bi koso nesli domo. Nazádnje so si tak dogučali, ka kda so jo štirje kúpili, záto jo zaj túdi štirje mo-rejo nesti domo.

Nato sta stopila dvá salapenca štric, pa sta si koso prek po pléčaj djalá, tak ka je kosišče naprej bilo obrnjeno; oviva dvá sta si pa naprej kosišče djalá na rame, tak ka sta vsaki za eden múnteo držala, pa so jo te tak nesli domo.

Te so pa prisli do ednoga járka, ge je trbelo prek skočiti. Tam sta tiva zádnjiva čakala, ka bi prlé prednjiva skočila prek. Teva sta resan skočila, pa sta koso tak cuknola, ka je zádnjima glavé krej odrezala, pa te njima na peté spádnola. Gda sta prednjiva to vidla, ka je kosa zádnjima glavé krej odrezala, sta se tak prestrašila, ka sta jo tá lüčila, pa sta te bežala domo pravit, ka je to za stvár, ka njin je dvá kosca skončala.

Salapenci so nato vsi šli glédat, či je to istina. Gda so vidli, ka sta kosca poleg járka brezí gláv lžala, so se tak zbojali kosé, ka je nieden nej vüpaol iti k njoj. Pravili so eden prtí ovomi:

— To pa li nevarna stvár more biti, ka ona človeki glavo krej odjej!

Nazádnje so si dogučali, ka si naberéjo kaménje, pa do jo tak dugo lüčali, ka jo morejo bujti.

Te so jo pa resan tak dugo lüčali, ka so jo dol s kosišča zbili.

Gda je kosa dol s kosišča spádnola, pa je šteri salapenec kamen v njo pognao, je seli jako šérépkala. Salapenci so zaj mislili, ka se

kosa krega z njimi, pa so jo tembole záčali lüčati.

Te so jo pa tak dugo lüčali, ka so se že vse navolili. Nazádnje so sprevidli, ka jo z lüčanjon ne zemejo stráj, záto so si dogučali, ka jo na grmači zežgéjo.

Napravili so nato grmačo, pa so prinesli na ednom dugom drogi takše klešče, kak edni májo, gda svinjé ido klat. S temi klešči so prijali koso, pa so jo vlekli prtí grmači. Gda so jo vlekli prek po kakšem kámli, se je ona seli „skregala“ ž njimi.

— Čsekaj, vej ti mi že naprávimo! — so pravili nato salapenci.

Gda so jo privlekli do grmače, so jo v ogen vrgli, pa te glédali, ka de kosa v ognji delala. Kosa se je pa v ognji ozarila.

Gda salapenci zapázijo, ka je kosa že-réča, so si záčali gučati:

— Já, vej je mi z ognjon nikaj stráj ne zememo, ka je šče či duže lepša. Nájboše bi bilo, či bi jo v stüdenec vrgli.

Prijali so jo záto drgoč s tistimi klešči, pa so jo nesli k stüdeneci. Tam so jo notri vrgli, pa da je šče bila žeréča, je s cvilila, gda je v vodo spádnola. Salapenci so pa nato z veseljom pravili:

— Ahá, zaj smo jo zapravili, zaj!

Naháli so jo v stüdeneci tri dni, pa so si te záčali gučati:

— Já, to ne de dobro, či de tá stvár tak dugo notri, ka se nam skvari voda!

Te so šli k stüdeneci, pa so ednoga salapenca po voži notri püščali, ka bi jo vö jemáo. Kosa pa, da je na péti žmetneša, je s tistim tálon bila dol obrnjena, s špicom pa vujska. Zgodilo se je záto, ka je kosa smeknole salapenca, gda so ga ovi notri püstili. Salapenec je za toga volo jako záčao jörjati notri v stüdeneci. Ovi so pa nato od velkoga strahá, ka je šče kosa izda živa, záčali stüdenec dol zakápati, pa so tak tistoga salapenca, ka je v stüdeneci bio, s kosov vréd živoga zakopali . . .

Zapisao: Š. K.

Naš zvonar.

Skoro v vsakom kraju so inačiče navade pa inačiče šege. V ednom kraju si napriliko moški dol brijejo mustače, v drugom kraju pa nabajo rasti nej samo mustače, liki šče „keco“ tudi. Prinasi nosijo stare mamice šče pocile pod robcami, na Nemškem pa nosijo stare ženke krščake gori na robcaj. Večkrat sam čuo tudi praviti — pa nevem, či je resan istina — ka na Bojnečkem majo takšo navado, ka gda što merje, pa ga na cintor sprejavajo, te namlejo edno staro ženko, ka na ves glas joče za pokojnoga. I tak dale.

Vse to so takše navade, ka se človeki vidijo čalarne, ali se njim pa šče smeje, či je je prle nigdar nej vido, pa tudi nej čuo praviti od njih. Večkrat se pa šče poleg navade pripeti drugo kaj takšega, ka se človek podmoreč more smejati, pa ka te sledkar nemre več pozabiti.

Tak se je zgodilo tudi pri nas pred par leti. Prišla sta k nam dva mojiva znanca daleč s tujine, pa sta vidla v našoj vesi nekaj tak čalarnoga, ka sta nej znala, kama bi se djala od velkoga čudüvanja pa od smeha, pa ka zaistino tudi ne ta mogla pozabiti, pokač ta živela . . .

Bilo je že kesno v jesen. V tistom časi je bilo, gda že ljudje zopravijo delo vöni na poli, pa se podržavlejo bole doma, pa služijo ge tam tudi gostüvanje.

Prišla sta me pohajat dva mojiva znanca tam odnekod daleč od morja. Nigdar sta šče več nej bila v našem kraju, pa sta od nas tudi nej čüla dosta praviti, zato njima je pa bio zevsema tují nej samo naš kraj, liki tudi naše navade pa naše šege.

Dugo smo sedeli v hiži pa smo si kaj pogučevali. Mojiva znanca sta najraj poslúšala, či sam njima pripovedavao kaj od našega lüstva. Jako bi radiva vse pozvedila, v kakših razmeraj naše lüstvo živé, kakšega značaja jé, pa kelko je že prišlo naprej na poti izobražüvanja.

Jaz sam njima načteo vse jakosti našega naroda. Pravo sam njima, ka tak skrbnoga pa delavnoga lüstva, kak je naše slovensko, človek ne najde geštéč. Zvün toga so naši

lüdje mirovni, potrplivi, z malim zadovolnüv pa pošteni. Na poti izobražüvanja so pa, škoda, zaostali. Do najnovesih časov so najmre naši ljudje nej meli skoro nikših knjig, pa nej novin. Zavolo toga smo se pa v izobrazbi tudi nej mogli zdignoti na tisto stopnjo, kak se je zdignolo lüstvo po drugih krajeh. Pa v zadnjih letaj se je tudi v tom pogledi že dosta spremenilo. Lüdje so najmre sprevidli, na kak velki hasek jé, či što rad čté novine pa knjige, pa so se s hvalevrednov skrbjov začali izobražüvati.

Zvün toga sam njima šče povedao vnuog kaj, ka znači naše lüstvo. Onjeva sta mi pa tudi pravila, ka se njima je vse jako dopalo, kak sta po našoj krajini prti našoj vesi šla. Ešče ženske sta pohvalila, ka so prej bole ponizne, kak po drugih krajeh. „No, no — sam jaz meo na misli, pravo sam njima zato nikaj nej — vej da bi vidva prišla na Bojnečko, ali pa malo dale na Dolensko, te bi vajna sodba včasik inačiča bila.*

Med takšim pogovarjaujom je hitro mino čas, pa se je približavalo poldne. Jaz sam pelao zdaj mojiva znanca v ograd, ka bi se tam malo pomüdili, pokač nam mati nebi stola prstrli pa prinesli gor na njega jesti.

Vöni je pa bio lepi jesenski den. Sunce je šče prece toplo sijalo, od Möre je pa vlekeo mlačen vöter, pa je stepao z drevja žuto lističe.

Mi smo hodili po ogradi, pa gda smo že vse kaj zpoglednoli, smo šli nažádnje malo tudi v grede, ge so šče cvele katarinščice, te zadnje jesenske rožice.

Komaj pa pridemo v grede, štere so ravno naprej pred hižov, so mene zvali mati, naj idem melo v hižo, ka bi me radi nekaj pitali. Proso sam zato svojiva znanca, naj mi nikaj ne zamerita, či jiva malo samá naham, pa sam te šj v hižo.

Kak sam jaz odišeo v hižo, se je vöni zgodilo nekaj, ka bi mojiva znanca skoro preplašilo. Po vélkoj cesti, ka kre naše hiže

* To same Mörcarje tak mislijo. Bolje poniznikžen pa ne ga, kak v Dolenci.

mimo pela, se je približavao edeu pozvačin. Bio je tak opravljeni, kak so pozvačinje prinas navadno opravljeni. Meo je pisani šlár, okinčeni kršćak, kulač, turbo, ježovo sekiro, pisik, pa zvoncov več, kak bi trbelo. Zvün toga je juvkao pa kričao, cinkao pa trzaro, kak že to pozvačinje radi delajo.

Tam, ge sta mojiva znanca doma, ne-majo takših pozvačinov, kak je namo mi. Pri njih moreta zaročeneec pa zaročnica samá pozavati rodbino na gostúvanje. Bio je zato naš pozvačin mojima znancoma nekaj zevsema novoga. Gledala sta ga z velikim zanimanjem, pa sta si nikak nej mogla premisliti, ka bi to pomenilo.

Šče vekše je bilo njiva čúdivanje, gda je pozvačin prišeo do cerkvice, štera stoji raven naše hiže, pa je tam šo notri pa se je hapo zvoniti. Tomi sta se pa mojiva znanca túdi po vsaj pravici lejko čúdivala pa smejala. Naš pozvačin je že sám nekaj takšega, ka či ga tihinec vidi, ga več nigdar nemre pozabiti. Tomi pa, ka je pozvačin zdaj naednok postao zvonar, bi se šče vsaki domači človek mogeo smejati, nej pa ka tihinec nebi.

Jaz sam skoz okna gledao, ka se vóni godi, pa me je smeh túdi tak začao mantrati, ka sam nanč Boga nej mogeo moliti, či ravno ka je poldne zvonio. Mojiva znanca v gredaj sta pa nanč kršćakov nej spojerala dol, v takšoj zadregi sta bila. Skimlavalala sta si eden prti ovomi, pa sta nej znala, ali se je tomi človeki pamet zmešala, ali je pa prinas zvonar resan takši, kak sta ga to vid'a.

Gda sam jaz vido, v kakšoj névoli sta mojiva znanca, sam šo nazaj k njima, ka bi njima razložo pa dopovedao, ka se je tú zgodilo. Ravno sam prisčo do njiva, ka je pozvačin odrvono pa priseo vó z cerkvice. Pa kak je te nespameten človek nazáj vó prišeo, se je znova hapo juvkati pa kričati.

Mojiva znanca sta se zdaj obrnola prti meni, pa sta me skoro oba naednok začala pitati:

— Ka pa šent to za nemáka?

Jaz sam njima od velokoga smeha samo telko znao. odgovoriti:

— To je reko naš zvonar.

— Zvonar? — sta si skimlavalala zdaj

mojiva znanca, pa sta si mislila sama prti sebi: Čúdnoga zvonara pa majo tej vogrski Slovenci.

Pozvačin je pa v pamet vzeo, ka mi v gredaj stojimo, pa se je napoto prti nam. Najprle nas je pitao, ge je pot v Bedakovec, zatem si je pa odvezao kulač, pa nam je začao ponúvati, ka bi pili.

Nebi ga radi razžalili, zato nas je vsaki malo oblezno te pozvačinove pijače, pa smo njemi te dali nazaj kulač. Mojiva znanca sta zdaj mela priliko, pa sta si dobro poglednola pozvačinsko opravo. Najbole se njima je dopadnola ježova sekira. To bi si lekaj včasik kúpila, pa odnesla domo za spomin, či bi njima jo pozvačin šteo odati.

Gda si je pozvačin nazaj privezao kulač, je šo od nas. Bio je jako rad, ka smo se nej zbranjúvali ž njegove pijače, zato je tembole začao juvkati pa krčati. Jaz sam pa zdaj pelao svojiva znanca nazaj v hižo k obedi.

Sedeli smo že za stolom, pa je šče mojima znancoma izdak posili vujdavao smeh. Nikak sta nej mogla pozabiti, ka sta doživela. Nazadnje mi začata praviti:

— Čúdnoga zvonara pa mate vi vogrski Slovenci! Dosta sveta sva že zobhodila, ali kaj takšega sva šče ja nindri nej vidla.

Zdaj sam njima te jaz začao dopovedavati, ka se je tú pripetilo. Pravo sam njima:

— To je samo čúдно pripetje. Naš zvonar je navaden človek, kak so zvonarje po drugih krajeh. To pa, ka je zdaj tak pisano opravljeni, se je zgodilo tak, ka ga je došla pri nekšem gostúvanji čést pozvačina. Pozvačinje so pa prinas vsi tak pisano opravljeni pa z ježovov sekirov oboroženi. Hodo je zato zdaj kak pozvačin na gostúvanje pozavat, pa ali je nej vtégno iti domo, ka bi prle odložo pozvačinsko opravo, pa te šo zvoniti, ali je pa bio malo pijan, pa se je spozabo z sebe natelko, ka je v pozvačinskoj opravi šo opravlat svoj zvonarski poseo.

Naj se je zgodilo tak ali ovak, mojiva znanca sta toga dogodka nikak nej mogla pozabiti. Pomlita ga z menov vred ešče dnesden, pa mo ga pomlili, pokač mo živeli.

Dolinec.

Gorički brivec.

Goričko! Že v mojih mladih letaj sam čūo pripovedavati, kak lepo je na našem Goričkom. Pripovedavali so mi prle večkrat moja mamica, sletkar pa stricov Jūri. Oba sta dobro poznala to našo lepo krajino. Mamica so jo poznali zato, ka so meli tam nekšo rodbino, štero so večkrat pohajali, Jūri pa zato, ka so radi hodili po Goričkom doge tesat.

Jez sam sigdar z veseljom poslušao njiva pripovedavanja, pa je tak nej čūda, či se je v mojem srci zbudila žela, ka bi ednok sam šo gledat, kak je kaj na Goričkom. Ta žela se mi je pa dolgo nej mogla spuniti. Komaj pred par leti sam bio tak srečen, ka sam si pogledno tiste lepe kraje, od šterih sam tak dosta čūo pripovedavati.

Bili so ravno vroči letni dnevi, gda sam zeo v roke svojo potno palco, pa se podao na to Goričko. Hodo sam več dnevov, pa sam se radūvao nad lepotov, štero so moje oči tam vidle. Oh, kakša lepota!

Pa naj niše ne čaka, ka bi jes opisūvao lepoto naše goričke krajine. Nej! To či bi ravno rad včino, pa nemrem, zato ka je moje pero preslabo za opisūvanje te lepote. Jez vam samo to ščem povedati, kakši je brivec na Goričkom.

Nevem že ravno prav, kak se zove tista vés, v šteroj stanjūje te brivec, ka vam odnjega želem pripovedavati. Obhodo sam najmre dosta vesnice, pa sam si nej mogeo zapomliti imena vsake vesnice. Telko pa zato pomlim, ka tam nindri nej daleč od Gornje Lendave se nahaja ta vesnica, štera je lejko šegava na svojega brivca.

So sam prti Gornjoj Lendavi. Bio je ravno sobotni odvečarek, pa mi je tak na pamet prišlo, ka bi se dobro bilo obriti. Obraščenje mi je že jako zraslo, pa ka me nebi ge kakše goričanke jako stranski pogledjūvale, zato sam začao pozvedavati za brivca, ka bi me obrilo.

Najprle sam srečao dvej ženski, ka sta nesle velka bremena trave. Tema sam se poklono, pa sam jivi te začao pitati:

— Zénki, bi vūvi bilej tak dobrivi, ka bi mi povedale, či tū je ge brivec?

Ženski gledata prle edna prti ovoj, te pa pá prti meni, pa me preplašeno pitata:

— Kakši krivec? Ka se je ge zgodilo?

Znao sam včasik, ka sta me nej dobro zarazmile, zato sam njima pravo:

— Nej krivec, nej, liki brivec.

Ta reč njima je bila povsem neznana, zato sta me začali pitati:

— Ka pa to jé: brivec?

Jez sam njima že te dopovedavao:

— No, to je takši človek, ka lūdi brije.

Onjevi sta mi nato pravili:

— Já, takšega prinas nega.

Šli smo te narázno. Onjevi sta šle v edno vulico, jez sam pa šo prti drugoj vési, či bi tam najšeo človeka, ka bi mi očisto obraz toga nepotrebnooga obraščenjá.

Gda sam že skoro do vési prišeo, sam srečao ednoga staroga možaka. Toga sam te proso:

— Možák, bojte tak dobri, povejte mi, ge jé tū brivec.

Te stavec je tūdi nej razmo, ka to jé „brivec“, zato me je pitao:

— Koga iščete, koga?

Jes sam njemi že te bole natenci začao dopovedavati:

— Iščem reko tistoga človeka, ka lūdi brije.

Stavec se je zaj malo zamislo, pa mi je te li začao kazati pa praviti:

— Tota ockraja vési, pri toj maloj hižički jé človek, ka zna briti.

Razveselilo me je, ka sam to zvedo od toga starca. Zahvalo sam se njemi zato, pa sam te šo dale prti hižički, ge je te brivec domá.

Gda sam tá prišeo, sam najšeo ednoga močnoga možkoga, ka je ravno — poštenjá ste vredni! — štalo zmetavao. Meo je lačnice gorpodsūkane do kolen, rokave pa do laktov. Jez sam se njemi poleg navade poklono, pa sam ga te pitao:

— Je doma tisti možák, ka zna briti?

Malo me jo gledao, pa me je te začao pitati:

— Ka bi pa radi, ka to pozvedávejte?

Jez sam njemi odgovoro:

— Rad bi bio, či bi me šteo obriti.

Idem najmre g Gornjoj Lendavi, pa nebi rad s tak dugim obraščenjom tam hodo.

Te človek si je zaj malo nekaj premišlávao, pa da je vido, ka nemam norije, liki se resan ščem dati obriti, zato mi je že te tak pokésnič začao praviti:

— Jez sam tisti, ka znam briti.

Proso sam ga nato:

— Vej pa te bojte tak dobri, lepo vas prosim, pa me obrijte.

Pelao me je nato notri v hižo, tak kak je pač vč z štale prišeo. Nikaj si je nej prle ščisto nej rok pa nej nog, liki je samo začao naprej jemati svojo škér. Bila je to britva pa remen. Remen je zadrugno na čep pri dveraj, pa je te začao odnjega brúsiti britvo. Zatem je

pa prineso vodo v ednom takšem skafi, ka se je zamečka nej samo nanjem držala, liki je šče plavala po vodi. Vse je kázalo, ka je to bio tisti skaf, v šterom ženske jesti nosijo svinjam.

Gda si je že vse krédi pripravo, te mi je velo:

— Zaj si pa te dol ležte tū na klop pri péci, tak ka te z obrazom vujska obrnjeni.

Bio sam že pri dosti brivcaj, pa sam šče to nigdar nej vido, pa nej čūo, ka bi šteri ležečki brio. Te brivec pa veli, ka bi si légeo dol. To se mi je tak čūdno vidlo, ka sam mislo, ka brivec norijo ma z menov. Nebi ga pa rad razžalo, zato sam ga bogao, pa sam si légeo znák na klop pri péci.

Zaj se je te začnola mántra! Či bi britva rezala moje obrašćenjé tak, kak reže očrblena kosa staro travo, te si šče znábiti nebi znao kaj, liki — oh groza! — rezala je je tak, kak gda se ščerbinavi konj začne pásti. Vsako šcipico sam pozoseb občūto, gda mi jo je zmeknola vō, ali pa odtrgnola krej. Pa nej samo to! Bolečine mi je šče delalo, ka je britva v večihmestaj načnola nej samo kōžo, liki tūdi meso. Bio sam že zavolo toga v takšoj nevoli, ka sam šteo gor skočiti pa odbežati. Nazadnje sam se pa že te zato li premagao, pa sam počakao konec toga groznoga trpljenja.

Trpelo je dobre po vōre, ka je brivec opravlaō svoje delo. Gda je krédi bio, mi je velo:

— No, zaj lejko gorstanete.

Jez sam to že komaj čakao. Hitro sam stano, pa sam si oprao z obraza krv pa žájfnatico. Zatem sam pa pitao:

— Ka sam vam pa dužsen za vaš trūd?

Brivec mi je odgovoro:

— Samo dva seksara.

Dao sam njemi nej „samo dva seksara“, liki šče zvūn toga. eden petič na piti. To zadnje sam njemi pa dao zato, ka bi rad zvedo ž njega, zakaj si prinjem more človek dol lečti, gda ga brije.

Gda sam vido, ka z velikim veseljom devle k strani peneze, sam ga začao pitati:!

— Bi vi bili tak dobri, ka bi mi povedali, zakaj more pri vas človek ležati, gda ga brijete?

Odgovoro mi je eta:

— Ja, znate, dragi moj, jes sam ešče živoga človeka nej več brio, kak zaj vás. Dozdaj sam najmre samo mrtvece hodo brit. Tej pa, kak znate, ležijo. Te sam pa vam tūdi velo, ka bi si legli dol, zato ka sam jez mrtvece tak navajeni briti.

Te odgovor mi je bio že preveč. Obiseo me je škráb po celom teli, zato sam hitro zeo kršćak pa palco, pa sam se te paščo tanodnet...

Minolo je že več let, kak sam hodo občūdūvat lepoto naše goričke krajine. Vse ovo bi se mi skoro dopadnolo, pa mam nakanenje tūdi večkrat tá iti, samo ne želem več nigdar priti v roke — goričkomi briveci.

Dolinec.

Razložno.

Balkanska bojna.

Balkanski zadružniki so pozajeli:

Bulgari	50,000 kvadratkilometrov
Srbi	60,000 „
Črnogorci	5,000 „
Grki	30,000 „

Eden kvadratkilometer je prostor, steri tak dužine, kak širine eden kilometer ma.

Pozajeto zemlo, tak ščejo bolgari razdeliti, da

Bolgari	87,000 kvadratkilometrov
Srbi	26,000 „

Črnogorci	7,000 kvatratkilometrov
Grki	11,000 „

bi dobili.

Vu bojno so pelali

Bolgari	440,000 lūdih,
Srbi	402,000 „
Grki	150,000 „
Črnogorci	45,000 „

Peleziranih spadne na

Bulgare	40,000 možov,
Srbe	21,000 „
Črnogorce	8,000 „
Grke	6,000 „

Bojna kostala

Bulgare	1,050,000,000 frankov
Srbe	717,000,000 "
Črnogorce	165,000,000 "
Grke	340,000,000 "

Potem vsaki kvadratkilometer pozajete zemle kosta

Bulgare	122,000 frankov
Srbe	27,000 "
Črnogorce	23,000 "
Grke	30,000 "
Draga zemla, s krvjov prelejana.	

Cemer v krumpiši.

Krumpiš je hrana siromakov, močen čemer ma vu sebi, šteri se solanin zove. Lūpanje več ma čemera, kak od znotraj meso. S kūhov se eden del čemera odstrani. Čemer solanin v malo porciji je vrastvo, več vala, kak vrastvo antifebrin. Zato pa li jejte krumpiše, ar zdravi so.

Boj proti peronošpori.

Kupferni galic se zmeša z vapnom, prvle moremo šprickati, kak se pokaže peronošpora i začne se listje sūhšiti.

Prvo šprickanje se zgodi na sredini maja.

Drūgo sprickanje je vu začetki junija.

Tretjo sprickanje se dovrši vu vremeni, kda je grozdje ocvelo, na konci junija.

Či bi se peronošpora i na dale kazala, po leti se večkrat more šprickati.

K sprickanji vzememo na 100 litrov edno kilo galico, na eden liter potem edno deko galica, v coto ga zvežemo i ga vu vodo obesimo. Pol dneva ga nihamo močati, potem vzememo ravno takše zmeče, ešče malo več, pogašenoga vapna. Tekočina nam plava-siva bo, biki nebo.

Či bi po šprickanji dež prišo, znovič moremo šprickati.

Ne šprickajmo, dokeč je listje ešče rosnato.

Kak more svinje krmiti?

Krumpiške se skūhajo, z mlekom se zmešajo i se zmožijo. Semenje se skuha ali zašrotati da. Tekočo hrano z trdov, močno z slabov mešati.

Pri mladoj svinji je boljša sūha hrana i voda za pitvino, kak pa šupnata hrana. Mlade svinje, nego samo mlade svinje, dobijo celi ječmen.

Šrot ječmeni, mleko i krumpiške so najboljše krma za svinje. Po kukurci je spej mehki, po grahi pa trdi, posebno či proti slednjemi s tem krmimo.

Kūhana krma nikdar se ne sme vroča dati.

Vremen za jesti davanje se točno more zdržati. Kopianja se vsikdar more sčistiti.

Telko trbe dati svinji, kelko poje. Či hitvano svinjo kūpiš, ne davaj njoj včaši močne krme.

Či z edne hrane na drūgo prek ideš, po mali začni, de se ti svinja navadi.

Od časa do časa malo soli daš svinjam. Istina, da svinje najmenje soli potrebujejo med vsov domačov stvarjov. Či dosta soli daš, znalo bi škoditi.

Zgodi se, da svinje najboljše hrano zvržejo. Pogledni njim zobe, lahko so falingasti i ne morejo grizti, doli bodeš je mogo piliti.

Dobro je davati svinjam skučeno vogelje ali eden falat travnate zemle.

Polaganje močno pognanih klicnatih krumpišov

je vsikdar nevarno za krave, ar vu klicah se držajoči čemer, zvani solanin, je škodljiv: krava zmeče, napne se, koliko dobi. Zato pa klice trbe skrbno doli trgati. V dostih mestih je navada, da krumpiše skūhajo i v tistoj vodi je zmožijo. Z krumpišov trbe doli ocediti vodo.

Saccharin

radi švercajo. Ne čūdo. Cuker pri nas — za volo velke porcije na njega

vrženoga — je dragi, kila košta 79 filerov, tržci ga pa ešče bolje podignejo. Vu teh 79 filerah je 38 filerov porcije. Cuker bi 41 filerov košto, to bi nōnč ne dosta bilo. Saccharina kila košta 8 koron, nego njegova sladkoča je 150 krat, celo 500 krat vekša od cukra, to je edna kilo saccharina telko sladkoče ma, kak 150 kil, celo 500 kil cukra, ar je saccharin tūdi ne vednaki, nego te najlagojesi je dōnok 150 krat bolje sladki, kak cuker.

Žabe je.

Morete si misliti, da se to v cirкуси godi. Kde bi pa indri žive žabe jeli? Ime človeki je Mac Norton. Ob prvim začne tolmačiti, da on takši žalodec ma, kak krava, on tūdi preživa. Potem si da petdeset glašov pive (bir) prinesti i to hitro z stola spravi. Je-li je to morje pive potrebno, da do žabe vu njem plavale, je skrito delo. Do zdaj je poštvani publikum mislo, da bi to oni tūdi znali včiniti.

Potem je pravo naš človek, da zdaj na žabe red pride. Glaši minejo, pride velka skleda naponjena z vodov, vu njoj dosta žab plava. Nego ne so dugo plavale vu vodi, špancirale so vu žalodec našega človeka. On je pa lepo glado svoje črvo i kazo, da so njemi žabe celo dobro spadnole. Ljudno si je pogučavo z publikumom, nažgo si je na eden cigaretl, z ednov rečjov, je pokazo, da so žabe ne skrite kjer vu njegovih lampah. Potem si je doli sleko zgornji gvant, dao se je šlatatati i po sebi rogatati, da so žabe nindri ne skrite.

Za deset minut je segno vu vūsta i je vōpotežno edno žabo. I tak je eden za drūgim žabe vōvlačo, dokeč se je skleda ne napunila, kde so žabe dak veselo plavale, kak i prvle na dokaz, da piva je njim ne škodila. Sto zna, či so ne pijane gratale.

To je žalodec, šteri si vsaki večer lehki krūh, — to je žabe prislūži.

Zimsko polaganje.

Zimsko polaganje trpi 200 dnevov. Vert more računati. Ne tak, ka bi za prva v jesen po voli davō, sledi pa na skopoma. Živina njemi tak na nikoj pride.

Vse se da vō zračunati. Eden kubikmeter dobroga sena ma 75 kil, srednjega sena 65 kil, kubikmeter otave pa ma 70 kil, ovsene slame 47, ječmene slame 40, kubik meter repe pa ma 620 kil.

Poleg toga si lahko vsaki vōzračuna, kelko kil krme ma, kda se na zimo notri zapre.

Krave nūcajo na den 15 kil repe, 4 kile sena, 4 kile slame.

Telice nūcajo na den 10 kil repe, 4 kile sena, 2 kili slame.

Či menje davamo, živina nam na nikoj pride. Či pa več davamo, kak je potrebno, zapravlamo.

Rani vūzem.

Najraneši termin za vūzem je 22. marc. Na te den je spadno leta 1761 i 1818. Leta 1913 je spadno na 23. marc. Samo leta 2003. bo pali tak rano vūzem, či tečas stalnoga dneva ne dobi vūzem, ar to namenjavajo.

Osnovleno bilo.

Zgodilo se je vu Ameriki. Bio je kmet, meo je zaročnico. Sledi jo je zapūsto i edno bogato dovico si je vzeo. Zaročnica je od žalosti mrla. Njeni brat se je steo maščevati nad kmetom, gor ga je poisko z pūkšov. Naiso ga je pri ednom drevi, strelo na njega, krugla se je zvrtala vu drevo. Misleči da je kmeta zavado, je pūkšo proti sebi obrno. Minolo je več let. Kmet je šteo drevo doli vsekati i da bi preveč grobo bilo, s prahom je nabio. Prah je razvrgo drevo, krugla notri ostanjena je letela i zavadila kmeta za 20 let.

Tople zime.

Leta 1289 se dekle okoli treh kra-

lov vence mele iz violice i drugih korin. Leta 1420. je vu aprili cvelo drevje, vu maji grozdje. Leta 1524. so okoli svetoga dneva violice cvele. Leta 1572. vu januaru je cvelo drevje, vu februari so se legli ftiči. Leta 1702. so cvele črešnje že vu februari. Leta 1722. vu januaru že ne trbelo kōriti vu hiši, vu februari je cvelo drevje. Leta 1806. vu decembri so cvele jablani i črešnje, na sveti den so zeleni bili travniki, — jagode so se zorile. Leta 1844 i 1846. je topla zima bila. Leta 1882. so sejali okoli svetoga dneva. Topla je zima bila leta 1894., 1902. i 1903.

Breja stvar.

Ne trbe živine rano puščati. Kak je puščena, več ne raste. Najboljša starost je pri kobilah od 3. do 5. leta, pri živini od poldrūgoga leta do dve letih, pri svinjah od tri fertala leta do ednoga leta.

Svinja, kak prasce skoti, se na 5—8 tjednov z nova ūče, živina na 3—4 tjedne.

Či se stvar zabreji, vu prvom vremeni se dosta nika ne pozna. Vu drugoj polovici se kažejo znamenja: stvar je bolje mirna, skrbljivo se giblje, ne skače, začne več jesti.

Čudno je, da či je stvar breja, obvarvana je od nisternih betegov.

Brejo stvar ne trbe preveč krmiti, žmetno koti.

Brejoj živini največ vala paša. Pred skokrtitvov ne sme krave dojiti, vōvzemi, ci je vūmen preveč puno i si krava ne more doli ležti, nego i teda samo telko je slobodno dojiti, kelko je ravno potrebno. Či stoj vse vōpodoji, krava de njemi žmetno kotila. Brejoj stvari ne trbe močnoga vrastva davati, niti na žilo pūstiti, ar zna prerano skotiti.

Pri skotitvi so lūdje nepotrpljivi, ne trbe včasi notri segati, na naturo moremo vse nihati. Kelkokrat vidimo pa čūjemo, da celi šereg lūdih okoli krave stoji, pa čakajo, kak se noga

teleta pokaže, s celov močjov začnejo vlečiti. Da se kjer kaj vtrgne, na to si nišče ne misli. Či krava potem betežna grēta, ne morejo si raztolmačiti, zakaj.

Krava more mir meti pri skotitvi. Či meher pride, ne ga trbe predreti. Samo kda se glava teleta pokaže, se slobodno gori zvežejo štriki i se vleče po mali i vednako, ne nazaj, nego doli proti vūmeni.

Prvo mleko ne trbe podojiti i ta vlejati, tele je more dobiti, ar prvo mleko požene i ščisti blek teleta.

Kobila skoti brezi vse pomoči.

Decinski jezik.

Stric so radi vino pili, se je njim kazalo na rudečom nosi. Pri stoli so sedeli, dete malo pita njih; Stric zakaj je vaš nos tak rudeči.

Stric so ne znali, ka bi na hitroma odgovorili pa so pravli, da od sevra . . . Nego ka me to pitaš, raj prinesi kakšo pitvino.

Dete: Beli ali rudeči sever prinesem . . . ?

Napihne se živina,

či se dosta mlade detelce naje ali kisile travine ali pisnivoga sena ali gnile repe ali vōpognanih krumpišov. Potom notri stopi vrenje, štero napuni živino, či vu požirači se stavi falat repe ali kaj taksega, ar gazam žalodca je tak pot zapreta.

Hitro moremo pomagati. Najobprvim moremo preglednoti, ka je zrok, da se je napnola. Či se je kaj taksega najela, da vu njoj vre i zaprva smo včasi v pamet vzeli, teda mo nūcali edno hisno vrastvo, stero vsikdar doma moremo meti. To je salmiakgeist (salmijakovec), dobi se vu vsakoj poteki i vu vekšem štacuni. Salmijakovca 2 žilici vlijemo vu eden glaš, steri eden liter drži, potem glaš, napunimo z mrzlov vodov. To tekočino dobro vkūper strosimo i živinčeti notri vlijemo. Či kašla, glavo včasi dolipūstimo i samo

teda mo dale notri levali, kda henja kašljati. Za teoce doide po žlice salmi-jakovca i pol litra vode.

Či po prvom notrilevanji se nika ne poboljša, znovič vlijemo drugokrat, ešče tretjokrat.

Nego či smo nevolu že kesno v pamet vzeli i je živinče že preveč napn-jeno i se že zadušiti šče i se doli po-legava, te je jedina pomoč eden dober nož. Mesto, kde se nož notri vdari, je tam, kde je je najbolje napnjeno, na levom kraji, na širino edne roke daleč kak so kučti. Nož tak položimo, da ojstrina proti pravoj roki gleda, potem po noži močno vdairmo. Nož vöpoteg-nemo. Či smo zavadili, gazi do začnoli vöiti. Moremo paziti, da gazi ne do z velkov silov vödrli. Ar živinče zna preveč oslabiti i vküp spadnoti, zato po pol minutah stavimo pot. Najboljše je či po tom včasi po koršmita pošlemo.

Či se živinče napne, ar se je kaj zadržnolo vu njem, vzememo eden bič-njek, zadržnjeno delo potisnemo vu žalodec. Či ne ide to, glavo visoko gori zdignemo i med tem oli notri vlijemo, potem včasi doli püstimo glavo. I tak delamo dale po pol vörah. Či smo za 6—8 vör ešče itak ne doli spravili, zovemo koršmita. Či se preveč napne, ne müdimo se nož notri vdariti.

Zlata se pripovalo

leta 1911. na celom sveti vu vredno-sti 2272 milijon koron. Vu Južnoj Afriki se je 72 milijon koron več pripovalo, kak lami, nego v Australiji, v Judiji, na Rusoskom pov je nazaj šo.

Telko zlata se pripova od leta do leta, čüdo, da korona ešče 50 krajca-rov vala.

Penezi ne majo prave vrednosti. Pravo vrednost, štero njemi nišče ne more vkraj vzeti, samo grünt ma. Zemlo na leščeče zlate premeniti je žalostno delo; pri velikih bogacah nasprotno vidimo, oni zlate na zemlo obračajo.

Voda pri kravah

pomnožava mleko, nego mleko je bolje redko i ne tak masno.

„Ne boj se“ velke ladje.

Po angluškom Dreadnought (čti; drédnaut) zovejo one velke ladje, štere vu vremeni mira milijon pa milijou koron požrejo, da, kda na bojno pride, do branile na vodi svojo domovino. „Ne boj se“ se zovejo po slovenskom, štere plavajoče na vodi vu ednoj mi-nuti sto pa sto smrti delijo sovražniki.

Pri nas štiri takše ladje delajo. Edna 60 milijon koron košta. Pa to vu ednoj minuti zna sovražnik prelüknjati i na dno morja spraviti.

Je-li sneg gnoji?

Prepričano je, da sneg rodnosti zemle prida tem več, kem duže stoji. To vsi vavlüjemo brezi toga, da bi znali, je li on gnoji ali pa sapot zemle nazaj drži. Znano je, da vu zraki je dosta ammoniaka, — po prostom jeziki bi pravo: vonjüje —, snežne megle vzemejo ammoniak na sebe, s snegom prinesejo na zemlo. Kem bolje po mali se otapla sneg, tem bolje se zemla na-pije ammoniaka. Pri hitrom otaplanji z vodov ta beži. Ki je potem v jesen zemlo zoro, da voda vu zemlo odide i ne steče ta, gnoji svojo zemlo brezi vsega svojega trüda.

Povajte ribizli.

Meseca marca vtikajte vejke vu zemlo. Ne ga dosta dela ž njim, pa dönok vsako leto prinese sad.

Sad ribizla je eden najzdraveših sadov, šteri zitek cloveka podugša. Njegov saft oreči krv, tak je proti žlaki. Posebno stari lüdje naj li ribizli jejo, kelko li morejo. Zvün toga ribizli se drago plača, ši ga štoj šče odavati.

Trava skodi drevji.

Našo drevje stoji iz vekšega vu travi. Tak pravijo, da trava zemlo na

mokrom držj i tak korenje dreva dobi mokrino. Nego ne ja tak. Samo kopajmo po deži pod drevom pa mo vidli, da je trava vodo vse gori spila, zemla je pa sūha. More velki dež biti, da se zemla namoči. Či pa drevo stoji kjer na njivi, najmenši dež se že pozna i korenje dobi vlago. Zato pa či drevje je vu travi, okoli dreva tanjev napravimo pri cepiki menšega, pri velkom drevi vekšega, tak velkoga, kak daleč korona dreva segne. Pazimo, da na tanjeri ne grata krasta, zato večkrat gorskopamo.

Zakaj ne neseje kokoši vu zimi ?

V leti nesejo kokoši, tak bi pravo, brezi našega trūda. Kūre v leti grene, skače, beži, tū naide črva, tam kuko, vse je zeleno, lahko si prebira i ščiple, ka se njoj vidi.

Nego v zimi vsega toga ne ga. Te se mi moremo poskrbeti, da pravi živeš dobijo. Brezi krme ne ga bilic. Či stoj samo telko dava kokošam, da živejo, naj se ne čemeri, či ne ga bilic. Bilice pridejo iz tistoga, ka se više dava od potrebne hrane. Pri tom deli ne ga šparanja. Boljše je menje kokoši meti na zimo i je dobro hraniti, kak pa dosta meti i ne njim davati jesti. Znamo, da dosta davati je tūdi ne dobro kokošam, nego vidimo, da več se pregrehši z krmov pod merov, kak više mere. V zimi najbolje nesejo kokoši od ovsa. Dobro je med njega mešati kukurco i ječmen. Za mehko hrano davamo kokošam vu lūpanji skūhane krumpiše. Zelena hrana fali v zimi, pa se to dostakrat pozna na kokošah, greben zgūbi rudečo farbo, z ednov rečjov obetežajo vu črevi, teda se skrbimo za zeleno krmo, da ovs i ječmen vu mokrih žakličah na svetlom i toplom mesti damo klicati. Dobro je skūhati cvetje sena. Dosta bilic bo od lūka na fino zrezanoga.

Kokoši se prehladijo, či so na mokrom ali na cugi. Ovak okoli pol-dneva najvejši mrzaz ne škodi koko-

šam. Kurečnjek se more dobro lūftati, kda so kokoši ne gori.

Vu meglenom vremeni, vu velkom snegi i deži ne pūščajmo kokoši na sloboden zrak. V takšem vremeni se samo teda slobodno doli pūstijo kokoši, či je trnac, štala ali škegen, kde se malo vžobhodijo.

Morje dosta kinčov že pržrlo.

I zdaj itak dosta ladj se potuni. Či se to ne zgodi kjer kre morskoga brega, nego kde daleč vu morji, ne ga vūpanja, da bi stoj to na svetlo prineso. Vu velkoj globočini vodolaz nika ne more včiniti.

Vu morji celi svet je. Od kinčov džūdža i koralov nanč ne mo gučo. Inda sveta so mislili, da vu globočini morja je kmica, da tam ne ga žitka. Zdaj se je pa pošvedočilo, da vu globočini 7—8 jezero metrov pod žmečov vodenov milijon meter centov celi svet stvari i rastlin žive. Tam vu globočini tūdi so „sveče“ i „lampaške“ pa to vse živo, samo se giblje. So jo ribe, štere tak svetijo, da pri njih človek lahko čte. Pa so te stvari ne slepe. So jo takše tūdi, nego te majo kotrige čūtljive, štere so dostakrat dvakrat — trikrat dugše kak stvar. Tak je eden rak, šteri je 28 centimetrov dugi, nego čūtljiva kotriga poldrūgi meter ma.

Betežno dete.

Či malo dete vročo glavo ma pa se trešlika začne, mati malo dete včasi v postel dene. Dete naj mir ma. Ništerno dete se dobro vō zaspalo i zdravo gratalo. Potem deteti samo najbolje potrebno hrano da. Pri deci največ betegov zhaja od pokvarjenoga žalodca. Či zalodec mir ma, njegova zdrava tekočina pali oblada i de dete zdravo.

Delo je zdravo.

Što šče zdrav ostati, more delati. Delo je ravno tak potrebno, liki zdi-havanje, jelo i prekūhanje. Delo da tek, ar iz krvi one dele vkraj potegne,

štore žalodec pali more nadomestiti. Po deli ráse moč tela. Naime kda žila dela, debeleša grata, močnejša postane, ar se krvi napoji. Pomnoženje krvi odebeli žilo. Kda pa na mir stopi žila, krv nazaj pusti, tak delo se pa ta vleva krv. Kem močnejše je premenjavanje krvi po teli, tem bolje je zdrav človek. Delo pomaga prekūhanji, čüt gladi obūdjava, to je takši čüt, šteroga manjak nigdar ne čüti. Lačen žalodec je celo beli, ne ga vu njem krvi, nego či človek je i dela, žile se napunijo z krvjov. Či pa ne dela, nego samo je, žile so prazne krvi. To je beteg, žalodec je pun pa dōnok ne ga krvi po žilah. Takši človek je poleg sitosti lačen.

Što dela, on globoko zdihava, več boljšega zraka potegne vu plūča i leže se plūča odslobodijo kvarne vogelne kisiline. Po deli človek moč zgūbi, stero more nadomestiti s hranov i nikdar ne z vinom, poprek z alkoholom. Delaven človek ne de tūčen. Žile delavne k sebi potegnejo nepotrebno tūčavo i tak tečaj krvi de lehkeši i hitreši. Pri debelih lūdih krv iz spodnjih talov zmetne pride k srci.

Regule pri dojenji.

1. Snažnost pri dojenji. Čista naj bo posoda, posebno pa roka.
2. Ocisti vūmen.
3. Doji pazljivo.
4. Podoji vse vō, slednje mleko je najboljše masno. Či dobro vō ne podojiš, zapraviš kravo.
5. Včas i precedi mleko.
6. Na mrzlo postavi mleko po dojenji, nego v čistoj hrambi.
7. Potem lahko odneseš mleko, nego pazi, da ne pokriješ posode, či je mleko ešče toplo.
8. Betežne lūdi ne pūstite k mleki.

Novi prorok i njegov konec.

V Ameriki so Frank W. Standorfa, voditeta „bratov Dūha svetoga“, ki je sebe vōdao za namestnika božjega i za

proroka Eliaša, so na vozo deset let osodili. Tožili so ga zato, ar je kriv, da šest njegovih naslednikov je od gladi mrlo. Tak se je svetlo i csūdno bežanje Standorfa z vozov skončalo. On je bio pop edne proteštanske občine, na ednok je bio zgrableni od dūha, doli je povedo vsega svetskoga, razločo se je svoje žene, ne je šteo nikših penez več gori vzeti, nego je okoli hodo po deželi. Vu vandranji po leta si je dosta naslednikov spravo, ki so spoznali njega za namestnika božjega. Teda je začno cerkev zadati brezi penez. Vsaki den je gori šo vu tūrem i gučo je z Bogom, liki Mojzeš na bregi Šinaskom. Potem je doli šo i svojim lūdem naznano božje zapovedi. Tak je na božo zapoved nastavo „banko božjo“, štera je vu 15 letah eden milijon koron dobila. Bratje Dūha svetoga so komunisti, vse med lūdi dajo, so jo med naslednikami, ki so 50 jezer koron darūvali. Ednok je edno obrnjeno, Olive Mils, štore je vu cerkvi mrtva ta spadnola, na žitek obūdo, samo je njoj žapovedo, naj se gori zdigne i naj hodi. Pravijo, da je sto pa sto betežnikov zvrāčo. Potem je oborožo „sveto flotto“ (ladje), da bi svet preobrnno. Njegovi nasledniki so bili mornarje. Dve ladji je meo, edna „Coronet“, drūga „Kingdom.“ Ednok ladja Kingdom je na nikoj prišla, z drūgov ladjov „Coronet“ se vozeči, mimo idoče ladje je proso za vodo i jelo. Tak š kodivanjom po morji je prišo na sūho, nego teda so ga ništerni iz med njegovih naslednikov tožili, da šest bratom je smrt glada uzrokūvo. Z gladom je rad kaštigo Standorf. Za volo nikše male falinge je sin njegov mogo sedemdeset vōr gladūvati, drūgo njegovo dete je pa od gladi mrlo. Zemelska sodnija je zdaj Standorfa osodila i Angel Armageddon, šteri bi njega meo odsloboditi, se je ne šteo skazati. Z jočom i med prorokūvanjom od bojne, glada i pomora je vzeo slobod od svojih naslednikov.

Či oteče vümen.

Nalijemo eden akov z vročov vodov, eden žerjavi cigel vržemo notri i posodo postavimo pod vümen. Da sapot zaman se ne skadi, kravo odenemo. Posodo nihamo pod kravov, kak dolgo e sapot kaže. Tak včiniimo dvakrat ali trikrat po dnevi. Lehko vodo vročo vlijemo na steri, cvetje sena.

Proti grížaji zavcov.

Da zavci ne ogülijo drevja, so dobre saje. Njihov zdüh i lesna kisilina (to je, ka grize vu dimi) odtirata vsako stvar od dreva. Iz saj i mleka napravimo močnik i s tem poštrihamo drevje. Ešče i kuke nazaj drži. Či zemlo malo v kraj odpravimo i steblo posiplemo z sajami, tak i korenje de obvarvano. Tak so saje dobre i pri rastlini ograćeka.

Hiše v Amerike zerjavile.

V Ameriki so visoke hiše zidali, celo do oblakov. Visoke so, nego ne so dugoga stanja. Železne soje začnejo erjaviti. Tri zidine že morejo popravlati, lahko celo doli zrüşiti. Tak "Geländer" zidina komaj 13 let stoji, zrak i voda je celo pojela vse železje 17 stokov visoke hiše. Samo vu betoni so ne zerjavile železne štange. Amerikancom je odišla vola visoke hiše zidati, zadovolni bodo z 8 štokami.

Bol glave.

Najvekša bolezen je bol glave. Ništerni mislijo, da bol glave je prostno bol glave i ka ednomi pomaga, drugomi tüdi pomoč prinese. Ne je istina. Več vrsti je bol glave.

Ednoga boli glava, ar žile vu mozgaj so prazne krvi, takši naj ma na toplom noge, naj li je. Či pa si je žalodec pokvaro i zato ga glava boli, naj malo glad trpi.

Či krv se vu glavo trüca, naj deva ne čelo mrzle umšlage, nego ne

led, naj notri vzeme purgacijo. Celo mir trebe takšemi človeki dati.

Či je bol celo od zgoraj na glavi liki bi kakša žmeča bila, zrok je düševna pretrgnjenost.

Proti migrāni vzemi edno kavinsko žlico soli na jezik i vodo na njo pij. Na kratek čas z rokov poteži okoli žalodca žilo črev, pa ti bol henja. Na miri boi i počivaj vu okmićanoj hiši, mrzla voda je najboljša. Vankiš zrezane ovsene slame je že dostim pomoglo, kem je glava bolela i krv vu glavo silila.

Či te glava boli od žalodca, žalodec si vrači. Či te od reume boli, reumo si vrači. Či te od trešlike boli, odpravi trešliko. Vsikdar se zrok more odstraniti.

Čüdo Matere božje Poli-ske.

Poli je ves poleg Rima, vu cerkvi je goripostavljena čüdna počoba Matere božje, štera je drago okinčena. Olepana je bila leta 1809. od papa na priliko 500 letnoga stanja cerkvi z ednov diamantenov koronov, štera je 20 jezer lir (koron) koštala. Eden nemeec je v decembri leta 1911 skušo dragočo vkradnoti, nego kak je šteo z podobe doli vtrgnoti, doli je spadno na tla i za seboj je potegno podobu Marijino. Tat je vmorjeni od podobe na njega spadnjene. Cerkev so zaprli i znovič posvetili.

Plača vojakov.

Feldmaršal dobi 24 jezer koron plače i za kvartier od 2600 do 6952 koron. Miništer vojštva 40 jezar koron. Feldceugmeister, general, admiral 16—18 jezer koron majo, za kvartier 2040—5424 kor. Feldmaršallentnantje i vice admiralje 14—16 jezer koron i za kvartier 1872—4220 kor. Generalmajor i kontreadmiral 11—13 jezer kor i 960—3160 kor za kvartier.

Oberst 7200—8000 kor plače i 600—2900 za kvartier. Oberstleutnant

5400—6200 koron, major 4400—4800 kor. i 5200—2340 kor. za kvartier.

Stotnik 3060—3600 kor. plače, za kvartier 400—1736 kor. Oberleutnant 2200—2800 koron plače i 260—1012 za kvartier.

Leutnant 1680—1800—2000 koron plače i 260—1012 za kvartier.

Profoss i oženjeni unter-officiri samo kvartier dobijo 148—508 koron.

Domača apoteka.

Zalodec požene reisuva voda, topel umšlag na crvo.

Či si hitvani, daj se sviziterati, jeli je ne bol na plūčah zrok. Či ne, tak začni šledečo kuro: Telo kak najmenje mantrati i dosta jesti. Zato dugši čas vu posteli ostaneš.

V gojldno ob 8 vōri pol litra mleka spiješ, 2 žemli z močajom i edno žlico medū.

Drūgi zajūtrik ob 10. vōri: fertal litra mleka, krūh z močajom.

Obed ob pol ednoj: Župe ne, 15 deka mesa, fertal kile zelenja, omlet i sad.

Ob 4. vōri: pol litra mleka.

Ob 6. vōri: fertal litra mleka, krūh z zmočajom i medom.

Ob 8. vōri: 2 mehkivi jajci, 10 deka mesa, krūh z zmočajom i sirom, fertal mleka.

Ob pol 10: fertal litra mleka.

No, či štoj zna telko pojesti, more tūčen biti.

Či koga zemla vrže,

paziti moremo da se betežnik ne vrazi, gvant moremo njemi odkapčiti. Med zobe njemi denemo robec, da si jezik ne zgrize; kak trganje mine, mir njemi damo.

Ci štoj omedle,

gvant njemi razkapčimo, odnesemo ga na dober zrak, šprickamo ga z vodov, čelo i okoli srca ga riblemo z jesiom, riblemo njemi roke i noge z kakšov brisačov.

Či komi srce preveč bije,

v postel ga spravimo, gvant razkapčimo, mrzle umšlage devamo na srce, dober zrak.

Či koga žlak vdari,

damo njemi purgacijo, na glavo njemi devamo ledene umšlage, dokeč vračitel ne pride.

Či štoj zgori,

zgorene kotrige zavežemo z mešanico lenovoga olija i vapnene vode.

Čemer okoli hrama.

Vu viksi je čemer, zvana žveplena kisilina. Či po tenkom ledri, prek pride, oboli noga.

Či se krumpiške vu lūpanji ali v koži skūhajo i tak ostanejo i mrzli gratajo, tak se napravi čemer, zvani solanin.

Posode kupferne so nevarne. Vu njih tekočino držati je celo ne dobro. Pri kūhanji kisile ali masne hrane nastane zeleno delo, štero se zmesa med hrano i razčemeru.

Dva potnika

sta vandrala prek po pūstini pa sta ednok samo v pamet vzela, da njima je živeš zmenko, samo ednoga kokota sta mela. Nego ka je to zadva gladniva človeka? Tak sta si napravila, ka ga on poje, šteromi de se lepše senjalo. — Vgojldno eden začne: Meni se je senjalo, da sam vido eden čūden korbel, proti nebi se je zdigavo, jas sam si vu njega seo. Meni se je pa senjalo, začne drūgi, da sam vido, da ti odideš, pa več nazaj ne prideš, tak sam kokota pojo.

V krčmi je obed meo plebanoš.

Petek je bio, petešnjo hrano si je zapovedao. Nikši mali gosponek si je doli seo pri drūgom stoli, pečenjo si je zapovedao, pa nika začno gučati, da vu zdajšnjem vremeni je ze več ne

navada se postiti. Plebanoš je ravno ribo jo pa pravo kelnari : Pol litra vina, riba šče plavati. Ta reč se je dopadnola gosponeki, on je tudi nika čednoga šteo povedati : Kelnar, meni liter prinesi, jünec šče piti.

Jas se samo to čüdijem,

je pravo luteranski pop katoličanskomi popi, da si ešče ne grato Bog, da vsaki den k sebi vzemeš telo Gospodnovo.

Jas pa se ešče bolje čüdijem, pravo je katoličanski pop, da si ti ešče ne grato kakše živinče, ar vsaki den govedino ješ.

Kodiš

ranški proso, ar ovak kaj takšega včini, ka se je celo življenje bojo. No, to maš ranški, nego zdaj mi povej, ka bi včino. Delati bi mogo, ka sam v celom življenji ne včino.

Leseno nogo

je meo kodiš. Pita ga nikak ednok : Ve pa včera si na pravoj meo, zdaj pa na levoj maš. Kak je to ? Prosim, človek se navoli, zato večkrat premenim.

Z dugoga vandranja

je domo prišo sabol pa je dosta gučo, ka je on vse vido, ka se je vse navčo. Hvalo se je, da on ne opravla vüzemske spovedi.

Ednok z plebanošom vküp pride.

Zakaj pa ne prideš k spovedi ?

Šo bi jas, či bi to ne trbelo pravit : Jas nevolen grehšnik spovedavam se . . . To ne paše z mojov velkov modrostjov.

Te pa tak pravi : Jas gizdav sabol. Sabol je drügi den k spovedi šo.

Spovedavat se je šo cigan.

Plebanoš je že stari bio pa vu notrašnjoh hiši je spovedavo. Cigan prek šo prve hise, najšo krščak na grabljicah, k sebi ga je vzeo. Naišo je križec

na lanci, na sebe ga je obesio. Notri je stopo v notrašnjo hišo pa začno :

— Kda sam notri stopo vu prvo hlšo, sam krščak doli vzeo.

Dobro si včino.

— Te sam pa križ na sebe vrgo.

— Ve pa to je vse dobro. Zdaj že grehe pravi.

— Kradnem, je pravo pa je plebanošovo vöro k sebi vleko.

— Ne pravi tak : Kradnem, nego kradno sam.

— Ve pa kradno sam, pa je vöro v žepko potisno.

— Vkradjeno blago boš cigan mogo nazaj dati.

— Ve pa to mate, pa ponüja dühovniki.

— Ne meni, nego tistomi, od koga si vkradno.

— Da pa ne šče vzeti.

— Te pa obdrži.

Cigan je vse povsedi cigan.

Dragi zavec.

Zgodilo se je, — ne pitajte, kde — šla je edna ženkica v šparkaso. Tam je mela nikše prišparane peneze, — to vam lahko ovadim —, tak edno 1500 koron. Vö je vzela, notri je zvezala, kak je že pri lüdeh navada, vu eden kükel maloga robčeka. Tak je lepo domo šla.

Bila je zima, kre poti je vidla ednoga zavca. Bliže je prišla, ne se je geno. Zmrzno je. Naša ženkica si je mislila : Zmrzno si, nego za pečenjo zato dober bodeš. Pa se lahko ešče oživiš. Nesla bom te, ve me pa nika ne košta.

Gor ga vzela i da bi ga ležej nesla, prek ga je zvezala z robcom, vu šterom je zvezane peneze mela.

Zavec je ne zmrznjeni bio, samo zadreveni. Ednok cukne, ženkica se prestrahši, zavec pa že ta beži. Edna strahota za ovov, za nesrečov drüga. Zavec v les beži, okoli tela robec s penezami. Ženkica za njim. Nego zavec li bežo, pa ešče lahko zdaj beži . . .

Kak se vu devet hiš deset soldakov na kvartir spravi ?

Vu prvo hišo denemo dva, ve mo že vidli, ka smo sledi z ednim čineči. Vu drugo hišo denemo tretjega, vu tretjo hišo štrtoga, vu štrto hišo petoga, vu osmo hišo devetoga, zdaj ešče ostane deveta hiša, ta pa denemo ednoga iz prve hiše, ar ta smo dva djali. Tak vsaki soldak dobi hišo.

Razložek je med oznanilom pa oznanilom.

Eden varašanec varaša London je vu cerkvi pozabo svojo marelo (deževnico). Nova je deževnica bila, komaj jo je tri dni kūpo, iz finoga svila i jako draga. Naš varošanec je oznanilo djao vu časnik : *Zgüblena!* vu cerkvi preminočo nedelo edna lepa, svilnata marela najboljše kakoršnosti. Što jo posestniki High Street 10. domo pri-nese, dober najem dobi. Dva, tri dne-vov mine, oznanilo zaman bilo. Naš varašanec srditi grata, ne je za dosta, da je marelo zgübo, i oznanilo je zaman mogo plačati. Obrne se k ednoj kancelariji, kde oznanile gori jemlejo pa se bridko toži od svoje nesreče. Jalen službeni med smehom pravi : Vi ste si sami krivi, ne ste pravi glas najšli vu vašem oznanili. Včimmo skušbo, nego na mene nihajte, da celo oznanilo jas napravim. Sledeči den vu časniki se je skazalo oznanilo : Či se oseba, štero smo preminočo nedelo vidli, da je vu cerkvi edno marelo k sebi vzela, štera je ne njena lastivna bila, neprijetnih nasledkov svojega djinja šče meknoti i svoje dobro ime, kak krščenik, na štero je tak haklava, šče obdržati, naj včasi pitano marelo High Street 10 doli dene. Ime osebe je poznano. Za dve vōri je že naišo posestnik vu svojem prekleti ne edno marelo, nego več, vse lepe, svilnate. I pri vsakšoj je naišo malo pismo, vu šterom so ga prosili, naj dela dale ne tira.

Pranje.

Za pranje gvanta dober čas si odeboremo, ar sunce i zrak ne samo sühšijo gvant, nego ga i bolje beloga včinijo.

Voda potoka je boljša, kak voda vretine, ar menje vapna ma vu sebi.

Dobro je iz šeiše več naprej kūpiti i na sühom mestu obdržati, da se malo posühši, ar z takše menje de trbelo pri pranju, kak iz mehke novo kūplene.

Pred pranjem eden ali dva dni gvant notri namočimo. Farbani vnatni gvant ne mo notri namakali. Za notri namakanje vsikdar mrzlo vodo nūcamo i nikdar ne vročo.

Kak začnemo prati, mrzlo vodo doli vlijemo i gori vlijemo sodo ali lüg z pepela. Potem na blanji za pranje zmenemo vsaksi falat po sevim, na stoli, kde je ne čisto, pošeišamo, potem znovič zmenemo z rokami i ga vō ožmičemo. Či že zadosta gvanta pripravljenoga mamu, vržemo ga vu kotel, vu šterom je voda, te že soda ali lüg, zavreli. Ne smeno dosta gvanta vu kotel lūčati, da bi ga ne znali z botom mešati, ar na kotli se zažge. Gvant nihamo vu kotli 10—15 mimut, potem ga z nova zaperemo na blanji za pranje.

Potem pride plejanje na travi. Gvant de bolje beli. Samo moremo paziti, da de polevano, kak se posühši i da se obrne. Vzimi žuti gvant lahko na snegi plejamo ; samo novo spadnjemi sneg more biti. Dugo tūdi ne smemo plejati v zimi, ar prehki grata, posebno, či je zmrzno.

Gvant oplavimo vu čistoj vodi kakšega potoka.

Beli gvant ne trbe modriti. Prek no prek je ne zdravo. Či že nūcate, modrino vu coto zvežte, voda ne sme preveč modra gratati, človek roko pod vodov dobro more viditi. Tak i gvant ne sme vu toj vodi ležati, eden falat za ovim notri namočimo, včasi ga vō

ožmeknemo i raztepemo, da ne nastanejo štrajfe. Modrijo finesi gvant vonatni, fironge. Grobi lenov gvant se ne modri.

Grobi gvant se vö kühä, duže stoji vu toj vodi, potem se zmene.

Samo celo grobi gvant z praokov peremo, da bolje mehki postane.

Naše vertinje raj praoko majo. To je dobro bilo inda sveta. Za küplene srakice je več ne praoka, — ar hitro na nikoj spravi.

Gvant süšhit prestremo. Kem hitrej se süšhi, tem je lepši. V zimi či zmrzne, ne smemo ga doli vtrgnoti, nego moremo čakati, da se celo posüšhi.

Či mamö valjo, dobro je povalekati gvant, da mo leže peglali. Či pa ne mamö, zdevamo gvant vküper, na dužino i širino vküp spravleni, pod svojov težinov se pripravi za peglanje.

Fár bani vonatni gvant, kakti obvečilo blazine, strumfe, sörece notri namočimo v toplo vodo, peremo z blanjav, poseifamo i vu drugi škafe denemo, vu šteroj je voda i malo sode. Potem z nova zmenemo i šefifamo nesnažne mesta, potem pa oplavimo. Taksi gvant vu senco presteramo, ar sunce farbo prepleja. Farbani gvant ne nihamo dugo vu vodi, ar farbo püsti, niti ne denemo ga na drügi gvant.

Ništeri gvant štir kamo, kakti golere, manžete, srakice. Najboljša štirka je z reisa. Vu vodi jo gor otopimo, za dva prsta soli pridamo (bolje de se leščilo). Gvant notri vtopimo, da se štirke napije, potem povijemo vu robce, da se mokrina vu te potegne, ništerni čas tak nihamo, potem pa hitro i z vročim železom peglamo. To se ešče tisti den more zgoditi.

Kühano štirko nücamo za firange, sörece, förtoje, bluže i. t. d. Štirko otopimo vu mrzloj vodi, püstimö vu vodo, štera vre, vu štero smo že prvle eden falajček voska ali boraksa že djali. To pri malom ognji kühamo i marljivo

mešamo, dokeč ne de kipilo, potem poštir kamo gvant ešče toplo. Gvant v rokah dobro v küper steremo, potem razprestremo, da se posüšhi. Pred peglanjom malo pošpričkamo. Či je štirka pregosta, toplo vodo prilijemo, je redka, sirovo štirko vu vodi otopimo i notri vlejemo.

Za štir kov z reisa je najboljša iz pšeuice. Širka z krumpišov je fal, nego menje vredna.

Peglamo z peglov. Železo vu ogen denemo.

Najboljše je peglati na kakšem stoli, na štero kakšo vonatno odevko denemo, na to pa beli prt pride. Pred peglanjom peglo spucamo, da ne de mazalo, na kakšoj coti sprobamo, je-li ne smodi. Či pa bi se kaj takšega zgodilo pri peglanji, tisti falat včasi vu mrzlo vodo vržemo.

Vsaki falat prvle pogladimo, kak peglamo; dokeč desna roka pegla, leva more na ravno vlečti.

Vonatno blago ne smemo preveč vroče peglati; hlače, kapute i spodoben gvant od levoga kraja peglamo, da na pravom ne dobi gledala. Merkanje se pegla od levoga kraja. Vsaki falat peglamo, dokeč je ne sühi, ovak zgübi na videnji.

Pri peglanji srakice preveč vročo železo dnemo vu peglo. Na slednje nihamo peglanje golera i naprsah. Pri slednjem flanel ali kaj takšega denemo odspodi, z levov dobro vtegnemo, da ne de grb, peglamo ob prvim spodnji, potem zgornji tao, železo tak dugo nihamo na mesti, dokeč je ne süho.

Či železo erjavo grata, polijemo ga z petroleumom, eden den tak nihamo, potem doli zriblemo.

Sto ne ve peglati, naj pogledne edno dobro peglarco. Vse se človek lahko navčji.

Našim vertinjam ravno to fali, da vse majo vu obilnosti, pa dönok ne vejo napraviti, ar so se ne včile.

Alkohol.

Malo dete se joče, či je lačno ali žedno.

Mi tüdi vsaki den jemo i pijemo, z drugov rečjov, se hramimo.

Glad je ne dober pajdaš.

Bog se je poskrbo za fal pitvimo. Najbolje zdrava je voda. Nika ne košta.

So jo, kem bolje ljübi vino, žganica.

Vino žganica, se pravi alkoholna pitvina, ar alkohol ma vu sebi. Alkohol je čemer. Čemer je najfineše vino, čemer je najfaleša žganica.

Alkoholna pitvina se redijo iz rastlin. Bolje bi srečen svet bio, či bi rastline mesto toga, kda iz njih alkoholne pitvina redijo, vživali.

Vište, sladko grozdje skisilijo, zavreti dajo. To je mošt, eden čas ga nihajo, naj iz zraka gobe dobi, naj se vino napravi. Iz mošta de vino, ne je sladko, ne je dobro, samo meša človeka. Iz ječmena redijo pivo. Ječmen se na fajtnom mesti sklica, potem ga skühajo i zavreti dajo.

Iz žita, kukurce i krumpišov delajo žganico.

Alkoholna pitvina so škodljiva. Človeče telo skoz dela, ešče te, či sedimo. Delo pa nuca hrano. Hrana pride vu žalodec, on jo preküha. Po črevah i po žilah hrana pride vu vsako kotrigo tela. Či žalodec dobro opravla svoje delo : prekühanje, teda smo zdravi, vsaka kotriga svoje delo dobro opravla. Či žalodec ne küha dobro, božno je naše čütenje, betežni smo.

Pravijo, da alkoholna pitvina pomagajo prekühanje.

Vkanijo se. Alkoholna pitvina so zadava vu žalodci.

Alkohol je škodljiv na jetra. Jetra dajo žuč, steri vu čreva teče.

Alkohol je škodljiv na sklezen, stero pa ravno to delo opravlja, da čemerna dela iz tela z vodov vö spravlja.

Alkohol je škodljiv na srce. Na srce si tüčava doli sede. Takše srce ne more svojga velkoga dela doprinesti.

Alkohol je škodljiv na mozge. Med onimi, ki dosta pijejo, je malo čednih lüdih : iz vekšega so zblodnjani.

Trezen človek se zna bolje briniti proti betegi. Znamo, da po zraki vse vrsti betegi letijo. Mi je vu sebe potegnemo. Zdaj je pitanje, sto je bolje močen : mi ali beteg ? Či je telo zdravo, premore, spokole vse betege. Ki alkohola dosta vživa, vu toj bojni proti betegom gvüsno spadne.

Alkohol ne samo zdravje podkopa, nego i düso zapravi : ravna pot je na greh.

Alkohol ne samo tistoga zapravi, ki ga vživa, na nikoj spravi i druge, dostakrat po nedužnom tali.

Je li pa ne vidite, da pijanec ma peneze na vino, nego svojemi deteti ne ma küpiti črevlje : vu zimskom vremeni njemi dete boso more hoditi.

Kelko lepi verstv je že po guti doli steklo ?

Pravili te mi, da ste bolje močni i več znate opraviti, či alkoholna pitvina pijete.

Pravico vam dam. Istina je, či štoj močno dela i oslabi, naj se napije vina, več nika ne čüti trüdave, pali zna močno delati. Nego samo naj dugo štoj tak dela, ve na slednje nika več ne de znao opraviti. Či opesamo, druge pomoči ne ga, kak počivanje. Delavec se more dobro hramiti, žejo z vodov vtihšati i dosta počivati.

Drügi pa proti mrazi pijejo, da se ne prehladijo, da do bolje znali mraz trpeti.

Sem poslühšajte ! Či štoj vino ali žganico pije, žile se napnejo, razprestrejo se, krv bolje hitro teče : človek toplo čüti. Do zdaj je istina, da alkohol sęgreva. Nego na dale poslühšajte. Žile se razprestrejo, več toplöče telo zgübi. Je li seno na tenci razlucano se hitre posühši, kak vu redi

nihano? Vsikdar prvle zmrzne pijanec, kak trezen človek.

Alkohol, prej, hrani. Ne verte. Tem bolje — kak smo vidili — je na kvar vsem kotrigam, stere hrano za telo prekühajo. Pijanec tak zobhodi, kak nimak, ki je steo, da bi hitro se segrela hiša i je s pükšenim prahom, zaköro: vu zrak njemi zletela peč.

*

Ka smo pa te čineči? Nikdar več ne mo vživali alkoholne pitvine? Tak bi najboljse bilo. Da pa to bi vam jas tak zaman pravo. Kvar na vsakoj reči, kvar na peri i paperi.

Mero držte. Ne vživajte prek mere alkoholna pitvina. Zdravi ste, močni ste, verjem, da vašemi delavnomi teli tak ne škodi alkohol. Znam jas, da so jo prilike, da se sčete veseliti s svojov rodbinov, s svojimi prijatlami. To je že tak, či veselje ali žalost vküp prinese lüdi, od jesti pa piti — pa kak ešče — se ne spozabijo. Nego pazte, red i mero držte.

Ja, red i mero. Či bi ne bila prilika. Je-li pa pijanec s tem nakanenjom ide vu oštarijo, da de na slednje i samoga sebe viko? Malo je takših pijancov, s takšim hüdim nakanenjom. Iz vekšega idejo vu ostarijo iz navade, da se malo okrepijo i prilika je zapoji. Tü pa druge pomoči ne ga, prilike se ogibati. Zdaj že ne pravim, da red i mero trbe držati, tem tak pravim, da se celo naj ognejo oštarije.

Nego pali zaman gučim. Je-li ste že čüli od šteroga pijanca, da bi vadlúvo, da je on pijanec. Malo šteri pijanec spozna svoje pijanstvo. Samo to spozna, da nikda-nikda pije i dobre vole je.

Prilike se cgibati. Bog vam jo nikda vkraj zveme. Leta 1912 je celo kisilo vino zraslo pa drago. Saro vino do zdaj bilo 80 filerov, včasi so podi gnoli liter na korono. Radoveden sam, je-li bo kda več falejse. Kak so hitro tihe gratale krčme. Tü pa tam smo

čüli obljúbe, da toga kisiloga i dragoga vina ne do pili. Pa so obdržali obljúbe — od nevole. Tak je, ka ne sčemo z dobre vole, včinimo od nevole.

Ešče nika. Deci nikdar ne ponüjajte žganice ali vina. Ne na krstitji, ne na gostüvanji. Nisteri stariš je nori: gizdavo kaže drügam, kak cedno i živo je njegovo pijano dete. Ne davajte deci alkoholne pitvine, ve ga tak ne ščejo piti, pravijo, da je bridko; či ga pijejo, samo vam po voli ščejo hoditi.

Nova štatistika Vogrske dežele.

Prebivalcov na Vogrskom poleg čtenja lüdstva leta 1910 je 20,886.487 (20 milijonov), vu desetih letah je zraslo 1,631.928.

Poleg materinskoga jezika dežela Vogrska čte 10 milijon magyarov, 2 milijona nemcov, 2 milijona slovakov, 3 milijone rumanov, po milijona ruthe- nov, 2 milijona horvatov i 1 milijon srbov.

Poleg vere je 11 milijon katoličanov, 2 milijona kalavinov 2 pa pol milijona luteranov, 1 milijon židovov. Broj katoličanov se zdigava, luteranje so pa zgübili. Židovje so po krajinah tüdi moč zgübili, tem jih je več po varašah, posebno pa vu stolnom varaši Budapešti.

Prebivalcov Železnoga (Vas) megye je 435,792.

Szombathely ma 30,947 prebivalcov, Mörska Šobota 2,741, Körmend 6,970, Monoster 2,618.

Iz Železnoga megyöva vu desetih letah je 34,676 lüdihi odišlo, gvüšno, da iz vekšega v Ameriko.

Vu Sobočkoj biroviiji je bilo leta 1900. 48,340 lüdihi, leta pa 1910. 48,655 lüdihi, povekšavanje vu desetih letah vözadene 315. Slovenski rod je roden, pa dönok tak mali zras se kaže, nego Amerika vse raztolmači.

Poleg maternoga jezika čte Vas-megyö 247,985 magyarov, 117,159 nemcov, 288 slovakov, 14 rumanov,

48 rutenov, 16,230 horvatov, 23 srbov, 54036 slovincov.

Vu Sobočkoj biroviji je 5235 magyarov, 1942 nemcov, 6 slovakov, 17 horvatov, 41,455 slovincov.

Vu Monošterskoj biroviji je 16,350 magyarov, 29,077 nemcov, 9,823 slovincov.

Vu Železnom megyövi je 331,269 katoličanov, 151 grških katoličanov, 12,597 kalavinov, 82,027 luteranov, 9649 židovov.

Dr. Cs. S. pisatel se jako čemeri, da slovinci so verni svojimi rodi i samo 200 duš se je vkraj vtrgnolo na dobro magyarov — ne se njemi trbe čemeriti, slovenec je dober magyar, nego poleg toga poštuje svoje narodne navade, posebno pa svoj materin jezik.

Što de postavlo poslanike ?

Ne mo vam vse piso, ki de postavlo — samo telko, kelko vas doliče.

Što šče postavlati, more 30 let star biti.

Što je šest razredov elementarske šole spuno, ma votum, kak šte malo porcije plača. Tak i či je pri soldakah ali pri žandarah nižiši oficir bio. Delavec, či je 6 razredov spuno, tüdi ma votum, more vö pokazati, da je pri ednom verti 3 let služo.

Što je ne zvrso 6 razredov lüdskih sol, nego pisati i čteti zna, ma votum, či 20 koron vednake porcije dava ali či najmenje 8 plugov oratke zemle, travnikov ma ali pa či pri edmom majstri že dve let dela ali pa či je na svojem domi, kakti kotriga držine ali pa či pri ednom verti že pet let slüži. Kak pravim, te vsa morejo čteti znati.

Ki ne ve čteti i pisati, tüdi lahko dobi votum, nego 50 koron vednake porcije more plačati ali 16 plugov zemle more meti.

Či vert merje ali oda verstvo i slüžbenik dale ostane, pri prvom verti

spunjeno vremen se tüdi notri zračuna. Či je štoj betežen grato i vu šestih mesecah nazaj stopi vu staro slüžbo, njegova slüžba za ne pretrgnjeno, se vzeme.

Što je leta 1913. gori vzeti, on ne zgübi votuma i na dale, či bi včasi poleg nove pravde ne ga mogo dobiti.

Ne majo votuma vojacke i žandarje, tak i policaje.

Ne ma votuma, ki je zablojeni, ki iz almostva žive, ki je poleg pijanstva vu najslednjem leti dvakrat pokaštigani bio.

Da se postaviti, ci včasi nindri ne ma votuma. More biti 30 let star. Kraljeski sodec, solgabiro, kapitan policaja se ne more postaviti vu svojoj okroglini, kak daleč njegova oblast segne.

Znovič se vö okrožijo okrogline, štere do vküp votume mele. Okrogline se raztalajo na mense okroge, kde do votume doli davali.

V ednom okrogi jezero votumov bode.

Znanstvo vu členji i pisanji pred komissijov de se verdevalo, mogo de čteti iz edne šolske knige i pod pero do njemi kaj pravili i mogo de doli spisati. Dopüščeno bo po kakšem steč jeziki.

Po vekših varašah de skrivno postavlanje, po vesnicah de pa odkrito.

Zakaj zmrznemo ?

Vöni je mrzlo bilo, vu hišo stopim, tam je tüdi mrzlo. Dam močno zaköriti, drva pokajo, srce se mi razveseli i mi je več ne mrzlo. Kak je to, ka mi je prvle mrzlo bilo, zdaj pa vroče, — pa či bi se mero, tak prvle, kak i zdaj bi mera 37 gradušov kazala. Znati morete, da je mera vročina, to je eden voski glaš, vu njem živo srebro, štero je čütljivo proti toploči i vročini, da kem je topleše, tem više ide po cevi, tam so jo graduši, šteri se doli čtejo. Tak pri zdravom človeki je 37 gradušov topline.

Doktor meri ednoga betežnika, mraz je meo, tak ga je stepalo, da je z zobami rogato pa se je tožo, da nikak se ne more segreti, pa je mera 40 gradušov, to je 3 več od navadnoga kazala. Doktor meri drugoga, komi je preveč vroče bilo, ar je dosta vina spio, tam pa mera samo 36 gradušov kaže. Kak more, to biti?

Ste že vidli, da se je štoj kopo vu hladnom vremeni? Je-li koža njemi bleđa grata, posebno pri rokaj dobi kožo, liki gosečo, začne trepetati, zobe vküp biti. Hitro na sebe potegne gvant, začne skakati, močno se gibati.

Zakaj je bilo trepetanje? Či se kotrige giblejo, one se segrejejo same od sebe. Delavnomi človeki je vroče vu največšem mrazi. Zato pa ci je človeki mrzlo, telo si šče topločo spraviti, začnejo se kotrige gibati — trepečejo. Zato pa človek se giblje, prestoplja, či je njemi mrzlo. Zakaj pa je koža bleđa gratala? Je-li, či jas mojo

hišo ščem segreti, doli zaprem dveri i okna, ništeri celo doli zabijejo okna, naj si nanč nišče ne podstopi je gori odpreti. Tak dela i telo vu mrazi: vküp potegne kožo, naj samo toploča jo ne odstavi. Istina, da i zdaj vujdava toploča, tem bolje, kem je človek bolje vovtegnjeni. Kaša po tanjeri razpravljena hitrej se da pojesti. Zato pa človek, komi je mrzlo, se vküp potegne.

Po zimskom vremeni čujemo, da tū pa tom je štoj zmrzno, ar se je preveč napio. Voda zmrzne, da mera nulo kaže. Nasemi človeki je ne tak mrzlo gratalo, on je pri velkoj toplini zmrzno. To se pa tak godi: Močno se je napio, zile se njemi razprestrejo, vročina ide ž njegovoga tela, liki pokni vroče hiše. Naj toploča tela pod 27 gradušov pride, smrt notri stopi. Vište pijanec zmrzne, brezi toga, da bi njemi mrzlo bilo. Od vina i sna je ne čūto, da je njemi mrzlo.

Rezanje goric.

Nove vceplene gorice ne sme tak rezati, kak štáre. Trš je plezčča rastlina, se rada razvija, či má moč. Moč je pa od korenjá. Korenjé pa te rasté, či je listje. Listje so plūča dreva. Či več listja, več plūč pa bole gvūšen odrastek.

Inda so krátko rezali pa vsikdár više. Za desét let so meli eden meter visiki trs pa pedén dugi reznik nanjem brezi grozdja. Pa so te grobali, či so meli kaj.

Maurer János v Kecskeméti inači dela. On právi, trsa nesme pleti! Naj rasté vse, ka je pognao, te de raslo korenjé pa de trs močen. Letošnje reznike trbej vse, kelkostéč jih je, na dve oki vrezati. Na tej pá bodo reznice. Či jih je dosta, te na drugo leto

ednoga, ali dvá na pét ok vřežes, ove na dve. Vzimi tisti, ka na pét ok bio, doli pride do penjá pa se drugi takši vřeže na pét, šteri je na lanskom zráseo, tak, ka de na pét ok vsikdár takši rezani, šteri je že z leti star, pa šteri te vzimi vsikdár 2 cela do penjá more dolipriditi. Pén se pa more tak vōspovati, ka de rázno stao, kak prsti na roki, ne vūiška. Pleti vleti tūdi nesmi, v jesén vrhé, ka so više količa, vküp zvézati z sosidnimi. Te bo listje, bo korenjé pa bo pov pa či toča pride, tūdi bole občuva grozd, kak či se vse dolisporeže. Dolipleti samo tisto more, ka je pod glavov na šinjeki, záto ka tisto trsi moč jemlé.

Da pa znán k tomi dosta gnojá trbej? Maurer že 25 let tak pova pa

piše, ka nikdár ne zdrúgim gnojio, tisto trsje, ka je pri rezanji goric vkraj prišlo, je vkúpzosekao na sečko pa nazájpotoro po goricaj pa njim je tak nazáj dao les. Zdaj, ka so že gorice stare, njim vsako drúgo leto na plúg eden meter superfosfáta potori. Ki má gnoj, naj v 5—6 letaj cele pognoji, to doide. Liki nej k trsi gnoj, stem požgé korenjé pa trs preide. Gnoj med trsjom v rendo v grabo, te de dobro.

Kak pa brajdo? gorički vértovje ne vejo brajde rezati. Dugi debeli pén vópotégnejo pa na njem tak režejo, akk v goricaj. To ne prav. Spovaj si mládo veko na péni pa njega doli vreži, pa ka leti mládo vópotégni. Ne niháj gosto trsje. Na eden meter širine edna veka zadosta, te boš meo lepo, zdravo grozdje.

Brajdo vsaki lahko dela. Delavare,

ali kak prinas zovejo šmárnica, je jako dobra za to pa močno i téčno vino dá. Za edno 10 metrov dugo brajdo dvá trsa dojdeta, te de meo vsaki zrák i sunce padáta tri akove, či ne več.

(bi)

Brátva.

Vnogi rano beréjo. Prej vse zag-nili. Osé pojejo i t. d. Grozdje ne zrelo, vina z ráne brátve nede, nego kjeciji spodobna tekočina. Pa či z gnulobe kaj tečé, šče dobro. Celo grozdje šče te nezrelo, same olúpi, tam šče dosta vina ne bo. Či bi duže zoro, bi olúpi, téense grátale pa bi se župa napravila odznotra, štera bi pláčala tisto, ka je zagnililo. Premišlávli si, či je ne tak! Pa tisto te nej jeci bio!

(bi)

Gospodarski spisi.

Či zelje nešče kisilo postati. Skisanje zelja povzročújejo glivice. Da se te glivice v zelji prav povnožújejo ali razplodijo, pa se zelje hitro skisa, za to morejo meti zadosta toplote. Či se zelje nešče skisati, je zrok to, ka ali je v premrzlom prostori, ali pa menkajo prave glivice. Toploto zvišati zna vsaki; za prave glivice pa tak poskrbimo, ka vzememo par litrov zeljenice od takšega zelja, štero je kisilo, pa jo vlijemo na nekisilozelje.

Polaganje zdroblenih kosti kokošam. Kokošam trbej vapno za napravo lúščanj na belicaj. Či ščemo, ka do nam dosta nesle, je potrebno, noj dobijo zadosta vapna v sebe. V leti si poiščejo zadosta vapna v zidi pa v peseki, v zimi pa prav včinimo, či njim polagamo zdroblene kosti, zato ka kosti majo dosta vapna v sebi. Da se kosti ležej zdrobijo, je moremo v peči dobro posúšiti, pa te v možari skučiti.

Zakaj pojej nešterna svinja svoje lastne pujske? Zroki tomi so različni. Jako gosto se dogaja, ka zrastejo mladim pujskekom jako ostri zobje; gda takši praščeki cecajo, delajo čoki neznošne bolečine. Doječa svinja se zavolo toga tak razčemerí, ka praščeki spokole pa je pojej. Da to preprečimo, moremo malim prascom, pokač cecajo, večkrat poglednoti zobe,

pa či opazimo, ka majo ostre pa špičaste zobe, njim je moremo z ostrimi klešči odtrgati, — Dostakrat pa pojej čoka svoje mlade túdi zato, ka njoj nepravilno polagamo. Največkrat pojej svoje mlade takša svinja, šteroj se polagajo meseni odpadki pa krv. Zato naj se hrejim svinjam nígdar ne davle takša hrana. — Paziti moremo túdi, či se štero prase mrtvo skoti, ka ga ne nihamo pri svinji, liki je odstranimo. To pa zato, ka bi svinja to mrtvo znala pojesti, za mrtvim pa te túdi žive. Skrbimo túdi, ka de se svinja dosta gibala pa pasla.

Jecih, dobro vrastvo za razno snaženje. Vapno se odpravi z obleke, či se madež zvošči s capov, štero smo namočili prle v jecih. Ravno tek se odpravi túdi vapno pa farba z oken, z glažovine — V zadnjo vodo, v šteroj pereš ali ščeš splaviti letešnje janko, reklin, pústi malo jeciha, pa boš vidla, kak se farba na obleki ožive. — Edna najgriših golazni je vúš. Ešče bole težko kak vúš se pa odpravlajo gnjide. Kušaj pa večer glavo obvezati prav trdno s capov, štera je namočena v jecih, pa zveži šče na to mokro capo súhi vunatni robec. Zajtra do visile vse gnjide razpokane na capi Či ednok ne zadostúje, ponovvi drúgoč pa tretič.

Izvrsten gnoj za grede je cestno blato,

štero šče ma to prednost, ka je jako po ceni. Kak se prinas ešče vnogo gnojilnih snovi brezi haska pogubi, tak se godi tudi cestnomi blati. Cestno blato, zlasti po vesnič-kih cestaj, je dosta vredno. V njem se nahajajo zvün skopelinskih ali rudniskih snovi tudi gnjili rastlinski odpadki pa vnogo živalskoga blata. Či cestno blato skrbno vküp spravimo, pa je z zemlov zmešamo, dobimo gnojilo, štero je vnoigni zelenjej pa drugim rastlinam dosta bole hasnovito, liki je štalin gnoj. Pаметen gredar naj pograbi skrbno te gnoj, či ga samo ma.

Pri novorojenih teletaj se pogosci opažuje čerezréd hitro dihanje. To pa zato, ka je tele prišlo na svet z nepopolno razvitim osrčjom, ka je sili, ka popravi to napako s hitrešim dihanjem. Či je tele ovači zdravo, se osrčja naskori spopolni, dihanje postane navadno, pa je tele dobro za pleme kak vsako drugo.

Či ščemo, ka se nam mleko nebi selo, moremo v nje djeti malo nastrüganoga hrena, Edna žlica hrena je zadosta za velko vnožino mleka. Trbej kušati!

Gda. pa kak naj jemo pa pijemo? Jej pa pij samo te, gda si lačen ali žeden, gda ti je prve zavžito hrano žalodec že prebavo, pa gda si se po duševnom pa po telesnom deli konči nekolko pomiro. Poprek potrebuje za prebavo (to je tisti čas, šterom žalodec prebavi ali preküha zavžito hrano:)

sad, mleko, sirove belice . . .	2	vöri
mlada küretina	2	" 15 min.
raho kühane belice, goseče	pa	purino
meso	2	" 30 "
govedina pa trdo kühane belice	3	" — "
pšeničen krüh	3	" 10 "
krvajice, kolobasje	3	" 20 "
rženi krüh, krumpli pa cvrtje	3	" 30 "
teletina	4	" — "
slanina	4	" 30 "
presno svinsko meso	5	" 15 "

S te table lejko vsaki vidi tudi to, štera hrana je bole primerna za betežnike. Tista najmre, štero žalodec leži prebavi. Pripomniti pa šče moremo, ka jesti more počasi, pa vse dobro prle prežvečiti, kak požremo. Što hrane zadosta ne zgrze pa je ne prežveči, si nakaple beteg. Piti pa moremo v malih porcijaj. Med obedom piti je pa nej zdravo.

Kak moremo čuvati krave, ka se njim ne zvüžgejo vümena? Eden skušeni živinozdravnik na to gledoč pravi, ka se kravam skoro vseli zavolo toga zvüžgejo vümena, ka ležijo duže časa na mokrom ležišči. Či natenci opazüjemo, te vidimo, ka oboli najprle zadnji delj Zavolo vlažnoga, nezdravoga ležišča pridejo škodlive glivice v vümena, pa tam povzročijo, ka se vüme zvüžge. Najboša obramba proti

zvüžganji vümena je zato: süha nastel pa süho ležišče.

Gda krava skoti, jo namestaj včasik podjijo, zato ka prej prvo mleko škodi teleti. Prvo mleko je istina inačiše farbe kak sledkaršnje; viditi je žutkasto, pa je bridko. Da bi pa teleti škodilo, to je nej istina, nego ravno naopak. Prvo mleko je najboša hrana za tele. V zadnjem časi nošenja se najmre teleti zapsejo čreva z blatom, da je zato že narava sama poskrbela, ka to blato ide na najležeši način odnjega, pa to po tom, ka se tele naceca prvoga mleka. Što pa to prvo mleko teleti odvzeme, on stem povzroči, ka de se pri teleti stavlalo blato, pa de njemi potom mogeo davati vrastva, ka je pa za raha droba telec nej dobro. Nahajmo zato prvo mleko teleti.

Miši se preženejo s stanovanja, s shramb pa z drugim prostorov, či se v lüknje položi v karboli namočena capa, pa se te lüknje zateknejo v papérom ali pa s kem drugim. To se more nekolko dni ponavlati, zatem se pa naj lüknje zamažejo s cementom ali z gipsom. Smrdeča karbolova zdüha prežene miši.

Či nam lagvi ali pa kadri tečejo, s kem je naj zamažemo? Rastopimo v ponvi 6 žlic svinske masti, 3 žlice beloga voska, pa dodaj k tom 4 žlice navadne soli. Gda se vse to rastopi, dodajmo rastopini med neprestanim grožanjom 4 žlice presejanoga pepela. S tem mazalom, pokeč je šče toplo, zamažimo lagev ali drugo leseno posodo tam, ge teče. Prle kak se takša mesta namažejo, je moremo dobro posušiti. Najbole vüniš, či zamažeš posodo, gda je šče süha. Gda se mazalo posüši, zamaže razpoklino tak, ka nanč zrak nemre skoz nje.

Sol za živino. Tisto vnožino soli, ka je potrebna za prehranitev, dobijo živali v krm-skih rastlinaj. Jako dobro je pa zato, či se živini tudi pozoseb davle sol. S tem se pomaga, ka živina leži prebavle krmo. Sol ma najmre to lastnost, ka pomaga žalodeci pri prebavljanji. Po soli postane tudi težko prebavljiva krma takša, ka se v žalodeci hitrej preküha. Zato pa sol povzroči pri vseh živalih, ka ráj jej. Najmenje soli trbej konji. Kravam dojniam se dá po zimi vsaki den po vsakom polaganji krme koli 15 gramov živinske soli, po leti, gda se krave krmijo z detelicov, to odpadne, te njim nej trbej davati. Prascom se more vsaki den med krmo zmésati 5 gramov soli.

Otrobi so nej za prasce. Odstavlenim prascom nej trbej davati nej rženih pa nej pšeničnih otrobov, zato ka se ednim pa drugim pripišuje, ka povzročijo hromoto pri pascaj. Najboša krma za takše prasce je oves, mleko (z šteroga smo že vrhnje dolvzeli), ječmen pa tudi krumpli.

Mleko, tak tudi kisilak, vrhnje itd. nes-mijo priti v dotiko z erjavim železom, zato ka ovači dobijo briedek okūs. Zavolo toga more biti železna posoda, v šteroj se mleko pa drugi mlečni izdelki shranjūjejo, vsigdar dobro pokositrana ali pa oblejana.

Krumpli radi dobijo po zimi v kleti nekši sladki okūs, šteri je nej škodlivi, samo je vnogim lūdem proti, ka te neščejo jesti krumplov. Što šče to slajo vzeti krumplov, naj je tri dni prle, kak je šče kūhati ali pečti, prinese z kleti v toplo sobo ali v kūnjo, pa dosegne svoj namen.

Prekratka sečka dela pri živini dostakrat napihnjanje, celo te, či je zmešana z otrobi ali z zrnjom. Sečka ma najmre té namen, naj živinēe nekolko prisili, ka de krmo žvečilo, pa jo tak zmoči s slinami, ka jo zavolo toga te žalodec leži prebavi. Či je pa sečka kratka, konj krme ne prežveči dobro, nego samo površno. Skrbimo zato, ka de sečka najmenje dva centimetra duga.

Svinjske kopanje kakše so najboše? Za svinjske kopanje nam slūži les, cement ali železo. Vse tri snovi so za to primerne. Istina pa je, ka cementane kopanje kisilina svinjske krme rada razjedavle. Lesene kopanje se pa proti grizenju tak dajo obvarvati, ka je odznotra objijemo s plehom, šteroga z malimi cveki pribijemo na kopanje. Vekšega pomena pa, kak je trpēčnost, je pri kopanjaj to, naj ze zlehka dajo osnažiti. Na snago pri kopanjaj se pa ešče prinasa jako malo gleda. Či je hlev tak napravljeni, ka je kopanje mogoče osnažiti skoz lūknje, štera se nabaja na dneih, pa se da z zatekom zateknoti, potom je kopanja lejko z lesa ali pa s cementa. Najboše so pa v tom pogledi kopanje z zlejanoga železa, štere so pregiblive pa odznotra pološane.

Či ščeno, ka nam lūk nebi zagnjilo, ga moremo meti na sūhom zračnom prostori; ka nam v klice ne vdari, more liti prostor hladeni. Zvūn toga naj se lūk že v jesen dobro posūši, či še šče zabraniti gujilobi. V nešternih krajeh majo navado, ka obesijo lūk nekolko časa v din, ge se dobro posūši; poleg toga pa din tudi zamori gujilobne glivice, da več ali menje prepreči, ka se ne sklīje.

Svinjam se preženejo čarne vūši, či se vūšiva mesta zmožijo s tobakavov vodov. To pa moro ponavlati v vsakih petih dnevaj ednok dotečas, pokač vūši zevsema ne prejdejo.

Či ti zavec ogloda drevo, ne reži vō rane z nožom, liki jo samo namaži z mešanicov, štero si napravo z blata pa z kravjeka, pa te obveži s capov; drevi pa dobro pognoji.

Kante, v šterih hranimo vino, je nes-mimo v kleti vujska postavlati, nego je mo-

remo nakraj prevržene meti na pesiki, pa tak, ka je grlo do zatika napunjeno z vinom; na te način ohrani vino vsigdar dober okūs. Samo posebi se razmi, ka zatik more biti, čisti snažen, pa nej napriliko pesnivi.

Kak občuvamo drevje, ka v debli nede prhnelo? Na starešem drevji rade nastanejo lūknje, v šterih potom deblo začne prhneti. Takše lūknje moremo kak najprle ščistiti, pa te s cementnim mortom zaphati. To nas nede stalo vnogo, drevo pa rešimo pogūbeli.

Sparne štale. Nikaj nej slabšega za živino, kak či so štale v letnom časi sparne. V takših štalaj se živina slabo počūti, menje jej, pa tudi krma telko ne zaleže. Živina se znoji, ka je dostakrat vse mokra, pa s tem samo vnogo krme zapravi, zato ka se pri vsakom znojenjej zgūbijo telesne moči. Moremo zato skrbeti, ka do se takše štale hladile, z druge strani pa zapirajmo po dnevi okna, oziroma dveri od sunca kraja. V tom pogledi so šče naše štale jako pomenklive. Što pūšča gnoj pod živinov, ešče more bole paziti, ka do se štale dobro vetrile, ovači trpi živina, zato ka je živini za dober počūt, pa za zdravje čisti zrak ravno tak potreben kak lūdem.

Jesensko žito prva krma na sprotoletje. Zemla, v štero prišestno pomlad sadimo kukarico pa krumple, se čerez zime pūšča navadno prazna. To je škoda! V toj zemli bi do saditvi kukarice ali krumplov lejko zrasla lepa vnožina najboše pa najprve zelene krme, najmre žita. Žito se v jesen poseja za edno tretino bole gosto, kak ovo za zrnje, brezi gnojenja, pa kak najprle, ka se te na sprotoletje hitrej leži pokosi. V prvaj polovici aprila je že takše žito za košnjo. Krumplov, oziroma kukarici pa te zimski pridelek nikaj ne škodi, nego hasni. Skusnje so pokazale, ka se po zimskom žiti zemla za kukarico pa za krumple ešče dosta bole pripraviti, postane šče bole rodovitna.

Snažno dojenje obstoji v tom, ka se obriše s snažnov capov kravi vūme. Ravno tak tudi trbej meti čiste rōke pri tom deli, pa posoda more biti snašna. Gda podojimo, moremo mleko včasik precediti. Za cejenje moremo meti čista cedila, štera moremo včasik oprati, gda mleko precedimo. Dobro je tudi štal prevetriti prle, kak idemo dojit, zato ka pokvarjeni zrak vplivle jako neugodno na mleko. Mleko naj se tudi dene včasik na zračen prostor, naj se kak najprle rashladi.

Svinjerejcom v premislek. V naših krajeh je navada na sprotoletje prasce odavati, kelko jih jo samo mogoče; stari so 4—5 tjednov, dobi se da za nje do 8—10 koron. Nam se takše gospodarstvo ne vidi prav. Bole se nam vidi, prasce obdržati, 8—10 mesecov rediti,

krmiti, pa te odati kak projnike ali krmlenke. Zakaj tak? 1. Čerez leta stane krma celo malo. V dobi do 10 mesecov je pretvorba krme v meso najugodnejša, to se pravi, ka v tom časi meso največ priraste. 2. Za takše krmlenke dobimo v jesen desetkrat več, kak bi dobili nasprotnike za prasce. 3. Krmlenke tudi jako lejko odamo. V zdašnjem časi nam svinjereja te dá največ dobička, či odavlemo krmlenke.

Či ščemo meti v hiži takšo dišavo, kak je v logi, te moremo v jesen nabrati jelicove šküvke pa je posušiti v zračnom prostori. Trištiri takše šküvke denimo v zimi na peč. pa de nam včasik po celoj hiži dišalo, kak diši v logi. Vsaki drugi den moremo druge šküvke djati na peč, zato ka se hitro posušijo, pa hitro premine ž njih dišava.

Smetliva pšenica.

Večkrat se pripeti, ka je vno go smetlive pšenice. Kak naj to odpravimo? Najboše je, či semensko zrnje namačemo v raztopini modroga galica. To raztopino pa tak napravimo, ka vzememo 100 litrov vode, pa v njo pūštimo pol kile modroga galica.* Gda se galic raztopi, te siplemo notri pšenico, pa jo nihamo, ka de se 12 vör močila. Dobro je, či jo parkrat zmešamo. 100 litrov raztopine je radosta za 150 litrov pšenice. Či ščemo sejati več pšenice, te moremo napraviti več raztopnine. Za 12 vör vzemimo pšenico vö, pa jo razgrenimo jako natenci, ka se posušii. Dobro jo je parkrat zmešati z grablami, ka jo te hitrej leži sejamo. Smetlivost drugoga silja tudi tak preženemo, či semensko zrnje namačemo v raztopini modroga galica. Moder galic najmre zamori vse klice smetlivosti, štere se nahajajo na zrnji pa se tak ta boleznenemre razvijati.

Polevanjo travnikov z gnojšnicov se celo posebno priporočä, gda leži sneg, ali pa gda je spadno dešč, zato ka se tak gnojšnica pomeša z snežnicov ali z deždževnicov, pa tak ležej brezi zgübe pride v zemlo, pa tudi korenice no žežge.

Deset zapovedi za živinorejca.

1. Krmi redno; drži se vsigdar ravno teistoga časa, pa davli živini vseli ednako dosta krme.

2. Napajaj redno pa zadostno; voda naj nede pretopla, pa nej premrzla: vroča živina nesmi piti vode.

3. Nigdar ne preokladaj živino z delom.

4. Ne polagaj nigdar pesnivoga ali blatnoga sena pa slame.

5. Skušaj škodlive rastline po travnikaj

pa pašnikaj, nakelko ti je mogoče, vö strebiti pa prepraviti.

6. Čuvaj živino pred sunčnov vročinov pa tudi pred deždžom: ne daj njim ležati na mrzlih ali pa na mokrih tleh.

7. Prehod od edne krme do druge moreš zvršiti počasi.

8. Povsedi zahtevaj kak najvekšo čistost, zato ka je snaga prvi pa glavni pogoj, ka je živina zdrava.

9. Skrbi, ka de zrak v štali čisti pa črstev; čuvati pa moreš živino pred prepihom.

10. Vsigdar pazi na hlapce, naj z živinov ravnajo tak, kak njim ti po svojem najbolšem znanji zapovedavleš, pa ne dovoli, ka bi ravnali po svojoj glavi.

Kak je vavnati, ka govedo ne dobi sedlastoga hrbta.

Jako gosto vidimo, ka govenska živina ma hrbet vdrti, tak ka je podoben sedli; od takšega hrbta pravimo, ka je sedlasti. Sedlasti hrbet držiyo za napako, zlasti pri živini, štera more voziti, pa pri plemenskoj živini tudi. Živina sedlastoga hrbta pri vožnji nemre razvijati telše moči, kak tista živina, štera ma vednaki hrbet. Zvün toga so vdrti hrbti nelepí, to pa tembole nej, zato ka se poleg njih vseli nahajajo tudi velka, globoko segajoča čreva. Zavolo toga se živina sedlastoga hrbta, či je nej ravno za mesara, tudi slabej plačuje. Zato more biti vsakomi živinorejci skrb, ka njemi živina ne dobi sedlastih hrbtov. V spodanjih vrstaj ščemo popisati glavne zroke te napake; ž njih se lejko navčimo, kak se moremo braniti.

Že reja telet je dostokrat takša. ka se more vdirati hrbet. Gda se odstavljajo, se njim polaga navadno samo seno pa otava; po takšem ne dobijo zadosta močne krme, zavolo toga ostane okostje šibko; pa da se slabe krme more zavžiti velka vnožina, zato se červo razrine, pustane težko, pa se zavolo toga more hrbet vdreti. Kak hitro se začne tele odstavlati, moremo skrbeti, ka poleg mleka dobi ešče močno krmo, štero močno krmo njemi moremo davati duž časa zatem, gda že mesto mleka vdabla süho krmo. Takša močna krmila so napriliko zdrobleni oves, zdrobleni ječmen pa otrobi. Hrbet se nadale rad odere telcom, štere poredkoma napajamo; takšega hipa pi-jejo živali naednok dosta; tudi velka vnožina vode vleče hrbet doli. Pokeč ma govedo šče mlade kosti, je moremo pogostoma napajati. Nespamotno pa je, či morejo telci z visikih jasel ali pa celo z lestvice jesti. Vsaki človek lejko opazi, kak se pri takšoj priliki hrbet

* Ne de to preveč?

vüigible dol, pa tüdi lejko sprevidi, ka mejko hrbtišče jako hitro postane sedlasto; mejke kosti se najmre vdajo vsakšemi pritiski, pa ostanejo, kak so se stisnole. Zato pa jasli naj bodo kak najnižje, naj bodo na tleh kak majo v Holandiji, ge je živinoreja jako na visikoj stopnji, ali pa naj bodo konci blüzi tal. Najbole zdravo za tele je, či vživle krmo tüdi v štali tak, kak da bi se paslo. Naj si zapomli vsaki kmet, ka je reja vseh domačih živali tem boša, kembole se približavle g življenji, kakše bi mele v prostoj naravi.

Či ravno je največkrat že popačena reja telcov kriva, ka majo naša goveda sedlaste hrbte, se zato dostakrat tüdi že odraščani telci pokvarijo, gda so že kosti nej več tak mejke. Tak je vnoqa krava pa vnogi jüneck ali telčič dobo sedlasti hrbet že sledkar, pa to največkrat od lestvic, od visikih jasel, pa tüdi zavolo preredkoga napajanja. Zato naj vala tüdi tü: *Lestvice vö z govenskih štal, jasli k tlam, napajati pa večkrat!* Ka nam živali nedo raztepale kerme, njim polagajmo v malih porejaj.

Najboše vrastvo sedlaste hrbte zabraniti ali je pa zrvnati, je paša. Pri paši je hrbtišče vednako, oziroma šče telko zbočeno, ka se, gda žival pravilno stoji, zrvnajo znabitne posledico, štere ma žmečava červa na hrbtišče.

Poleg vsega toga pa, ka smo tü popisali, ešče opominamo vsakoga živinorejca, naj sám dobro opažüje živino s te strani, pa se naj s teh opažüvanj vöi. Ki de živino dobro opažüvao, pride sám do tistoga, ka smo mi tü popisali, sebe de pa zaistino raj bogao, nego nas.

Pravilna reja govenske živine.

Pri živinoreji je jako velkoga pomena pravilno krmlenje pa pravilno ravnanje ž živinov. Večkrat opazimo nepravilno ravnanje pri telcaj že včasik, gda se skotijo. Neštérni lüdje majo navado, ka po teleti potrosijo sol, ka bi je krava raj pa bole oblizala. To je pa nej prav. Nej je pa prav zato, ka teleti postane včasik mrzlo. Jako dobro, pa tüdi potrebno je, naj se potoriyo po teleti otrobi. Krava je te ravno tak rada pa dobro obliže, kak či potrimo po njem sol. Što bi se rad od toga prepričao, naj vrže v kupico vode malo soli, vej de vido, ka voda včasik bole mrzla postane.

Drügo nepravilno ravnanje pri telcaj je, ka je včasik, gda se skoti, nosijo okoli krave, ka bi se nacecalo. To je tüdi nej prav. Tele nahajmo tak dugo, pokeč samô ne stane. Gda stane, to je navadno za edno ali za dve vöri, gda se je že malo odpočilo, je püstimo k kravi. Največkrat že te samô rado ceca. Nadale stoji

pravilno krmlenje teleta v tom, ka se pripüsti k kravi na den nej samo dvakrat ali trikrat, nego je potrebno, naj se pripüsti v prvom časi pet do šestkrat na den.

Zakaj naj se pripüšča tele v prvom časi telkokrat na den k kravi? Gotovo potrdi vsaki živinorejec, ka je dobro za telce, či se njim dá vseli malo menje, pa tem večkrat na den, zato ka je v prvom časi žalodec nej navajeni, ka bi dosta hrane mogeo prebaviti. Tele se more, oziroma bi se moglo pripüščati k kravi nakelko je mogoče jako dugo. Pri vnogih kmetaj se vidi, da se pripüšča tele samo 5—6 tjednov. Vsaki živinorejec sprevidi, pa tüdi dobro zna, či tele dugo ceca, ka de tüdi dosta boše, samo ka se gospodinji vsigdar škoda vidi za mleko, štero tele potroši. Či si pa dobro premislimo pa preračunamo, ali bi se tisto mleko splačalo davati teleti ali nej, te lejko sprevidimo, ka bi se tisto mleko zaistino splačalo, či bi je davali posebno takšim telcom, šteri so namenjeni na pleme.

Nadale more gledati na to, ka se tele ne začne naednok krmiti s senom, nego krmiti se more pomali s senom. V začetki more teleti dava i ešče vsaki den mleko, či duže menje. Dostakrat se pa zgodi, ka se tele naednok odstavi, pa se njemi položi seno v jasli; tele to seno žalostno gleda, celi den bleje, pa se ga samo malo dotekne. Pomali se privadi k seni, poglednite je te, kakši razložek je: večkrat dobi drisko, dlaka je vsa nasršena, stoji vujska itd., skratka, tele jako zaostane. Či se ščemo nadale skrbeti, ka de se tele dobro razvijalo, morsemo gledati, ka se njemi dodá kakša druga krma, štera more biti močna, takši je napriliko zdrobleni oves. V neštérnih krajeh raste tüdi takša krma, v šteroj krmi nega tistih snovi, kak napriliko vapna, soli, ka je potrebno pri ras i živine. To spoznamo po tom, ka živina rada steno liže, gnojšnico pije, blato jej. Takšoga hipa je dobro, či krmo malo posolimo.

Kak moremo ravnati s svinjami?

Vroči letni meseci so zavolo velke vročine moriveci naših svinj. Vnogomi kmeti pogine meseca julija pa augusta zavolo raznih zgrabljivih ali kužnih boleznü vnoqa svinj, včasih skoro vse. Zgodi se, ka zavolo vročinskih boleznü dostakrat spoerknejo svinje po celoj vesi, ali pa šče do večih vesnicaj. To je strašajnska škoda v zdašnjom čaši, gda je vsepovsodi malo živine, pa gda so cene svinj tak jako visike. Či že kmet za svojo lastno potrebsčino nema zadosta svinj, ge se naj te vzeme potrebno meso, ge se naj vzeme zabel, ge pezezi? Ešče dug si more napraviti, gda si naküpi svinje za pleme.

Pa bi se te bolezni pri svinjaj dale do-
stakrat omejiti ali zabraniti na priprosti
način.

Največša krivda, ka se pojavijo pri svin-
jaj v vročih letnih mesecaj vročinske kužne
bolezni, je pomenkanje vode, premalo zraka
pa pomenkliva snaga pri polaganji.

Svinja more meti od aprila pa notri da
novembra vsigdar zadosta črstve vode na raz-
polago. Samo postavite svinjam škač črstve
vode pa te vidli, kak slastno do jo pila pa si
hladile žejo. Z lastne skušnje mi je znano, kak
dosta je vredno, či se davle svinjam večkrat
na den črstva hladna voda. Moja mati so že
od negda meli to navado, ka so deklam pa
hčeram vsigdar ostro zapovedavali, ka so mogle
svinjisko, tam ge so se svinje pasle. cerez den
večkrat napuniti s čistov vodov. Včasih so v
vodo vrgli tudi malo bridke soli, večkrat na
tjeden so se svinje oprale, pa mele so kopani-
co, ge so se skaljšale. Vse to je melo na
svinje jako dober vpliv; ostale so vsigdar tak
zdrave pa močne, ka so se sosedje čudžvali.
Ženske, skrbite zato, ka do mele svinje vsigdar
zadosta vode na razpolago, pa te vročinske,
kužne bolezni nedo več stalen gost v naših
hlevaj.

Svinje pa morejo meti tudi zadosta zraka
pa sence. Nej je prav to, ka se pri nas leto
za letom puščajo tá pašniki za živino, posebno
za svinje. Či je svinja vsigdar zaprta v zadžš-
livom, niskom hlevi, je nej čuda, či se je
prime boleznen, pa te erkne. Dajte svinjam
zadosta prilike, ka se razhodijo v čistom zraki,
vej te bolezni nedo tak goste.

Pa tudi snaga! Gda pa pridemo pri nas
do toga, ka bi se na den kouči ednok oprale
svinjske kopanje s čistov vodov? Vertinja pa
dekla si mislita, ka je to delo odviš. Pa kak
velke vrednosti, kak velkoga pomena je, či se
svinjske kopanje gosto vč splavijo! Privoščite
zato to dobroto večkrat svinjam! Da se zabrani
vročinska boleznen, je jako dobro tudi, či svinje
vsigdar zadosta črstvoga zelenja majo na raz-
polago. Trava, detelica, razni odpadki sočivja,
vplivlejo jako dobro na razvoj zdravja pri
svinjaj.

Jako velkoga pomena je, či se znajo
naše gospodinje držati pri svinjereji tak, ka
vročinske, kužne bolezni nedo stalen gost v
naših hlevaj. Premišlavlite zi zato večkrat to,
ka je tu napisano, pa se te ravnajte po tom.
Držite se pravila: Svinje morejo meti v letnom
časi vsigdar črstvo vodo, naj se giblejo na
prostom zraki, morejo se kopati, snažijo se
njim naj kopanje, pa se njim naj davle zadosta
zelenja.

Po „Ž.“

Vrednost gnoja.

Slovenci mam pregovor, šteri jako do-
bro označi vrednost domačega, živinskoga gnoja.
Te pregovor se glasi etak: „Tiste hiže, ge
gnoja nej, se šče štere boji.“ Pa je tudi is-
tina: zakaj bi hodo prosit k takšoj hiži, ge si
lejko misli, ka sami nemajo kaj jesti.

Bar je pri nas gnojenje sploj v navadi,
pa se za toli redkoma cení gnoja vrednost tak,
kak si zasluží, pa so jeko redki oni, ki znajo z
gnojom pravilno ravnati. Navekše šče delajo
kmetovje dnesden z gnojom tak kak s taksov
rečjov, brezi štere bar nemrejo izhajati, štera
je pa malo vredna. Pa se zato nahaja v vsa-
kom žaloži gnoja, pa v vsakoj kaplici gnojš-
nice skoro tista vrednost, kak se nahaja v žit-
nom zrni. Vej se zrnje dela z snovi, štere
znovi dobi z gnoja, pa štere se zlasti v gnojš-
nici v velkoj vnožini nahajajo.

Na jezere narodnoga premoženja se nam
zgubi leto za letom v gnoji pa v gnošnici,
štera se neporablana tá gubi ali pa lejkomiš-
leno strosi v našem kmetskom gospodarstvi.
Zato nemremo nigdar zadosta naglašati: ce-
nite gnoj, ravnajte ž njim skrbno pa varčno.

V živinskem ali štalinom gnoji, či pra-
vilno ravnamo ž njim, najdemo vse štiri pog-
lavitne snovi, štere trbej rastlinam za njuvo
rast; te snovi so: dušik, fosforova kisilina, ka-
lij pa vapno. Ž med teh snovi sta zlasti jako
važnivi dušik pa kalij, šteriva se nahajata v
gnojšnici; či povemo, ka stane v narejenih
ali umenih gnojilaj (to so tista gnojila, štera
se po trgovinaj odavlejo) edna kila dušika 2
koroni 30 filerov, edna kila kalija pa 50 file-
rov, te mo znali ceniti vrednost gnojšnice.
Gnoj brezi gnojšnice je napol menje vreden.

Dušik je pa plin, to je takša snov, štera
hitro presehne v zrak, pa stem jemle gnoji
vrednost. To nas vči, ka či ščemo v gnoji pa
v gnojšnici ohraniti vso vrednost, jo moremo
ali proti porabiti — ali pa moremo ovači kak
skušati zabraniti, ka dušik ne presehne z nje.
To se pa pravi, ka z gnojom moremo pravil-
no ravnati.

V naprednih polodelskih deželaj ma vsa-
ki boši kmet s cementom obzidano jamo za
gnoj pa za gnojšnico. Stroški za to se obilno
vračajo, zato ka se v takših jamaj ne zgubi
skoro nikaj gnojšnice, nej z gnoja pa nej z
gnojšničnih jam, v štere le gnojšnica odteče
pa nabira, pa potom zvaža ali znaša v ograd
pa na pole.

Što zato ma občen, naj si napravi ce-
mentano gnojšče; to pa nesmi kakšte delati.
liki si more poskrbeti za potrebna navodila od
takših kmetov, ki že to majo, pa šterim so se
te cementane jame obnesle. Što pa nemre do-

biti takših navodil, pa si tudi nemre z lastnimi očmi poglednoti takše naprave, tisti naj pazi na eta :

Gnojišče nesmi biti spostavljeno vročim sončnim trakom, šteri gnoj sūšijo: pa tudi nej deževnim nalivom, šteri gnoj zeperejo pa odnašajo gnojilne snovi. Zato naj bo gnojišče na severnoj strani štale, obzidano ali obsajeno z grmovjom : streha bi bila šče bolša.

Gnojna jama naj malo visi ; na višjem konci se sklada gnoj, v nižjega se cedi gnojšnica.

Gnoj se more s štale zmetavati proti naj se pretače z štale tudi gnojšnica v jamo, ali se pa naj odnaša vō z štale, zato ka je gnojšnica živini škodljiva. Gnoj z štale, s hlevov pa s kūrnjeka naj se sklada vse na eden kūp, to pa tak nagosto, ka ne ostane vmes nikaj praznoga prostora ; zatem pa se šče naj dobro spoklači. V se namen je najboše pūstiti živino z štale, ka ga vkūp skladi, kak to majo vpelano kmetje na Češkom. Na gnoj trbej slasti vleti natoriti zemlo. Kak znaglič pa opazimo, ka se gnoj sūši, ga moremo dobro poškopropiti z gnojšnicov.

Či mo z gnojom tak ravnali, nam gnoj nigdar ne spesnivi ; pesnivi gnoj je zanikoj.

Gda gnoj na njivo vozimo, ga vozimo samo telko, kelko ga proti moremo podorati, oziroma podkopati. Velka norost je, gnoj zvoziti na njivo ali na travnik, pa ga tam v malih, razdrapanih kūpaj pūstiti ležati cele tjedne ali pa celo cele mesece. Zakaj — to de že zdaj znao presoditi vsaki, ki je pazljivo prečteo, ka smo málo prle povedali.

Gnojšnica je najboše vrastvo za vse slabotno, v rasti zaostano rastlinstvo, naj bo te drevje, trsje, zelenje, zelje, repa itd., zlasti pa pomaga opešanim travnikom ali senožatam.

V gnojšnici so najmre raztoplene snovi, štere rastline včasik lejko v sebe vlečejo, pa tak gnojšnica včasik hasni, včasik pomaga rastlinam, ka se bole razvijajo.

Moremo pa pri gnojitvi zgnojšnicov paziti, ka se ž njov rastline ne spožgejo ; trbej jo ali razredčiti z vodov, ali jo pa polevati v mokrom vremeni. More se tudi pravilno razlevati, v ednom mesti nej več kak v drugom, dosta pa nej nindri nakūp.

S samov gnojšnicov gnojitvi je pa šče nej zadosta, zato ka v njoj menka fosfatnih snovi, zato se vmes na sprotilike ali pa v jesen more gnojitvi z gnojom ali pa s tak zvanov Tomasofov žlindrov, štero gnojilo se dobi kūpiti po trgovinaj.

Vrednost štalinoga gnoja je pa poleg pravilnogā ravnanja odvisna tudi od toga, s kakšov nasteljev nastilamo, pa s kakšov hranov ali krmov polagamo živini ; kem bolše je to

dvoje, tem boši je gnoj. Na to naj zato gleda tisti, ki štalin gnoj kūpūje. Pa tudi vsaki živinorejec naj premisli, ka či živini nastila obilno dobre nastele, pa či jo dobro krmi, se njemi to nede povračalo samo v lepoj pa v zdravoj živini, pa v mlečnom pridelki, nego tudi v izvrstnom gnoji.

Pripomočki, ka se krave ráj zabrejajo.

Kmetova sreča je zvūn vremena jako odvisna od živine. Či je pri živini nesreča, si nemre pomagati. Dostokrat ma kmet jako veliko škodo, ka krave neščejo breje ostati. Najlepšo kravo goni celo leto brezi uspeha g biki, pa jo te nazadnje li more odati mesari, zato ka se je nej mogla zabrejati. Nešterni kmetovje kušajo takšega hipa s posebnimi vrastvami, štere kūpūjejo v trgovinaj pa v patekaj. Ta vrastva pa naj večkrat nikaj ne valaljo ; dobiček majo samo tisti, ki takše vrastvo tržijo. Eden kmet na Nemskom je spobrao svoje skušnje, pa je povedao, ka je on sam odpravo to bolezen. Njegovi navuki bi znali pri nas vnogomi gospodari biti na hasek, zato je tū popišemo, naj vidijo naši lūdje, kak si po drugih krajeh pomagajo razumni kmetje, či se njim krave neščejo brejati.

1. Či je krava ali telica predebela, se zlejka ne zabreja. Odtegnimo njej malo krme, pa jo te ženimo g biki. Či je prestūha, te njoj pa moremo bole polagati.

2. Ravno tak je nej dobro, či je bik predebeli, zato ka postane nemaren. Najboše je, či bik vozi, pa se redno pase.

3. Nešterni kmetje so pūščali kravam krv, ka se je tudi dobro obneslo. Gda so kravi vzeli malo krvi, te so jo gnali g biki. To je verjetno, zato ka se na te način krv pomiri.

4. Či se krava jako goni, jo more duže časa okoli goniti, ka postane trūdna. Največkrat ostanejo nebreje tiste krave, štere so jako blūzi bika. Dobro je zato daleč gnati kravo g biki. Nešterni so skušali tudi kravo za par vūr gnati nazaj k tistomi, ali pa g drugomi biki.

5. Nešterni kmetje so dali takšim kravam prle kakšega pol litra jeciha ali pa žganice, ka se je tudi dobro obneslo.

6. Či je krava bila na paši, smo jo ta modnot gnali g biki, jo moremo gnati zatem v štalo, ka se pomiri.

7. Eden kmet je stanjūvao poleg takšega vodnjaka, kama so se krave hodile kopat. Té kmet je svoje krave vseli, prle kak je g biki gnao, zgono v vodnjak, ge so mogle dobro zmočiti. Nigdar se njemi je nej pripetilo, ka njemi štera krava nebi ostala breja. Nešterni kmetje majo navado, ka kravo prle spoljejo z vodov. Tudi to je dobro. Či maš blūzi potok

ali kakšno drugo vekšo vodo, jo lejko tam notri nekelko časa sentam goniš, pa te ženeš g biki.

Pšenica, oves pa kukarica kak krma za govensko živino.

Na vseučelšči v mestu Visvisin v Ameriki, so profesorje na kmetiskoj šali šteli dognati, kak bi se debelila ali redila govenska živina, či bi njoj polagali samo zrnje.

Leta 1907. so kúpili 16 télee, nakelko je bilo mogoče ednako velikih pa ednako starih od 150 do 200 kil žmécave. Te telce so razdelili v štiri ednake vrste. Prvoj vrsti so davali za krmo samo zdrobleno pšenico, pšenično melo pa pšenično slamo, spoj vse pšenične sestavine, kelko so živali štele jesti. Druga vrsta je dobila ravno tak samo oves, tretja samo kukarico, štrta vrsta je pa dobila zmes vsega trojega zrnja: pšenice, ovsu pa kukarice. Pasli so te živine nej, za potrebno gibanje so jo púščali na dovríšče. Polagali ali krmili so dvakrat na den. Vsaka žival je dobila telko krme, kelko je štela. Sečka je bila vseli zametena z dotičnov melov: pšenična sečka s pšeničnov melov, ovsena z ovsenov, kukarična pa s kukaričnov melov. Soli pa vode so túdi dali, kelko je štera žival štela. Zračunali so tak, ka je vrednostkrme pri vseh treh vrstaj bila ednaka. Živali bi mogle zato ostati ednake. To se je pa nej zgodilo. Li poglednimo, kakši je bio uspeh.

Začnoli so 31. maja 1907. Vsaki mesec so živali zvagali, vse na šest mesecov so je pa dol vzeli ali fotograferali. Na žmécavi pa na podobi se je pokazalo, ka so se živali, ka so kukarico vdablale, najlepše razvijale, najslabše pa tiste, ka so vdablale pšenično krmo. V prvom leti je ovseni oddelek (tiste živali, ka so samo ovseno krmo dobile) potrošo samo 13 kil soli, vsi ovi pa od 65 do 170 kil. Vse telice so od maja do augusta pústili k teistomi biki. Vse so ostale breje. Krave kukaričnoga oddelka, ka so samo kukarično krmo jele, so spokotile v pravom časi, pa so mele vse jako lepe pa zdrave telce. V pšeničnom oddelki so se telci spokotili 4 do 5 tjednov pred pravim časom, so bili vsi tej telci jako sloki pa žalostni. Najlepši so bili telci v kukaričnom oddelki, zatem v ovsenom, pa te v mešanom, najslabši pa v pšeničnom. Leta 1910. je meo kukaričen oddelek pálik jako lepe telce. Od pšeničnih krav sta dve poginoli, gda sta kotili, pri drugima dvema pšeničnima so pa telci túdi za par dnevov krej prišli. Ovseni oddelek je meo slabe telce, šteri so se jako počasi okrepili. Pri mešanom oddelki sta poginoli dve teleti.

Po prvih telcaj so mele krave v kukaričnom oddelki došta več mleka, kak krave v ovih oddelkaj. Túdi ovseni pa zmesni oddelek je šče zato nej bio slab. Samo pšeničen oddelek je bio vseli malovreden.

Gda so spokotile druge telce, so mele ovsene krave poprečno 13 pa pol kile mleka na den, kukarične 12 pa pol kil, pšenične pa samo 7 kil.

Na konci maja 1910. je bilo že samo 11 krav živih, med njimi vse štiri kukarične zevsema zevsema zdrave. Poginoli sta 2 pšeničnivi, 2 ovsenivi, pa 1 zmesna krava. Zdaj so gor henjali z navadnov krmov, pa so davali tistim sedmim kravam, ka so šče v ovsenom, v pšeničnom pa v zmesnom oddelki v življenji ostale, samo kukarično krmo, tistim pa, ka so dozday samo kukarično krmo vdablali, so njim polagali odzdaj samo pšenično krmo. Prvih sedem krav se je pri kukaričnoj krmi v kratkom časi popravilo, tiste štiri pa, ka so prle kukarično jele, so zdaj pri pšeničnoj krmi zesema opešale.

Z toga lejko vidimo, kak izvrstna krma je kukerica túdi za dojne krave. Nemre se zato zadosta priporočati kak največ kukarice saditi, pa kravam, štere dojijo, dosta zelene kukarice polagati.

Spimo pri odprtom okni!

Nahaja se šče vngogó lúdi, ki mislijo, ka pri odpretom okni spati škodljivo. Nočni zrak je čemer, pravijo neštérni. Edni pa šče znajo pripovedavati, kak se je negda eden človek prebúdo zajtra slepi, zato ka njemi je prej nočni zrak vdaro v oči, od edne ženske pa, ka se je zajtra zadúšila, zato ka njoj je vnoči otelkeo gut; od ednoga tretjega pravijo, ka je oglúhno, od ednoga štrtoga pa, ka so ga zajtra najšli mrtvoga. To pa prej vse zavolo toga, ka so spali pri odpretom okni. Vse to so pa samo pripovedke štere so se nigdar nej zgodile, pa či se je štera túdi zgodila, se je zgodila nej zavolo toga, ka je dotični človek spao pri odpretom okni, liki je mogeo biti drugi zrok. Zato pa takših pripovedk nej trbej vervati.

Istina je, ka či bi što na sred zime začao vnoči pri odpretom okni spati, bi se znao kaj namali prehladiti. To pa samo zato, ka je začno v velkom mrazi, pa je naednok jako odpro okno. Či bi se hapo v toplešem vremeni, njemi nebi škodilo. Zavolo takše neprevidnosti pa nesmemo spraviti dobre reči v slabo ime. Sto se ne boji maloga trúda, lejko sám nateneci preskuša, pa te že vzeme v pamet v kratkom časi, ka je spanje pri odpretom okni nej samo jako zdravo, liki je túdi potrebno.

Zdravstvena znanost je to že davno spoznala. To nam svedočijo tisti zavodi za ozdravljenje takših betežnikov, ki so na pljučaj betežni. V teh zavodaj se okna nigdar ne zapirajo, naj ide dešč, sneg, nevihta ali toča; naj je vroče ali mrzlo. Zdravniki so preverjeni, ka je najbolše vrastvo za betežna plüča čisti črstev zrak. Porableni zrak je čemer za človeče zdravje, pa dihanje pokvarjenoga zraka dela betežnikom velke težave.

Stopimo ednok s čistoga zraka v takšo hižo, ge so spali štirje ali pa več lüdi pri zaprtom okni. Porableni, zasmradeni zrak nasprisili, ka pokažemo hrbet takšoj hiži. naj se samo nadihamo vöni s celimi plüči črstvoga zraka.

Ka je zrok, ka se je zrak tak pokvaro? Vsaki zna, ka se je ne prenovo celo noč. Pa zakaj se tüdi po noči ne vetri hiža? Samo s praznoverskoga straha, ka se prej nebi što prehlado.

Cela vrsta je lüdi, ki so spredidli, ka je črstev zrak potreben, zato tüdi vudné vetrijo svoja stanüvanja, vnoči se pa šče li bojijo ostréšega zraka, zato večer skrbno dol zapirajo okna. To je, kak smo že povedali, nej prav. črstev zrak moremo püščati v hižo tüdi vnoči med spanjom. Bole potreben je zrak, kak jed pa pijača. Brezi jedi pa brezi pijače lejko prestanemo več dnevov, brezi zraka pa niti par minot nej. Kisik, šteri se nahaja v zraki, nam davle moč k življenji.

Čisti kisik bi pa vplivao preostro, zato je zmešani z düšikom, to pa tak, ka je v 100 delih zraka 20 delov kisika pa 80 delov düšika; tak razredčeni zrak vdihavle človek. Kisik ma v človečem teli jako važno nalogo, ka čisti krv. Krv, štera vodi prebavleno hrano po človečem teli, pa hrani telo, vodi s sebov tüdi porablene snovi, štere snovi izčisti kisik. To se godi ravno tak, kak pri gorenji v peči, pa se ma te način dela oglíkova kisilina. To je

pa čemer en plin, šteroga izdihavle človek. Či je človek na prostom, vöni na čistom zraki, se razprši oglíkova kisilina na vse vetrove pa slüži rastlinam v hrano. Či je pa človek v zaprtom prostori, te se pa nabira zmirom več oglíkove kisiline, kisika pa, šteroga lüdje vdihavlejo, je či duže menje. To oboje bi lejko postalo nevarno človečemi življenji, či skoz réškov ali špranj na oknaj pa na dveraj pa skoz sten nebi prihajao v hižo novi zrak. To naravno preprihavanje je zadosta rávno samo za življenje, nej pa za zdravje, pa tüdi nikak ne zabrani, ka v (hiži) nebi bilo či duže menje kisika, pa čiduže več oglíkove kisiline. Tüdi znojenje človečega tela pokvari jako zrak, pa ravno tak tüdi goreči posvet, prah pa šče drügo. Pa to pokvarjeno zmes vdihavle človek skoz 7 ali 10 vör po noči. Zato je pa nej čüda, či se v taköj hiži človek nemre tak naspati, ka bi se okrepo, liki stane trüden, z motnov glavov, pa je komaj te sposoben za delo, gda se je že malo pokrepčao na čistom zraki.

Odpirajte zato okna! Ne zabijajte jih dol v zimskom časi! Začnite z odpiranjem oken ponoči v toplom letnom časi; pa nej trbej včasik prvi den odprti celo okno, zadosta je samo štrtina. Pa tüdi posteo nesmej stati na prepahi. Ne škodi pa nikaj, či prihaja mrzla sapica ponoči na posteo, na obraz spavajočega. Što je pa jako boječ, naj odpre na noč dveri, naj samo črstev zrak pride v hižo.

Počasi se morete navaditi na spanje pri odprtom okni, pa v kratkom časi občütite, kak dobro vplivle na telo takše spanje. Posebno pri slaboj deci je to jako potrebno. Ne poslušajte tistih, ki vam pravijo, ka je okno odpirati nevarno, liki kušajte sprva malo, potom pa či duže bole odpreti okno. Či te to delali, opazite v kratkom časi, ka te črstvi pa okrepleni stanjüvali zajtra, pa z novimi, prenovljenimi očmi začnete vsakdenešnje delo. Š. K.

Sadjereja.

Žgamčo pijéjo v ednoj fari slovinci. Ešče na sredi leta tüdi na vročem sunci pri žétvi! Pa se njim ne odüri tá pijáča, nanč je ne srám, ka to že celi svet zna od njih. Pa je to znamenje velke pokvarjenosti, to je hüše od živinske návade, ár živina takšega nešče piti, ka je na kvár zdrávji.

Ka de pa te siromák pio, či nanč to vutku nesmi, štero je ništeren židov z stári krščákov pa znán lác tüdi skühao, ka jo po pét seksari trži, kda postene žganjare pét seksarov poleta pa drva kostajo na liter?

Vodo na vročem sunci, kda jako švica, nesmi samo piti, ka naškodi — jas nevem; pa lahko pije jabočnico,

pa je to zdrava domača pijača. Dobro jabočnico dobi kupiti za 8, včasí za 10 krajcarov liter — pa je to vredna.

Ka pa či bi si drevje sadio? Ne rasté privas? Velko jamo, dobro zemlo pa ti bođe raslo. Kde se ti rece koplejo, bi si navozo dobro zemlo z gráb, či ne bi manják bio, pa bi sadio. Za rece ménša graba doide. Lepo posádi, korenjé pa vehice malo nazáj vreži. Ne preveč! Globle ne deni dreva, kak je tam bilo, kde si je vóvzéo. Vu ogračeki znan ma žena eden kotič, kde dobroga sadúj pečké seja. K sunci z tistim tálom obrni, z šterim je v ogračeki bilo, deni lepi količ k njemi pa je z slamov lepo zvéži, pa boš vido, ka de raslo.

Kebeľ jábok, kda so nájfaleša, vreden 3—4 rajnske. Ki falej tá dá, on nevej, ka má za blágo. Či trgovci telko ne dájo, delaj sám mošt pa trži mošt pa z tropin ešče dober jeci dobiš.

Da pa „ficerung“ trbej plačati! Što pa od tistoga pláča ficerung, ka v krčmi spijés? Ne ti? Što pa od židovske vutke? Ne ti?

Sühi grünt mam, práviš, pa mi jablani neščo rásti, se na konci vek

šúšijo. Pod koronov dreva količ zabijaj notri v okrog se pol metra daleč i pol metra globoko pa v lüknje z vodov zmešano gnojšnico polevli, boš vido, kak se nazáj ponovijo!

Krváva vüšje kole, praviš. Küpi vjesén malo vápna pa odkopaj steblo drevje pa lepo okoli stebła posipli nepogašeno vápno pa krváve vüši tüdi ne bode telko, ka bi škoditi mogla. Drevje okápli vsako jesén daleč okoli, pa boš vido hasek z njega. Na sprotoletje po tistom okopanom potori senjske stéri z poda pa boš kosio tüdi več.

Ka pa što šče slive zná lepo süšiti, ka se lahko odájo! Liter sühi sliv v trgovini 24 krajcarov valá!

Poznam véš, štera má 27 numer pa je edno leto osenjezero rajnskov za sád dobila! Pa to vse na domači grüntaj zraslo. Ne v gošči, kak ništerni mišli, nego na drevji, štero je v dostojnoj dalečini edno od ovoga, ka vsako drevo sunce i zrák má.

Sáдите drevje pa bo pijača domača i jeci tüdi, pa šče tropine za svinjé — ali pa penezi. Kak de vam vola.

Bog blagoslovi dobro volo! (bi)

Boj z križarkov.

Od missionarov, šteri tú povržejo svoj rojstni kraj, bi si vnogi mislo, ka se tej tú domá z penezi nakladéjo pa te idejo, si tam kupijo v Afriki, ali v Ameriki grünt, trikrát zkríčijo pa njim je te včasí cela vés podána. Da bi se pa preveč mešao, ki bi si tak premišlavo. Missionsko delo med poganskimi národi je vsikdár teško bilo pa je nevarno tüdi déndenéšnji ešče, ár je missionar nikdar ne gvüšen svojega življenja. Ne leta, vu šterom tú, ali tam nebi ništerne spoklali. Šatan dela močno proti tomi deli pa vse prilike

ponüca, kak bi mogeo staviti razširjenje sv. materečérkve i část právoga Bogá. Dostakrát ponüca za svojo škér tüdi krščanske národe, šteri se tüdi opirajo tomi deli, kda je njihov zemelski hasek na šatanovoj stráni.

Na svedočanstvo mojih reči popišem eti dogodbo z stárodávni časov, kak sam jo čteo v miššionskom oglasili štera dogodba je nanč denešnji den ne nemogoča.

Bilo je januara 8-ga, 1656-ga leta, kda sta dvá oskrbnika malabarski i kitojski ježuitski miššionov P. Hiacint

de Magistris ino P. Martin Martini zu Genovi na morje štopila z novimi missionarimi, ka bi šla z njimi na daljšnji svet glásit Jezusa.

Med mládimi missionarimi je bilo pět taljánov, eden belgijec po iméni P. Ferdinand Verbiest, šteri je eto dogodbo dolispisao ino pět nemcov po iméni : Albert Dorville, Bernadi Dieštel, Chrištian Herdtrich ino Xaver Scheffelmayr.

Pelati so se šteli na ednom hollandskom trgovinskom brodi nájoprvim do Lissabona, odkod so vékši brodovje hodili na daljšnju pot.

Vöter ino vremen njim je bilo pripravno. 13-ga januara so prišli v Majorco i 15-ga so že španjsko zemlo zaglédali pred sebo. Nego prišli so ne do njé.

Že 14-ga januara so ovarali na morji ništerna nedopadliva jadra*) „15-ga januara navéčar smo pred sebov eden vékši brod ovarali — piše P. de Magistris —, šteri se je od španjske zemle nam približavao, da smo ga pa za volo zahájajočega sunca, proti šteromi je bio, ne mogli spoznati. Bila je francuška ládja, štera je nás drügi dén vlovila, kak smo sledkar zvedili. Lov je mela na eden türski roparski brod celi odvečerek, pa je ne mogla zgrabiti, ár se je ov na otoki Ibiza rešo pred njov. Zdaj, ka se njoj té lov ne posrečo, je začnola nás nasledovati pa je celo noč šla za nami.

16-ga januara zaütra smo jo zagledali eno dve mili odzaja za nami. Ár je pa naš kapitan ne znao, kelko več i vékša jadra má ona, kak naša, se je obrvim ne brigao za njo, da smo že naprej pred sebov trdnjáve pri Alicante vidili ino smo se vüпали, ka za ništerno vüro tá pridemo.

Mirovno smo se pelali dale. Ali nágló smo vpamet vzéli, ka francuz

dosta hitrej ide, kak mi pa je že ne dale, či edno milo za nami. Vuidti smo ne mogli ; mogli smo se na boj privrávlati.

Kapitan je zapoved dao, naj se vse pripraví za boj ; velo je prednji zádnji tao vu formo gráda napravili, na sredi pa 28 štükov goripostaviti na dvá strána.

Nedela je bila rávno. Od znotra vu zádnjem stanüvanji je oskrbnik malabarski missijonov sv. mešo meo pa pri toj smo se vsi prečistili mo se tak pripravili na boj.

Med temi je francuz s punimi jadrami prišeo za naš hrbet. Bio je močen brod z 32 štükami, šteri so z tála bili za 25, z tála pa za 12 fúntne krugle. Naši nájmočneši so samo 12 fúntni bili. Visiko na prednjem táli se je lesketalo na njem imé : „Christina Regina Sueciae“, to je Kristina, kralica švédskoga. Odzgoraj plahotajoča zastava je pa francuski ščitek mela.

Na znaménje, ka se brezi boja ne podá, je naš kapitan erdéčo zastavo dao goripotégnoti. Pa ka, da je on proti 300 francuzom samo 45 lüdih meo vu boj poslati. Vüpao se je pa li, ka nam hollandska ládja, štera z nami vréd prišla z Genove ino pred nami šla, na pomoč pride, kak sta mela z tistim kapitánom pogučano. Samo ka ona komaj ovárala nevarnost, je goripotégnola vsa svoja jadra ino odišla spred naših očih. Francuz je za bežéčov edno kruglo strelo pa stem se je začno boj.

Okoli 10-te vere pred poldnevom je bilo. Podnébje bilo čisto, vedro, morje mirno, samo eden máli vetrec je pihao ino mesto boja ne več, kak dve mili od brega.

Ár smo pa mi dühovnicje odzgoraj bole na nápoto bili, kak na hasek, nas je kapitan naše ládje dolizkommanderao vu spodnje tále ládje. Samo Martini je ostao, sám nevem kak, z ednim nemeškim genovčanom odzgoraj

*) Jadro je velka ponjava, na visiki jambor obešena, štero veter napne i tak ládjo naprejnésé po morji.

u njegovom hrami. Te je bio náместnik trgovca, ki je ládjo z arende meo. Z vankišami ino postelinov sta si ijónjeva tam napravila steno proti neprijátelskim kruglam.

Na to se je začno boj. Velki štúki so pokali, topo se je rasprestirao njihov glás ober mirnoga gledala morja kimo se odmevao nazaj od bližanje suhe zemlé. Gosti dim púkšenoga prahújje razgléd zakrio; tak se je vido, kak kmičen oblak pred viherom, z šterinoga zan drugim blisk teče.

Čuli smo odzgoraj kričo vojúvajočih ino stokanje ranjenih. Pomali smo vidili glavé, roké, nogé razmrcvárjane lezati sem tam po podi ino pol mrtva gróžno razmesárjena tela kapati vu morje. Šteroga valovje so se s krvjov na erdeče pofárbali, kak či bi je srám bilo glédati grozovitnost človeka.

Francuzje so zaprva brezi cila strelali, pa je li že prva krugla želela svoj áldov. Genovčana je zadela, od šteroga smo že pisali. Spovedavao se dije pri P. Martini, pa je rávno odvéo d dobo, kda ga je krugla zadela ino z njegovov krvjov i mozgámi P. Martintina pošcropila.

Naednok so se oglásili vsi štúki, jámborje, deske i ládjno orodjé je letelo na falate. Zaprva smo mi bili odzgoraj. Naši dečki so dobro cilali vsaki streljaj je zadeo. Včasi prvi streljaj je prédro sleno srđine neprijátelske ládje, prelúknjao edno tam ležéčo ládjo i pomeo pét francuzov vu morje.

Kapitan pa njegov sin, pa šče ništérni drugi so zmožno pr tistáli pa bi ovoga odtirali, či se ovi, skoro sami mládi dečki, šteri so ešče v boji ni kdár ne bili, ne bi prestráhšili. Samo ka tej, kda so vidili moč štúkov ino krváva mrtva trúpla, so odbežali doli omvu ládjo ino so se tam sposkrili.

Ztem je te včinjena bila naša osodba. Komaj sta si ládje zadosta blúzi prišle, so francuzje prekspokákali na našo. Na to je naš kapitan znamenje dao,

naj henjajo z bojom, ka se ne bi zamán ešče več krvi prelevalo.

Z sekirami so prišli neprijatelje ino razsekali dveri i zapreta mesta. Ob prvim so preiskali kapitánovo hižo, te pa porédoma vse ino z mečom vu roki so prisilili vsakoga, naj vso vrednot, štero pri sebi má prek dá.

Vse so nas vropali do edne robače. Missionarom so ešče križece, ostánke svécov ino molitvene knige niháli. Jedini, šteri je nikaj drúgo túdi rešo, je bio P. Verbiešt. On si je náglo odpro obleko, ka njemi je raztrgano robačo od vseh stráni vido pa roparje misléci, ka tú že tak nikaj nega, so ga v miri niháli.

Z velikim trúdom so si missionárje napravili pot med erjovécimi ropari gori na krov hajova, kde so si vúpali konči življenje rešiti. Tú je stopo pred njé P. Martini, liki kak je vó vido! Goliglav, bos, samo v ednoj robači ino se je smejao proti idočim. P. Verbiešt njemi je dao kranščák svoj pa njemi je prineseo obleko ednoga vmorjenoga brodára, kakje že prav nájprle naišeo.

Tak je zdaj te stao máli šereg z svojim voditelom, kak edna mála čreda nevolnih obrutih birk brezi toga, ka bi šteri znao, ka de zdaj te z njimi. Liki brezi vsega dela so záto ne bili. P. Dorville je ovarao ednoga francuskoga mornara, šteromi je krugla ного odtrgnola, kak se meče vu svojoj krvi sem tam od bolečine. Spovedao ga je ino ga tolažo vu smrtnom boji pa pazo ka semtam bežéči divji prijátli njegovi, ga ne razgázijo pred časom. Ništérni zmed njih so se komaj včakali, ka je slednjikrát zdehno, včasi so se vrgli na njega i posvojili si njegovo obleko. Ništérni drugim ranjenim smo šče túdi napomoč bili. Z francuzov jih je 40 mrtvih i 17 ranjenih, z naših 2 mrtva i 8 ranjenih bilo.

Med tem je ropanje ne henjalo. Čudovitno náglo so spotrli kiste i omáre,

pake i kufre z odprli ino njih vsebino na eden kŭp znosili. Nisterni so se na kŭhnjo vrgli ino so polskŭhano hráno vsebé metali ino z krvjov poskropleno vino vŕpili. Malo je hvalilo, ka se je brod od ognjišča ne vužgao.

Z vŕpotégňjanov sáblav so ništerni oficerje prišli ino skladišče ládje čuvali proti ropanji svojih razdivjanih vojákov. Drŭgi so kapitána i njegove lŭdi na verige djáli, drŭgi pa stráže spostavili po našoj ládji.

Boj sam je edno vero trpo, ropanje pa duže, kak tri vŕre. Naslednje je kapitan francuskoga broda zapovedao, naj od ropanja henjajo. Rop se je razdelo, na naš brod se je spravilo par frančuski mornarov ino se je vŕdjala na njem frančuska zastava.

Mi vlovleni bi se mogli z ednov ládjav na frančusko križarko sprevoditi, štero je veter že edno milo daleč od nás odtirao, da je pa ládja za nás premála bila pa z ednov kruglov tak razbita, ka bi se vsakojački vtopila, či bi se vsi vnjo spravili, ár je štiram sploy vodo trbelo grabiti, ka se ne bi napunila.

Kak je kapitan francuske križárke nás vpamet vzeo vu našoj nevolnoj obleki, nas je prijázno pozdravo, nam je svoje žalŭvanje povedao, ka je rávno z našov ládjav dao to včiniti pa nam je svoje stanŭvanje dao prek. Mi smo se na to veselili, samo sledkar smo v pamet vzéli, kak nepošteno je zahájao znami.

Tá 2 klafta duga i poldrŭgi klaftar velka hižička je komaj za nás trinajset zadosta bila, pa so naednok samo esče 12 drŭgih pripelali, tak ka smo se komaj na ednom mesti okoli obrnoti mogoči bili. Vjanuari je to bilo, vŕtri mrzli pa v našoj nevolnoj obleki, ár smo oropane ne dobili nazáj, mrzlo. Za hráno smo pisnivi čaren krŭh dobili, osleno birkeče meso faláček ino z

vonjéčov vodov zmesano vino. Tak smo si pomagali, ka smo v edno posodo vkŭp vlejali našo za vino zváno pijačo pa smo v to krŭhove skorice močili ino je jeli. Pa tá ječa je celi 25 dni trpela, ár je križárka ne zráven domo sla na francusko, nego je sem tam hodila, či bi mogla šče kakše drŭge ládje zapopádnoti.

Poleg Barcelone bi skoro bio boj. Naša križárka je eden z Hamburga prihájajoči brod plodila. Na zapoved kapitána so nás vlovence v spodnje tále ládje spravili. To je posebno bože ravnanje bilo, ár so tŭ ležali ovi drŭgi vlovenci i ranjemi vu nájnevolnejšem stáliši. Eden holtanski luteranski mornar, šteromi je krugla levo roko odnesla, je na náročji P. Dorville dŭšo pŭstlo po tom, ka je stopo v kath. sv. matercérkev. Eden drŭgi 16 let star dečko je tŭdi prestopo pa esče več bi jih bilo, či kapitán ne bi vpamet vzéo i ne bi missionare odpravo.

Boj z hamburgerom se je ne začno. ár je tisti vujšeo našim v pristanišče Barcelone. — 1-ga Februara smo prisli do otoka sv. Margete od Cannesa na jug.

Pa nančte smo ne dobili slobosčine nazáj, ár nas je kapitán obdržaro, ka smo mogli med njim i med genovčanom, koga blágo je na našoj ládji bilo pogodbe pelati za blágo i brod.

Po vnogom premišlavanji smo mogli ednck skrivomá vuidti tak, ka kda so v pamet vzéli, so nas že zamáň nasledŭvali pa tak smo prisli nazáj v Genovo, odkod smo se pred petimi tjednami na pot podáli.

Znova na pot misliti nam je tak zmantránim zdaj ne bilo mogoče. Pa mogli smo si znova potrebna poskrbeti. Pa prišestno leto je te nastopo pot P Martini z 17.— mi tovarisi, z sterih je za volo velki trŭdov na poti, prle kak bi v Ázsio prišli, četvéro vmrlo.

(bi)

Sveti Martin.

316—397.

Po Kristušovom rojstvu je minolo 313 let. Casar Konstantin Veliki je dao sloboščino matericerkvi. Naprej so prisli krščeniki pa so v panet vzeli, da vse napunijo.

Naš kraj je tudi pod rimskov oblastjov bio, zvani Pannonia, na mesti

je deset let star bio, proti volji svojih starišov je gori poisko cerkvene poglavare i je proso, da ga gori vzemejo med vučence vere.

Kda je dvanajset let star grato, si je od toga premissljava, da puščavnik bode. Tu se začne boj za pravico dušne

Processija vu Marmontier-i.

Sombotela je stao rimski varaš Claudia Sabaria.

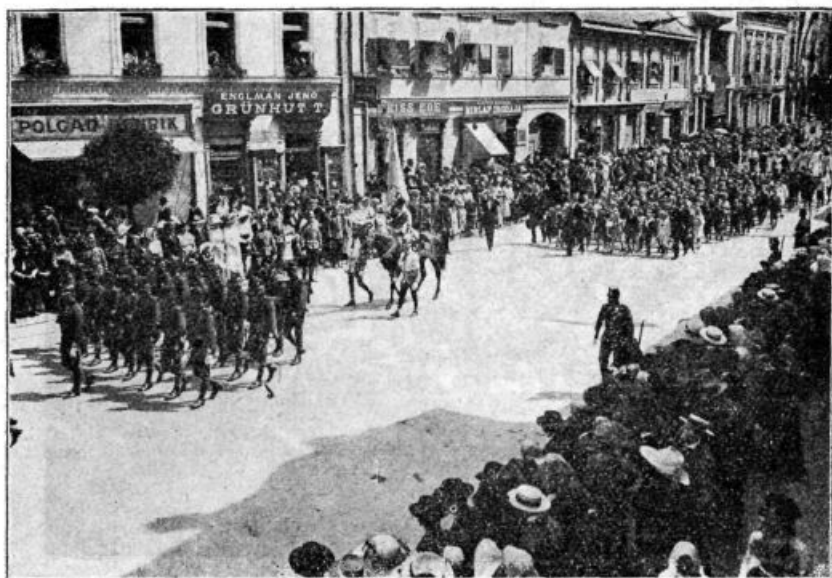
Leta 316. v Somboteli se je narodo Martin vu hiži ednoga vojaka. Starišje njegovi so poganski bili. Oča sledi poleg svojega viteštva je za dar zemlo dobo poleg Padove na zdajšnjem Taljanskom. Tak je prišo mali Martin na Taljansko. Edina njegova žela je bila, da bi rad krščenik postano. Kda

vesti. Oča je ne rad gledo, da njemi sin krščenik šče biti, zato vu starosti 15 let ga je med konjike vzeo. Kda je je 19 let star bio, se je telko navčo vojaštva, da so ga vdarili za vojaka, nego k njegovoj duši so ne mogli priti grehi vojaštva. S svojov dobrotov, s svojov gotovčinov na službo je pridobo ljubav vseh prijatlov.

Martina so na Francuzko poslali

v mesto Amiens. Pod obrambo je jemao nevolashe, vsikdar s praznov mosnjov je domo prišo. Edno gojдно je tudi vöni bio na službi, mrzlo je bilo, dosta ljudih zmrznolo. Poleg varaških vrat na kraji ceste eden celo goli kodiš je zdigavo proti njemi roke. Martin plašč z mečom na dvoje razčesne, eden del na kodiša vrže, konja stisne pa odleti — V noči vu sne pride Gospon Jezuš k Martinu vu obleči kodiši danom i pravi angelom, ki so ž njim prišli: Martin

služim. Jas sam Kristušov vojak, ne smem se vojüvati. Casar njemi je na oči vrgo, da se boji sovražnika. Martin rudeči grata pa pravi: Vütro pred prvi red stopim, brezi orožja i z znamenjom svetoga križa batrivo prek pridem redov sovražnika. Ne je na to prislo, drugi den niksa bojazen je prišla na sovražnika (franki so se zvali) i mir so prosili od casara. Tak je Martin leta 341. slobod vzeo od vojaškoga žitka.

Processija v Somboteli. Grof Erdödy Peter na konji nese zastavo püšpekove šole.

je ešče samo vučenec vere pa me je že obleko.

Na skori po toj zgodovini, leta 339, okoli vüzma se je dao Martin okrstiti. Te je bio 22 let star. S svojim višjim vojskim poglavarom si je dogučo, da za njegovo volo de ešče dve leti služo pa te obadva zahvalita službo.

Za dve leti proti vodi Rajni idejo. Casar sam batrivo vojake, dare delio. Martin ne šče vzeti dare casarske, edno zelo samo ma, da bi v samostan stopo. Zato pravi casari: Do zdaj sam se za tebe vojüvo, dopüsti, da na dalje Bogi

Martin je dühovnoga voditela isko. Priso vu varas Poitiers k svetomi Hilarius püspeki, ki ga je poljübo i ga za diakona šteo posvetiti, da bi njemi pri oltari dvoro.

Ne dugo Martin vu sne dobi opominanje, naj ide nazaj vu domovino, tam naj predga evangeliom, naj obrne svoje stariše na kršćanstvo, ki so pali nazaj v Pannonijo prišli. Kda je med bregami Alpinskimi šo, roparje so ga zgrabili. Samo telko je pravo ednomi: Za samoga sebe jas mir nam, ar se vüпам vu mojem Bogi, nego za tebe se že zaistino bojim, ar grešno tvoje

življenje te nevrednoga včini smilenosti Kristušove.

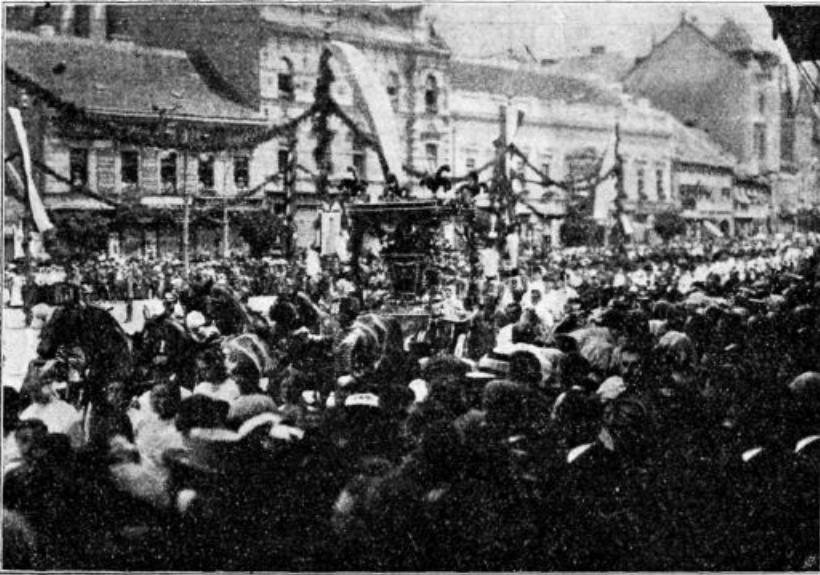
Kda je domo prišo, radost i veselje ga naide. Mati se povrne, nego oči je zaman bio vse guč. Krivoverci (arianuške) so ga zgrabili, zbičūvali i so ga stirali iz Sombotela.

Kriva vera je skoro celi svet obladala. Njegovoga vučitelja Hilariusa so tūdi pregnali arianuške.

Leta 360. na glas, da sveti Hilarius je nazaj odišo v Poitiers, liki je

nadalje tak živo, kak kakši samostanski brat. Vu ednom cerkvenom koti se je potegno. Sledi je šo v samoto Marmontier vu edno hižico z blanjami obito. Za njim je šlo osemdeset bratov samostanskih. Broj njihov se je od dneva do dneva povekšao. Obleč njihov je bio iz kosminja gambelskoga i samo po večerašnjoj molitvi so jeli.

Iz toga samostana so hodili na krajine predgat. Martin se je na somari neso, v noči je na zemli spao,

Kočūje, štere pelajo ostanke sv. Martina, za njimi dūhovnicke.

leto k njemi. Vu krajino Liguge je šo i tam kak puščavnik živo, na hitroma se kraj napuni. Zdaj že se da posvetiti za diakona i vči one, ki so za njim prišli vu puščavo.

Leta 371. je prazen grato pūšpekov stolec varaša Tours. Za Martina pošlejo, nego on nika ne šče od toga čūti. Nego na slednje so ga dōnok znorili s tem so ga vō spravili iz svoje hižičke, da, prej, eden siromak betežnik išče njegovo pomoč. I te so ga z silov od nesli v Tours i za pūspeka postavili. Martin je za piispeka pošvečeni.

Vu velkoj pūspekovej česti je i

ešče vu najbolje mrzloj zimi. Ne je tpo greha. Gor ga je poisko. Dostakrat je tak močno gučo, da lūdje so sami razdrli svoje poganske, do zdaj za svete držane cerkvi.

Neodvisen je bio, nikoga se je ne bojo. Casar Maximus ga je večkrat k svojemi stoli zvao, ne je šo govoreči, da si je casar po grehšnoj poti spravocasarSKI tron.

Kda je ne isko prijateljstva zemelskih velikašov, dobo je diko od svojega Boga. Čūde so ga nasledūvale. Ozdravo je edno nemo dekličko, tri mrtve gori obūdo. S svojov molitvov stavo je točo,

drügoč pa razrüso cerkev poganov. Njegova loža se vužgala i njemi je nika ne bilo. Na zemlo je poklekno i vretina nastanola.

Smrt je Martina vu najvekšem deli pograbila. Že je osemdeset let star bio, kda je v ednom mesti nikši nemir vövdaro. Ves Candes je na 50 kilometrov daleč, sveti stavec se dönok na pot spravi, da bi zmiro svoje vernike. Liki bi znao, da je to slednja njegovo pot,

nego vu nočnom vremeni so prebivalci varaša Tours po vodi Loire domo spravili drage ostanke zemelske. Na pokapanje je vküp prišlo dvejezero samostanskih bratov.

Njegov vučenik i naslednik, sveti Briccio, je kapelo dao napraviti na grob. Se je romao Klodvig, prvi krao frankov. Sledi lepo cerkev so zozidali ostankom svetoga Martina. Leta 1562. so krivoverci vu ogen vrgli ostanke, nego

Grof Mikes Janoš püšpek vu processiji na sredi, na prav roj roki, gjurski püšpek, na levoj pa apat Dr. Hajdu Tibor.

vse lepo v red spravi, vküp pozove pope, šteri žalostno se tožijo :

— Zakaj nas ostaviš dober oča ? Ne vidiš, da zgrabljivi vucké nalükavajo na tvojo čredo. Smilnj se nad nami, ne ostavi nas vu sirotinstvi.

Sveti püšpek z lepov molitvov odgovori :

— Gospodne, či tvoje lüdstvo ešče potrebüje mene, jas se ne vlečem v kraj od dela : naj bode tvoja vola !

Mro je 7-ga novembra leta 397. Maticerkev 11-ga novembra sveti svetek svetoga Martina. To je godovno njegovoga pokapanja. Mrtvo telo so prebivalci varaša Poitiers šteli meti,

stražarj cerkvi je srečno obrano kosti temena i roke. Leta 1793. vu vremeni francozke revolucije so znó vič porobili grob svetoga Martina.

Na Francozkom 3672 fa r je svetomi Martini posvečeno, 485 vesnic nosi njegovo ime.

Tak i v staroj Pannoniji dosta cerkev je njemi posvečenih. Tak i na našem malom slovenskom kraji je cerkev svetoga Martina v Martjanci.

*

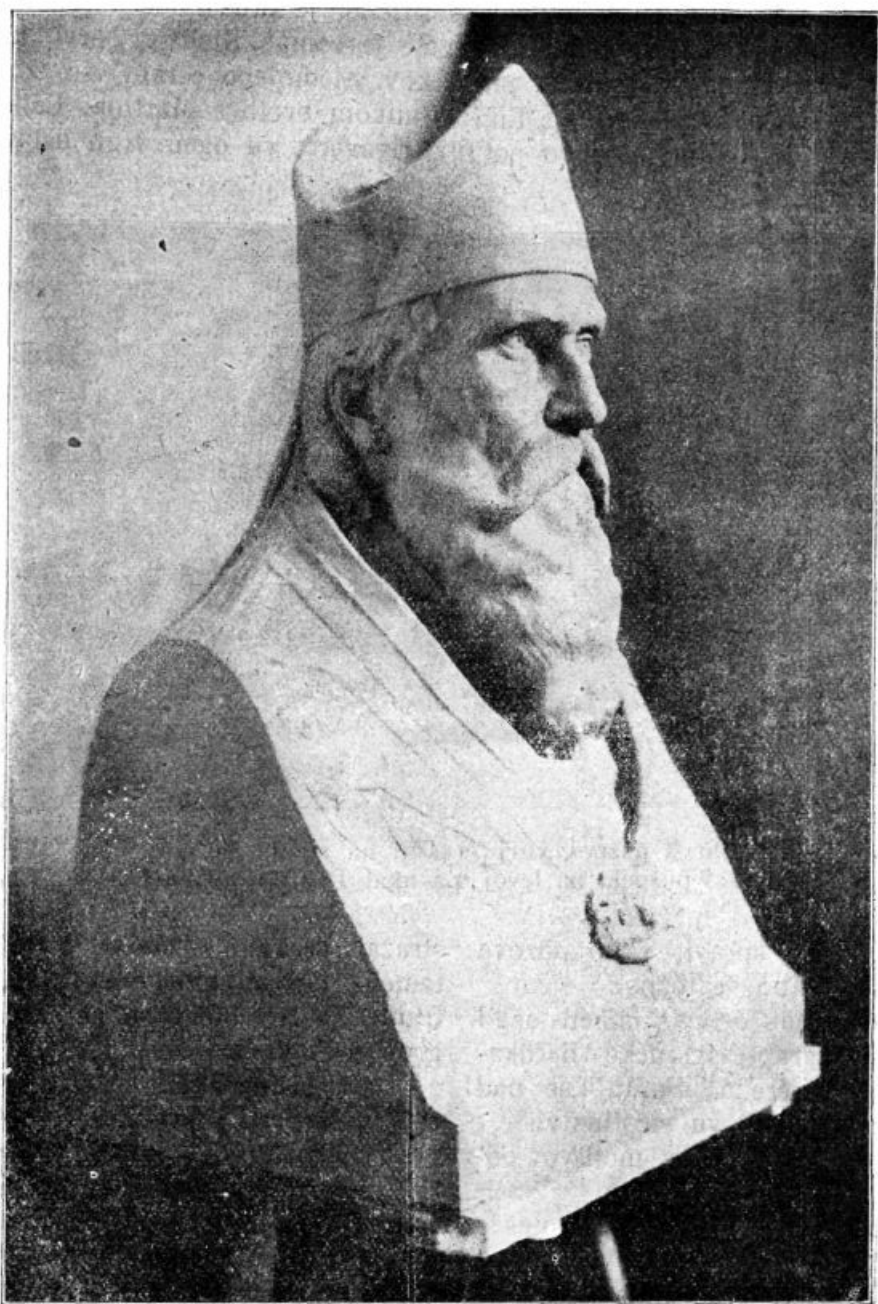
Eden del ostankov svetoga Martina je domo prinešeno.

Našemi püškeki Mikeš Janoš grofi

je v pamet spadnolo, da bi dobro bilo, če bi rojstno mesto svetoga Martina tudi kaj melo iz njegovih ostankov. Vu decembri leta 1912. so pismo poslali

leško se dičimo, med njimi je bilo trojnih naših rojakov, kakti: Dr. Rogač Ferenc, Tüll Geza i Köhler Istvan.

Z Sombotela je nje pot vu Wie-

Držalo svetih ostankov vu stolnoj cerkvi.

na Francuško k pūšpeki varaša Tours. Prošnja je poslūhnjema bila.

Leta 1913. 23-ga maja je že osem duhovnikov šlo v Tours po ostanke,

ner-Neustadt pripelala, odnet so se pelali vu Venezia. Tri dni so tam ostali. Potem so šli v Padova, vu varaš svetoga Antona, za tem v Milano.

Poglednoli se otok v morji, otok svetoga Martina kde je sv. Martin dugši čas prebivo.}

Zdaj eden za drugim pridejo francuški varaške Marseille, Cette, Carcasone, Lourdes. Tü so poglodnoli votlinó. Tü vsikdar molijo i tü vsaki zna moliti. Večer so se zdrüžili k navadnoj

montier, kde je sv. Martin rad prebivo. Tam so procesijo držali. Potem 8-ga junija so prek vzeli ostanke iz glave sv. Martina.

Zdaj že so se napotili domo. Vu varaši Orleans so venčali podobo Jean d'Arc device. V Pariši so ostali pol-drügi den.

Novi oltar sv. Martina vu stolnoj cerkvi.

procesiji. Drügi den so poglednoli trojno cerkev i rojstni dom Bernadette.

Vu varaši Bordeaux so ostali celi den. Potem so prišli vu Poitiers, varaš svetoga Hilariususa, odnet so poglednoli Liguge.

Šestoga junija so prisli v Tours, varaš svetoga Martina, ne je daleč Mar-

Kak so 13-ga junija domo prišli, v Sombotheli je že vse pripravleno bilo na vredno sprejimanje svetih ostankov. Pri železnica jezero pa jezero lüdih čakalo. Ostanke so odnesli vu cerkev dominikanarov, odnet so je v nedelo z velikov processijov odnesli vu stolno cerkev na oltar sv. Martina. Lepše pro-

cessije ešče ne bilo v Sombotheli. Tam so bili vsi šolarje, častniki dežele i varmegyöva, grofevje i plemenitašje. Tam je bilo gjurski püšpek Várady L. Ár. pád, apat benediktinarov dr. Hajdu Tibor, vesprimski povsvečeni püšpek Kranitz Kálmán, gjurski posvečeni püšpek Kutrovác Erné, kalonicje iz Vesprima, Székesfehérvára, iz Esztergombe.

Vu stolnoj cerkvi so naš püšpek, vöni pa na placi so Horváth István prepošta sv. mešo slüžili, po šteroj je bila predga držana vu cerkvi od gjurskoga püšpeka, vöni pa od franciskana Butykay.

Ostanki so djani na oltar svetoga Martina.

Od sv. Križa.

Od sv. križa nam starinske pripovedi vno go pripovedávajo takšega, ka je nej tao naše vere, nego je samo kak znamenje pobožnosti národa razširjeno med lüdstvom.

Vsem je známa tista pobožna pripoved, ali legenda, vu šteroj se drži, ka je sv. križ na tistom mesti gorpostáveni, kde je Adam zakopani, pa ka je Jezusova sv. krv na Adamovo glavo tekla doli po križnom drevi.

Je edna pripoved na jütrnom, štera to drži, ka je sv. križ z onoga istoga dreva, na šterom je kača Evo zapelala.

Drüga je pá, vu šteroj se to pripovedáva, ka je sv. križ z dreva žitka, štero je stalo v paradižomi pa k šteromi sta Adam i Eva po grehi štela pridi, samo, ka jihva je angel zadržao. Ne dügo sam čteo eduo trétjo pripoved z pera P. Dunkel Xavéra,*) štero vam eti ščem na krátci popisati.

Sproteletje je prišlo znova; zima je prestánola. Pa kakša grozna zima je bila to za onoga nesrečnoga, ki sám i zapüščeni sedo na ovom kráji mrtvoga morja na ednom püstom bregi! Žalostno so njemi hodilé oči okoli po püstoj, nerodnoj okolici, štera se je razprestirala pod njegovimi nogámi. Je to tisti lepi rodoviten kraj, šteri je nikda kak eden dobro občuvani ograd boži ležao pred njim, kak paradižom Gospodna, kak

obilen Egyptom? So to tisti obilni pašnicje, štere si je on odébrao te, kda se je ločo od bratánca svojega Ábraháma? Kde je zdaj Šodoma ležála, vu šteroj si je on nikda stanüvanje napravavo? Kde je rodovitna Gomorrha, kde cvetéči trávniki tiste pokrajine?

Z grozov je obrno vkraj svoj obráz od te püstoče. Pogléd ete püstoče i razdjánosti je znova pobüdo vu njem žalostne spomine nanč ne dávne preminočnosti.

Kak se je to vse tak náglo, tak nepričákano prišlo! Te je bilo to, se je spominavo, kda sta dvá lückiva moža prišla, šteriva sta rešila njega i njegove hčeri. Kak angalje boži, sta bilá ona dvá vu tisti strahšnih dnévaj grozovitnosti, na dén srditosti bože. Bežéč sta ga prisiljavala, naj beži daleč, gori na bregé, dokeč je odzaja za njmi blisk za bliskom leto doli z podnébja ino vuzgao zemlo pod njegovov domovinov i po celoj dolini Siddim, ka se je dim začno zdigávati gori, kak dim edne grozovitne velke péči. Vu toj groznoj vročini se je sükala zemla, zdignola se je pa se je pogrozila pa ogenj pa žveplo pa smola se je razlejála ober božni várošov. Pa ka je plamén nihao, je požrlo morje, štero se je z zmožnim šümenjom vlejalo na novo globočino ino je z divjim poželenjom požrlo vároše i národe doli vu globočino svojo.

*) „A. u. N. Welt“

Tak je bilo, zdaj že dobro pomli. Pa je on dale bežao med bregé, sám z svojimá hčera ma pun stráha, ka njega túdi zapopádne nešreča, ka de túdi mogeo mreti, kak njegova nesrečna žena. Pa te! . . .

Žalostno si je zakrio z rokámi obráz, kak či bi z tem mogeo zakriti túdi čarno pošást teškoga greha, šteroga je vu pijanosti na svojo dūšo naklao. „Pravičen, pa túdi smileni Bog! Kak dugo ešč, kak dugo?“ se je jokao i tožo sám. Jokao se je ne za to, ka je zgūbo imánje i hižo, ne, za zgūbлено nedužnost svojo se je jokao. Oh zakaj se je ne odprla túdi pred njim zemla, zakaj ga je ne požrla, kak Sodomo i Gomorrhó! Zakaj ga je ne strela boža zadela, prle, kak bi si on tak teški greh na dūšo naklao. Pa kak so bridke skuzé brázde delale po lici njegovom, si je znova zdehno: „Kak dugo ešče Gospodne! kak dugo!“ — Pa vekivečen, smileni Bog je vido nevoló njegovo i trpljenje njegovoga srca pa je poslao milošti ven sen na oči žalūvajočega Lota: ár Lot je bio té mož. Angeo smilenja je pa dolistopo z nebés k spajočemi Loti pa ga je tolážo zesna rekoč: „Potoláži se Lot! Gospod pozna nevoló tvojga srca pa zná tvoje vroče skuze pokore. Bog se ne srdi na veke. On je poslušno tvcjo prošnjo i je poslao mené k tebi. Glej vóra odpūščenja se približáva. Smilenost i lūbézen že pri dveraj tvojga srca stojita. Stani gori! Ostavi bregé pa idi prejk vu pūstino, tam ti Ábraham, njegov veren sluga, že povej, ka máš činiti!“ Tak je gučao angel pa je premino. Pomirjeni i pokrepčani se je zbūdo Lot pa si je premišlavo, ka je to za senjo. Pa je naednok kak z nebés začūo tolážbe pune reči: „Smilenost Gospodna je više všega njegovoga dela,“ pa pun vūpanja se je spravo na teško, dugo pot.

Ono isto noč se je prikázao Gospod Abrahami vu pustini ino ga je tolažo, ár je nemiroven bio on túdi za volo

svojega bratanča Lota. Od tistoga groznoga dnéva, kda je z okolice Sodome i Gomorrhé tisti ogrumen dim vido se zdigávati proti nébi, je nemiroven bio zavolo svojega brata Lota. Zdaj ga je Gospod potolážo: „Lot, tvoj brat, žive.“ Pa njemi je nazvesto, ka vse se je zgodilo z Lotom od onoga dnéva mao, pa je ne zakrio pred njim teški greh, šteroga se je Lot krivičnoga véino. Pa je Abraham na to smilenje proso od Gospodna za Lota i za odpūščenje njegovoga greha. Pa je Gospod milostivno poslušno prošnjo njegovo i njemi je pravo: „Glej, Lota sam tebi dao pa je že na poti k tebi. Povej njemi, naj ide v Salem,*) tam nájde mir i pokoj po vernom spunjávANJI pokore, štero njemi tam naložim!

Čákanja nemiren je sedo zdaj Abraham vsaki dén pred svojim šatorom pa je glédao proti, jeli pride Lot. Na slednje ga ovára i pun smilenja i lūbéznosti se pášči pred njega. Lot ovárajóči Abrahama bi nájráj odbežao ino od velke sramote se skrio. Ali Abraham ga lūbeznivo toláži ino njemi pripovedáva, ka njemi je pravo Gospod. „Pa zdaj — je pravo — hodi ino se okrepi za pot do Salema. Tam ti pokáže Gospod, ka máš činiti.

Lot se je drūgi den brezi odlášanja spravo na pot. Za tri dni je trūden prišeo za kednádoga sunca v eden dol blūzi Salema. Tú si je premišlavo, kak je ednok Gospod njega po Abrahami milostivno rešo iz roparski rok neprijátelov pa kak je za zahválo Melchižedek, král Sálema, Abrahama blagoslovo z blagoslovom Gospodna. Pa je vesélo vūpanje napunilo srce njegovo na té spomin pa dosta bole vdáni, kak dozday, je zdehno; „Kak dugo Gospodne, kak dugo!“ i je zaspao.

Pa je Gospod znova poslao angela smilenja k spajočemi Loti, šteri je ešče zesna ete edne reči gučao: „Kak

*) Tak se je zvao te ešče Jeruzalem.

„dugo ešče o Gospod, kak dolgo!“ — „Dokeč té sūhi bat, šteroga vu roki máš, ne bode tú znova korenje gnao, zelenio i cveteo“, je odgovoro angel senjajočemi Loti. — „Te se pa slobodno vūpam, ka šče je smilenje za mene?“, je pitao pokoro čineči zesna. „Vsakojački“, je odgorovo angel, „vzemi svojo palico, posádi jo v zemlo ino jo polevaj na tom mesti vsaki den z vodov Jordan potoka: pa tisti den, kda de ona korenje gnála ino se vzeleni, boš zagvūšani, ka se te Bog smilūje ino ti je odpūsto“, je pravo ino je premino.

Nebeski popev je zbūdo spajočega Lota z sladkoga sna pa so njemi šče predramenomi vu vūhaj donele reči pesmi: „Smilenje Gnspodna je više vsega njegovoga dela.“

Duga je pot z dola, ki je pri Salemi pa do Jordan potoka, strmena pa teška je pot. Vu vnogi zosūkani linijaj se vleče gori i doli notri do cvetočo jordanske doline, kda vroče sunce sija na bogate pášnike. Ali Lot je záto ne zdvojio. Všaki den so ga vidili, kda je sunce stanolo, stopáje svoje k Jordani ravnati pa všaki den pri zahájajočem sunci je prišo z punim vrčom vu svoj dol nazáj. Tú je polgnejao z jordanskov vodov, z šterov sta se njegove pokorne skuzé i pot njegovoga lica mešala, sūho palico, les božega smilenja. Pa kelkokrat je z svojim vrčom nazájpridoči ovárao sūho palico, telkokrát je znova zdehno moleč: „Kak dolgo ešče, oh Gospod, kak dolgo! Je šče ne prišla vōra smilenja Gospodne?“

Ne je šče prišla, nego blūzi je bila že.

Z čemérom je vido Šatan pokornoga Lota: pun nevoščenosti ino srditosti je zmisló, kak bi mogeo pokornoga Lota prekaniti.

En vorči dén, kda je sunce začnólo že zahájati, prišo Lot trūden i špotreti z vodov vu roki k slednjim bregom

pred Salemom. Naednok ovara pred sebo m sirmaškoga, nevolnoga človeka na poti ležati ino od žéje omedlevati. Ječéč ga prosi ležéči človek malo vodé. Smilenja pun se nagne Lot na njega ino ga napoji z svojega vrča pa te ide dale. Ali glej, za pár stopájov znova eden, pa potom ešče eden i tak zand-rūgim — sami žédni! Lot vu svojoj smilenosti pozábi sebé pa dá piti vsem, dokeč se je vrč ne sprázno prle, kak bi Lot to zapazo. Vzeme vrč od slednjega, pa z veselím srcem, ka je priliko meo smilenje delati, ide vu svoj dol polevat svojo palico pa samo tam vzeme vpamet z stráhom, ka je voč prázen, ne v njem ni kaplice vodé! Vrajži smej zaregeče odzaja za njim po doli vdiljek i te se prestráhi Lot, ár te vzeme vpamet, ka so šatanovi sinovje bili, ki so ga tak prekanili.

Ka de zdaj?

Dnes ešče ednok k Jordáni idti je ne mogoče; ár noč že razprestira po doli svoje temne peroti.

Na obráz se vrže Lot vu svojoj nevoli na tla, z obema rokama zgrábi za posajeno palico pa jo z svojimi vročimi skuzami polevle rekoč: „Oh Gospodne, kak dolgo!“ Pa tak ležéčega trūdnoga naide sem na istom mesti.

Pa dobrotiven Bog znóva pošle angela smilenosti doli k nevolnomi Loti. Tiho — mirno pa z velkim veseljom šepeče angeo vu vūho Lota: „Zdaj je zadosta, Lot, tvojoj pokori je konec. Tvoja lūbézen i smilenost sta te resile. Bog se ne srdi na veke. Glej tvojo palico. Že korenje má ino se zeleni pa de dale rásla zdaj že brezi polevanja, kak je nikda zraslo drevo znánja hūdoga i dobroga v parádižomi. Z tistoga dreva je peklénska kača pripravila nesrečo človeka, z toga dreva pa, štero si ti nasádo, de kralūvao on, ki obláda pekeo i smrt. Z toga dreva dá on nazáj človeki vekivečen žitek i vekivečno bláženstvo. Na njem merjé ad Boga obečani Zveličiteo ino ráztláči glavo

peklénske kače z smrtjov. Z toga dreva de Bog kralúvao, za tronuš svojega večnoga držánja postávi on to drevo, držánja, štero de orság smilene lúbéznosti za grehšno človečanstvo.“

To je pravo angel ino je prémino.

Kakše veselje, kakše bláženstvo je bilo to za pokoročinečega Lota, kda predramleni zaglédao zeleno drevo z svoje palice. Med tem velikim veseljom je znova začüo pesem angelsko: „Smilenje Gospodna je više vsega njegovoga dela.“

Pa spominajoči se z smilenja, štero je Bog njemi skázao, je šče dugo živo Lot vu bogabojznosti ino je delao on túdi smilenje i skažúvao lúbézen vsakomi. Pogostoma je vodo vö svojo deco i decé deco vu dol svoje pokore k čüdovitnomi drevi.

Stoletja so minola potom. Málo drevo Lotovo je zmožno grátalo vu vnogi stoletjaj.

Pa kda je Salamon král církev zidao Gospodi, se je povidlo drevo tesárom ino so je hválili, rekoči, ka de jako pripravno za církev. Pa tak so prišli tesárje en den ino so posekali drevo pa so je obdelali na mesti za církev. Pak kda so je k církvu ripe-lali, so vpamet vzéli, ka so se preračunali, drevo je ne bilo za nüč, ár so je prekrátko vrezali.

Te je prej prekono Salamon to drevo pa je velo v dol Kidron potoka

vréti pa je to drevo potom vsaki za „prekonjeno drevo“ zvaó.

Pa tak je ležao té les znoga vnoga stoletja ino je vido podrjeto církev Salamonovo ino razdjánje židovskoga králestva. Ali prišli so novi časi pa kda je Zveličar na cvetno nedelo notrišo vu církev, se je tomi drevi tak vidlo, kak či bi čas njegov blüzi bio.

Za pár dnévov potem je na mesto zvišávánja Sina Dávidovoga čülo kričo: „Križaj ga, križaj ga!“ Približávali so se slugi ino so iskali les za križ pa so njim oči spadnole na to drevo ino so rekli: „Glejte prekonjeni les, té de prav za onoga, koga je Izrael prekono.“ Vö so je zdignoli z mesta, kde je v blato zakopano ležalo ino so z njega na krátci eden križ napravili pa so ga nesli tá, kde so vojácje kričali: „Pozdravljeni bodi král židovski.“ Hitro so stopili z križom k njemi rekoči: „Král židovski! Tú ti je tronuš, na šteroga te posadimo!“ Pa so ga njemi na ramena djáli ino ga pelali vö z mesta ino so ga križali tam na nje!

Tak se je spunila angelova Loti povedana reč. Bog kralúje z dreva križa zdaj ober pekla i smrti. Z toga dreva je dobilo človečanstvo znova večni žitek i vekivečno bláženstvo.

Tak je grátalo z Lotove palice, štero je on na zapoved Gospodna posádo, drevo našega odrešenja. (bi.)

† Dr. Ivanóczy Ferenc.

Na den glávovzétja sv. Ivana Krs-titela je slávnoj tišinskoj fari túdi gláva vzéta: njeni voditeo, dober dühoven pastér, sobočke krajine dekan i častni kanonik, dr. Ivanóczy Ferenc so vmrli. Tak náglo je prišla tá žalostna prigodba, ka smo na prvi glas niti ne šteli vervati. Što bi mislo, ka to trdno, ednáko postávo tak hitro vküp potere smrt? Što bi mislo, ka té govoreče i

čedne oči tak rano i náglo vgásnejo? 56 let so bili stari, ali seroga vlása so ne meli, tak mládo so vövidili, da bi samo 36 let bili stari; záto smo slobodno meli vüpanje, ka do dober gospod nam vsem na hasek i veselje ešče duga leta živeli. Ali ka se je znovič zgodilo, najmre kda smo ne mislili, teda je prišla smrt.

Ki smo Kristjani, mi znamo, ka

je smrt nikaj drugo ne, kak prestoplenje vu vekivečni žitek. Záto ne javčemo nad smrtjov nam drágih lúdih. Mi se podámo božemi ravnanji. Záto či rávno ne razmimo, zakaj Bog krepke i mláde sluge, svoje dobre delavce iz svejta pozové, potrte starce pa tū nehá, itak verjemo, ka Gospod Bog modro ravna. Ali či rávno ne zdvojimo i ne mrmramo proti božoj odločbi, záo nam je pa li, ka so té dober pop, té goréči vučiteo pravice, té veliki lúbiteo slovenskoga lúdstva tak rano mogli oditi od nás.

Naj spomin toga imenitoga slovenskoga dūhovnika duže živé med slovenskim lúdstvom, záto pišemo od njih ete vrstice. V kratkom časi eden vekši življenjepis pride na svetlo za slovensko lúdstvo.

Ivanóczy Ferenc so se narodili 1857. leta augusta 25-ga v Ivanovcih (Szentbenedek) kak jedino dete svojih roditelov. Z té familije je že več popov bilo, kak na priliko Ivanóczy Adam, belatinski plebanoš pred 100 letami; vu novejšem vremeni Ivanóczy Jožef, sebeščanski plebanoš; Borovnjak Jožef, bivši cankovski plebanoš so tūdi v rodi bili s tov familijov, tak tūdi Kodela Peter, bivši gorenjisinički plebanoš. Familija se je pisala Kodela. Ali pokojni tišinski gospod so že po svojem oči dobili pridavek Ivanóczy. Oni sami kak dober sloven svojega iména nikdar nebi premenili, či jih plebanoš v krstno knigo nebi za Ivanóczyja zapisali.

Njihovi starišje so siromaki bili. Meli so svojo kučo, pár plūgov zemlé i lepe gorice. I tak so vsakdenešnji krūh meli, po lúdkom deli njim je ne trbelo hoditi; ali ovak so više ne meli nikaj. Kda so mali Ivanóczy Ferenc v domačo fárno šolo hodili, te so pri sv. Benedikti Sziszeki (Žižek) Marko bili plebanoš, ki so vu malóm dečaki taki spoznali retki talent. Záto so ga notri spravili v kúsečko sirotinsko šolo. Tū so zvršili Ivanóczy Ferenc štiri spodnje

razrede deačke šole. Štiri višise razrede so v Sombathelji opravili. Vsikdar so prvi deak bili, zato so menše i slabejše deake včili i tak si kaj zaslužili ino se lezej goridržali.

Po spunjenih deačkih šolaj so v popovsko šolo stopili, i tedašnji sombatheljski pūšpek, Szabó Imre so jih v Budapešt v centrálno seminárium poslali. Tam na vseučilišči so spunili štiri letne tečaje bogoslovja. 1882. leta julija 11-ga so jih Zalka János, gjurski pūšpek za popa posvétili (ár Szabó Imre so v tistom leti meseca februára vmrli).

Po svojoj novoj Meši so v Soboto prišli za kaplana. Ali samo edno leto so tū slūžili, ár 1883. leta so jih novi pūšpek Hidasy Kornelij v Sombathelj pozvali i v popovskoj šoli za profesora i nadzornika postavili. V toj slūžbi so Ivanóczy 1885. leta napravili egzámene za doktorstvo vu bogoslovji na peštanskoj vseučilišči. „Doktor“ teliko zadene kak „vučiteo.“ To častno ime takši popi zadobijo, šteri so bogoslovne tečaje na ednoj univerziteti spunili i egzámene tūdi tam dobro zvršili.

Kak profesor bogoslovja i nadzorNIK so Ivanóczy šest let slūžili. 1889. leta v zimi so vmrli Térdeši (Kolenko) Marko, tišinski plebanoš. Teda so Ivanóczy dobili priliko spuniti zelenje svojega srca i v svojo domovino, med svoje lúdi, med slovence nazájpriti. Lehko so dobili tišinsko fáro, ar patron, pokojni sobočki grof Szapáry Géza so jih dobro poznali i radi meli. Hidasy pūšpek so jih želeli duže v Sombathelji obdržati, ar so jih želeli vu višiso i imenitejšo slūžbo spraviti, ali na prošnjo so jih odpústili na Tišino.

1889. leta márciuša 20-ga so prišli dr. Ivanóczy Ferenc na Tišino za plebanoša. Za štiri leta potom so pokojni Ratkovič Vendel, gjurgjanski plebanoš, sobočke krajine ešpereš ali dekan i častni kanonik za právoga kanonika v Sombathelj prišli. Teda so pūšpek tišinskoga plebanoša Ivanoczyja postavili

za dekana sobočke krajine. Tak so bili Ivanóczy 24 let i 5 mesecov tišinski plebanoš i 20 let dekan ali ešpereš sobočke krajine. 1907. leta so jih apoštolski kráo imenūvali za častnoga kanonika. Boža vola je to bila, ka so vu zemelskoj sv. Matericérkvi ne prišli na višišo čést; ali mámo vūpanje, ka njim Bog vu vekivečnom orsági podeli visiko diko.

Dr. Ivanóczy Ferenc so retkoga talenta i znánja človek bili. S svojov velikov, ostrov pametjov, s svojov vučenostjov bi oni že dávno lahko meli visiko čést, či bi takši vugibki človek bili, kakših je največ. Ali oni so trden mož bili, nalizávanja pred zemelskimi velikašami so ne poznali. Krivico, hamičijo, tlačenje siromaškoga lūdstva so ostro pregánjali. Za toga volo so jih svecki gospodje, posebno niki sobočki čestniki odūrjávali. Ali zaman so pisali v novinaj laži proti njim, zaman so šteli križati njihove poti: Ivanóczy so batrivno šli naprej po svojoj poti, ar je ta pot poštena i pravična bila. Liberálce je peklo, ka slovensko lūdstvo bole poslušá na Ivanóczyja, kak na njé, záto so vse prilike probali, kak bi mogli pokojnomi gospodi poštenje zamazati. Ali liberálci so slabi dečki bili proti „tišinskomi popi.“

Kak pop so pokojni Ivanóczy Ferenc bili példa dobroga dūhovnoga pastéra. Vu svojem življenji so treznost i neoskrunjeno čistočo držali. Vu svojoj dūhovniškoj službi so bili goréči. Za zveličanje dūš so vse trūde radi gorivzéli. Naj dūše bole nadigávajo na nebesko čūtenje, záto so se posebno skrbeli za lepote svoje cérkvi. Ta veličanska, krasna tišinska cérkev je najlepši kep njihove popovske dūše. Tak svetla, tak čista, tak visiko misléca je bila njihova dūša eti na zemli, kak lepa i visoka je tá cérkev. Niki nespametni fárniki so včasí mrmrali proti njim záto, ka so pijance ostro kárali i razvūzdane veselice krátili. Ali

oni so rávno stem činili svojim fárnikom najvékšo dobroto na dūšo i telo gledoč. Ništeromi nebi odplavalo imánje, či proti dobromi opominanji svojega dūhovnoga pastéra nebi mrmrao nego bi je zvesto nasledūvao. Lūdje so pač nespametni; ki najbole dobro nameni žnjimi, na tistoga najráj mrzijo.

Ivanóczy Ferenc so svoje lūdstvo tūdi vu zemelskih potrebčinaj zmožno podpirali. Kak skrben gospodar so lūdem példo kazali, kak trbe zemlo rédno obdelávati, naj stem več haska prinesé. Z dobrim gospodarjenjem so si lepi imétek spravili, či rávno je tišinska fara na dohodek gledoč edna najslabejša. Velika pomoč vu gospodarstvi so njim bili njihova skrbna mati, štero so samo láni sprevodili na cintor svojega rojstnoga kraja. Dokeč so mati živeli i zdravi bili, je vse dobro šlo i vu velikom rédi bilo. Ali po smrti materé so sin več tūdi ne meli one močne vole štera jih je prlé odlikala. Tak da bi oni tūdi tá želeli k svojim starišom na cintor pri benedičkoj cérkvi.

V čem so pokojni pospod ne meli pára i zakaj volo so jih vsakojački liberálceki najbole črtili: to je bila njihova velika lūbav do svojega slovenskoga lūdstva i navdūšenost za slovenski jezik. Neprestrašeno so glásili proti vsem neprijátelom, ka sloven tūdi má naturálsko pravico na svoj jezik i ka ga nesme zavrčti nikdár i za nikoga volo ne. Ar či je ednok Bog razne jezike i národe nastavo tak tūdi to šče, naj se vsaki národ po svojem jeziki razvija i Boga diči i naj vu tom tūdi spunjáva štrto božo zapoved: „Poslušaj očo tvojega i mater tvojo,“ ka poštūje, rad má i goridrži svoj materinski jezik. Ivanóczy so poskrbeli za slovensko lūdstvo novo „Molitveno Knigo“ i Kalendar presv. Srca Jezušovoga.“ Posebno so za to skrbeli, naj se vsikdár več slovenskih šolarov správi na višiše šole, da tak slovensko lūdstvo vsikdár dobi slovenske dūhovnike, šteri znájo

s slovenskim lüdstvom čütiti. Istina, večkrat so se vkanili vu tistih, štere so v šole pomogli, ár so si tei po zvršenih šolaj ležejsi žitek iskali, kak trüditu se za teloven i düševen blagor zavrženoga slovenskoga lüdstva. Ali vsa nezahvalnost je ne mogla pogasiti njihove skrbliivosti za šolanje slovenskih diákov, ár so vu svojem testamenti tüdi na té namen odločili vso svojo gibajočo vrednost. Najmre penezi, šteri vküp pridejo z odaje njihove gibajoče vrednosti, se morejo za fundácijo položiti, z interešov té fundácije se

more vsikdár eden slovenski diák šolariti. Tak so si pokojni gospod stalen pobožen spomenek postavili i s tem spomenkom ešče obslednjim pokazali slovencom, kak so je lübili, ka so vso svojo zemelsko vrednost, štero so si med slovincami spravili, slovencom nazájdáli, slovencom na düševen i teloven hasek odločili.

Dáj Bog tvojemi vernomi slugi, velikomi prijáteli slovincov, imenitomi dühovniki, vekivečno veselje vu Tvojem králestvi !

Vindex.

Balkanska bojna.

L eta 1912. v jesen je velka bojna vövdarila med Balkanskimi Slavami i med Törkom.

Bolgari so 350,000 (350 jezer), Srbi 250,000, Grki 180,000 i Črnogorci 46,000 možov postavili na bojnišče.

Kral Bolgarov (*) okoli vzeti od svojih generalisov gleda boj svojih vojakov.

Bojno so začnoli Črnogorci, 9-ga oktobra so vdarili na Podgorico. Törki so na vse kraje spadnoli, samo Skutari je 25,000 Törkov viteško branilo.

Srbi so na več krajov šli. Törki so biti bili 23-ga oktobra pri Kumanovo.

Kirkkilisse 22-ga oktobra zbili. Adrianopol so okoli vzeli, 29-ga oktobra pri Lüle-Burgasi so od glade odnemorjene Törke v pobeg spravili, ki so se ne prve stavili, dokeč so do Čataldže ne prišli.

Kolera i trüdava ste prinesle ti-

Peter, kral Srbov.

Grki so na dva kraja šli, 9-ga novembra so pozajeli Soloniki i 30,000 vojakov vlovili.

Bolgari so največše delo meli. Pri Kirkkilisse-Eskibaba je bilo 90,000, v Adrianopoli 50,000, pri Kirdšali 10,000 i poleg Strumice 25,000 Törkov. Bolgari so Törke vu dvah dnevah pri

hoto orožja, štero so 3-ga decembra sklenoli i po šteroj bi se pogajali od mira. Poslanci narodov, šteri so vu bojni stali, so vküp prišli v angluškom stolnom varaši, Londoni, da bi se zmirili. Dugo so vküp bili, nego nika so ne včinoi. Znovič so za orožje popadnoli.

Paša Sukri, branitelj Adrianopla.

Vmorjeni kralj Grkov.

Ti grade so ešče meli Törki, liki otoke vu morji, vse je že okoli pod oblast sovražnikov vrženo bilo, samo Skutari, Janina, Adrianopol so ešče vu Törskih rokah bili. Janina se je podala 5-ga marca Grkom, 24-ga marca so Bolgari i Srbi pozajeli Adrianopol. Največ so se mantrali Črnogorci okoli

so zbili, med sehom pa so si ne znali z mirom razdeliti porobljeno zemlo. Bratje so se tak svadili, da so z novič za orožje popadnoli i vsi so šli proti Bolgarom. Ešče i Rumani so gori stopili i edno strajfo bolgarske zemle želeli. Bolgari so biti bili, Törk je znovič povzeo Adrianopol. Od vseh kra-

Konstantin, novi kral Grkov.

Skutari, šteroga so i 25-ga aprila pozajeli.

Vu teh bitjah so zgübili Törki 250,000, žadrženi sovražniki pa 60,000 možov.

Bojna se je dokončala 30 maja, kda so v Londoni po več tjednom zgučavanji dñnok mir sklenoli.

Nego zdaj te pride žalostno. Törke

jov stiskavani bolgari so prisiljeni bili v rumanskom stolnom varaši mir sklenoti v augusti leta 1913.

Bolgarski kral, Ferdinand, kak je pogodba od mira podpisana bila, je vojniško zapoved vödao, vu šterom se zahvali vojakom za volo njihovoga viteštva, toži se, da sad njihovoga dela so žadrženi narodi pobrali, neverni so

gratali proti Bolgarom, šteri se njim proti postaviti ne morejo, ar — kak pravi — že smo trūdni gratali. Ite domo, pripovedavajte vašim otrokom od vašega viteštva i njim povejte, da zvršenje začnjenoga dela na nje čaka.

Bolgari so prisiljeni mir sklenoti,

resti sklenjeni mir ne more biti srčen, bolgari pod grškov i srbskov oblastjov do vsikdar na bolgarsko prek gledali.

Rumani so prvle meli 131 jezer kvadrat kilometrov, zdaj do meli 138 jezer, Bolgari mesto 96 jezer do meli 139 jezer, Grki do dvakrat več meli,

Paša Essad, odajavec Skutari-ja.

nego vu sreci pod pepelom se žari misel, da ednok račun napravijo s svojimi nevernimi bratami.

Pa to lahko razmimo. Proti Törki so vsi v bojno šli, naj slave i grke rešijo ad tørske voze. Zdaj pa kda so rešili brate, grki i srbi so bolgarske mesta vu svoj orsag zagnoli. V Buka-

prvle so meli 64 jezer, zdaj majo 119 jezero, tak i Srbi do dvakrat več meli prvle so meli 48 jezer, zdaj do meli 80 jezer kvadrat kilometrov, tak i Črnogorci od 9 jezer na 16 jezer kvadrat-kilometrov skočijo. Črnogorci ešče z vün toga dobijo 30 milijon koron, ar so v kraj stopili od varaša Skutari.

Pri prevzemanji varaša Ūšküb so Törki prek dali svoje orožje Srbom.

Vküp zostrelani varaš Skutari.

Tak so si napravili, naj, prej, ni eden narod ne de vekši od drugoga. Bojali so se, da bi Bolgari dosta znali dobiti i bi ladali z drugimi narodami.

Tak je tak. Viteški zadrženi bratje

Slave so premagali Törka, med sebona pa so se posvadili i k tihincom prevrgli. To je že vsikdar tak bilo med Slavami. Bog zna, koma to pela, da raj voščijo tihinci, kak brati svojemi.

Najnoviša pravda

(1912. VIII.)

od penzije

polodelavcov, vertov, polskih delavcov i držine.

Dana je prilika kmetom, z ednov rečjov polodelavcom, da si penzijo spravijo na stare dni, liki častniki, vojaki, učitelje že davno majo.

Dobro je, či si človek na stare dni kaj poskrbi, da de vu tistom koti, koma ga nezahvalna deca polisne, leže živo i ne de čako, ka njemi deca vržejo. Vsi vidite, da stari človek ne ma poštenja.

Gori se vzeme vsaki moški ali ženska, ki je od 14 let stareši i na poli dela. Gori se vzeme vsaki kmet, vert, polski delavec i polska držina, kak šteč je štoj stari.

Kotriga plača pri gori vzetji 1 korono, sledi pa vsako leto 10 koron.

Što se šče gori dati vzeti, naj se glasi pri svojem veškem poglavarstvi i naj plača edno korono. Po tom dobi od centralnoga ravnitelstva knigo, vu šteroj so je čeki, na sterih vsako po leto naprej notri pošlje 5 koron.

Edna kotriga samo edno knigo dobi.

Kotriga je sekulerana na penzijo, na smrt i na nesrečo.

Penzija.

Či kotriga za 10 let ne more več delati ali 65. leto je prek stopila, penzijo dobi.

Penzija visi od toga, kelko let je dotičen kmet kotriga bio. Či je bio 40

let kotriga, dobi vsako leto 240 koron penzije, či je menje let bio, menje dobi, kak sledeča tabla kaže.

Što je 10 let bio kotriga,	vsako leto dobi	60 kor.
" " 11	" " " "	66
" " 12	" " " "	72
" " 13	" " " "	78
" " 14	" " " "	84
" " 15	" " " "	90
" " 16	" " " "	96
" " 17	" " " "	102
" " 18	" " " "	108
" " 19	" " " "	114
" " 20	" " " "	120
" " 21	" " " "	126
" " 22	" " " "	132
" " 23	" " " "	138
" " 24	" " " "	144
" " 25	" " " "	150
" " 26	" " " "	156
" " 27	" " " "	162
" " 28	" " " "	168
" " 29	" " " "	174
" " 30	" " " "	180
" " 31	" " " "	186
" " 32	" " " "	192
" " 33	" " " "	198
" " 34	" " " "	204
" " 35	" " " "	210
" " 36	" " " "	216
" " 37	" " " "	222
" " 38	" " " "	228
" " 39	" " " "	234
" " 40	" " " "	240

penzije notri de smrti.

Opominamo vsakoga, da penzijo gvušno dobi, kak dožive svoj 65. letni

rojstni den, ešče te, či je mogočen delati, samo je to potrebno, da 10 let more kotriga biti

Pomoč na mrtelnost.

Či kotriga za 10 let merje, njegova familija (držina) dobi poleg od zgoraj popisane table edno letno penzijo, na priliko, či je stoj kotriga bio 40 let, držina dobi na ednok 240 koron. Či pa kotriga pred 10 letami merje, teda držina nazaj dobi polovico notri plačanih penez, nego či je deco nihao nazaj mlajšo od 14 let, pomoč, či je že dve leti kotriga bio, ne more biti menša od 100 koron. Što pa ne ma nikoga ne, najbližanji njegov na pokop dobi 50 koron.

Pomoč na nesrečo.

Či ga nesreča segne, zaman ga

vračijo, zaman dobi doktora, vrastvo, špital i či duže od ednoga tjedna ne more delati, nego najduže do 70 dnevov na vsaki den 1 korono pomoči dobi.

Či za 70 dnevov se ne zvrachi, penzijo dobi, dokeč celo ne de zdrav. Či pa je lazar postano, ka nika ne more delati, vsako leto 240 koron penzije dobi. Či je mogoči kaj opravlati, te menje dobi.

Či ga nesreča segne i vu tistom merje, njegova držina dobi 400 koron.

Či je 3 deteti nihao, mlajše od 14 let dobi 500 K
 " " 4 " " " " 14 " " 600 " "
 " " 5 " " " " 14 " " 700 " "
 " " 6 „ali več“ " " 14 " " 800 " "

Što nikoga ne ma i poleg nesreče merje, na pokop se dobi 100 koron. ¶

Premislite si delo pa notri stopte.

Z življenja naših missionárov.

Ne takšega tala svetá, kde kath. missionarje ne bi hodili. So mesta, kde se sploj povnožavajo missionske postáje, so pa pá okoliče, kde so znova mogli povržiti vse. Zrok toga je, ka po ništernih mestih betegi so, šteri v 3—4 letaj europejca gvūšno zaprāvijo. Po takših mestaj de se te širila sv. vera, kda že zadosta domáči dūhovnikov bode, šterim tisto ozračje tak ne škodi. Po drugih mestaj je lūdstvo v poganstvi tak podáno grehotam, ka od vere i jákosti, nešče číti nikaj. Tam se missionar eu čas mantra, pa kda minéjo meseci pa leto brezi haska, vkūp poberé svoj šator pa ide dale pripravnejša srca iskat.

Je dostakrát, ka je missionar vrel i pa lūdstvo ga rado poslūšša pa si lepo vūpanje delajo, kak de začnjeno delo šlo — pa z beteží, vléze, vmerjé pa ne koga, ki bi na njegovo mesto stopo.

Včas i pa ostáne zdrav. Cérkev bi trbelo, šolo, hiáno za z logov več dni hodov vkūp-prihájoče lūstvo, na vrastva za njé i t. d. — pa ne pride z Europe tak teško čakani darov nikaj — prido luteranski missionarje, alitōrski pa nezvučene pogane odrátajo s penezi i lepov oblekov k sebi — pa naš missionar z žalost-

nim srcem gléda za njimi, vkūp se poberé pa ide drugo mesto iskat.

Či pa se njim kde li posreči stálno mesto náidti, tam pa te more napoti vse svoje moči za dūše i Bogá, či šče napredek viditi: Mešūje, katekizmuš vči, betežnike pohája, vrastva deli za betežne, polé dela za živež, cérkev i missionsko hižo zida, pohišstvo sám rédi, oltáre goripostávla — z ednov rečjov vse more biti na ednok: dūhovnik, doktor, polodelavec, zidár, tesár, stolar, šoštar, sabol vorgonist da šče nevem ka vse. Poleg toga more znati na konji sedeti cele dni, z pūkšov si dobro djásti proti divjim zverinam pa krédi biti vsaki dén na smrt, štera se njemi proti med neprijátelskoga srca poganami.

Kak velki déo svetá má sám na skrbi z toga lahko známo, ka je v jūzmoj ameriki missionsnska fara, štera tak velka, kak celi vogrski orzág! Indianci, zamoreci naime nemajo návadno stálnoga mesta, nego okoli idejo z svojov márov po pašij pa missionar more z njimi idti, kde koli so. Po takšem dostakrát nanč ne vej, kde je rávno náide. Kde pa li je kakšá stálna vés, tam kapelo postávi, kakšega spamatnešega za katecheta dene, ki tam ove

na molitve pa na katekizmuš vči pa tam te pride missionár, je včospita, je krsti ino njim sakramente deli.

Návodno je te missionar na ednom mesti 1—2 tjedna pa te znova ide dale na drúgo mesto. Samo, ka ne po takši potáj, kak so naše, nego prek po grabaj, grmovji, potokaj, kde se njemi bogše vidi. Što bi tam poti rédo? Kelkokrát se zgodi, ka pride džž, potocje včopoljejo ino missionar nemre več nazáj pa ne naprej, dokeč povoden ne miné.

Pa što bi mogeo popisati vse njihove težave naednok!

Na priliko vzemem eden popis z nemških missionski novin preminčnega leta. Guč je vu tom od Madagaskarskih missionov. Sredjen tao toga najvékšega otoka svetá je tak velki, kak angleško držánje zvün Škocie. Celi tao je razdeljen na 16 okolic, šterih vsaka má svoje missionara. Na račun katoličanov i na velikočo gledoč so té okolice jáko neednáke. Poprek na ednoga missionara pridejo 25 zvünešnje stácije, kama včohodi pa 2—3000 vernih. Vnogi med njimi má do 5000 džš pa 40—56 štácij. Ete štácije so návodno 1—2 vüre hoda edna od ove. Delo je močno za njé tü vu tom z bregami i potokami na dolé i višave rezdeljenom držánji, kde od ceste nanč guča nega skoro. K tomi pride velko siro maštvo missionárov, med šterimi so 60—70 let stari starci, ki z vrelostjov spunjávajo teško delo, štero bi za 20—40 let stare tüdi žmetno bilo.

Vsako leto ednok vküper pridejo v Tananarivo, kde mále džševne vaje opráviyo ino si za življenje najpotrebneša dela správiyo.

Glás kopit se začüje na té dén na pečinski tleh missionskoga dvorišča v Tananarivoi. Ostrogle čergečejo i máli madagaskárje pobirajo doli sedla z trüdni mirno stojéčih oslekov. Teško ječüyo vu hiži lesene stube i foláše pod močno okovanimi črevlami prihájajoči missionarov pa od vseh stráni vidi človek belo, čarno i sivobradate može, ki si v roke ségáyo i eden ovoga z leskéčimi očmi pozdrávajo. Tjedne i mesece dni so sami bili, sami med detečim i dostakrát hüdobnim lüstvom pri teškom deli. Zdaj v ménši šeregaj hodijo sem-tam, vnogo máyo eden ovomi pripovedávati.

Pred njihovimi očmi se razprestira Tananarivo vároš, šteroga hiže i türmi se tak vidiyo, kak či bi v daléšnje megló šteli premi noti. Oči njim iščejo okoli po okolici pa si kde zagládajo ozdaleč edno čarno piknjo se približávati, se vesélo nasmejejo, rekoč: Glejte té tüdi ide, ovi so tüdi tam — vsi mo dnes vküper.

Tü so vsi. Več dni so šli ništerni, 1—2 dni vsaki, ki so tü vküper. Ne je zadržao deždž

niti sunce, ne tréšlika, niti trüjava, ka bi prišli k svojim püšpeki, na pozdráv svojih bratov ino po svoja potrebna dugovánja.

Püsto vidiyo tej može vč. Delo 20—30 let je stühe i čarne včinoló, ali zdaj pozábijo ves svoj trüd ino se veselijo, ka je smileni Bog dozday občüvao.

Pozdrávlanja se dokončáyo, pa se zdaj pášči vsaki, ka si spravi, ka de njemi potrebno: malo volé, malo chinina*, pa malo konec, igle, nož pa jes nevem, ka vse drúgo.

Pa dokeč edeu pred püšpekóm, ki z Europe prihájajoče dáre deli med njimi, vso svojo govorlivost ponüca, ka bi njemi z prgišče ništerno korunčiko včspravo za svojo cerkev, štera že na vse stráni vküp ide, beži drúgi z ednim pakom kepecov, svetinjic i čisel pa je stüče notri vu svoj pokrovec, šteroga domá za odevanje nüca; eden tretji eden pár črevlov zdigávle po zraki, štere je dobo pa v šterih saré je dvá koláča po domáčem spečenoga krüha shráno. Posebno gibanje je v kühinji okoli frátra sakáča. Tü je on zdaj prednja peršona. Od njegove smilenosti je vnogo odvisno. On pa pozna svojo vrednost, pa z gvüšnov rokov ravna svoj orság, deli miloščo i zataji, kak za dobro spozna. On zapovej pa sir, krüh, konservi,** vračila, vino, pešrol preminejo vu odpreti grlaj prinešeni vreč, štera z missionárami prihájajoči dečáče odneséyo na svoje osliče. Belo pa čarno pa sivobradati sühi može pa smeječ práviyo: „Bog pláti“ ino idejo Bogi hválo dávat, ka njim je tak vrloga sakáča dao.

Po tom se oglási zvon, je pozové na najprednješe delo denéšnjega dnéva, k predgi missionskoga poglavára püšpeka, k tanáči od missionskoga dela, šteroga püšpek deli pa naslednje k ednomi obiski pri spovedniki, pri ednom stárom moži, šteri je ništera desetletja te najbožneše orčice vodo, zdaj pa z čüdivanjom poslühša proti konci svojega žitka ka so lüdjé, šteri brezi smrtnoga greha živéyo ino šterih grehi bi za vnoge lüdi jákosti bili. Na to se vsi podáyo vu cérkev pa eden od vučenosti glasoviten missionar P. Colin si sédo k vorgolam, Jezuš v Oltárskom svestvi se zdigne z tabernaculuma pa se zdaj zjediniyo vseh glási na edno srčno molitev i pesem na část onomi, komi so vsi vu časi cvetoče mladéznosti vernost obečali pa za koga so pripravni do slednjega vse svoje moči dati.

Potom pride prosti obed, šteri okoli ednoga stola zjédiyo püšpeka i prostoga brata,

* Chinin je práh za tréšliko, štera je tam nevna i gosta.

** Hráne v olovnati škatulaj, štere se ne pokváriyo.

missionara i váraškoga plivánuša. Zivo i vesélo pogovárjanje se začne znova pa mládi, rávno zdaj z Europe prihájajoči missionar se čúdiva nad možmi, štere on za svoje sobrate zové. Na njihovih stíhi obrázaj čé vitezka delo lúbéznosti i áldovov pa se njemi tak vidi, ka se njemi je zdaj zasenjalo, ka vse more áldúvati, či šče njihov vreden naslednik biti.

Správišče missionarov je mino'o. Eden sledjen tanáč, edno slednje opravilo pa za gojdná prihájajočega dnéva znova ščergečejo ostrogle ino se čújejo vdárci kopit na pečinskóm dvorišči.

Vesélo stoplejo máli madagaskárce kre svojih stvárih, ali se njim pa vesijo narepé, či je pot malopsrevec neprijétna. Pa dokeč brat sakács vu svojoj kámri znova réd dela ino si premišlávle, skem napuni pa kak on pá to pústino, tečás podobe jaháčov sploy ménše grátajo na daléšnji poláj, dokeč na šlednje ta názádnja čarna piknja túdi preminé vudalečini. Po bregi gori, po bregi doli, vednáko, navaink ide missionár na svojem osli naprej. Sunce pečé, zemla se žari pa on li vsikdár dale — dale ide. Pét šest vór se že nesé. Sedlo, štero je iz vsakovrstni kočic vkúpzasito mantrniško orodje gráta za njega: Kak čibi same iglé bilé na sedli, stere do moždžáni ségajo. Da pa missionar more dale, dale.

Kak bi pa inači potúvao? Peški? To bi hvaleše bilo. Da pa vroči zrák Madagaskára, šteri moč pontica, nogé mehke i teške věini pa peško potúvanje europejci z stálnov tréslíkov pláča. Bojati bi se meo missionar, ka kde na poti vkúpspádne pa nanč telko moči ne bode meo, ka bi po pomoč kričao.

Lehko bi se dao nositi z „Filanjanov“, kak drúga gospoda; štero je kak stolec va šatori, štirje moški ga nesejo, on pa notri mirno lehko spi! Lepo bi bilo — liki predrágo za missionara 8—10 koron na dén. To si missionar nemre dopústiti. So kola na dvá potáča, štera močen dečko bežšé vleča. Da je pa to samo za ceste, ne za poti missionarov.

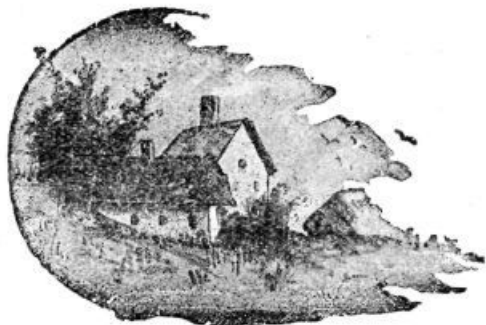
Záto more vsaki missionar svojo kobilico, ali osla meti, pa túdi má vsaki edno takšo stvár.

Kda vojska trží svoje betežne konje i stúke vozéče osle, te se prikáže missionar, kak kúpec. Té stvari te že dosta moči nemajo, so znúcane, da so pa ne dráge pa záto vu vóri 6—7 kilometrov opravijo i telko moči šče májo, ka znájo missionara věási natla posaditi pa ga ešče brsnoti ednok. Vu nevolni štálaj, kde je missionar věási notripostaviti prisiljeni po svojih poláj, si správiyo té stvari siromaške vsakovrstne stvarce i betege. Kosminje njim vóspokáple, kočá se njim lúple, rane dobijo po teli pa v krátkom časi je tréslíka odnesé. Missionar pa more veséli biti, či ga ne povrže té njegov potni továriš kde daleč od lúdi ino njemi ne vdári ešče na slednje lúknjo v glavo z kopitom,

Pa kakša je stvár, takse je sedlo. Missionar malokda i malošteri vidi novo sedlo. Sto i sto krp edna na ovoj, cügel pa vúzda rávno tak. Másti pa kefe nevidi tá skér leta dni. K čemi? Či se raztraga, za silo je skorja kakšega dreva túdi dobra. Čúda je, ka se negodi pri takšoj škéri nesreča na nesrečo. P. James je ednok z ednov tak oprávlénov kobilicov eden posebno strmeni breg mogeo prehoditi. Pa na najnevarnešem mesti se samo vtrgne remen sedla pa naš páter z sedlom vréd leti doli odzaja z kobile notri vu globočino. Pa ga je Bog občúvao, drúgo se njemi ne zgodilo, ka je edno vero mogeo za svojov kobilov bežati.

Tak ide missionar domo prek bregov prek dolov, odzaja za njim pa máli madagaskárec vu zošvicanoj robači, vu roki z velkov marelov missionara, stera je na njega zavúpana.

Europejec, či se sréča z njim, ga čúdivitno poglédne od gláve do nog ino se špotlivo nasmejé nad práhšnatim, z črevlami obútim človekom. šteroga obráz je spodoben stároj sühoy kočí. Domačinje pa kda ga ovárajó, z veseljom bežijo pred njega ino njemi kúšéjejo zamázane roké — vdi se njim nikaj od toga, kak velkodúševno bogástvo je skrito vu tom zvúnešnjem siromašivi. (bi.)

Zimsko hranenje ftic.

Zrok pomenkanja naših ftic je *glad*. V zimi, kda vetrovje piše i sneg nese kda mrzel dež ide i led se napravi na vejkah, po sto premine naših senic, plezarov. Glad z mrazon vu nekih vörah dokonča z malimi fticami.

Či smo kletke gori postavili, mremo i drügi stopaj včiniti naše: male ftiče moremo braniti vu velkom snežnom vetrovji i deži.

Kak mo je hranili? Hrano fticam moremo tak ta položiti, da ftica vu najbožnešem časi i snegi je mogoča ta priti i se nasititi.

Takše priprave, k sterim ftica samo vu dobrom vremeni lahko pride, nego vu vetrovji se pa z snegom zasiplejo, so ne na hasek, ešče so na kvar fticam, ar vu dobrom vremeni je k sebi privabijo, vu časi nevole pa je stavijo. I kda bi ftica od glada popadnjena novo mesto za jesti naišla, je že največkrat kesno.

Takša hranilna prilika je Berlepsch ova hranilna kuča. Vu visokosti do hram človeka je eden stol, šteri je na krajah z malov blanjav ograjeni, okoli vzeti. Cela priprava je pa pokrita z blanjami, od strehe pa doli so stene iz glaša, štere stol branijo proti deži, snegi, vetri i poleg toga niti svetlost, niti slobodno vögledanje ftici ne prekratijo.

Stol menši od spodi je samo za to, da male ftice vabi, da leže najdejo na hranilni vekši stol.

Med glašom i stolom naj bode 35 centimetrov, najmenje pa 20 čentimetrov, da ftica leže notri zleti.

Popišem drügo hranilno kučo. Vse je poleg Berlepsch-ovoga mišljenja napravljena, vövezeto, da na sredi ne ga sohe, hranilen stol od strehe doli visi. Na mesti spodnjega menšega stola je edna sunčevnica na kolek pribodnjena. Gori se postavi vu lesah, velikih ogradah kde dosta ftic hodi.

Tretja hranilna priprava se da na steno pribiti ali obesiti. Stol je 40 cm.-ov dugi, 20 cm.-ov šürki, med glašom i stolom je pa 20—20 cm.-ov. Ta priprava se lahko doma, vu ogradah goripostavi.

Je ešče menša priprava, to je „hranilnica na okni.“ Lahko jo postavimo na okno. Naprej i odzajah ma glaženo steno, na dva krajah pa dva hoda. Ta priprava samo edno ali dve ftici je mogoča vu sebe püstiti, zato je ta priprava samo na to dobra, da naše goste, njihove navade i žele leže iz hiše spoznamo.

Vse te priprave priličen človek lahko doma napravi.

Ftice na hranilnico opominamo z potretimi orehami, z lojom, z tikvenim semenom. To vse na konec ali motvoz privežemo i pod stol obesimo. Vse to že vu novembri pripraviti je jako dobro, da ftice za časa na znanje dobijo, kama se majo vu nevoli i sükešini obrnoti. Dokeč je ne preveč mrzlo, tak samo koštavat hodijo na hranilnico i dokeč sneg i led njihovo naravno hrano pred njimi ne zapre, hrano svöjo tak na slobodnom iščejo.

Hranilno pripravo vu pol okrogi z borovim drevjom okoli vzememo. Pod streho tüdi ništerne borove vejke potišnemo, na štere si ftice vu vetrovji rade sedejo. Ništerni se ešče gnezdijo tam.

Hranilnice vu ograjena mesta postavimo, koma deca, božne vesti lüdje ne do vüпали. Okoli hranilnice more biti grmovje ali vėjke na küpi ali borovje, da ftice male proti svojimi protivniki tam leže obrambo i zavitek najdejo. Nego zato hranilnica ne sme biti celo med grmovjem, nego naj na maloj čistini stoji, da ftiča na stoli sedeča prek glaša na vse kraje vidi. Tem je batrivneša, tem bole vüpavno poišče hranilnico.

Či vu ograçek pred okno postavino hranilnico, je celi den lahko pred očmi mamó i se veselimo, kak žmahno jejo dano hrano.

Okoli hranilnice postavimo ništere kletke, z cvekami obite. Senice se najraj vu nje potegnejo vu mrzlih nočah. Dosta senic obranimo z tem, ar sirote, da drugi votlin ne ga, na noč se pod vkraj stoječo skorje ali na drugo za silo mesto potegnejo, kde je boži mraz vzeme, protivne ftice je razčešejo.

Či stoj senice šče vu svoj sadovnjak preseliti, boljšega načina ne ga, kak či hranilnico i okoli kletke gori postavi za nočni počinek.

Na ograd gledajoče verande, trnaci, vrtne hišice so pripravne, da se iz njih z celo malim stroškom hranilnice napravijo. Nego na to vsikdar moremo paziti, da na stol dež ali sneg ne pride, niti veter ga ne pomete. Samo verande z glašnimi stenami so ne pripravne, ar saglive ftice gostokrat v glaš zletijo i se na smrt skučejo. Škvorjančekom, sternabicam, zebicam i drugim na zemli presteramo stol i s strehov pokrijemo. To streho iz kolekov, vejk i slame si štošte lahko napravi. Visika je 1 meter, duga 2 metra, globoka pa poldrugi meter. Či od zajaj na eden peden visoko mali stol postavimo, tak i senice lahko hranimo, či njim loj i olivno semen položimo. Nego to hranilnico moremo večkrat poglednoti, či njo sneg zakopa, moremo jo izčistiti.

Hranilne kuče pod se tudi lahko nūca za hranilnico zemelsko škvorjancom i t. d. Naime dva vetrovniva kraja s pletenov slamov zakrijemo na eden meter visoko i hrano siplemo na zemlo štera je zdaj že občuvana od zgoraj i od kraja.

Kda davamo fticam? Zaprva se moremo poskrbeti za senice. One, kak dobro znamo, v leti gosance i kuke poberajo, nego v zimi, da te ne ga, si olivne semenje iščejo, na slanino i loj hodijo celo na pod.

Najboljše je, či je solivnim semenom i z lojom hranimo.

Lehko njim po sevim damo semen i loj, nego je najboljše semen kopleno ali tikveno ali suščavnice vu loj precvreti i zmešati. Iz te trde zmešanice na pol pesnice ali vekše falate vtrgnemo i denemo na stol. To zmešanico ne razgrenejo ftice i si včeknejo, kelko je njim potrebno.

Vu loj ešče lahko zmešamo proso, opani oves, meso i drlinje od zemle, ar loj to vse obarje, da ne bode gnnilo.

Či drugoga nikaj ne mamó, ka vu kühnji ostankov ostane, fticam na stol položimo. Ostanki mesni, falajček masti, skühani riš, to je vse dobra hrana gladnoj ftici. Samo vu vodo ali vu mleko namočeni krüh ne smemo dati fticam, ar takši krüh se na fajtnom mesti i vu fajtnom vremeni skisi i zapravi ftice.

Či je stol za dosta velki (40 cm-ov dugi i 20 cm-ov šürki), hrana ma na njem mesto, ešče na eden tjeden lahko fticam naprej presteramo i tak nam je ne potrebno vsaki den njim jesti davati i je sagati. Nego večkrat moremo poglednoti, je-li je ešče ne prazen stol.

Nam Nemškom vu novešem časi senicam ogüljene zavce ali druge ftice napičijo na borovo steblo ali na drugo od snega obvarvano mesto. To je fal način krmjenja senic i ešče to dobro ma, da vu dobrom vremeni si ftice lahko za vsakdanešnjo naravno i navaduo hrano poglednejo i samo vu velkoj nevoli i sükešini to ščiplejo, da ne preidejo.

Fticam, štere zruje jejo, je dobro na zemlo kakšošte silje sipati, samo krüh ali skühani krumpis njim ne davajmo. Ta mesta i vrabli radi pohajajo, zato samo zadnjo semen, štero je malo vredno, njim sipavamo.

Ešče je eden način hranjenja ftic, šteri več skrbi prosi, nego je najboljše popolen, ar ešče onim fticam prestera stol, štere na stole do zdaj popisane

ne vüpajo sestí. Takse so ništerne senice, detel i. t. d.

Tem meso, mravljinjine bilice, drtinje žemle, semen konopleno, mak, posühšeno semen bezovo i. t. d. zmešamo vu loj i to zmešanico, kda je ešče topla i tekoča, vlijemo na vejke jaličove, ali borove. Med spiclinjom obrtdnjeno hrano veter doli ne pomete, dež doli ne zapere. Voda njoj ne škodi, ar je masna hrana i voda po njoj doli teče. Sneg jo zakrije, nego kak ftica na vejko sede, sneg se doli süne. Mi sami ga tüdi lahko doli stepemo.

To hranilno drevo lahko postavimo na malo čistino vu ogradi, na vrtah tak, da vu črep ali vu kakšo lado pritisnemo.

To hranilno drevo obdano od ftic je veselo gledeti, mo meli obilno priliko, naše goste i njihove navade spoznavati.

Te mi pravili, ka mo — prej ešče ftice hranili.

Pa tak je. Či ne iz smilenja, včinte na svoj hasek. Ar ka stvari date, sebi date, ar stvar nam je na pomoč i veselje.

Ka je novoga?

vse žalostno. Vu orsačkoj hiši se bijejo poslaniki.

Ministerprezidenta Lukača so tožili, da je milijone pa milijone občinskih penez na postavljanje poslanikov potrošo. Moj dragi čitatel, si ti tüdi lahko za to pio? Lukač je mogo doli zahvaliti. Za njim je prišo ministerprezident grof Tisa. To je človek iz železa. Kak naj menje se postavljajo poslaniki drüge strani, na 20—30 dnevov je da vözapreti iz orsačke hiše, penezni strof na nje vrže, plače njim na tisto vremen ne da.

Dosta bi se znao jas tožiti poleg politike, najbolje pa na vas, da nika ne ščete razmiti. Med vami je guč: Što več da, na tistoga dam votum. Mi, ki smo vaši voditelje, smo tüdi krivi, da vam v roke ne damo slovenske novine, da bi kaj znali od sveta. Mogoče, da se to tüdi zgodi na hitroma.

Letos je bilo čüdno leto. Ivanščeka je bila velka sühša. Potem dosta deža, da je silje vse zraslo pa komaj smo posejali. Kda so inda kokota klali na Trezino, da so sejatev opravili, te smo se mi ešče za istino začnoli sejati. Po

drügh krajinah je povoden, toča dosta kvara včinila, nego pri nas — hvala Bogi — je zato vse ešče dobro bilo.

Novoga hercegprimaša smo dobili: Černoch Janoša.

*

Vu majuši leta 1913. je bilo firmanje na našem slovenskom kraji vu okroglici Monošterskoj, naime 13-ga maja na Dolnjem Siniki, 20-ga maja na Gornjem Siniki, 25-ga maja vu Stevanovči i 26-ga maja v Dolenci. Ki so nazoči bili, nikdar ne pozabijo te lepe dneve.

V Austriji oberst Redl je duga leta odavo nase vojniške skrovnosti Rusi. Stojezere je za to dobo. Kda so ga zapazili, vu glavo se je strelo.

Nemci pa Slavi se nikak ne morejo vküp spraviti.

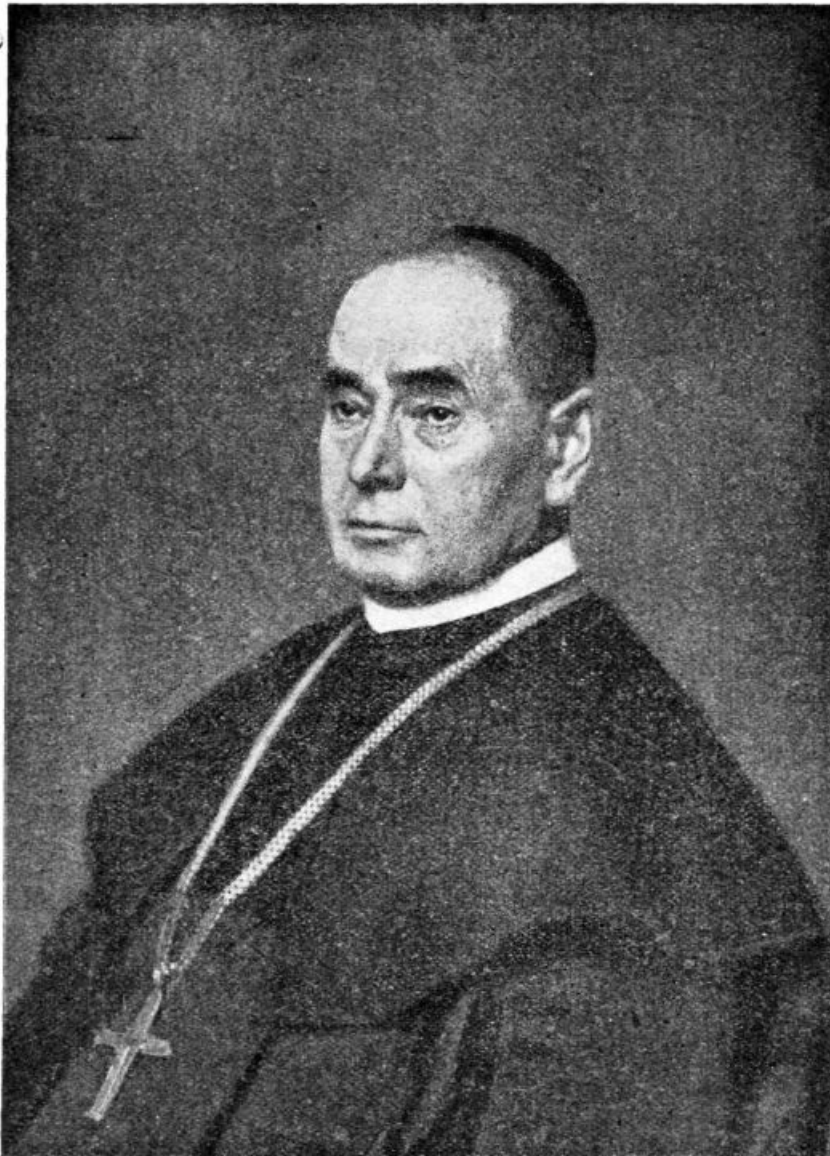
Na Nemškom so 25. letni jubileum obslüzavali kral üvanja casara Vilmoša. Njegova hči, Lujza se je tüdi oženila.

Taljanje so dokončali v Afriki bojno s törkami, nego njihova oblast samo tak daleč segne, kak daleč štüki strelajo. Na vročem peski velikih püstin se arabi ne ščejo podati.

Na Francuškem so nazaj postavili tri letno službo pri vojakah. Prvle so dve let služili. Li se pripravljajo na bojno proti Nemcom.

Francози so prvi, ki ladajo vu

ščejo si votume spraviti. Okna notri bijejo, vužigajo. Či je zgrabijo i vu vozo vržejo, štrik glada napravijo, liki delavci, da se gori postavijo, da ne do dale delali, one tudi vu štrik stopijo,

Dr. Černoch János, vogrski hercegrimaš.

zraki. Mornar vu zraki Pegond baka strelí s svojim mašinom vu zraki, drugoč pa z glavov doli obrnjeni leti, pa se pali gori opravi i z lehkoma se postavi na tla.

Na Augluškem žene po vsoj sili

ne ščejo hrane vu vozi k sebi vzeti i tak je morejo vō pūstiti.

Rus je pod Balkanskov bojnov jezero pa jezero vojakov gori postavo na avstrijanskoj granici, da naše de v kraj držo, naj se ne mešajo vu bojno.

Vu Balkanskih deželah je bojna bila. Grčkoga krala so vmorili.

V Ameriki so novoga prezidenta postavili: **Wilson**.

Pito bodeš me, dragi čitatelj, kda bode bojna. Lehko ti povem, da velki narodje še preveč bojijo bojne, raj milijone pa milijone potrosijo na štuke, na vodene i zračne ladje. Vse povsedi od leta do leta li več vojakov i več penez prosijo. Ministri, kda peneze i krv prosijo, vsikdar s tem

naprej stopijo, da či šteri narod šče mir meti, more se za velko i močno vojsko poskrbeti. I tak oboroženi narodje eden ovoga gledajo, liki kakše besne stvari. Či eden narod kaj začne, drugi dvakrat več včini.

Zvün toga, da se narodje oborožavajo, iščejo si prijatele. Tak Francoz i Rus sta zadržuniva, njima pomaga Augluš. Nemško, Austrijansko i Taljansko je tüdi združeno. Či bi ne bilo Nemca, Austrijo i tak nas bi že večkrat razčesali.

Ioj kak prerano si nas ostavo.

(V spomin † Dr. Ivanóczy Franci, voditelj, oč i pasteri slovenskoga ljudstva na Vogrskom.)

Voditel, oča i pastér!
Nestlačena je nam še ter,
Po šteraj si nas vodo li.
V očeh nam suza zablesti,
Ka si prerano
Ti nas ostavo.

Voditel si slovenóm bio
Svoj narod ljubiti si je véio,
Poštüjejo naj jezik svoj
Si gučao ino pisao sploj.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Si oča bio ti narodi
Očinske meo si žalosti,
Gda besen je vihér divjao
Si njemi ti na stráni stao.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Si krüh pregánjanj, špotov jo
Obdáni z nezahvalnostjov,
Ki braniti bi te dužen bio,
Si lice je pred tebov skrio.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Pa li si hodo pravo pot
I glasno kričao vsepovsod:
Drži slovence, kaj jaz držim:
Po domovini si vogrin.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Pastér si bio, ne najemnik,
Pastér goréči i velik,
Si živo mro za ovčice,
Dab' rešo njuve dúšice
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Si hišo spovao ovčicam,
Prelepi sveti boži hram
V šterom vsaki den si dávo
Njim nebesko, drago hrano.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Z tvojih modrih vüst je tekla
Jezušovo reč medena
V dúšni hasek ovcam vnogim,
Da pravijo: več ne blodim.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Vso slovensko okolico
Je tvoj lepi zgled nadigno,
Da je vnogo darüvála
Bogi na čast. Bod' ti hvála.
Zdaj pa prerano
Si nas ostavo.

Povrgo si, ostavo nas
Nehao si nam žalosten čas.
Kaj zdaj trbe?
Bi zdvojili? od nikdár ne!
Če li prerano
Si nas ostavo.

Düh tvoj žive i naš je on
I nam doni, kak mili zvon,
Zoseli v düšo naj se nam,
Prebiva večne čase tam.
Da si prerano
Ti nas ostavo!

Deca.

Pri obedu smo sedeli, kda Števek na ednok pregovori:

— Oča, Trnjárov Tinek me vsikdár zbiti ščé.

— Ja, sam pravo jes pa je z tem vse vrédi, bilo. Družgi dén se je znova začnólo:

— Oča, Trnjárov Tinek me je dnes pá zbiti šteo.

— Ka to práviš! — sam si pogučao, pa sam mirno dale jo.

— Pa je tebi to vse edno — je djála na to žena — kda tvojega sinü zbijejo?

— Hm — sam pravo jes — mo že vidili. Pa sam dale jo, ár je hrána dobra bila.

Na trétji dén je moj Števek z örjanjom prileto notri v ográček:

— Oča, Trnjárov Tinek me je zbüo.

— Hm, hm, — sam pravo jes.

— Človek — je djála žena — máš düšo, bcš ti to trpo, ka ti sinü vsikdár zbijejo? Idi z njim pa nesi z sebov to palico!

Na to sam vzéo palico pa sam šo. Kak ideva po ográčeki, se moj Števek vtüši pa začne dale praviti:

— Té Trnjárov Tinek je eden božen razbijáč.

— Hm — sam pravo jes — pa zakaj?

— Zato . . . ka . . . ka mené vsikdár zbije pa od vás je tüdi to pravo . . .

— Ka je pravo od mené?

— Naj samo pridejo tvoj oča — je pravo — nikaj se jih ne bojim.

— ~~Tak~~ je pravo? Ti Števek, ve pa jes nané ne poznam njega.

— Zató nikaj ne, oča; da sam pa jes pravo ovim, ka bom zdaj vás zvao pa ga vi tak zbijete, ka nede znao státi pa ne sedeti.

Ka nede znao státi pa ne sedeti! Čüdne reči! Kde je vzéo té dečák té reči?

Pa kak sam za kvako prijao, mi je náglo kak blisk prišla edna starinska dogodba na pamet. Etak je bilo:

Jas sam telši bio te, kak zdaj moj Števek pa sam kralüvao nad celov vulicov. Samo eden se je ne šteo podati mojoj oblásti. Té eden je dugi Tonek bio. Dugi Tonek je vsikdár družgo šteo, kak jas. Dvakrat sva mela že velki boj. Obleko sva eden na ovem razčesala, liki nieden naj je ne mogeo praviti, ka je ovoga obládao. Ednok mi je jezik pokazao. Od čeméra, ka ga nemrem obládati, sam bežao k oči pa sam kričao:

— Oča, dugi Tonek me je zbüo! Pa sam tak doli zmálo pred očom njegovo hüdobijo, ka so oča vöšli pa so tak zbili dugoga Toneka, ka je ne znao státi pa ne sedeti.

Ne je znao stati, pa ne sedeti . . . tak sam se te hválo pred pajdášami. Dugi Tonek mi je pa čüdovitno plačao nazáj to. Več me je ne pogledno. Kde štéč sva se sréčala, se me je ogno

Pa po dugi letaj, kda sva že obá svojiva vértá grátala, kde štéč sva se sréčala, je vsikdár prek mené glédao pa me je ne nagovoro. Samo na vüstaj njemi je bilo viditi, kak či bi praviti šteo:

— Té človek je ednok očó nájao, naj ednoga máloge dečáka zbije.

Pa ne mislim, ka bi mené kda sveta što bole ponizo, ka te ztem.

Na to sam si zmislo, kda sam za kvako prijao. Kelko spomina v krátkom čási, dokeč človek edno kvako prime!

— Oča, tam na ovom kráji stoji té bož-

nják! Zdaj ga pa te zbijte, ka ne de znao státi pa ne . . .

Prijao sam Števeka mojega pa sam ga vöporino zráven proti Trnjárovomi Tineki. Dveri sam pa lepo z klüčom zakleno, pa sam pomali nazáj šo po ográčeki.

Pa dobro pomlim, ka mi je vsedno bilo,

či zdaj moj Stevek zbije Trnjárovoga Tineka, ali Trnjárov Tinek mojega Števeka. Jako sam zadovolen bio z sebov, ka zdaj teva dvá med sebov oprávita svoj poseo. Kak sta opravila, sam nikdar ne zvedo pa tomi sam se veselito nájbole.

Z nemškoga (bi.)

Smešno.

Pri klübičari.

Klübičar: „Kakši kršćak pa želete! kakše boše vrste?”

Kmet: „Nej, rad bi falešega, za nedelo.“

Klübičar: „Falešega? za nedelo?”

Kmet: „No, ja, v nedelo se prinas vseli zbijemo, pa bi zato škoda bilo za drage kršćake peneze tá metati.

Ovado se je.

Debečov Nacek, ki je ovači brezi hibe bio, se je ovado na štelingi.

Nacek: — Kazač na pravoj roki mi je sklüčeni, pa ga nemrem zravnati.

Gospodje so skušali prst vtégnoti, pa je nej šlo.

— Kak dugo da že je prst sklüčeni? — ga pita stotnik.

Nacek: — Dve leti je že.

— Kakši je pa bio prle?

— Etakši!

Nacek je zdaj vtégno prst, pa ga je pokazao komišiji . . .

Stotnik! — Tauglik k 17. regementi. k štrtomi pataljoni!

Lepo vreme.

— No, ka; sneg, kak se ti pa dopadne to sprotolešnje vreme?

— O, prav dobro! Moja žena se je že tak sprehladila, ka že tri dni nemre spregovoriti niedne reči.

Težko.

Sodnik: — Kelko ste stari, gospa? To pitanje je jako neprijetno, ka nej?

Gospa: — E, ka pitanje! Odgovor mi je neprijeten.

Nemogoče.

Vseli, gda vidim v gledali svojo golo glavo, mi vlasje vse vujška idejo.

Prehüda obsodba.

Sodnik: — Kak pa znate, ka je vkrad njeni robec zaistino vaš?

Tožiteo: Zato ka jih mam več takše farbe.

Sodnik: To ne drži; jaz jih tüdi mam več takše farbe.

Tožiteo: — To je jako lejko mogoče, zato ka mi je več bilo vkradnjenih.

Dobrosrčna.

„Soseda, vej pa dovolite, ka bom jaz cvrla dnes fánke v vašoj masti, drügoč pa jaz vam dovolim, ka te smeli kühati vaše šonke v mojem zelji.“

Pravi.

Sodnik: — Ste oženjeni?

Obtoženec: — Nej.

Sodnik: — Te ste pa neoženjeni?

Obtoženec: — Tüdi nej!

Sodnik: — Za božo volo, ka ste pa te?

Obtoženec: Zaročeni.

Samogovor pivca.

Gda sedim pri litri, si premišlavlem, či je resan istinski pvegovor, ka vino skrbi prežene. Stare skrbi pa nevole zaistino prežene, rodi pa nove: s kem bom plačüvao!

Jáki sluga.

Častnik (ki se ščó odpelati s vlakom, pa nevej voznoga reda, pravi zajtra slugi):

— Idi na kolodvor pa pogledni, gda se odpela dnes zadnji vlak!

Častnik nemirovno čaka celi den, slugo pa li nega nazaj. Prišeo je ob pol 12. vöri po noči.

Častnik: — Tepeš, ge si pa bio?

Sluga: Gospod stotnik, ravno zdaj se je odpelo zadnji vlak za dues.

Kaj pa ne ?

Vadarski kmet se notri postavi pri solgabi-
birovi, da bi njegovoga sina za pisarja vzeli.
Je li pa kaj zna vaš sin? — pita solgabi-
birov.

Kaj pa ne? Dvanajset remenov sam raz-
trgo na njegovom hrbti, dokeč se je kaj
navčō, — je bio odgovor.

Vremenski proroki.

Gost pri obedi: Vi, krčmarica, tū v ša-
lati plazi vse puno pužov.

Krčmarica: Ja, ja, to [pa] kaže, ka bo
skoro dešč.

Nepotrebno.

Stražar: Ali ne vejte, ka morete vnoči
meti na kolaj vūžgani posvet?

Kmet: Nikaj ne pomaga, moj konj je
popolnoma slepi.

Vračitelje — fiškališje.

Kem več fiškališov, tem dugša pravda. —
Kem več vračitelov, tem kračisi beteg. —
Fiškališje pošilajo pomeláje od sodnije do sod-
nije; vračitelje je pa pošlejo samo k posled-
dnjoj sodbi.

Brata.

Treza: Ali sta si teva dva dečka nej
brata?

Manka: Ednoga znam, ka jé, od ovoga
pa pnevem povedati, ali je ali nej!

Kak je Jurček spuno svoje naročilo.

— Dobro ūtro, tetica! Tetica želejo tetici
veselo novo leto, tetica pozdravljajo tetico, pa
tetica naj tetico obišeje; čī pa tetica nebi
obiskali tetice, te pa obišeje tetica tetico. Z
Bogom tetica!

Jalen sluga cerkveni.

Plebanoš muzikaše včijo na edno mešno
pesem. Že dve vōri se trūdiyo, nego vse za-
man. Na slednje pravijo slugi cerkvenoni:

— Ka za lūdi si mi pripelo, nanč kote
ne poznajo!

— Zdaj sam samo te dobo, šepeče sluga,
ve pri meši do drūgi igrali.

Na vulici.

J a s l i: Čūjete vi fiakre, pelajte me ne
na trg velki! Poznate vi mene?

F i a k r e: Kaj pa né smileni gospon.
Smileni gospon so židov vu vulici kraljeskoj,
tržijo pa z melov.

Dragi pozdrav.

Či ti pravi zdravnik: „Dober den!“ te to stane štiri korone; či ti pa pravi fiskališ „Lejko noč!“, te to lejko stane pol premoženja.

Samo me ne nori.

Mož: Moja draga, či bi ne znao domo priti, ti zapišem i pismo ti domo pošljem.

Zena: Nika se ne trudi. Pismo si že naprej zapisao, v žepki sam jo naisla.

Na debelo.

— Gospod zobozdravnik, kelko pa računate, či mi zmeknete eden zob.

— Edno korono. Či si jih pa dvanajset date zmeknoti, vam deseti procent pustim.

Kratkovidem.

— Oča, ali pridem po toj poti k Svetom Jürji?

Nega odgovora.

Bole glasno: — Oča, ali pridem po toj poti ka Svetomi Jürji?

Palik nikaj.

Vzeme očalje, pa vidi, ka je dozdevni mož, šteroga je pitao — strašilo v zelji.

Prešmentani kureči pogled! zamrmra, pa ide nevolno dale.

Pomenljivo znamenje.

A.: — Že znas, ka si je sosedom Franček šinjek potro, gda je dol z gruške spadno?

B.: — Já, zato je pa te bio zadnjem časi tak nekši — bleđi.

Ženitev.

Böška: — Pikó, gda me pa vzemeš, ka ka mi že tak dugo obečes?

Pikó: — Počakaj ešče eden mesec! Med tem časom telko nakradnem, ka se te lejko vzemeva.

Pogojno.

Ona: — Viš, Jožef, mesto toga ka me vsigdar grajaš, bi me mogo do nebes povzdigavati, te bi bilo prav.

On: — Vej bi jaz to večino, či bi zhao, ka te več nazaj nede.

Ježki račun.

Profesor: Edno njivo požnje deset žnjecov v osmih vöraj. Kelko žnjecov bi trbelo, ka bi teisto njivo požnjeli v šestih vöraj.

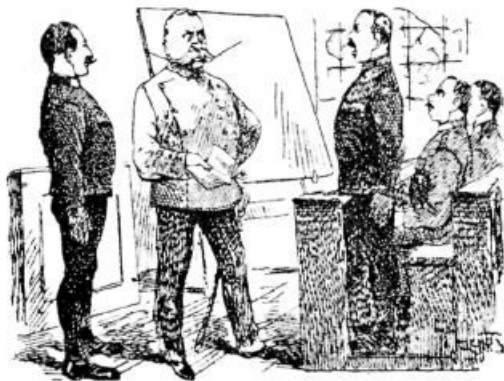
Dijak: Niednoga, zato ka jo je že itak požojelo deset žnjecov.

Brzovavka.

Živinski küpec küpi na deléšnjem senjaš dva para volov. — Zvečer pa brzovavi svojoj ženi etak:

— Lüba žena, nemrem priti dnes domo, — zato ka te vlák ne vozi volov.

Iz kaserne.

— V šoli so rekrutje kda notri stopi oberst, pa pita nika ednoga soldaka. Nego soldak ni edno reč ne ve odgovoriti.

— Daj se knigo, pravi oberst kaproli.

— V knigi je poleg pitanja stao i odgovor i k nosi je držo rekruti.

— Čti!

— Ponizuo javim gospon oberst, ne vem čteti.

— Ne veš čteti vu dvajsetom stoletji?

— Prosim jas vu šestnajsetoj kompaniji služim.

Iz soldačke šole.

Leutenant: Na kom se da poznati oberst?

Soldak: Na tom, da ešče gospon leutenanta pokara.

Malo trnja, štero smekne, či smekne.

Zdravje je bogastvo — pa nej za zdravnika. Večkrat zameva za potrpežljivost, ka je v resnici — nemarnost.

Kak lejko odpūščamo sovražniki, či smo ga premagali.

Vsaki pes ma svoj den, pa vsaka mačka svojo noč.

Najlepše zimsko veselje je vūpanje na pomlad.

Vsaki gost nam napravi veselje: eden, či pride, drugi, či odide

Či nema žena pri moži zaslombe, spadne. „Jūtra“ nega; to žive samo v našoj domišljiji, zato ka či „jūtro“ doživemo, je „dnes“.

Med dijaki.

Prvi: — Štero tvoje svedočanstvo je najboše?

Drugi: — Tisto, ka sam je dobo, gda so mi bobinke vceplavali.

Eden kak drugi.

Tovaj pontivle židovi vōro z zlatim lanckom: — Kelko mi date za njo?

Židov: — Či znate dokazati, ka ste jo po poštenoj poti dobili, dam 40 koron, ovači dam samo 10 koron.

Tovaj: — Dajte sem deset koron!

Pri obiski.

Gost: — To je pa zato le nika čūdnoga, ka japonski zdravnicje s prstmi mičejo vō zobe, pa njim nej trbej nikših klešē.

Tinek: — To pa znajo moja tetica tūdi; vsaki večer vzemajo s prstmi zobe vō z vūst. (Majo najmre kūplene, umetne.)

Naravni zakon pa pripetjē.

Gospodičina: — Jaz ešče zdaj nemrem prav razmeti, ka je naravni zakon, pa ka je pripetjē.

Gospodič: — Jaz vam povem eden zgled: Či vi dobite moža, je to naravni zakon; či je pa on z vami srečen, to je pa pripetjē.

Dober dokaz.

„Kak sam že večkrat pravo, človek si more prizadevati, či šēē kaj meti, ovači neide! Jaz sam nej meo nikaj za v zobe djati pa nikaj okleke, gda sam pred štirami leti sem prišeo, zdaj pa, hvala Bogi, uam še 1200 koron — duga.“

To ga mate.

Stotnik policajski: Vi tožite vašega hišnoja verta, da vam je robček vkradno?

To žec. Tak, tak, gospon stotnik ida je tak, svedoči se, da ga ešče zdaj itak ma.

Stotnik: Da pa to nika ne svedoči, jas tūdi taksi robček mam.

To žec: To je lepo, ravno mi dva robčeka falita.

Na znanje.

Edno dónok je priso

pravi Diana szolni vinszki geiszt med csitatele kalendara. Pravi Diana szolni vinszki geiszt je dnesz zse priso vu najmenso kucso i vu najlepso palacso. Vsze povszedi vednako szvedocsijo imeniten szledek, velko mocs Diana szolnoga vinszkoga geiszta. Zdrav, betezsen, sztari, mladi, mozs, zsená, deca vszi pa vszi dicijo pravi Diana szolni vinszki geiszt, na telko, da vu vszakoj hisi sze naide eden glasek pravoga Diana szolnoga vinszkoga geiszta. Edini narejavec: Erényi Béla, Budapest, Károly-körút 5. Eden glas 44 fil. Vsze povszedi sze dobi. Na posti sze tüdi lekho narocsi pri narejavci, nego najmerje 12 glasov. Sz povzetjom vszaki den po celom szveti tocsno razposilamo.

Kak sze glaszi piszmo sztaroga modrijasa?

Pod tom imenom sesemo notri pokazati nasim lüblenim csitatelom zdravilno mocs vu najnovesom vremeni vö szprobánoga Petöfi-ovoga Zsitka Elixira. Vszaki cse-den hisni goszpodar pri rokah drzsi Petöfi-ov Zsitka Elixir, ar brezi njega ni edno minuto je ne zagvüsani szitek. Zato sza ar je znano, aa Petöfi-ov Zsitka Elixir tak od znotraj, kak od zvünaj vu niszternih minutah odpravi vsze bole i bolezní, vszaki sze najskrbi, da szí szamo vu ednom meszti zadobeci Petöfi-ov Zsitka Elixir naj da prinesti i szvojo drzsino na veke blazseno vszini. To je edini adresz, odked sze Petöfi-ov Zsitka Elixir da prineszti: Vajna Jozsef, apotekar, Szabadszállás. Cena 3 velkih glasov 6 korona, na posti sze szamo 3 glasov poslje sz predpiszom. (Glej vu nasem oznanili na to gledocs naso pripoveszt na 2 sztranih, stero je isztinka zgodovina).

Vöre szo falese. Csi vesazsi sze cena vsze povszedi zdigava, imenitna firma vör, Max Böhnel, Wien, IV., Margarethen-strasse 27/205. ceno vör je z nova ponizsila. Da szo Böhnel-ove vöre najboljse i najfalese, tú ne ga dvojnosztí. Böhnel-ove vöre szo na Wien-szkój, paris-koj i london-szkój razsztavi z krizsom i z velkov medajlov zlatov pohvaljene, zato pa szo Böhnel-ove vöre imenitne po celom szveti: Moji postüvani csitatelje na szelenje zaman i brezi postnine dobijo nas najnovesi sz 3000 kepami olepani cenik od vör i od blaga zlata i szrebra. Karta doide. Tocsen adresz: Prva fabrika vör Max Böhnel, Wien, IV., Margarethenstrasse 27/205.

Koga szrbi kozsa, naj ne zamüdi-imeniten Erényi-ov Ichthiol salicyl nüca Jezero zahvalnih piszem szvedocsi, da sz tem szredsztvom escse najhüsi boli kozse hitro minejo. Obilnese od toga vu oznani-nom tali toga kalendara naide csitate!, komi tú poszebno vu szpomin preporacsamo tam povedano.

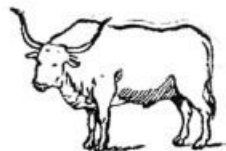
Vüpacšno delo je

prebranje ednoga laxirajocsega szredsztva, ar najvecs teh szredsztv tak ndvadi telo, da escse pri nüci najmocsnesih szredsztv szalodec gori pove szlüzšbo. Pazljivi lüdje potem szamo vecs kak 20 let po klinikah vösprobane, gvüsno delajocse, csiszto iz rasztlin **Sagrada Barber** lakszirajocse-pastille nücajo, ar te poleg velke zdravilne mocsí po vremeni repotrebne vesinijo vsze dnige piluk. — Szkatla na probo 70 fil. vu vszakoj apoteki. Najmensa edna izvirna szkatla 2 K 60 fil., ali 4 skatle na probo 3 kor. Poleg naprej notri poszlanih penez brezi posztnine poszlje Apotheke „zum heiligen Geist“ Wien, I. Operngasse 16. Depot. 106.

Cseden vert je ki dohodke szvojega versztva zese poveksavati, naj nüca sa najboljsega szpoznani pod imenom „Veszelje

Verta“ pravpeno obscuvani diact. szivino krmecsi prah mleka i krme. Poveksava tek sztvári, szmescavo, hitro de tücsna, mleko sze poboljša i sze porunozsava. Stroski trga praha sze sztokrat pjacsajo. — Szvetlo szponznanje, prve premije v Rimi, v Londoni, v Osztende i v Parisi na rarsztavah. Eden pak 1 kor. Dobi sze vsze povszedi, kde pa ne, tani szí narocste od edinoga plavnoga szkladicesa. Apoteka Török Jozsefa, Budapest, Király-u. 12.

Najvekse veszelje

vszakoga je, csi szo njemi csrevlji ali cipeli szvetli ilescsecsi. Szto izklucsljivo z Magnatov csrevljev kremom sciszti szvojo obütel, njemi je nepotrebno gledalo. Naj. samo „Magnatov csrevljev krem“ proszi vu stacünah, ar je doszta falicsnoga. Cena edne skatle 12, 16, 20, 30, 60 filerov.

Vu vszeh bautah celoga orsaga se döbi

**Vomiak dugovanji zpride szvoj csasz —
pravo vert Istvan svojemu szoszedi.**

Zse sze vonaisli, kak sze zna zsitek podugsati, kak znajo bole na ednok i na veke odpraviti, kak je mogocse pot sztaviti jezero pa jezero betegom i iz korenja zorasiti. Na to nasz navcsi pravi Oszvobodni balzam, tomi vogrskomi deli ma zahvaliti szvoj zitek, zdravje i veselje vu deli velki, mali. Zato naj ne zamudi ni edna drzsina te Oszvobodni balzam szi notri szpraviti, or je to vogrskzo, hasznovito i fal. Pravi Oszvobodni balzam escse pri 40 let sztarih betegah sze da nucati: potem je za piti i za zvünesnje notri ribanje. Pravi Oszvobodni balzam szam iz centralnoga szkladiscsa: Török József, Budapest, Király-utca 12. No sze da narocsiti. (Csti med oznanilom obilnese.)

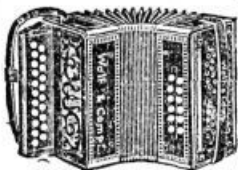
Na domesztznoga szredsztva ne ga ime-
nitnomi Benguelimenti pariskoga doktora Dr. Bengue. Edno prostno ribanje vcsaszi odpravi vsze bole pri süsab, pri gihti Bengueliment-je edini vu szvojem dugovanji i v ni ednoj hisi bi ne szmeo faliti. Dosztajajte sze vu apoteki Bengueliment prosziti, steromi tubus 2 K 40 fil, kosta. Csi vu steroj apotiek bi sze ne dobo, teda sze dosztajajte

entralnomi szkladiscsi: **Apotheke „Zum heiligen Geist“** Wien, I., Operngasse 16. Depot 106. 2.60 kor. notri poszlati, potem boki postnine Vam poslje eden tubus. Cena 2 tubusa 5 kor. trem 7.50 kor. Dosztajajte sze vu tom kalendari popiszano oznanilo precseti.

Na krv ocsiscsavajocso teo, sztero sze oznanuje, posebno opominamo nase csitatele. Edini narejavec je **Wilhelm Ferenc**, apotekar, Neunkirchen, poleg Wien-a.

Posilanje brezi maute! Posilanje brei maute!
500 vrszti vtegajocsa i vüstna harmonika.

WOLF et Co., Klingenthal Sa. 347.

Najveke prebranje vu harmonikah vse vrsti, posebno vu **Wienskih i bozenskih** modellah, obromaticus glas. Prve vosti glas, meh se nikdar ne pretrga. **Velki katalogusz zaman Poszle-**mo vsze vrszti veksze instrumente poleg specialnoga goridjanja e nasih küpcov.

Jzezero pa jezero zahvalnih piszema Kakszeste instrumente popravlamo. **Liferantje** dostim mizikasom i dristvam. Bandominini, concertine, gosij, citere, pihajocsi instrumenti, kotte i t. d. velko odebiranje, doba kakorszost, fal cena. Dobrosztanje: Premembal, metbna za raspozilanje.

načesbi tobe zapizati; jeli szo penez poszebno poszlani, zvilu toga tocsno zapizati ime, prebi valiscse i tocsen adresz.

Milijca™ pa milijon ludich

sze je prepriesalo, da

Dr. VÉRTESZOV ZOLNI VINSZKI GEISZT (Ferencpalinka.)

vu rabi je najbolje krepka, najbolje sparljiva, mocs i mladoszt da.

Jezero zahvalnih piszem szvedocsi, da pri trüdavi, pri cugi ali pri bo-
od prehlajenja, od mokrocse edino ribanje je za doszta, da boli
minejo, brznot, zdravje, mogocszost delanja
rbe na znamenje pavra i na ime: **Dr. Verteszov** szvetl-
ne more szsakoga da csi to scse, da
sztalni, szvetli i
ne samo
Magnatov csrevljev krém
prosi vu stacuni i csi stacunar njemi
scse drügo dati, naj ga ne vzeme i
naj prosí Magnatov csrevljev krém.

20 na proterceg i Geiger kemiesna fabrika, e-kr. dvorski liferant
BUDAPEST, MARIA-UTCA 13.

40

Kakso velko veszelje szmo szpravili nasim citatelom na leto 1914. Grūsno, da velko delo. Da, imenitno i hasznovito delo, stero szmo po szlujacsi z velikimi sztroskami szpoznali. Ovo! Oznanimo ocsiveszno, da najnovese gori najdenje je: „**Szveta Fluid**“. Betrivno recemso, da doszta dobroga oznanimo nasemi lūdsztvi, nego za najboljse szmo „**Szveta Fluid**“ szpoznali. To pravimo iz prepričanja, ar vu tiszti družsinah, kde „**Szveta Fluid**“ za hisno vrasztvo majo tam je blazseno szivljenje, tam njim dobro ide zadovolni szo. Ka je zsitek vreden, esi ne ga zdravja. Ka vala doszta imanja, esi szmo betezsni Szveta Fluid szo esce sztari nūcali i zdaj szo razmi, da szo oni tak mocni bili, pa szo ne poznali nasih jezera patik. Tak szo delali, da vu tisztom caszi szo sziz fabrike virag. Mece 12 glasov Szveta-fluida narocsili (eden glas 20 kr.), iz tisztoza 1—2 kapljici szo szpili pred jesztivnov i z tem szo tak tam zsveli do 90—100—120 let. Ne je trbelo njim druge tekocsine, ar 12 glasov je njim Doislo na edno leto, da bi sziz sztalno zdravje szpravili vu hisi. Edno lepo zgodovino pripovedovame nasim csitatelem pod imenom „**Gosztūvanje z rebukov**“, vu steroj velko delo ma eszuden szledok toga vrasztva. Neszreco doszta vrasztva je obrno na szreco Szveta-fluid, ar Elixira. vrasztvi, kde na bol drzsine sze je drzsi Petrusova vrasztva ne znaislo, Szveta-fluid je gvtu noga szledka bio. Naj sze njim dosztaja precsteti „**Gosztūvanje z rebukov**“, vu sterom sze vsze potrebno naide.

Sztaro davno delo je Moro Ferenc szabodec okrepesajocsi balzam (prole za kriegler balzam zvani), z najveksim haskom ga mūcajo pri zmesanji prekū havjn. tak pri neteki, pri opūnjenoszti, pri napnjenoszti, pri szlabom szabodeci i t. d., zvūn toga dober, kak po mah lascirajocse sredsztor. Dobi sze docotekari Moro Ferenc, Rottenmann, 40 je isztinka. 1 tucat sz posztiniv vred kor. 92 fl.

Vōre szo falese. Csi vcsasz. vsze povszedi zdigava, imenitna firma Max Böhnel, Wien, IV., Margarethen-stras. 27/205. ceno vōr je z nova ponizsila. Da szo Böhnel-ove vōre najboljse i najfalese, tū ne ga dvojnoszti. Böhnel-ove vōre szo na Wienzskoj, paris-koj i london-szkoj razsztavi z krizsom i z velkov medajlov zlatov pohvaljene, zato pa szo Böhnel-ove vōre imenitne po celom szveti: Moji postūvani csitateleje na szelenje zaman i brezi postnine dobijo nas najnovesi sz 3000 kepami olepani cenik od vōr i od blaga zlata i szrebra. Karta doide. Tocsen adresz: Prva fabrika vōr Max Böhnel, Wien, IV., Margarethenstrasse 27/205.

od kūpcov vu vszeh dezselah Europe, esce od drūgih talov zemle prisla, od kūpcov, steri zse vecs let najvekse vūpanje majo, prisla, Lugos-ka Orel apotheka je fabriesno delo na vsze kraje poznanih neszkodljiv **toilette del**, imenitnih kemialno csiszti essenc kruma, likōrom i drūgim alkolnim delam po mrzloj potije vu roke vzela, zvūn toga iz del rane glede szkladisce velkoga pretiranja gori posztavila. Csi je komi potrelbno, tem bolje preporacsamo, ar Ore apotheka poleg najfaleszih cen i najboljse kakorsnoszti i to dobro da szvojim kūpcem, da visze 10 koron 5 kil zsmetne postne pake brezi postnine poslje. — Zaman i brezi postnine sze na zselo esce szledeca knige i ceniki poszlejo po Orel-apoteki: **Toilette dela i hiszna szredsztva**, 2. Pred piszki za delanje po mrzloj poti ruma i likōrov i drūgih alkolnik pitvin. 3. Cenik od blaga rane glede i gummi. Obilnese glej vu oznanili.

I kor 50 fl. je cāna po celom szveti najveksoj lūbavi radūvajocsim Diana szredsztvam, kakti Diana-krem, Diana powder; Diana seifa. Szto jerer jih je zse, ki drūgoga szredsztva ne nūcajo, ar szo sze szpricsali, da szo to najbolje idealna szredsztva, ar po kratkoj rabi vszakomi roka i lia do bele i mehke, vōspūcsanje i drūga szznasznoszt kozse mine. Opominajocse vszakoga opominanu na kvarne i szkodljive imitacije. Szamo pravi Diana krem, Diana seif i Diana powder sziz dajte prineszti za 1 kor. 50 fl. od apotekara Erényi Béla, kakti ki edino dela, Budapest, Károly-kōrut 5.

Szod lūdih je odlocsilo, stero je najbolse szredsztvo za gori drzsanje nasega zdravja. Brady-ove kapljice za zabodec (prole za kapljice Mariacelszke zvane) szo 30 let vszem, ki szo je nūcali, najboljso szlūzso szkazale, ka na jezere idocsa zahvalna pisma jazsejo. Sto vu szvojej hisi drzsinszki kies esce drzsati, szteri pri vszakom betegi de rjemi na haszek, kakti pri nevednoszti szalodca i csrev, pri szeteki, pri boli glave, pri nesznenoszti i t. d., ov naj vcsaszki kūpi Brady-ove kapljice za zabodec (prole za kapljice Mariacelszke zvane). Szamo vu edinom glavnom szkladice Török Jozsefa, Budapest, i lescecs. filerov, z velikim dupz Magnatov cs. fil. (Brezi postmom seiszti szvojo obūtel, roji duplisni potrebno gledalo. Naj. samo majite z csrevljov krem“ proszi vu stacūnah, ar je doszta falicsnoga. Cena edne skatle 12, 16, 20, 30, 60 filerov.

Vu vszeh bautah celoga orsaga se dobi

Vszem sze na znanje da
da imeniten

Magnatov csrevljov krém

steri mehki.
steri csiszti.
steri svetko vcsimi,

„Magnatov csrevljov krém“ zato mehki,
ar poleg dobroga mesanja takse szredsztva
ma vu szebi, szteri odpravi spokano kozso i
kozso mehko vesini.

„Magnatov csrevljov krém“ zato csisti,
ar poleg mehkoese kozse pri pucanji neciste
dela odsztrani.

„Magnatov csrevljov krém“ zato szvetlo
vcsini, ar poleg mehkoese i csisztoze kozse

szvetloeso naprej pozove, kozsa de szvetla, lik
gledalo

po celom szveti
vsze povsze se dobre!

Zato pa küpi siromak, bogatec, zsená, moz
„Magnatov csrevljov krém“, ar vsak
cslovek vszikdar to gleda, da naj njemi szvetl-
bodo csrevlji ali cipelle.

Zato opominam oszakoga da esi to scse, da
bi njemi csrevlji ali cipeli sztalni, szvetli i
lepi bili, naj samo

Magnatov csrevljov krém

prosi vu stacuni i esi stacunar njemi
scse drügo dati, naj ga ne vzeme i
naj prosi Magnatov csrevljov krém.

Edini
narejave

Herceg i Geiger

kemiesna fabrika, c.-kr. dvorski liferant
BUDAPEST, MÁRIA-UTCA 13.

Platno i blago pamucsko direkt iz fabrike tkalne Martinek Jozsefa Roth Kostelec (Cesko) küpleno, prisparanje 40 procentov znamenuje vszakoj vesztinji.

Kde je blazsensztvo ?

Blazsensztvo je szamo tam, kde je zadovolnoszt. Zado- volnoszt je pa szamo tam, kde je zdravje. Ar ne szo penezi vsze, nego zdravje, ar zdrav cslovek zna delati i z delom szii priszlüzi peneze. Potem naj- vekse delo je, da zdravje obdrzimo i csi bi toga ne meli, tak sze trüdimo, beteg vu klicah zapraviti, ar najveksi szovrazsni- k je beteg. Najvecs lüdih ne pazi, ar szkoro vszaki drügi cslovek kaslja. Vu prszah ne- zrazsunanih lüdih tam nalükava najveksi szovrazsni- k cslovecsega naroda, bol plücs. Te velki beteg po mali pride, naprej poslje kasel, prehlajenje, influenzo, bol prszih, noesno svicanje, nesnemost. Zato vszakoga opominamo, da csi csüti te hetege ali pri szvojoj drzsini v pamet vzeme, naj szii vesaszi da prineszti od csüdne mocsi poznani Ör- këny-szki Lipovoga medü szirup. Dobi sze szamo vu edinom glavnom szkladisci apote- ka Török Jözsef, Budepest, Király-utca 12. Cena ednoga glaszii 3 kor. Na posti naj- menje sze 3 glasi poslejo.

Szpomin amerikanszkih rojákov gori pozovem, da pravi Erényi-ov Diana szolni vinszki geist, Diana krem, Diana-seifa i Diana Powder, Erényi-ov Ichthiol Szalicyl i Bob dobroti (lakszira) vu pravom pakivanji sze szamo A. Strassburger V., avenü 925. Pitts- burg i Chikagn II. Millwaukee avenu 1116. sztacunah dobi. Stoiz teh szredsztv prek morja scse meti, maj sze szamo z vupanjom obrne k imenüvanog amerikanszkoj. fiomi, vu drügom meszti sze pravo ne dobi.

Vu poszeben, szpomin vertov gorie! Skrob, delo, lohn si prispara, celi pov zadobi vszaki vinski vert, ki trszje sz Forhinom spricka, sz prahom kufrenoga galicia prahsi i mol grozdja z Bagol-om kole. Precstite sz pazkov oznanilo na zvünesnjoj tabli toga kalendara, tak i zahvalna pizsma i proszite vcsaszi zaman i brezi postnine predpis od fabrike materije na sprickanje. trsa, Budepest, V. Váci-körut 46/N.

Primlite ga i ga javite, csi meszto Vértes- ovoga zsvinszkoj fluida drügo szpodobno szredsztvo scse Vam dati za vaso sztvar.

Verteszov zsvinszki fluid je od doktorov vöszprobani i od ministra poljedelsztva je dopüscseno szredsztvo za obdrzsanje zdravja zsvivine. Nindri sze ne dobi, szamo vu edinom glavnom szkladisci, apoteka Török Jozsefa, Budepest, Király-utca 12.

Gori od zsele vszaki vert, da bi imenitno i po celom szveti poznano **koso pozoja**, stera je kralica kosz szpoznao. Hodmo na posto, küpimo szii edno karto, posljimo na szpodjen ádres i prosimo eden lepi i vreden plakat i pun adres zaman. Adres: Cenralno razposi- lanje kosz pozoja, Somogyszil 37.

Za bolnike prsz!

Na vkanenje sziiromszkih betezsni- kov na njihov kvar od dne- va sze zna- ideje nezve- sztni lüdje,

ki imitirajo sztari moj imeniten **Bastillo borov szirup zselezom vapnasztim** i pod priszpo- dobnoga glaszii imenom nics ne vredne szred- sztva recüjo i odavajo. Zato vszakoga na njegov haszek opominam da ober naszledek szamo od **Bastillo borovoga szirupa z selezom vap- natim** szlobodno csakamo. Pravi sze naide pri narejavci, pri apotekari Hoffenreich Johan Karol, Budepest, VII. István-ut 81. Obilnese med oznanilom.

Dika i obladanje.

Vu celog dezseli naj raj majo **KALLAI LAJOS-a** preprave za mlatitev, te szo med vszemi rami

najbolje prosztni i vertje najbolje i najlezsej je znajo voditi. Za toga volo szo **Kallai Lajos-a** motori po vszeh razzsttavah z privimi diplo- mami, z zlatimi szrebrnimi medailami poh- valjemi. Opominamo küpce, da toga csasza iz motorfabrike **Kallai Lajos-a** vcs szto motorprivrav za mlatitev je vu rabi. Vszaki potem na szvoj haszek vcsini, csi od teh vsze pocszedi pvszrecsinih, i va celom orszagi poznani, najprosztasih i najbolje izvrsztnih motornih privrav ze mlatitev cenik proszi i za razzszvetljenje sze k motornoj fabriki **Kallai Lajos-a** (Budepest VI Gyár-utca 28 N) obrne, ar imenitni pravi **Kallai Lajos-a** mo- tori sze szamo Budepest, V., Gyár-utca 28. N. dobijo.

GOSZTÜVANJE Z REBUKOV.

Escse vsi pomlimo vdarec dezselni, szteri je nase verstvo pred nisternimi letami naiseo, kda duga sühsa i sprotolesni mraz je na leta na nikoj spravo sejatev. Dosta drzsin je teda na nikoj prislo i ki je li mogo, s ostankimi svojega imanja je srecso probo v ameriki.

Sto pozna domoljub nasega lüdstva i zselo domo, tisti spozna, kak velki je mogo biti vdarec, steri je potno palico v roke dao nasemi lüdstvi.

K ves je tüdi tak na nikoj i lüdstvo streto od velkoga vdarca vse je odalo i odíslo v Ameriko. Med njimi je bio najlepší deesak vesi Virág Pista, ki je bio zarocseni z najlepsov deklov vu nesi s S Rozov, stero je ne mogo vzeti, ar dezselen vdarec ga vö obrno iz vsega svojega imanja.

Odlcoso je potem, da de so v Ameriko srecso probat i se je vüpaó, da s pomocsjov bozsov si telho spravi, da esi, domo pride, lehko si vzeme odebrano svojega srca.

Vremen je slo i Virág Pista gnani od vüpanja, da ed-nok dönok de veseli, noes i den je delo.

Stalis Pistov se je na telko poboljšo, da si je zse mislo, da de domo so. Telko je zse meo, da doma lehko si zse vzeme ono, stero je tak lübo i stero — med tihinci i na tihinskoj zemli — ne mogo pozabiti. Odlcoso je, da s prvov ladjov de domo so. Prso je den i Pista je s veseljom stopo na ladjo, komaj je csako, da bi z nova vido svoj dom. Prisli so. Pista je bio te prvi, ki je ladjo odstavo, gori je seo na zseleznicó, da kak prole naj vidi svojo ves.

Velko veselje je bila vu vesi, kda je glas razisao, da je Virág Pista domo prisó, nego najbolje se je veselio Pista, ki je zse to mislo, da nikdar vees ne de vido svoje lübe. Na hitroma so minoli zarocski. Den gostüvanja je tüdi odlcoseni bio i kda je prisó on dugo csakani den, najbolje veseli clovek je bis Pista. V kup so se zse spravili gostüvancsarje, k da iz male hise jocs se je csüo i z jocsom je prisla mati, da je heseri hüdo gratalo i je omedlela. Prestrahsili so se lüdje, samo Virág Pista je ostano miren, ki je oproso nazocsnoga farara, naj potihsa gostüvancsare, dokees oo nazaj pride. Pista je na hitroma nazaj prisó v rokaj z ednim kikatlim glasom i oproso je mater, naj s tem sredstvom zriblje betezsno heser, nisterne kapljice pa naj püsti vu vodo ali na cuker i njoj naj notri da. Za pol vöre so z veseljom zvali Pisto i gostüvancsare vu hiso beteznice i vsaki je z veseljom vido, da vudecese lice je nazaj dobila dekla, srce je pali dobro bilo, tak je ka sebi prisla, da so gostüvanje lehko obdrzsali. Pista je potem pripovedo edno zgodovino, stera se je v Ameriki zs njim zgodila.

Zgodilo se je ednok, da prvle, kak bi domo sli iz fabrike, eden njihov tivaris sze je bozsno csüto i je omedlo. Njegovi tivarisje szo sze ne zbojali, nego naprej so vzeli eden glasek, nistere kapljice so püstili na cuker i vu vüsta betezsnika so potisnoli, potem so iz glasa vlejali na glavo betezsnika i na sinjek i dobro so zribali. Pista je s csüdivanjem gledó, da betezsnik je po mali k sebi prisó i za kratek cas se je celo dobro csüto. Drügi den po celoj fabrizi je zvedavo, sto je od toga sredstva zse kaj csüo i je csüo, da to sredstvo je ne drügo, kak imeniten Sveta-fluid, steroga Vajna Jozsef patikarius na Szabaus állási redi, poleg predpisa Virág Marcese i razposila po celom sveti, ar je dobro na vse betege, vracsi bol plücs, srca, mehera, zalodca, proti reumi, gihti je gvüsno dober, bol glave, krese i bol v ledevjah odstrani. Grüsnoqa sledka je Sveta-fluid pri tresliki, zimi, influenzi, pri omedlenji, koliki, pri bolah vüh i ocsih, pri betegah nosa i guta, pri plüvanji krvi i heptiki, pri zsutom betegi, pri boli hrbta i prsih, pri kaslji i astmi, pri zsmetnom zdihavanji, escse i gliste odzsene. So jo lüdje, stere je od pijanosti odnavado. Proti drüгим bolom se tüdi nüca, posebno pa proti lodlajom, proti trganji zsli i zobor, pri vunjesih vüstah je hasnovits sredstov. Otecsene noge odpravi. Pri oteki zsalooca, sklezni i jeter pomaga. Odrevene noge, roke, bol guta i vse bole od eozsne krvi zvrscsi. Proti vrtenji vu glavi, proti nesnenosti, proti panomi zaloda, proti bolom spodnjegs tela je najbolje gvüsno svedstvo. Farar pa, ki je tüdi pozno Sveta-fluid, je naveso lüdstvn, da brezi toga ne sme biti hisa i je zapovedo, da si naj vsaki spravi ar samo sledeco pismo trbe zapisati:

Postüvanomi Vajna Jozsef apostekari. Szabad szállás. Postüvani gospon apotekar. Prosim, posljite mi iz pra-voga Sveta-fluid 12 glasov za 4 kor. 80 filerov s predpiskom pred. Csi de tü pak te go placsam na posti

Moj adres je etc: podpisek.

Potem stoj kaksí ste bol ma, naj se z vüpanjom obrne k apotekari Vajna Jozsef, Szabad szállai, Pestmegye, ki i Sveta-fluid ua vse kraje sveta vcsaei odposlje: vu malih glsah ali vu dveme vetkima glasa. iz steriva pride 14 malih glasov, nego cena je samo 4 kor. 89 filerov i postnina..

Nas kep tiszti hip kazse, kdaje deputacija prisla sze zahvalit modromi z ocsalami, da escse vu leti 1848, vu zsmetnih vremenah bojne za sloboscino je njim preporacso vszakdanesnji nüc **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira**. Ar — tak je pravo — **Petőfi-ovomi Zsitka Elixiri** mamó zahvaliti, da szmo se tak lepe sztaroszti vcsakali. Sztari modrijas edno roko je gori zdigno i je opomino, da tam doma med lüdsztvom naj razsirjavajo i na dale **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira** dober szledek proti vszem betegom, ar — tak je pravo — celo moje zsvilenje je trbelo, dokecs sam iz knjig modrijasov vo zgrünto zdravilo mocs **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira** i dosztu nochih szam preverosztüvo, dokecs szam vküp szpravo njegove dele i predpisek. Na szlednje mala vnüka sz vküp djanimi rokami je proszila voja deputacije, da na vsze kraje naj z ednim glaszomøglaszijo :

Naj zsive Petőfi-ov Zsitka Elixir !

Kak sze glaszi pizmo sztaroga modrijasza?

Lübleni Vert !

Jako sze veszelim, da sze najveksmi zdravji veszelite od nüca **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira**. Je-li ka szam vam te naprej povedo, kda szo Vasz zse vu skrinjo devali, da Vasz na noge posztavim, csi te me bogali i te sze vracšili s **Petőfi-ovom Zsitka Elixir**om. Je-li ka bi mi ne vervali, da komi glas szmrta sze je zse na vsze kraje razsiro za volo velkoga betega plücs, szrca i szklezni, da on escse sz szvojov rokov de meni pizšo hvalezno pizmo.

Verte meni, da szam sze doszta trüdio, dokecs szam **Petőfi-ov Zsitka Elixir** tak vküp napravo, da zdaj zse ne ga

taksega velkoga betezsnika pa ne ga taksega betega, steroga bi **Petőfi-ov Zsitka Elixir** ne znao zvracsiti. Csi je vcsaszi 40 let sztar beteg, csi je vcsasi zvünesnji ali znotrasnji, csi pride od prehlajenja, od napnjenih zsil, od bolov krví, mladih grehov, csi je mozs ali zsená, sztari, mladi, pojebali dókla, — **Petőfi-ov Zsitka Elixir** szvoje vcsini. Za volo odnoga glasa **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira** szo me iz cele dezsele gori poiskali betezsniki z reumov, z z gihtom, vszi bolniki vu zsalodci, vszi celoga orszaga, kem je bolda noga, pri ali hrbet, glava ali krizseci. Vam bi se pocsilo szrce, csi bi vidli tiszte szloke

dekle, mozse, ki szo brezi, vüpanja bili, ar so zaman skusali vsze vracsilna i domacsa szredstva celoga szveta. Prisle szo zsene, kem je rod ali mozs od pijansztva na nikoj prisó. Dobro mi spadne, da szo sze te vszi ozdravili ipo sze nazaj dali szvovoj drzsini. Ve pa dobro pomlite, kda szam szam betezsen bio; ednok szo sze mi zsile vküp sztisznole, drügocs szo me csonte bolele, trganje, rezanje sam meo, noge so me na velle bolele; hod mi je zsmetno szpadno i vszikdar szam trüden bio. Zdaj pa hodim od vesznice do vesznice, vu gorice i na njiva peski hodim i nika me ne boli. Netek szam meo, kracs vu zsá-lodci, szmicanje vu szrci, zdaj szam vszega toga odszlobojeni. Dam sze mazati sz **Petőfi-ovom Zsitka Elixir**om i sz kaplicami pijem, kak je naprej piszano od mene. Mala moja onükica je tüdi treszliko mela, szlaba, szíromaszke krvi bila, bleða i poleg toga sze je tozsila neteka, grizsaj je mela i kasljala, zdaj pa najkrepkesa dekla vu veszi. Lehko pomlite mojega szvaka Petra, steri sze je odszelo v Pest, on je tüdi na veke vapünjeni bio, ednok roka, drügocs zsá-lodec ali szkлезen, escse i noga i vsze je minolo od **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira**. Tu vasz opominam, naj no pozabim, csi bi nazaj dobili sztaro szláboszt ocsih ali bol vüh, guta ali vüst, szamo sze k **Petőfi-ovomi Zsitka Elixiri** obrnite, kak je tam doli szpizano. Materi pa provejte, da jih dam pozdraviti i kroto sze veszelim, da zse brezi palice znajo hoditi okoli trnaca i da hcseri Lencsi je tüdi mino bol plucs od **Petőfi-ovoga Zsitka-Elixira**.

Moj dragi stric! Zse szam 70 let sztar, naj ne ponoszim, zdrav szam i mladi sze csütim.

Glavnoga szkladiscsa adres je pa :

Vajna Jozsefa, apotekar, Szabadszállás (Pestmegye).

(Vszaka narocsba sze vcsasi odprdvi sz predpiszom. Peneze ne trbe naprej notri poszlati, szamo edop karto. Trije velki glasi 6 kor. i postnina.)

Petőfi-ov Zsitka Elixir je bio vu mojem celom zsvljenji moje vüpanje i zvezda voja. Vecs jezer lüdih blagoszlavla vszaki moj sztopaj, ar doszta bolnikom szam nazaj dao zitok. Vszaki me posztüje i csaszti. Ziva pelda szte Vi, koga szo zse za mrtvoga drzsali, zdaj pa je najbolje zdrav cslovek. Naj Vas Bog i na dak obdrzsi vu toj mo-

csi, zdranji, da vu vecs vesznicah te glaszili zdravilno mocs **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira**. To vam tüdi povem, da Petőfi-ov Zsitka Elixir sze dó zdaj nindri ne dobi i ocsiveszno nindri ne poznajo. Nego csi ga scsete meti, piste vu glavno szkladisese edno karto i proszte tocsno : tri velke glase pravoga **Petőfi-ovoga Zsitka Elixira**. Nego dobro poglednite skatlo, ar je szam te da pravi **Petőfi-ov Zsitka Elixir**, csi je na njem **kep lica Petőfi Sandora**.

OSZVOBODNIK BALZAM.

Tü vidimo ka gláva familie méra, familia sze joesse ino od Boga csáka pomocs. Vu tom hipi kloncka Stevan vért.

Vidimo, ka Stevan vért pripovidáva, ka „Oszvobodnik Balzam“ je edno vüpanje un sze je tüdi od njega szta-rozsti vesako, pa zse szo trikráti njegovo szmrt csakali.

Vidi sze ka Stevan vért edno midi decsáki dikáltiva, ka Naj sze dosztája poszlati 3 glase právoga „Oszvobodnik Balzama“ na „osti, z povzétjom.

Te kep kazse, ka je „Oszvobodnik Balzam“ priso: zsená notri dá betezsniki nisterne kapljice, hcsi pa bolczne kotrige riba. Betezsnik sze zse boljse csütü.

Tü vidimo, ka bivsi beteznik obszlúzsáva 25 leten jubileum, iz veszelja pozove Stevan vértá te je njemi prepará-cso „Oszvobodnik Balzam“ iz steroga zse 25 let vszáki den no tri zvezenisterne kapljice ino najzdravesi cslovik je poszto

Zse ime njegovo kazse, na koj je dober „Oszvobodnik Balzam“, namen najprednjési „Oszvobodnika Balzam“ je, naj trpécsi cslovecki národ nazáj dá zsvilenji, naj obdrzsi zsitek, naj na dugi czas ga podugsa ino od mok celo oszvododi. Záto je pa „Oszvobodnik Balzam“ tak narajeni, ka rabi njega vszákojacáski betezsnik — naj bo sztári, moski, zsenzka, v te — obrambo nájde. Vu deli „Oszvobodnika Balzama“ sze nájdejo tiszte od Boga sztvorjene i darüvane jezero ferme vrasztva, po rabi sterih ne szamo na poti sztávimó najnevárnese bolezní, nego escse tam je nam na pomocs, gde zse vsze izmíszljene i najdragse vrásztva szo brezi haszka, escse pri boleznih, stere zse 30—40 let trajajo. Dosztim, stere szo zse za mrtve drzsali, dosztim mládím i sztárim, kem je ne bilo za pomocs, je nazáj dao najdugi let zsvilenja. Csüdnó mocs „Oszvobodnika Balzama“ pokazsemo nasím csasztitím csitatelem vu 5 kepah, kde sze vidi, kak sze je izvrácsó eden ocsa na szmrt betezsen od „Oszvobodnika Balzama“ ino kak escse za 25 let je bio najzdravesi cslovik po rabi „Oszvobodnika Balzama“ (Gláj 5 kepv i podpiszke). „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi vu boleznih, stere od bozsne krvi i od drüghíh betegov szo zaosztali i ne sze zvrácsili; *potem csüdné mocsí je pri boleznih, stere iz prehlajenja izhájajo ali iz nategnjenosti; takse szo: oteká protin, reuma, rezanje, bol vu csontah, bodláji, pikanje, trganje, otok zsalogca, otok szlézine i jéter, bol vu hrbti, bol vu pol licah, bol zoba, bol guta i vúsztá, bol zsil, mrtve zadrevene kotrige, trganje vu vühah — na zdravilo zsil, na krepesilo ocsih „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi pri boleznih stere iz bola zsalodca i csreva pridejo; proti boli kresa zsalodca, kresa vótrov, proti gorenji vu zsalodci, netéki, bozsnomi prekúhanji, vunjécsím vúsztam proti tréslíki, vrocslini v glávo idejnji krvi i boli glávi, proti kresi, boti obiszti i csreva i kresa vu csrevi, potem proti bitji i vküper potegnjenji szreca, proti sztráhi i boli zsil, proti migreni i boli hrbta, proti szúhsenji, kasli, zsmet nomi zdihávanji asztmi i heptiki, proti vuzsgánji plúcs, vrtejnji i omaci. „Oszvobodnik Balzam“ má csüdnó mocs krv csisztití, ne pozsene csreva, záto szlabi, sztári, mládi v edno formó szlobodno rabíjo. Poprek csi vze-memo, „Oszvobodnik Balzam“ je edno domácsó vrásztvo, stero sze vu vszákom boli lahko rabi i vesazsi na pomocs je familíji. Vu káksem stécs betegi szamo nisterne kapljice sze vze-mejo na cukri ali vu vodi, od zvúnaj pa boléscé kotrige namázsemo i bol premíne. Z ednov recsjov je „Oszvobodnik Balzam“ angel vszáke familie, záto vu vszákoj hisi pri rokah more bití, ka vu potrebcslini ga naprej vze-memo. Glas právpga „Oszvobodnika Balzama“ 2 kor. Na posti najmenje 3 Glási sze poslejo za 6 kor. z predpíszom.

Právi „Oszvobodnik Balzam“ sze nídri ne dobi ino nídri sze ne more narocsítí, szamo vu etom centralnom szkladícsesi

TÖRÖK JÓZSEF

Budapest, Király-utca 12. N.

Vszáka narocsba sze vesazsi oprávi z povzétjom vu celi orszáig

Vö je zleto.

Tühinec: — No, esüjete, goszpod krcsmar, v novinaj sze hvalite, ka mate dobroga kühara, tü sze je pa ravno eden goszt tozso, ka vas kühar nikaj nevej. Ali je ta tozsha pomagala?

Krcsmar: — Kak pa je pomagala — zse je vö zleto.

Tühinec: Kühar je zleto vö?

Krcsmar: Nej kühar, liki gost.

Od sodnije.

Sodnik: — Vi szamo manjarite, vasa zsenä se pa more z delom klati, naj vasz prezsiive. Vi bi mogli zs njov deliti dobra pa hüdo.

Öbtozsene: — Goszpod szodnik, naj verjejo, ka je tak. Dobroga tak nikaj nemäva, trpljenje szva szii pa posteno razdelila: Jaz idem prle szpat, ona pa sztane prle. Ali je to nej pravicsno pa posteno?

V zadregi.

— Jaz nevem, ka bi dala küharici za god!

— Daj njoj kaj penez.

— Nej, to bi me prevecs stalo!

V trgovini.

— Kakso disavo scsete?

— Takso, stera de disala po bogasztvi.

Popisz tovoja v tiralnici.

Vlaszje: erjavi; ocsi: plave; nos: nava-den; poszebna znamenja: szvojemi ocsi je celo podoben.

Dober razlocsek.

Jakso vesztem pa natencsem zsidov pridek rabinari, pa ga pita:

— Ali szmem na szveti szobotni den bujti buho?

Po kratkom premislavanji odgovori rebinar:

— Ja, szmes!

Zatem pita zsidov dale:

— Ali je pa dovoljeno na taksi den bujti tüdi vüs, nej ka bi sze kaj pregresso proti szvetoszti szobote?

— To je pa nej dovoljeno; sz tem bi sze jako pogresso!

Zsidov debelo gleda, rebinar njemi pa sztvar razlozsi etak:

— Buho szmes bujti zato, ka ti buha lejko na szobotni den szkocsi: vüsi pa nej, zato ka tá osztane pri tebi...

Sztálna tábla vremena, kda nam márha szkoti.

Dén pücsa-nja	Szkoti nam				Dén pücsa-nja	Szkoti nam				Dén pücsa-nja	Szkoti nam			
	kobila ²	krav	ovca	szvinja		kobila	krav	ovca	szvinja		kobila	krav	ovca	szvinja
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23	Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25	Szept. 5	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27
5	6	12	9	27	9	9	13	10	29	10	11	17	11	31
9	10	16	12	Máj. 1	13	13	17	14	Szept. 2	14	15	21	15	Jan. 4
13	14	20	16	5	17	17	21	18	6	18	19	25	19	8
17	18	24	20	9	21	21	25	22	10	22	23	29	23	12
21	22	26	24	13	25	25	Márc. 1	23	14	26	27	Jul. 3	27	16
23	26	Nov. 1	28	17	29	29	5	30	18	30	31	7	Márc. 3	20
29	30	5	Jul. 2	21	Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22	Okt. 4	Szept. 4	11	1	24
Febr. 6	Jan. 3	9	6	25	6	7	13	7	26	8	8	15	11	28
2	7	13	10	29	10	11	17	11	30	12	12	19	15	Febr. 1
10	11	17	14	Jun. 2	14	15	21	15	Okt. 4	16	16	23	19	5
14	15	21	18	6	18	19	25	19	8	20	20	27	23	9
18	19	25	22	10	22	23	29	23	12	24	24	31	27	13
22	23	29	26	14	26	27	Apr. 2	27	16	28	28	Aug. 4	31	17
26	27	Dec. 3	30	18	30	31	6	Dec. 1	20	Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21
Márc. 2	13	7	Aug. 3	26	Jul. 4	Jun. 4	10	5	24	5	6	12	8	25
6	Febr. 4	11	7	32	8	8	14	9	28	9	10	16	10	Márc. 1
10	8	15	11	30	10	12	18	13	Nov. 1	13	14	20	16	5
14	12	19	15	Jul. 4	16	16	22	17	5	17	18	24	20	9
18	16	23	19	8	20	20	26	21	9	31	22	28	24	13
22	20	27	23	12	24	24	30	26	13	25	26	Szept. 1	28	17
36	24	31	27	16	28	28	Máj. 4	29	17	29	30	5	Máj. 2	21
30	28	Jan. 4	31	20	Aug. 1	Jul. 1	8	Jan. 2	21	Dec. 3	Nov. 3	9	6	25
Apr. 3	Márc. 4	8	Szept. 4	24	5	6	12	6	25	7	7	13	10	29
7	8	12	8	28	9	10	16	10	29	11	11	17	14	Apr. 2
11	12	16	12	Aug. 1	13	13	20	14	Dec. 3	15	15	21	18	6
15	16	20	16	5	17	18	24	18	7	19	19	25	22	10
19	20	24	20	9	21	22	28	22	11	23	23	29	26	14
23	24	29	24	13	25	26	Jun. 1	26	15	27	27	Okt. 3	30	18
27	28	Febr. 1	28	18	29	30	5	23	19	31	Dec. 1	7	Jun. 3	22
Máj. 1	Apr 1	5	Okt. 2	21	Szept. 3	Aug. 3	9	Febr. 2	23					

Szenje.

Vasvármegye. (Na zseleznom.)

- Alhó** marc. 19., pondelek pred riszalami, okt. 8., dec. 13.
- Alsóór** na drugi pondelek po vüzmi, aug. 10., nov. 11.
- Alsópaty** febr. 3., maj. 4., szept. 4., nov. 4.
- Alsóság** april 4., maj. 25., szept. 21., nov. 5.
- Alsótrázsa** glej Rába szent Márton.
- Asszonyfa** jul. 13.
- Battyánd** (Püconci) jul. maj. 28., jul. 10., szept. 10., nov. 10.
- Battyánfalva** (Rakicsani), marc. 26., v tork pred riszalih, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Borostyánkő** drugi pondelek vu poszti, maj. 3., jun. 10., szept. 14—16.
- Csákány**, febr. 25., maj. 2., jun. 8., aug. 6., szept. 8. i 29., nov. 25.
- Csendlak** (Tissina) febr. 25., jun. 5., szept. 9.
- Dobra** (Neuhaus), prvi pondelek po 20. aug. i 1. nov.
- Farkasfalva** (Wolfsau) pondelek po Riszalih, szept. 1.
- Felsőór** drugi tjeden vu poszti, drugi szredo po vüzmi, v szredo Porciunkula i Demeter tjedna.
- Felsőlendva** (Grad, Gornja-Lendava) marc. 28., jun. 20., aug. 16., szept. 29., nov. 30.
- Felsőlő** pondelek pred fasenkom, pondelek pred riszalami, szept. 20., nov. 19.
- Felsőzölnök** (Gornji-Szinik), jan. 1., maj. 1., jun. 1.
- Gyanafalva** (Zsenavci, Jennersdorf), febr. 14., maj. 12., aug. 23., nov. 25.
- Háromsátor** jul. 13., szept. 21.
- Hegyfalva** jan. 8., pondelek po 29. szept. vszredo po 8. jun. i 11. nov.
- Hidegkut** (Cankova), marc. 19., v pondelek po cvetnoj i szvetoga Trojsztva nedeli, na Rupertovo v szeptembri i na Martinovo v novembri.
- Hodos** (Vasm.), marc. 10., jul. 5., aug. 19., okt. 4.
- Ikervár** prva szreda marciusa, v szredo pred 21. szept. i 21. dec.
- Jánosháza** marc. 19., pondelek pred riszalami, aug. 23., nov. 15.
- Korong** (Krog), maj 4.
- Körmend** (Kermedin), febr. 2., marc. 12., apr. 5., maj. 10., jun. 24., jul. 20., aug. 24., szept. 21., okt. 18., nov. 11., dec. 13.
- Kőszeg** (Kűszek) v pondelek pred cvetnov nedelov, pred Jakobovom, po Egdi, pred Orsinjim i po 3. nedeli adventnoj.
- Kupfalva** (Kogl), aug. 5.
- Kuzma** (Kűzdoblanje), Krizsni csetrtek.
- Léka** szlednjen pondelek febr., drugi pondelek maj., szlednjen pondelek szept., Miklosovo, ime Marijino.
- Lődös** (Litzelsdorf) v tork po Riszalah, aug. 11.
- Mártonhely** (Martjanci) maj. 6., aug. 6., nov. 11.
- Miske** febr. 2., marc. 25., jul. 2., aug. 23., szept. 8., okt. 4., nov. 15., dec. 13.
- Monyorókerék** marc. 19., v tork pred riszalami, okt. 23.
- Murapetróc** jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt. 28.
- Muraszentkereszt** (Szv. Kris v Medjimurji) maj. 3., szept. 14.
- Muraszombat** (Mörszka szobota), v vtork pred fasenkom, v pondelek po Csarnoj nedeli, na meszec po riszalszkom pondelki, jun. 24., aug. 24., okt. 15., dec. 6.
- Nagydolinc** (Dolinci), jun. 16., dec. 6.
- Németujvár** (Novi Grad, Güssing), prvi den po Szvecsnici, v pondelek po cvetnoj nedeli, v petek po Telovom, aug. 2., szept. 1., okt. 30., dec. 6.
- Pálmafa** (Puzsavci) jul. 13.
- Perestó** (Szveta Jelena, Pertocsa), aug. 18.
- Péterhegy** (Nedela, Gornji-Petrovci), jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt. 28.
- Pinkafő** (Pinkafeld), jan. 25., apr. 24., jun. 24., aug. 24., okt. 16., nov. 11. Csi te dnevi na petek, szoboto ali nedelo szpadnejo, szenje sze drzsi szledecsi pondelek.
- Rábasantmárton** (Szveti Marton na Rabi), drugi pondelek po Vüzmi, aug. 10., nov. 28.
- Rakicsan** marc. 26., v tork pred riszalah, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Rohonc** (Rechnitz, Runae) szredina poszta, velki petek, jun. 15., jul. 13., aug. 24., nov. 25., dec. 24.
- Rum**, jan. 10., marc. 21., jun. 27., aug. 25., okt. 15.
- Sárvár**, v pondelek po 2. aug., Simon-Judas.
- Szent-Benedek** (Szveti-Benedik), pred pepelnicov, po posztnih kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jeszenszkih Kvatrah i pred Bozsicsom — vszikdar v pondelek.
- Szent-Elek**, jan. 22., maj. 16., szept. 8., nov. 15. — szledecsi tork.
- Szent-Gotthárd** (Monoster), vszaki pondelek po csetverah kvatrah, velki csetrtek, maj. 1., jul. 22., okt. 18.
- Szent-Sebestyén** (Szv. Sebastjan), jan. 20., april 20., jun. 15., dec. 21.
- Szent-Péter** (Óri), febr. 28., marc. 12., maj. 18., jun. 20., aug. 1. nov. 4.
- Széplak**, jan. 22., marc. 22., aug. 22., okt. 22.
- Szombathely**, pred Fasenkom, pred Jürjovom, pred Telovom, pred Malov Mesov, pred Andrásovom — vszikdar v tork i szredo,

Porcinkulovo szenje v tork pred 2. aug., zsvinszko szenje v tork pred 2. mare. i 2. okt.

Tisina, febr. 25., jun. 5., szept. 9.

Tót-Keresztur (Krizsavci), april 16., jun. 4.

Tótlak (Szelo), prvo nedelo po szrpnjoj Mariji i po Miklosovom.

Vasvár, jan. 27., mare. 15., maj. 4., jun. 13., aug. 10., szept. 29., nov. 10.

Vép, jan. 25., ponedelok po Beloj nedeli, v szredo pred Krizsnim csetrtekom, eden den pred Petrovom, den pred Stevan kralovom i nov. 5.

Vizlendva (Szveti Jurij), april 24.

Zalamegye. (Na Szaladszkom).

Alsó-Domboru (Dobrava), márc. 19., maj. 16., jul. 13., dec. 9.

Alsó-Lenpva (Dolnja-Lendava), jan. 25., po drugoj posztnoj nedeli v csetertek, na velki csetertek, ponedelek po Riszalah, jul. 28., aug. 28., okt. 28., v csetertek pred Bozsiesom.

Bagonya (Bogojina), maj. 19., szept. 4.

Bánok-Szent-György, april 24., jun. 24., aug. 3., nov. 29.

Becsehely, marc. 19., maj. 11., szept. 1., okt. 13.

Belatinc (Beltinci), jan. 20., febr. 24., april 25., jun. 27., jul. 15., nov. 5.

Belső-Türje, febr. 24., april 24., jul. 24., szept. 29.

Csabrendek, prvi ponedelek juniusa aug. 10.

Csáktornya (Csakoveci), febr. 3., v ponedelek po cvetnoj nedeli, jun. 30., aug. 3. okt. 13., nov. 25.

Cserencsóc (Csrensovc), maj. 3., szept. 14.

Csesztreg (Csesztriga), jan. 19., maj. 16., aug. 25., okt. 31.

Deklezsín (Deklezsojve), jun. 18., aug. 21.

Dobronok (Dobrovnik), ponedelek po Telovom, jul. 25.

Dráva-Vásárhely (Nedelica), marc. 10., jun. 15., v ponedelek po angelszkoj nedeli, dec. 13.

Dráva-Egyház na den szvetoga Lovrenca.

Galambok, ponedelek pred 16. febr. i 2. aug.

Hetés, v tork po vüzmi, v szredo pred Krizsnim csetrtekom, jul. 27.

Karmacs, v tork po 3. maj. i 1. nov.

Káptalan-Tóti, márc. 19.

Kottor (Kottoriba), marc. 9., jun., 27., szept. 30., nov. 30., v nedele po 3. maj., i 15. szept.

Kövágó-Órs, aug. 17., nov. 5.

Légrád (Legrad), marc. 12., nedela szvetoga Trojszta, aug. 24., nov. 2., dec. 13.

Letenye (Letina), febr. 24., jun., 29., aug.

25., okt. 6. i dec. 25. — pred njim vtork.

Lenti (Lentiba), febr. 22., april 10., dec. 6.

Lesence-Tömaj, jul. 26.

Mura-Szerdahely (Szrdise pri Móri), maj. 1., jun. 2., aug. 19., okt. 26.

Nagy-Kanizsa (Velka-Kanizsa), febr. 2., Vuzem, Riszali, aug. 15., okt. 15., dec. 8. — Pred vpondelek i trpi 8 dnevov.

Nedelicza, marc. 10., jun. 15., ponedelek po angelszkoj nedeli i dec. 23.

Nova, Gregorovo, Jürjovo, ponedelek pred szrpnov Marijov, Velka Nesa, ponedelek pred Mihalovom i Bozsiesom.

Pacsa, aug. 18., v csetertek pred Matjasom.

Perlak (Prelog), na fasenek, v tork po Riszalah, v tork po Jakobovom. Mihalovo.

Rác-Kanizsa (Razkrsi), prvo szredo po Vüzmi, maj. 16., jun. 24., aug. 10.

Strido (Strigova) marc. 19., jul. 22., szept. 30., dec. 4.

Sümeg v tork po szredini poszta, v tork pred Krizsnim Csetrtekom, Szrpnna Marija, Bertalan, Demeter, Jalsabeta.

Szántó v tork po Riszalah i po Eliasovom.

Szentgyörgyvölgy (Szveti Jürj) febr. 19., apr. 12., jun. 8., aug. 10.

Szentilona (Szveta Jelena pri Csakoveci) maj. 22., szept. 22.

Szentlászló april 22., maj. 29., jun. 27.

Tapolca, aug. 16., dec. 6.

Tótszentmárton, jun. 13., nov. 11.

Turnicsa, drugi tork po Vüzmi, v csetertek pred riszalami, na Antolinovo, v csetertek pred Velkov Mesov, drugi den po Maloj Mesi, v csetertek esarnoga tjedna i okt. 4.

Türje, febr. 24., apr. 24., jul. 24., szept. 29.

Vidovec, april 25., okt. 18.

Zalaapáti, marcius 12., v szredo pred riszalami, drugi den po angelszkoj nedeli október 31.

Zalabér, pred Gregorovom, po Velkoj Mesi, po drugoj nedeli adventnoj.

Zalaegerszeg, febr. 14., v ponedelek po cvetnoj nedeli i po Jurjovom, v tork po riszalah, jul. 22., szept. 9., okt. 28., nov 30., dec. 28.

Zalalövő, april 1., maj. 13., aug. 29., nov. 5.

Zalaszentlászló, april 22., maj. 29., jun. 27.

Zalavár, febr. 24., jul. 26.

Na Stajerszkom

Apacs (Ábstall) strti ponedelek po vüzmi, szept. 9., tretji ponedelek v okt.

Cmurek (Mureck), marc. 17., krizsni ponedelek, jun 26., aug. 24., szept. 29., okt. 28., dec. 6.

- Ehrenhausen** (vise Spielfelda), jan. 20., na zsalosztén petek, maj. 9., szeptemb. 24., nov. 22.
- Fehring** (Borinje), v pondelek pred pepelnico, v tork po strtoj posztnoj nedeli, krizsni tork, aug. 6., szept. 21. dec. 21.
- Feldbach** (Vrbna). jan. 25., marc. 10., maj. 1. i 25., jun. 28., jul. 26., szept. 24., nov. 6. i vszaki drúgi tork meszeca aprila, aug., okt. i dec. zsvinszko szenje.
- Fürstenfeld**, v pondelek po trejjoj posztnoj nedeli, krizsni pondelek, jun. 24., aug. 28. okt. 28., v pondelek po Miklosovom; april 15 i nov. 15. zsvinszko szenje.
- Gleichenberg**, febr. 24., jun. 8., aug. 2., okt. 21.
- Kapela**, prvo nedelo po vúzmi, po Mariji Magdalení, po Maloj Mesi.
- Lipnice** (Leibnitz), vszakoga meszeca 25. zsvinszko szenje; prvi pondelek po Szveecnici, maj. 1., jul. 25., nov. 11. drobno zsenje.
- Lotmerk** (Luttenberg), vszaki kvatrní tork i velki tork.
- Marburg**, vszakoga meszeca drúgo i strto szredo.
- Obranja** (Habenrain) april. 25., okt. 7.
- Ormos** (Friedau), na zsalosztén petek, maj. 25., prvi pondelek po Jakobovom, szept. 21., nov. 11.
- Ptuj** (Pettau), april 23., aug. 5., nov. 25., vszakoga meszeca prvo szredo zsvinszko szenje.
- Radgonja** (Radkersburg), 14 dni pred fasenzkín pondelkom, v tork po nedeli szvetoga Trojsztva, aug. 10., nov. 15. Vszakoga meszeca prvi tork zsvinszko zsenje.
- Spielfeld**, april 16., jul. 6., okt. 16., dec. 28.
- Straden** na zsalosztén petek, maj. 4., aug. 16., nov. 2., dec. 28.
- Strass** (pri Spielfeldi), marc. 10., jun. 8., aug. 16., nov. 30.
- Szv. Ana, Nemska** (St. Anna am Aigen) v pondelek po strtoj posztnoj nedeli, jul. 26., aug. 28., nov. 11.
- Szveti Anton** (pri szv. Lenardi), april. 28., jun. 22. vszoboto pred Malov mesov.
- Szrdiscse pri Dravi** (Polsterau), marc. 17., april. 25., maj. 12., aug. 24., nov. 14.
- Szveti Düh** (poleg szv. Jürja), aug. 24., dec. 13.
- Szveti Jürij** (prvi Radgonji), febr. 3., april 15., nov. 21.
- Szveti Jürij** (pri szv. Lenardi), april. 22., aug. 12.
- Szveti Krizs** (pri Muri) v pondelek po csarnoj nedeli, maj. 3., jul. 26., nov. 6.
- Szveti Lenard** (v Szlovenszkíh Goricah), jan. 20., maj. 19., okt. 4., v pondelek po Beloj nedeli, jun. 24., aug. 2., nov. 6. zsvinszko szenje.
- Szveta Trojica** (v Szlovenszkíh Goricah), maj 4., na nedelo szv. Trojsztva, aug. 15., nojeszenszko kvatrnó nedelo, v pondelek po posztníh kvatrah, v pondelek po szvetoga Trojsztva nedeli, aug. 28 i v pondelek pa jeszenszkoj kvatrnój nedeli zsvinszko szenje.
- Verzsej** (Wernsee) maj. 6., szept. 29., nov. 30.
- Wildon**, febr. 24., na vúzemszki tork, jul. 2. i 22., szept. 29., nov. 25.

Na Horvatszkom.

- Koprivnica** febr. 3., marc. 26., maj. 4. jul. 2., okt. 28., dec. 7.
- Krapina** marc. 19., maj. 5. i 16., jun. 27., jul. 16., aug. 13., szept. 10. i 29., nov. 11., dec. 6.
- Ludbreg** april 30., jul. 16., szept. 8., dec. 21.
- Varasdin** april 24., jun. 24., jul. 25., nov. 5., dec. 21.
- Zagreb** vszetertek pred cvetnov nedelov, drugi den po Markovom, jul. 13., dnevi po treh Kralíh, po Simon-Judi, po brezi greha poprijetji Marije.
- Vinkovce** maj. 16., aug. 6.
- Vinika** drúgi den po Markovom, velki csetertek, v csetertek po Telovim, v pondelek po Stevanovom, po Miklosovom, vszaki pondelek po kvatrah.

Mera.

Tonna je 1000 kilogrammov, to je 10 metercentov; metercent = 100 kilogrammov (kgr.); 1 kgr. = 1000 grammov.

Kilometer = 1000 metrov (m.)

Kiloliter = 1000 litrov; hektoliter = 100 litrov.

Pri meri more paziti, jeli je vága, kila, meter ali liter cementerani. Kda vága pri miri, na vednakom podi sztoji, pri kazali dva jezika vednako moreta sztati. Vága vszikdar more ne vednakom podi sztati.

Za volo Balkanszke bojne

szam prisziljen 20,000 falatov imit.

szrebrnih duplisnoga pokrivala vör

prve vrszti szidro szlav - ba, na rubin kamnah bezsi, (3 pakrivalo), sztere szo torki narocsili, po falatah za K⁴6 — falese odavati. Naj nisce szi ne zamüdi to vugodno priliko, da bi to prve vrszti — na pojno senk — vöro ne szpravo.

Narocste szi vcsaszi, ar odavanje malo vremena drzsi.

3 leta sze dobro sztoji. Razposilanje sz povzetjom.

Stacün razposilanja

Max Böhnel, Wien

IV., Margarethenstrasse 27/205.

Izviren fabrieski cenik zaman.

Proroküvanje

da te lepi, szamo te sze poreszni, csi te

DIANA-krém i DIANA-seifo

szredsztva za lepoto nücali. Znano je da vsze oszepnice i szpusesanje doli zapere od lica i rok. Snezno-bele, mehke, csiste i fine roke sze szamo pro Diana-szredsztvah zadobjijo.

Eden priszkricsek glaseni szühoga Diana-krema (na nüc v nöcsi i vu dne) K 1:50
Eden piszkricsek glaseni masznoga Diana-krema (szamo na nöcsni nüc) K 1:50
Eden falat prave Diana-seife K 1:50

Da sze narocsiti **vu Diana apoteki, Erényi Béla, Budapest, Károly-körút 5.**

Glavno szkladisce: **Apoteka Sv. Antona, Nagyvárad, Gerliczy palacsá.**

Pred szpat idenjom

naj sze **Erényiov**

Ichthyol salicyl

nüca :

1. pri szrblijivoszti
2. pri gori zribanah kotrigah
3. pri svici nog i pod pazjami
4. pri Eccemi
5. pri vszakojaecom boli kozse.

Na vtihszanje bolov koncev esrev, szrblijivoszti koncev esrev i pri bolah hümorroid sze naj nüca. Gorenje hladi, vküp vlecse i sühsi. Lena 3 kor.

Redi: **Diana apoteka Erényi Béla, Budapest, Károly-körút 5.**

Glavno szkladisce: **Apoteka sv. Antona, Nagyvárad, Gerliczy-palacsá.**

Vu kucsi tüdi

escse pri najszziromaszkesih lüdih :: je zse davno znano, da pravi ::

Diana szolni vinszki geiszt

je najprva pomocs. Po maszazsi vcsaszi minejo najhüsi boli. Na cukri od znotraj tek da. Zvün toga, kak domacse szredsztvo, sze lekho nüca na vsze.

Diana szolni vinszki geiszt

:: vu glaszah za 44 filere sze vsze provszedi dobl. ::

Dobra szredsztva domacsa.

stere na naprej pisanje doktorszko vszkidar se znova napravijo, piszmo rabe, dela, iz koj sze dela, zve popise, potem ne szkrovna szredsztva :

Zalodea bole, kakti: netek, bozsno prekúhanje, viganje, vómetanje, gorenje vu zalodci i krese, zvúntoga vsze vrszti szlab.szit hitro i gvúšno odpravi Vertesz ova zalodea esszencia, 1 glas 4 kor. franko.

Pozseneese pilule, Vérteszove, proti trdomi i sztavlenomi sztolci najboljše gvúšno szredsztvo, sztero je dobro i za kuro za ocisiscenje krvi, zato pa poszepno pvi zsenah proti narodnoszti jako dobro, 1 velka szkatla 2 kor. 49 fil. franko.

Pantlikov csrv s glavov gliszte hitro i gvúšno odszene Vérteszov Cu-O pilula, sztero je escse te neskodljivo, csi gliszt ne ga. Csi núcamo, ne se trbe odtrgnoti od vsakda nesujega zsvvezsa i csrv z glavov, sprhnjeni odide iz tela, zato pa vees se povnozsavati ne ore.

Kak spoznamo nazocsnost gliszt? Betezn k valozsne bole dobi, kakti kres vu teli, zvún toga cútenje, liki bi edna kloпка prisla do guta, vetri, szpodnje telo sze vkúp szliszno, volti sze, omajca, ne ga krvi, ne tek, drúgocs pa velki tek, szlaboszt, ne ga vole k deli, doszta szlin, britko riganje, szmicanje vu prah i t. d. Kakti zvúneszje znamenja. Plavo okoli ocisih, poszebno beli noheti, blede lice, notri potegnjeni jezik, hitvani, napnjeno telo. Pri marocsili trbe odpiszati sztaroszt. 1 skatla Cu O pilul 7 kor. 65 fil. franko.

Proti svici i szrblijvoszti mazalo, Dr Scott-ovo, na nogah i rokah, pod pazjami i na drúgih talah tela gvúšno odpravi nevngodno zdúho. Cena 4 kor. franko.

Balm vértosov, pvole za csúdni balmaz zvani, je najboljše zvúnesnje i znótrasnje szvedszto proti bozsnomi csútenji. 12 mahih ali 6 duplisnih glasov 5 kor. franko. 1 liter 6 kor. 2 litra 12 kor. franko pakivanje i razposzilanje.

Pijantsvo. Ki sze escse toga odúrnoga greha odszloboditi, naj núca szredsztvo Orel apoteke proti pijanzsvti. Zdúhe, teka ne ma, tak sze lahko notri da vu pitvini, sztere sze potem za kratek csasz gvúšno odnavadi. Edna porejca 6 kor. Duplisna porejca, pri velkom pijanci, 9 kor. 80 fil. franko.

Proti zsmecsavi zemle (zemla mece) pleszanji vidovomi, proti krci zsil i ntrobe z najvksim haszkom sze múcajo prahi

Tocsen adres narocsbe i posljitei penz

VÉRTÉS LAJOS

proti metanji zemle. 1 skatla 6 kor. 50 fil. franko. Velka skatla 10 kor. franko.

Boli plúcs se dajo vracsziti z Vérteszovim zelesnim medenim szirupom. Najboljše szredsztvo pri prehlajenji plúcs, pri abercerungi, proti kaslji i bolone prosz, pri plúvanji krvi i pri szziromastv krvi i pri njihovih nasledkah, kakti pri boli anglnskon. Szlaboj, bledej deci za csonte najboljzim haszkom. Eden glas, na poszti, franko posztlani 3 kor. 50 fil. 4 glaszi, kelko za edno kuno doide, franko 10 kor.

Za Vúha oli, Dr Brown-ov, proti boli zsil vúh, proti teki vúh, proti súmenji sztavlenji vúh, proti glúboti i proti vszem drúgim bolom vúh jako dobro szredsztvo. Eden glas 4 kor. 25 fil. franko.

Proti Kaslji, zamuktjeno ti, proti boleznj prsz guta je prevecs banaeski saft rastlin. 1 glas 3 kor. 40 fil. i banaeska tea vasztlm sz skatla 1 kor. kak dodatek. Deca túdi rada jemle.

Essencia proti gihti, kopaliscsa Herkules, bol fihisa, notri se viblje, proti gihti, susan, prehlajenoszti, proti bolom glave i zsil, proti obtrdnjenosti i vzvinjenzsti i t. d. 1 glas franko 3 i 5 koron.

Tok, kak ste sztari, vu kratkom vremeni sze zvrasci po Injection i Capszulesz vegetalesz. 1 glas Injectio 2 kor. 50 fil., 1 glas Capszulesz vegetalesz 3 kor 60 fil.

Krv ocisicsavajocsi Szarszaparilla-extrakt proboljsza szkvarjeno krv i tekocsine, prosebno pr gihti, súsi. 1 glas 3 kor. franko, 1 velki glas 5 korona franko.

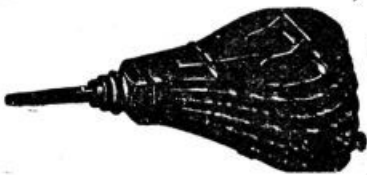
Lepe musztacse i brada se zadobi najhitreje i najboljše gvúšno po DR. HEUFFELOVOI vlasze narajajocsoj pomadov

Escse 16 let sztari mladenci lepe musztacse i brado dobijo. Pol povejce 3 kor. 15 fil. franko, cela porejca 4 kor. 65 fil. franko.

„Orel“ apoteka Lúgos 139. Nr.

Pri narocsili od 10 koron visze i sztalnim kúpcem dolpúcsena cena.

Prve vrszti zvonov, dela poleg imenitne Pozdech sztavbe

Postavlena 1868.

Nv. telefona 77-51.

JURISICS MARTIN

pihajocsa, szredsztvo, levauje zvonov és zvone opravljajocsa fabrika Budapest. VI., Rózsa-utca 51/53. Gorivzeme vsze delo; Posilanje prve vósti zvonov, prelevanje starih zvonov, obdelenje starih zvonov na Pozdechovo obracsajocse zlejanoga zseleza korono, ali pa na obracsajocso kovacsokoga zseleza korono, premembo znícaniah escpro i t. d. Dela lezescse i sztejcscse vszste za zvone po fal cení. Racsun sztroskov rad poslje. Zvún toga dela: mehe, ognjiscsa kovacska, spule, zdigavajocse vszszlike, kovala satu i t. d. vsze drúgo delo. Fal cena, tacsno posteno isszlúzsenje. Cenih i racsun od sztroskov na zselenje.

Jezero Prilizavajocsih

szpoznanih piszem svedocsi, da Erényivoga

ICHTYOL SALICYLA

szledek je ftisajocsi, hladecsi, steri vküppo-
tegne: pri hämorrhoid bolezni iz davnih
csaszov szhajajocsih, pri bolah konea csrev.
Prve vrszti vrasztvo: pri bolah kozse sz
szrabljivosztjov, pri eseni, pri excemi, pri
vöptüsesavanji i pri sviçi. Szühsi.

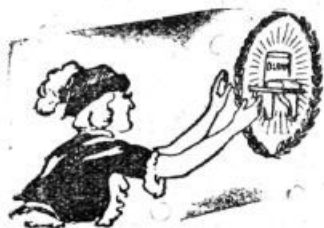
Cena 3 kor.

Da sze narocstiti: Diana apoteke

Erényi Béla, Budapest, Károly-körút 5.

Glavno szkladisose: Apoteka szv. Antona Nagyvárad, Gerliczy-palacsá.

HISNI BLAGOSLOV

je vu vsakoj familiji pravi

„DIANA“ szolmi vinszki geiszt,

ar najvecs lüdih doszta dela spravi na
nikoj. Tem delavcom je szamo eden ma-
szsazs z DIANA-szolnim vinszkim geisztom
potreben, da drügi den lehko dale opravljajo
szvoje trüdni delo. Kancliszti i delavci naj
szamo pravi

„DIANA“ szolmi vinszki geiszt

nücajo.

Vu glasah za 44 filerov sze vszepovszedi dobi.

Na probó 8 dnevov poslijem vszakomi

sz povzetjom i sz dobrim sztanjom na 3 leta:

Amerik. nickel vóra	K 2.80
Patent Roskopf vóra	3.-
Amerik. zlata vóra	3.50
Zselerni csaszka Ros- kopf	4.-
Roskopf, dupl. pokri- valo	4.50
Pogacsaszta vóra	5.-
Imit. szrebro, dupl. pokrivalo	6.-
14 karatov zlata vóra	18.-
Prava Omega vóra	20.-
Radium szvetla, obüd- java	4.-
Radium vekerca, dva zvona	5.-
Radium vekerca stirje zvona	6.-
Radium vekerca z mu- zikov	8.-
Pendulvóra, türen bije,	10.-
Pendulvöre stavba na muziko i bitje	14.-
Okrogla vzra, vekerca	6.-
Navadna vekerca	2.-

Dobrostanje
pismo na tri leta,

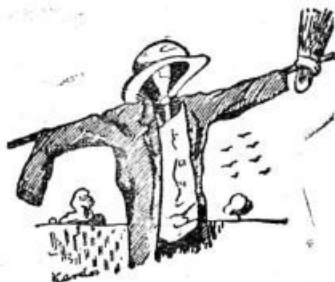
Razposilanje sz povzetjom.

Max Böhnel, Wien,

IV., Margarethenstrasse 27/205.

Izviren fabrieski cenik zaman.

Grozovitno

sze pomnozavajo oszepnice, esi vu vremeni ne vesinimo
kaj proti njim. Pravi

DIANA-krém i

DIANA - szeifa

kahti edino szredsztvo prati oszepucam i szpücsanji
i kakti, sztero obeli roke, fine vesini lica, je poznano
pred szsenszkim szvetom, zdaj zse sze vszepovszedi dobi.

Eden piszkricek glasení szühoga Diana krema na nüc v noci i vu dne	K 1.50
Eden piszkricek glasení masnoga Diana-krema (szamo na nüc v noci)	K 1.50
Eden falat prave Diana-szeiffe	K 1.50

Da sze narocstiti: Vu Diana apoteki Erényi Béla, Buda-
pest, Károly-körút 5 Nr. Glavno skladisose: Apoteka
Sv. Antona, Nagyvárad, Gerliczy palacsá.

Platno

i blago iz pamuka küpleno direkt pri narejavec **40%** prisparanja kaže. Bri-za vertinjo sače, prtovje, stolnice, platno, zefiri, barketi, flaneli, robčki i. t. d. Razpošila s povzetjem

Josef Martinek

Roth Kostelec No 300 (Cesko.)

Čenik i muštra zaman i brezi postnine.

Či se ne vidi, premenim ali nazaj pošljem peneze.

5 kil. dobro, sivo, sčese sam K 9.60, 5 kil. boljše K 12. 5 kil. belo, mehko, liki meovje, sčesano K 18, 24. 5 kil. mehko, liki meovje, snezno beli, sčesano, K 30, 36. 5 kil. na položno meovje K 12, 14.80, 18. Meovje, siv á 3.60 kor., beli K 5.40, snezno belo 6, 6.60 kor. po pol kilah.

Gotova postelina dobro napunjena, ru-čica, 1 blazina ali 1 mat- rac 180 cm. duga i 116 cm. širka K 10, 12, 15, 18; 2 metra duga 140 cm. širka K 13, 15, 18, 21; 1 vankis 80 cm. dugi, 58 cm. širki K 3, 3.50, 4.—, 90 cm. dugi, 70 cm. širki K 4.50, 5.50. Poleg kakše ste mere se napravi. Matrac is kosminja, trije tali, na edno prstel K 27, boljši 34.— Razposilanje od 10 koron vise brez postnine s povzetjem.

Csi se ne vidi, se premeni ali se penezi nazaj dajo.

Trauer Jozsef, Pilsen i24 Nr.

(Cesko.)

Britva ocla-diaman- ta s 5 betnim dob- rim stanjom 3 ko- ron.

Britva ocla-diaman- ta s 5 betnim dob- rim stanjom 3 ko- ron.

„Dewett Generalisa kosa iz ocla stüka“ steraj edini posi- telj i trzsec je

SOHR PÁL, SOMEGY-SILL 37. Nr.

Dewett Generalisa kosa iz ocla stüka je iz proseb- noga ocla stüka iz najplemtesih ercov zlejanoga napravljena, stere delo je lastivnost i skrovnost fabrike.

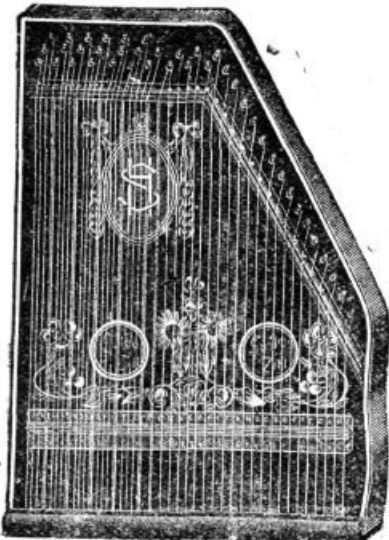
500 koron placsam onomi, ki od drüge firme „De- wett Generalisa kosa iz ocla stüka“ zna nprej po- kazati. 1000 koron placsam onomi, ki izmed 100 Dewett Generalisa kos iz ocla stüka 2 boznivi zna nprej pokazati.

Ki celo vüpacno, dobro koso si sese spravitf, on tak dogu drüge kose si naj ne küpüje i naj Je ne narocsi, dokecs od imenüverne firme si ne sprosi čenik, steroga komi ste zaman i bresf post- nine poslje. Vsaki naj prosf čenik na ednoj karti. Vu zimskom vremeni je najboljsje vktü spravitf navocsnike.

Spravljajocsim dolpitcsenje. Dobro stanje Pri nar- ocsti 10 falatov i falat zaman. Zvestno iz s lu- zsenje. Vecs jezeno pisem stoji na pregledanje.

Gitárcitera 50 kottasamo K 7.25 (Do zdaj K 16.—)

Citera je fino politirana najnovese modern de- koracije, 41 sztrun, 5 akordov, dobrosztanje, da glasz obdrzi, 50 cm. duga, 38 cm. surka. Na kotte, sterih 50 falatov posljemo na peldo bo- zisicna pesem, szvete pesmi, pleszi, marsi, szvetszke peszmi i t. d. lchko vszaki spila na citeri. Razposilanje sz povzetjem, sola, kljucs, prsztanek i mocsen karton. Ne more sze glihati sz tákszimi citerami, stere szo lakirane ali nika ne vredne sztrúne maje

Harmonika skorin ami
Zvünredna cena K 6.—

Okoli szo korine, muzika na 2 korisa, 50 glaszov, mocsen glasz, 10 gomb. mocsen baszus, duplisni meh, deset gub, 35 cm. velko. Za isztino lepo delo. Ono isztó 3 re- gisztri, 3 konisi, muzika, liki orgole. K 7.—

Nasztavleno 1891.

Prva i najsztaresza neuenrad fabrika **Heinr. Subr. Neuenrade (Nemsko) 13**

Wienszke harmonike
najlúblenesi insztrumenti

Kak poszebno delo posiljam 20 Nr., 16 gomb. duplisni baszus, meh ma 12 gúb, vu leder oblesceno, kdikli zavarvani, mahageni farba, polirano, cena 6 kor. Sola za szamo vesenje zaman!
20. N. Nv. Kak 20. Nr. ünego ocelne sztrúne — — — — — K 7.—
21. Nr. 21 gomb, 4 baszus — K 12.—
21. Nr. Ona isztá, 8 baszus — K 15.—

Čenik od vszeh insztrumentov zaman.

Johann Jorgó

vorar, c. kr. pravel. priszeg. cenitel.

Export iz blaga vöör, lispá, zlata i srebroa vu vsze dezsele.

Wien, III/4. Rennweg 75. Nr.

Prosizite zamañ i brezi postpíne moj velki cenik od tocsnih vöör po fabrickih cenah. Schaffhausen, Intakt, Zenith, Billodes, Andemars, Omega, Longines, Graziosza, prave Hahn vöore od 9 koron visze. Velke delavnice za nove vöore i za popravilo. Vu kaksoste zsepno vöoro za 80 fil. novo pero denem.

Jorgó je najbolje tocsna vöora.

Nickel szidro remontoár K 2 80
Pravi Roskopf-patent K 5-
(Za gloria-srebro zvano) iz creca szidro remontoár, vu srebrom toki 3 pokrivala K 4 50

Poszebno, pogacsaszto, cavalier remont. v ocelnom ali nikel toki, fina stran K 4 80
Onaiszta, szidro sztavba, sztraniz creca K 5 60
Pravi srebrni cylinder remontoár K 6 50
Pravi srebrni cavalier szidro rem. stran iz creca, 3 pokrivalo K 12-
Zselezinasarszka precizion vöora, nikel tok. "Doxa" K 11 50

Pravi srebrni szidro remont., na kamnah bezsi K 7 60

"Jorgó precizion vöora" vu najboljšem i najbolje szolli dolo, 15 pravi rubint kamnov, pravi szbrni tok K 27-
Jorgó tocsna vöora, nikel tok K 19-
Pravi 14 kar. zftata zsenzskina remont. vöora K 18-

Pravi 14 kar. zlati moskin lanc, 10 gramov zsmeten K 26-

Pravo 14 kar. zlato viszeese dolo K 5 60
Pravi 14 kar. zlati zsenzskín lane 160 cm. dugi K 36-

Pravi 14 . ar. zlati oringlni K 3-
Pravi 14 kar. zlati prsztanek kak sze komi vldi K 5-
Pravi srebrni goszpodszki lanc K 2-
Bohra vekerca, nikel tok K 2 20
Pendul vöora, bije, 100 cm. duga K 12 60

Pravi 14 kar. zlati zsenzskín lane 160 cm. dugi K 36-
Pravi 14 . ar. zlati oringlni K 3-
Pravi 14 kar. zlati prsztanek kak sze komi vldi K 5-
Pravi srebrni goszpodszki lanc K 2-
Bohra vekerca, nikel tok K 2 20
Pendul vöora, bije, 100 cm. duga K 12 60

Vees sze ne proszi. Za vszako pri meni küpleno ali popravleno vöoro dabro sztojim. — Cenik zamañ.

Obesinszka hvala

FRANZ WILHELM apotekari c. kir. dvorszkomí liferanti, Nenkirchen, Nieder Osterreich,

ki je guri naiseo antiartbritikus krv. ocsiscsavajocso teo. Krv. csiszti pri oteki i gihti.

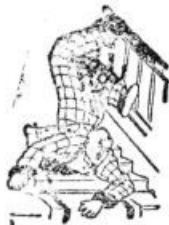
Csi zdaj pred ludi sztopim, zato vesinim, ar ob prvím za dusznoszt spoznem, da gr. apotekari Wilhelm Neukirchen mojo veliko hvalezen prikazsem za ono szlúzšno, stero je njegov krv ocsiscsavajocsi tei pri mojem prehlajenom otoki dovrso, ob drúgím zato, da drúge, stero i te bol mantra, na to imenitno teo opinam. Ne norem doli szpizati one bolezní, stero szam csütíla tri leta pri premenjevanjí vremena. Po rabi 4 tjeodno imemuveni tei me je ne szamo reso vsze bolezní, nego vu celom teli sze dobro esütím, pa zse 6 tjeodno nepijem teje. Moje prepričanje je, da vszaki. ji proti szpodbodno boli te tei rabi, narejevca toga teja de na veke dicso Franz Wilhelm, liki jasz. Z posebním postúvanjom. Zseua gr. generala Butschim Streiteld.

Eden pak 2 kor., 6 pakov 10 kor.

Dobi sze vu vszakoí apoteki ali drogeriji. potem pri Török Jozsefi, Budapest, Thallmayer i Seitz, Kochmeister Fridrik naszledniki, Neruda Sandor, taki pri narejavci, dvorszkomí liferanti Franz Wilhelm Neunkirchen, poleg Beca.

Od stub do stub nizse

pride cslovek

csi ne poszlühne dober tancs. Znano je, da szamo

„Erényiov Ichthyol Szalicyl“

je mogoesi vtihszati szrblljvoszt, na konci csrev i hamorrhoid bolezní. Znano, da kak prve vrszti szúhszno, vkúp vleceseco, deszinfici rajocso szredsztvo odsztrani esen, csenovo szrblljroszt, ecemno i szvie na nogah i pod pazjami.

Pravi „Erényiov Ichthyol Szalicyl“ vu skatlah za 3 korone sze szamo pri narejavci dobi:

Diana apoteka ERÉNYI BÉLA Budapest, Károly-körut 5.

Glavno skladišese:

Apoteka sv. Antona, Nagyvárad, Gerliczy palacsé.

Od zvezd

de lepsa Vasa lepota, csi te pravi

DIANA-krém i DIANA-seifo

núcali. Obelenje rok, csiszto drzsanje lica po nisterih dnevov núci Diaua-krema i Diana-seife sze zadobi. Edino szredesztvo proti oszepicam i szpúscsanjí.

Eden piszkricsek glaseni szúhoga Diana-krema (na núc v noci i vu dne) K 1 50

Eden piszkricsek glaseni masznoga Diana-krema (na núc vu noci) K 1 50

Eden falat prave Diana-seife K 1 50

Da sze narocsiti: Vu Diana apoteki Erényi Béla, Budapest, Károly-körut 5. — Glavno skladišese: Apoteka sv. Antona Nagyvárad, Gerliczy palacsá.

Szvinje szo ginole

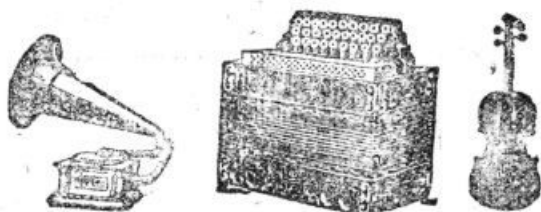
vu veszi. Eden vert za drögim je zgübo szvinje, szamo sztari Kovacs Janos je kadio veszelo i zadovolno pod velkim krizsovom drevom. Vszaki sze je joko, tozso, szamo on ne, on je zadovolen bio i pripovidavo je szvojoj drzsini od sztarih csaszov, kda je on esce pod komandov, Petöfi Sándora ausztrijance bio, nego priso je Rusz i teda szo prisli zsalosztni csaszi . . . i tü szpadnola szkusza iz njegovih ocsih. Nego nihajmo sztare csasze, ar vszikdar me boli szree, esi mi na pamet pride generalisz Bem, kda je z najveksim poetem, Petöfi Sandorom, ki je njemi ponocsnik bio, jezdo pred frontom i sze je veszelio, kda je vido-goreti vu nasih ocsah ogen bojne . . . Sztarije ne vpamet vzeo, da vszikdar vees pa vees lüdih je okoli njega sztalo i poszlhüsalh szo sz pobožnosztjov lepe szpomenke sztarih csaszov; szamo zdaj, gda je vtrgno nit szpominanja sztarih vremenov, je vido, da celi dvor je pun z lüdmí. Vcsaszi je szo pozdravlat i je pito, ka je nje se prineslo. Beda Sandor, najlepší deesko vu veszi, ki je v zarocsakah bio z vñukov Kovacs Janosa, z Judov, je doli vzao krseesak i etak je pravo: Tü szmo sz tov prošnjov, da bi nam povedali, kak je to, da vu celoj veszi je vszaki zalosztén, da szvinje ginejo, szamo vase sze pomnozsavajo ne z ginejo, ka je tomi zrok? Sztari je malo szkasljao, gor je sztano sz sztolice i etak od-govoro: Kda je bojni konec bio, szposzkrili szmo sze, Tak szam priso vu edno apoteko, kde szam vu szluzbo sztopo. Ednok szam reszo zsitek mojega verta, zato iz zahvalnoszti mi se dao eden prah za zsvivno, szteromi ime — szledi szam zvedo — je „**Veszélje Vertov**“ i etak je pravo: Janos, ti szí mi reso zsitek, jasz morem zahvalen tebi biti; ovo tü mas szredsztvo ze reszenje tvojih szvinj, esi bos kda meo szvoje versztvo, ar bos meo, pomore te Bog, ar dober cslovek szí i lübis tvojo domovino, tak nñeaj pri tvojih szvinjah to szredsztvo, vido bos, z zahvalnosztjov bos na mene mislo. Tak je tüdi bilo. Morete znati, da ki male porcije iz toga praha vu krmo szvoje zsvivine mesa, tek obüdjava pri szvojoj sztari. „**Veszélje Verta**“ dober naszledek ma na zsalodec, prekñhanje pomaga, krv esiszti, meszo krepí, zsmecsavo zsvivine. szvinj, ove i drüge sztvári pomnozsava tak, da vu niszterih tjednah sze ná trg lehko pelajo. Pöboljsa mleko, na csonte je dobro pri mladoj zsvivini, pri esednom davanji obrzsi zdravje. Od toga praha je zsvivina krepka i zsviva. Pri bregoj sztvári nika ne krepí malo sztvar vu materi, kak te prah, szteri je posebno dober, da zsvivina nadaja. Konji vu božsnom sztalisi, z ednov reesjov zapusesena zsvivina se vesas pomore i okrepí, esi prah „**Veszélje Verta**“ redno dobijo. **Stokrat sze placsa**, ka te prah kvsta. Na konci Bede Sandor je oproso sztaroga, da bi povedo ime i adres onoga patikariusa, d szteroga sze te prah da narocsiti. Sztarija naprej vzeo eden falacsék papera, na szterom je adres bio

Apoteka Török Jozsefa, Budadest, Király-utca 12.

Vszaki je razmo, da Török je ona apoteka, kde sze prah „Veszélje Verta“ da dobiti. Cena je fal, ar edna velka skatla szamo 1 korono kosta. Potem pazte na szledecí adres :

Apoteka Török Jozsefa Budapest, Király-utca 12.

Na posti najmenje 6 velki szkatul sze da narocsiti s povzetjom za 6 koron. Potem sze-pasesite i szí narocsite 6 velkih skatul praha „**Veszélja Verta**“.

Csi za za isztino lepi i fal insztrument
Wianszko delo scsete küpiti, proszte
 zaman i brezi posztnine cenik od
G. STIASNY FIRMA, WIEN XVII.
 Kalvarienberggasse 34/E.

Vóra s lancom K 3. — zsmesava i tok.

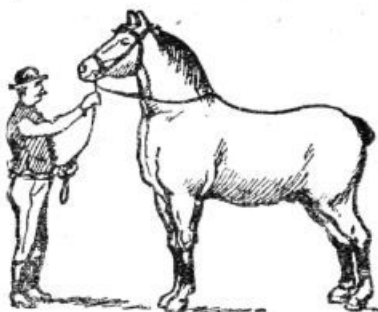

Moja prava amerikanska sidro remontir vóra, dobro nikkelirana, 36 vór hodi, dobro regulirana, szidro sztavba, lepi nikkel lanc zsmesava i tok dokacs mo mev. po fatati szamo 3 kor. Na tri leta dobro sztojim, Razposilanje sz povzetjon.

Max Böhnel, Wien

IV., Margarethenstr. 27-205.

szviren fabricski cenik, zaman.

Vértésöv fluid

najboljsze szredszтво pralno konjom

za krepesanje zsil i zsilic

v Rimi, Osztende, Parisi i Londoni obrzsanih razstavah sz prvimi premijami: zlata medajla, zlati krizs, pismo je pohvaljeno.

Cena 1 korona.

Nindri sze ne dobi pravo, szamo vu glavnom szkladiscei :

Apoteka Török Jozsefa

Budapest, Király-utca 12. Nr.

Naj sze Njim dosztaja iti

vu sterikoli dezselo, vsze povszedi szamo to pravijo, da pravi

DIANA-szolni vinszki geiszt

vu vszakoj hisi more biti. Doszta be- tezsnikov sze z zahvalnosztjov szpo- mene, da njemi je szamo pravi

DIANA-szolni vinszki geiszt

Pomogo. Sto sze potem scse szvojih bolov resiti, on szi naj li küpi

DIANA szolni vinszki geiszt za 44 fillér.

Vsze povszedi vsze dobi.

SIROMASZKA I
BOGATA ZSENA

li

DIANA-krem i
DIANA-seifo

küpuje, Csi oszepnice i szpuscsanje szi sese od lica szpraviti. Bela, fina, mehka roka i lice po rabi 3 dnevov sze zse vpamet vzeme. Vsze povszedi jo nücajo, kakti szredsztva prve vszrti.

Eden piszkricsek glaseñi sühoga **Diana** krema (na nuc v noci i in dne) — K 1 50

Eden priskricsek glaseñi masznoga **Diana** krema (na nuc v noci) — — — — K 1 50

Eden falat prave **Diana-seife** — — — — K 1-50

Da sze narociti: **Vu Diana apoteki Erényi Béla, Budapest, Károly-körut 5. N.**

Glavny szkladisce : Apoteka Sv. Antona, Nagyvárad, Gerliczy paloca.

Motorje Kállai Lajos-a ne majo para!

Vszi znajo, da szamo KÁLLAI LAJOS-a imenitni motori szo nalboljsi za vogrszkoga verta !!

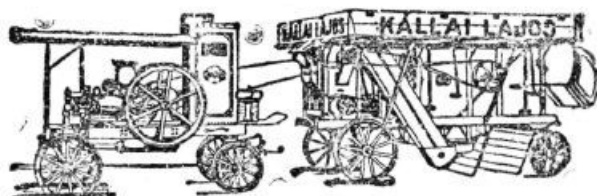
Z 18 privimi premijami, z zlatov medalov pohvaljeni!

KÁLLAI LAJOS-a

motorfabrika BUDAPEST, VII., Gyár-utca 28.

Edina novina!

Novo!

Novo!

Dobrosztanje za dobro mlatitev.

== Najprosztesa i najpopolnesa priprava za mlatitev !! ==

**Najnovesi patentirani z elektricsnov kontrol szta-
bov napravleni benzinmotor i elektricsni benzin-
lokomobil priprava za mlatitev z dvojnov ocsisca-
vajocsov prilikov**

== poszesztunikom i vertom sze najboljje preporacsa. ==

Kállai Lajos-a motori szo prosztni, vszaki vert je lahko vodi i med szlamnatimi hisami lahko zs njimi mlati: Zbog razsirjenja teh najnovesih motorov núcani masini ognjeni sze vóomenijo.

Fal delo. Cenik z kepami zaman i brezpostno.

Fabrika na zselo posle cenik

od prave motorne szamohodecse,

stera sze pri mlatitvi, oranji i vozsnji uobroda rabiti.

Od motorov szirogova olija poszebin cenik.

Dobro mojih motorov kazse i to, da i na probo posljem rad.

Dobra mojih motorov kazse i to, da i na probo posljem rad.

Vecs kak 1000

dobrih priprav motornik glaszi vu vszaksoj krajini do-
dezele obladanje motorov **Kállai Lajos-a**, zato sze
vertom toplo preporacsajo.

Fal csesko perje za posztel

5 kilo novo, dobro zcesezano brezpreha perje k 9.60 5 kilo boljše 12.—, 5 kilo belo, kak meovje, zcesezano K 18.—, 24.—, 5 kilo belo, kak sneg, mehko, kak meovje K 30.—, 36.—, 42.—. Meovje szivkaszto á K 3.60, belo á K 5.40, belo, kak sneg á K 6.—, 6.60 po pol kilah.

Gotova posztel.

Z rudaesov cihov, dobro napunjeno, 1 blazina-ali pvd Mrbel 180 cm. dugo, 116 cm. sürko K 10.—, 12.—, 15.— i 18 K. 2 metra dugo 140 cm. sürko K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, 1 vankis 80 cm. dugi, 58 cm. sürki K 3.—, 3.50 i 4.—. 90 cm. dugi, 70 cm. sürki 4.50 i 5.50

Na zselenje vu vszakoj velikozsti sze naprajivo.

Z 3 talov matrac z kvszmijom na edno posztel á 27.— K, boljše 33.—.

Razposilanje franko ali sz povzetjom K 9.— i vise.

POSZTELINA

od. 15.— K brez postnine, pakivanje zaman.

1 prt z flanelo tak 190/140 cm., kackie K 2.90, z korinami K 3.60. 1 prt z tigrisom tak 200/125 cm. K 2.40. 1 prt z bomblekemi, da sze prati, tak 200/150 cm. beli K 2.80, K 3.25, farbani K 2.50, K 3.05, K 3.30. 1 prt platna, nesiani, platno, tak 200/140 cm. K 2.20, K 2.40. 1 prt flanelo, farbani K 2.10. 1 prt platni szoldaeski ne da razirgati esiszti stempel, tak 200x140 cm. K 2.75.

Oprava za vojake.

Prazna sivana szpeduja ciha (Inlett), tak i poplan poleg cen ka.

Ka sze ne vidi, sze vöomeni ali penezi sze nazaj dajo!

Obilek cenik zaman i brezpostno.

Benedikt Sachsel Lobes 569.

Poleg Pilsen-a (Csesko).

Moker cslovek

najveokrat dobi takse bolezni, stere od prehlajenja i od namrzenja sahajaji. Vu taksem hipi pravi *****

DIANA szolni vinszki geiszt

tobe rabíti, steri cdsztrani naj hüjse bole vu boleznih kotrigah *****

Vu glaskah za 44 filere sze dohi vszepovszedi.

To je meni dobro djalo

i znova naröcsim, pravi on, ki

MORO-vo zsalodec krepcsajocsi

prvle

Kriegler-ov Balzam

z znamenjom ANGELA pozna.

toceno napravleni poleg sztaroga, edinoga izvirnoga recepta i pocelom szveti, poszebno vu dezsleh korone szv. Stevana jako lübleni. Vecs jezero szpoznanih piszem po jezikalh celoga szveta szvedocsi szledek zdraviku pri zvüpszkih i znotrasznyik bolah. kakti pri neteki, trdom sztolci, napnjenozsti, pri bosnom esüténji, pri riganji, pri bolah zsalodca i jeter, pri krcsi, pri stavlénom sztolci i proti drügim bolom prekúhanja, kry esiszti, tek proboljsa, szik krepí. Edini narejavec:

MORO FERENC,

varaska apoteka, prvi szlüzsbem dopüsceni narejavec balzama, Rottenmann, Steiermark. 1 glas 36 filerov. 1 tucet s portov K 3.92, 5 tucetov K 14.12. 0.5 liter s portov K 4.26. 1 lit. K 7.12, 3 lit. K 18. Razposilanje sz povzetjom vszki den po postí. Raztolisznacsim po vszakom jeziki, glas na probó zaman. Na znamenje proszim pazíti!

Naplepsa zsená

tüdi zgübi lepoto, esi ne noszi szkrb na lica i roke

Diana-krem i

Diana-seifo

stera roke, lica beli, sze naide na sztolí vszake zsene. — Gvusno szredsztvo proti oszepnicam.

Eden piszkricsek szühogza Diana-krema

na nüc vu dve i v nocsi — — — K 1.50

Eden piszkricsek glasení masnoga Diana-

crema (szamo za noc) — — — K 1.50

Eden falat prave Diana-seife — — — K 1.50

Da sze naröcsíti: Vu Diana-Apoteki Erényi Béla Budapest, Károly-körút 5. — Glavno szkladisce: Apoteka sv. Antona Nagyvárad, Gerliczy-palae-a.

Ne poszlúhsajte na comprinco!

— Isztinszka zgodovina. —

Glaz je raziseo po vesznici, da v dolnjem kraji vu edno zapúseseno hizso sze je edna compernica oszelila. Liki ogen je raziseo glaz i szledecse dni zse iz drúgih veszníc jih je doszta przslo: mladi, sztari, dekle, zszenszke szo poszlúhsale tanaese i prorokúvanje njeno. Bili szo, ki szo na vnkanjeno szrce pri njoj vsaszto iszkali, drúgi szo pa velko bogaszto steli szí szpraviti. Bila je zszenszka, stera lúhav mozsa szí je stela nazaj szpraviti, drúga pa szredsztvo proszila proti pijansztvi szvojeja mozsa.

Roza Kulcsarova je túdi csúla od compernice i szí je gori dijala, da na ktíp szkladne szvoje filere i tanaes de proszila od compernice. Ar velko zsaloszt je mela. Dokecs drúge dekle sze veszelijo vu fasenki, popevajo vu bratvi, ona ne hodi med nje. Oszepnice ma, krasz-tava, bradajice ma ne scsa niscse na njo gledati. Csi zse proti vszemi zna compernica szredsztvo, szí je zguesavala Roza, lahko zna pomoesti i meni. Vecskrat nalúkavala okoli hise compernice i ednok, kda je vidla, da szo vszi lúdje odisli, szmtúknola je notri k comparnici.

Bu kmiesnoj hisi je szedela compernica. Roza je ne vidla obraz njeni, zoszagala sze je, kda sze je nje z gobaszto, mrzlov rokov teknola. Komaj je znala povedati, zakaj je sze przslo. Compernica eden esasz szí je premisljavala, potem je pitala Rozo, kelko penez je przneszla. Grda dekla je prok dala vsze szvoje peneze, tak edno 4 korun. Compernica je vzela peneze i njoj pravila, naj drúgi den nazaj pride, da njoj nikse szredsztvo, od steroga lepa grata. Roza domo sla i celo nocs je ne znala zaszpati, ne je znala zaszpati, ne je znala, jeli bi sze jokala ali szmehala od velkoga blazszensztva. Drúgi den je sla k compernici, stera je njoj csúdnoga zdúha tekocsino prek dala z tem, naj szí szamo lice namazse, za nisterne dni de zse vidila naszledke. Roza de bogala, na tretji je njo prevecs obolelo lice i z novics je goriszpokala. K compernici je bezsala i bi skoro vu dvojnoszt spadnola, kdaja vidila, da je hisa prazna i compernica odpotúvala.

Lice Roze je prevecs gorelo i z jocsom je sla na cesto, potem se je povrnolo k ednomi potoki. Ze se je siela vtopiti, ar mesto toga, da bi lepsa postala, esce bolje grda je gratala. Vu sebi je preklinjala compernico.

Po cesti so se priblizavale kola: vu kolah ste sede'e grofica i njena hci, stera da bi vilde naso deklo, henjale so. Kocis je zvao deklo i grofica njo je vóspitala. Rosa je vse vadlúvala, esce i to, da je vu dvojnosti sebe st la skoncati. Grofica je poglcenola deklo i njoj pravila: Vis, Roza, ne smes vu compri vervati. Sztara baba ti je kaj vkúp skúhala, da bi z tebe zgelazivala peneze i lice ti je esce bolje grdo vcinila. Zakaj si k meni ne przslo? Ve pa pomlis, da moja hci je mela bradajice. moje lice je túdi grbavo bilo i zdaj najno lice je ne samo za trpeti, nego i lepo. Jaz ti gori zapisem eden adres pisi ta, po dobis eden mali pak pa ga samo núcaj.

Rosa se je zacsnola jokati, da je vse peneze ta dala compernici, kak bi si zdaj znala marociti to novo, gvúšno drago sredstvo. Grofica se je zasmehala; fal sredstva so, stera ti jas preporacam, nego ci ne mores placati, na moj adres dam pripeljati i jas placam. Roza je s hvaleznim sream roko grofici kúsnola, stera kak je domo przslo, je vvasi pisala v Budapest v apoteko Diana, Károly-kórut 5. i dala je pripeljati eden prispicek Diana-krema i edno skatlo Diana-praha za lice i edno Diana-seifo.

Peneze tak ne trbe naprej notri poslati, kda na posti pride, jas platim.

Na tretji den szo przslo sredstva, grofica je taki glaz poszlala Rozi. Roza je probala vsza tri szredsztva. I csúdo: komaj je minolo nisterih dnevov, lice Roze sze je premenilo. Z grde dekla, je lepa dekla postanola, da szo szkoro vszi za njo noreli. Dekle, zszenszke szo jo spitavale, kak szo njoj minole bradajice, szpokana kozsa i oszepnice?

Roza je ne bila nevoscena, precastela je njim poleg szredsztvov prilozsena pizsmo i cela vesz je pozvedila da po núci Diana-praha za lice i seife vsze boli kozse: oszepnice, fleke, szpokana kozsa, grbe bradajice preminejo, lice nazaj dobi mlado lepo farbo Diana-prah za lice zszamatno mehko, belo farbo da lici i odsztrani naszledke skodljive mrzloga ali vrocega vremena.

Meli so potem de a pestinszki patikarje, cela vesz je eden za drugim narocila szredsztva i csi ne popisem, dosta jih zna, stera je ona vesz, kde szo doma najlepse dekle i zszenszke. Sto sze interesira za szredsztva, se lahko interesira pri najvee patikarah ali pa pri narejavci:

„DIANA“ -apoteka Budapest, Károly-kórut 5.

Vszze marocbe sze z obrnjenov postov opravijo poleg drszanja szkrovnoszti. Cena: **1 50 K.** — **1 50 K.** — **1 50 K.** — Peneze ne trbe naprej notri posljati.

Sto fal Palinko

sese brezi kotla, on szi naj kŭpi od
POPOVITS RADOVAN trzscia

Ujvidék

edno knigo, iz stere sze lahko
vszaki navesi, kak more palinko de-
lati i kak more z vinom delati. Cena
6 kor. Tŭ szi lahko tŭdi notri szp-
ravi vsze materije potrebne za de-
lanje palinke, to vsze szprahami
vred na **100 litrov** palinke szamo
8 kor. tak vsze vkŭper 14 kor. kostajo.

Vszaki szi more naroesiti knigo i za
palinko potrebne materije. Sto naroesi,
ne de njemi zsa. Sto poleg te knige
dela, po esaszi de bogat eslovek. Csi
poleg knige dela, szledek je gvŭsen po-
leg dobrosztanja.

Liki frlica je

pa dŭnok sze lahko poszvedocsi, da iz pravoga

DIANA szolnoga vinszkoga geiszta

5 milijon

ponŭcajo vogri.

Siromak, bŭgatec, delavec ali esasztnik,
poszesztnik ali bisni goszpodar

DIANA szolni vinszki geiszt
kŭpije vu glaszah za 44 filire.

Pendul vŭra

z muzikalanov obŭdjava-
jocsov i bijecsov stavbov

vu lepom, mataralnem oma-
reci lesza vrehovoga, 75 cm.
viszoka, bije pol i cele vŭre i
spila vu sterojstecs vŭri.

Cena po falati K 14.—

Brezi muzike K 10.—

Tri leta sze dobrosztjo. Raz-
posilanje sz povzetjom.

Stacum exporta vŭr.

MAX BÖHNEL, WIEN,

IV. Margaretenstrasse 27/205.

Roskopf vŭra K 3.— Zseleznicarszka Roskopf
vŭra K 4.— Szrebrna vŭra K 7.—, Omega K
K 20.—, Szrebrni lŭnc K 2.—, Zlata vŭra K
18.—, Zlati lŭnc K 20.—, Zlati postanek K 5.—
Vekerca K. 2.—

Izviren fabrieki cenik zaman

GLEDA VSZAKI

da kak belo, csiszto i lepo je lice i roka, stera
sze sz pravim

**DIANA-krenom
i DIANA-seifov**

namazse vszaki den pred szpat idenjom.

Szpuscsanji i oszepnicam nega szledka

Edino szredsztvo, sztero beli, mehki i lepo
obdrzi roke i lice.

Eden piszkricsek Glaseni szŭhoga Diana
krema (na nŭc v nocsi i vu dne K 1.50

Eden piszkricsek gl.seni masznoga Diana
krema (sano na nŭc v nocsi) . . . K 1.50

Eden falat prave Diana-seife K 1.50

Da sze naroesiti vu **Diana** apoteki **Erényi
Béla, Budapest, Károly-körút 5,**
Glavno skadisese: **Apoteka Sv. Antona,
Nagyvárad Gerliczy palaesa.**

Modro je szodilo lüdstvo!

Obilnomi szpricsanyi mamó zahvaliti, da dnesz zse vu vszeh sztaliszah lüdstve szod sze napravo, da proti bolam zsalodca za najboljsze domacse szredsztvo szo Brady-ovl kapljice zalodca szpoznane.

Lüdstzvo je szodilo i — lüdstzvo ma pravico.

Pomocs i tanács proti boli zsalodca i proti drugim bolom prekühanja i proti naszledkom.

Tek drega zsile zálodca i kde ne ga teka, tam je zsalodec i csrvo betezsno. Najveeskrat ne vzememo v pamet to bozsno csütenyi i naszledki te nase nepazljivostzi szo zmocsave prekühanja, bol glave, gorenje zsalodca i vrtljivost. To szo takszi boli, szterim zrok najvees lüdih ne pozna i mautra szo brezi toga, da bi szi domiszlo, da vszem tem je pomocs.

Dragi esitatelj!

Gvüšno znate, da prevees doszta takszih zdravilnik szredsztv prepör acsajo, stere, prej, proti vszakomi betegi szo dotre. Taksega szredsztva ne ga, ar vszaki bol poszebno vrasztov vracsi. Csi bi bol zsalodca mate, esi prekühanje je nevedno, ei mate moesnikov tek va vastah, hüdo csütenje, bol zobov, esi ne mate sznej, teda ne küpte takso orasztvo, slero je dobro protivszem betegom, nego szi preberte szredsztvo, sztero szamo bol zsalodca vracsi. Takse szredsztvo je prole pod imenom kapljice Mariacellszke poznane

Brady-ove kapljice zsalodca,

sztero ja zse davno za najbolse domacse szredsztvo szpoznano proti vszem bolom tak dece, kak gorizrasenih. Celo poszebno moes ma to vrasztvo, da sz gvünim i vugodnom szledkom prebezi nasztanenje vszeh bolov zsalodca, ka z veseljom svedocsi jezero ozdravljenih. Brady-ove kapljice lübv lüdstva je tak lüblene vesinila, da na vsze kraje falicsne delajo. Da pa to zaböramo, Brady ove kapljice vu roza kartoni, z znamenjom Mariacelske Matere i C

Brady podpiszkom sze lucsijo vu trtsvo, vsze drugo pakivanje li nazaj lücsimo.

1 glas 90 filerov, duplisnih glasov cena 1 kor. 60 fil. Ni ndri sze ne dobi, szamo vu glavnom skladisesi :

Apoteka Török Jozsefa, Budapest, Király-utca 12.

Na posti naj menje 6 glasov sze poslje.

Sto more nūcati

Erenyiov

Ichthyol

Szalicyl?

1. Koga kde ste szrbi.
 2. Koga kde ste na teli kozsa boli.
 3. Komi se kde ste na teli spuscsava.
 4. Ki kde ste na teli svica.
 5. Koga na lici, roki nogi ali na glavi szrbi za volo bola kozse.
 6. Koga kozsa boli za volo srblijvoszti na lici, roki, nogi i glavi.
 7. Komi svicajo podpazje.
 8. Szto svica na nogah.
- Doktorje rendeltjeje z velikim haszkom.

Izviren **Erenyiov Ichthyol Szalicyl** vu skatlah 3 koron sze izkluesljivo szamo pri narejavci dobi :

Diana apoteka **ERÉNYI BÉLA**
Budapest, VI., Károly-körut 5. Nr.

Postno narocsilo sz povzetjom sze on-
tiszti den odpravi.

Glavnosz kladiscse : Apoteka Szv.
Antona Nagyvárad Gerlicy-Palacsá

Vees kak eden milijon spoznanih szis-
szem je prislo iz vszeh krajov szveta.

Po vesznicah

zse tūdi znajo sztari pōrgarje,
da pravi

DIANA szolni vinszki geiszt

je dobro mazalo za trūdno telo, ar
bolezen szamo od szebe ne mine,
csi proti vjemi nika ne vesini-
mo. Zato pa hodijo kŭpŭvat pravi

DIANA szolni vinszki geiszt

Za 44 fillére.

Fal csesko per je zaposztel

5 kilo novo, dobro zseszazano brezpreha
perje k 9.60. 5 kiln boljše 12.—. 5 kilo
belo, kak meovje, zseszazano K 18.—,
24.—, 5 kilo belo, kak szneg, mehko, kak
meovje K 30.—, 36.—, 42.—. Meovje
szivkaszto á K 3.60, belo á K 5.40, belo,
kak szneg á K 6.—, 6.60, po pol kilah.

Gotova posztel.

Z zudecsov cihov, dobro napunjeno, 1 blazina ali pvd Mrbet
180 cm. dugo, 116 cm. sŭrko K 10.—, 12.—, 15.— i 18 K.
2 metra dugo 140 cm. sŭrko K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—.
1 vankis 80 cm. dugi, 58 cm. sŭrki K 3.—, 3.50 i 4.—.
90 cm. dugi, 70 cm. sŭrki K 4.50 i 5.50.

Na zselenje vu vszakoŭ velikoszti sze naprajivo.

Z 3 talov matrac z koszmijom na edno posztel á 27.— K,
boljše 33.—.

POSZTELINA

od 15.— K Grez postnine pakivanje zaman.

1 prt z flanela tak 190x140 cm., kackia K 2.90, z korinami
K 3.60. 1 prt z tigrisom tŭk 200x125 cm. K 2.40, 1 prt z
bombeklemi, da sze prati, tak 200x150 cm. beli K 2.80,
K 3.25, farbani K 2.50, K 3.05, K 3.30, 1 prt z platna, ne-
sivani, platno, tak 200x140 cm. K 2.20, K 2.40. 1 prt fla-
nella, farbani K 2.10. 1 prt plateni szoldaeski, ne da raz-
trgati csiszti stempel, tak 200x140 cm. K 2.75.

Oprava za vojake.

Prazna sivana szpoduja cihá (Inlett), tak i poplan polegenci a.

Ka sze ue vidi, sze vōomeni ali penezi sze nazaj dajo!

Obilen cenik zamau i brezpostno.

Arthur Wollner, Lobes 569.

Poleg Pilsen-a (Csesko).

Hvala Bogi

da je posta prinesla
zse davno csakani

Diana-krem i

Diana-seifo

Na szprotoletje sze ponovijo oszepnice i zsene
szo grde. Vu dezseli vszaki den 17 jezzer zsen
nūca **Diana.krem**, da odsztrani oszepnice.

Eden piszkricsek glaseni szuhoga **Diana-
krema** (na nuc vu dne i v noci) — K 1.50

Eden piszkricsek glaszeni masznoga **Diana-
krema** (na mic v noci) — — — K 1.50

Eden falat prave **Diana-seifo** — — — K 1.50

Da se narocsiti : VU **DIANA-APOTEKI**
**ERÉNYI BÉLA BUDAPEST, KÁROLY-
KÖRUT 5.** — Glavno szkladiscse : **APOTEKA „SZV. ANTONA”, NAGYVÁRAD,**
GERLICZY-PALACSA.

Najvekszi szovrazsnyik je — beteg.

Dokacs mo zsiveli?

Dragi moj esitatelj! Nasemi zemelszkomi bivstvi je konec postavljeni. Poleg bozse vole, eden prvle, drugi szledi dokoncsa szvoj zsitek. Zato nasz je obleko Vsze-mogocsi sz pametjov, z razumom, da nase i familije dobro z dobrov, postenov dšov vszivajmo. I na zsitek bi ne pazo cslovek? Pa naj z veksega ne pazijo, ar — szamo li odkrito vadlšjmo — kelko nasz je zdravih. Skoro vszaki drugi cslovek kaszlja, kelko jih vidimo sz hitvanim, sz szivim licom, liki pepel, sz vugnjenim hrbtom, s trepetajobimi kolinami. Vu prszah nezracsunanih lšdih tam sze szkriva najveksi sovrazsnyik cslovecsansztva, zsitek ropajocsi **bol plšcs!** Te velki beteg po mali pride, naprej poslje **kasel, prehlajenje, influenzo, bol prszih, nocni svic, nesznej** i cslovik szii nanes ne misli, da za temi bol plšcs nalštkava, szteri porobi mater deteta, zseno mozsa, familijo kršha. Zato vszakoga opominamo, da csi **kasla**, csi je **zamuknjeni**, ne ma **teka**, csi **lehkesi** gracšuje, csi v nocsi **svica**, csi sze **szlab** csšti ali pa csi kaj taksega pri szvojoj drzsini v pamet vzeme, naj vesazzi narocsi od csšdnih szledkov imeniten **lipovoga medš szirup** i naj zabšra razsirjenjej bola. **Lipovoga medš szirup** prehodi vsze spodobne svedszta, vtihsza kasel, odpravi plšvanje krvi, otopi szline, poboljsza tek i odsztranj v nocsi tak nevugoden svic. Na angluskoj raz sztavi z zlatov medailov pohvaljeni. Eden izviren glas z naprejpiskom za **3 korone** szii narocsiszti sz prozetjom ali pa peneze napeej notri posljite vu edino gladuo szkladi scse, ar nindri se ne dobi, samo vu edinom gladnom szkladisesi apoteka **Tšršk Jozsefa, Budapest, Király-u. 12.** Na posti ce najmenje 3 glasoy poslje z naprejpiskom vred.

Nisterne iz med vcs jezer zahvalnih piszem, vu szterih sze za cšdem szledok Lipovoga medš szirupa zahvalijo.

Felsšnyársad, 1911. okt. 1.

Postuvani goszpor, apotekar!

Odszpodi podpiszni Musitz Albert nazvesztim, da 16 ga auguszta znamenja plšcsnoga bola szo sze szkazala, kakti soic krvi plšvanje, kasel eotri všmetanja, smicazje vu prszah, vu postel sro me vrgle. 13-ga szam 2 doktora probo, szledka ne bilo, ne je dršgo od zajaj bilo, kak sze prek dbti smrti.

Te szam po szlucsaji v roke vzeo kalendar, vu szterom od zgoraj popiszani goszpod Őrkšny-ski Lipovoga medš szirup proti boli plšcsnomi preporacsza, szteroga szam i jasz narocso okoli 1-ga szeptembra, tri velke glase, zse 30 dnih nika mi vcs ne fali, zse szam tri kik zsmetnesi, kak prvle, kda szam zdrav bio, z to pa sze zahršlim goszpor apotekari:

Escse popisem, da pred jemanjom vrasztva szam dva tjedna nika ne jo, ar sam ne mes tek. Po nšci mi je vcsasi priszo tek, zato pa usakomi preporacsam. Zse 3 poznancom szam dao njihov adres, ednomi szam pa zse narocso,

te vidli, da iz nase krajine jih vcs ea narocsi, jas pa komaj csakam, da od lica do lica njim zahvalim, sztero vu mojoj Pestinskoj poti, — ne szam escse bio v Pesti — nikak ne zamšdim.

Kvšr, da vu esasznikah ne ōglasšjete, dosta lšdih ki se resilo smrti, csi bi za csaszza nšcali.

Felsšnyársad (Pozsonymegye).

Ponizen szluga
Musitz Albert.

Pod brojom 450/1911. szvedocsin, da od mene poznani Musitz Albert poszesztnik, prebi-valec Felsšnyársad, to pismo pred mešom sz szvojoj rokov podpiso. Dunaszerdahely, edno jezero devšt sto edenajsetoga leta szesztnajsetoga oktobra. Dr. Uhrovics Vendel, kraljeski notarius. (Mesto pecsata.)

Radium SZVETLA VEKERCA

25 cm. vizsoka szlran za numere, kazacs povleceeni z radiumom, vu kmici na telko szveti, da sze vora celo pa steti:

Eden fatat K 4.—
Dva zvona K 5.—
Stirje zvonovje K 6.—
Radium, muzikalna ve-
vekerka K 8.—

MAX BÖHNEL, WIEN
IV. Margaretenstrasse 27/205.

Poszlühnjena molitev.

V ednoj drzsini shta sze szvadila mozs pa zsena. Kak po navadi, je zsena celi den nej odprla vüst, pa je na niedno pitanje nej odprla vüst, pa je na niedno pitanje nej odgovorila szvojemi mozsi. Den je méрно pretekeo, pa je priseo vecser. Kak po navadi, szo molili vecser vszi vküp rozsnivenec. Ocsa je molo naprej. Gda je zse zmolo celi rozsn venec pa e dodjao vecs ocsanasov za razne potrebesine, je nazadnje dosztavo: „Zdaj pa molmo sese eden ocsanas, naj dá Bog nasoj materi nazaj dar govorenja! — Komaj je spregovoro te recsi, se je zsena, stera je celi den bila tiho kak grob, zdrla na ves glas: „Ti tepes grdi, ka bos me pa pred celov držsinos v szramoto posztavlae: — Mozs pa méрно odgorovi: „Dika bojdi Bogi! zse szmo poszlühnjeni, ne bomo vecs molili, naj se je samo nazaj materi pálik jezic razvezao.“

Tüdi istina.

Postar: „To pizsmo je pretezskeo za znamko (stemplin) po deset filerov. Morete sese edno znamko prikeliti na pismo.“

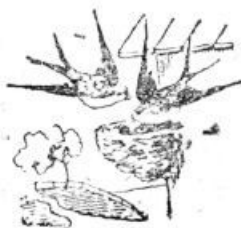
Kmetics: „Ja, potom de pa sese pismo bole zsmetno. . .

Zna szamo ednoga.

— Zakaj joeses, Dragica? je pitala mati malo hcserko, stera je prvikat bila pri szpovedi.

— Oh, matt, mati! Za pokoro morem zmoliti pet ocsanasov, znam pa szamo ednoga.

Lasztvice tüdi

pa Osepnice tüdi pridejo, csi vu vremeni szo ne poskrbite za pravi

Diana-krem i Diana-seife

sztera odpravi osepnice i spüscesanje. Roke i lice obeli, mehki.

Eden pizskricsek glasen szühoga **Diana-krema** (na nüc v noci i vu dne K 1.50
Eden pizskricsek glasen masnoga **Diana-krema** (na nüc v noci) K 1.50
Eden fatat prave **Diana-seife** K 1.50

Da sze narociti vu

Diana-apoteka Erényi Béla, Budapest, Károly-körut 5.

Glavno szkladisce: apoteka „Sv. Antona“ Nagyrárad, Gerliczy-palacsá.

NETEK

zsitek najvecs lüdih britkoga vesiu. Sto iz pravoga

DIANA szolnoga vinszkoga geista

nistere kapljice na cuker puszti, nazaj dobi szvoj tek.

Najboljsze bol vtihsajocse domacse szredsztvo. Deca, zsene, mozsi sztalno ga nücajo.

Va glasah za 44 filere sze vsze povszedi dobi.

PRSZIH-PLÜCSAH

Jaj, dūsi me te velki kasel.

i na te nassin — kak doszta szvedekov szvedocsi — obvarje batezsnika. Naj ne zamūdi potem ni eden betezsnik na prszah kusati nucanje toga vrasztva, stereo ou najkracisom vremeni prinesze komaj csakano ozdravljenje.

OPOMBA! Pravico vrasztva szvedocsi vu vidljivo znamenje obvarvano „oroszlan z dvema krizsoma“, zvūntoga ime. Cena ednoga glasa K 240, Dobi sze va vszakoj apoteki. Na posti najmenje 2 glaseka poslemo.

bol, heptika ja najbolje nevaren szovrazsniik eslovecsansztva, **Bastillo-szirup borov z vapnenim zselezom**, steri po dugom redi let z szvetlim pridelanjom zdravja je esūdivanje szpravo i zdaj zse od doszta doktorov je szpoznani, liki blagoszlov delajocse vrasztvo — po njgovich ozdravljenje prineszescih delah je ne szamo poszebno **vtihsa-jocse**, nego celo **zdravje davajocse** szredsztvo pri razloesnih bolah plūcsah i prszah. Najvoeskrat je **Bastillo-szirup** neprecenjeni kines proti hektiki z tem, da **vtihsa kasel i pūlvanje krvi, gor oszlobodi szline, odsztrani zamuknjenoszt, pomensa nocsen svic, poboljsa apetit, pomore prekuhanje** i na szlednje **prinesze szen**

NISZTERNE ZAHVALNE PISZMA IZMED SZTO JEZER.

... Vszi oni, ki Bastillo-szirup rabijo, hvalijo njegovo dobroto i sze zahvalijo. ka szam preporacsao...
Perkeszfalu. **Ehrmann János.**

Bog Vasz dugo zsvi, da tak dobro vrasztvo Bastillo-szirup szte gori naiszli...
Kunbaja. **Veihand György.**

Hvala Bogi, od Bastillo-szirupa szam zdrav grato, na veke hvalezen.
Magyar-Pecska. **Dudás Mihály.**

Z-e szam na nikoj eso, kasel me na szmot zmantrao. Po 5 ponucanih glaskov Bastillo-szirupa szam celo doher, vszakomi ga preporacsam.
Alsó-Lőök. **Hosszu Sándor** penz. zsandár.

Njihov Bastillo-szirup je imeniten. Z zahvalnosztjov szam.
Vörösberény. **Sőrényi Lajos.**

To szredsztvo je vredno imena „Obscuvanja zsitka“. Naj Vas Bog dugo zsvi, da oni, kem je Bastillo-szirup potreben, naj hvalo davajo Bogi i vam Sósujfalu.
Plecháč György.

Blagoslov bozsji zselem Vam za Bastillo-szirup.
Szabadszentkirály. **Hugyecz György.**

Celo zimo szam vu poszteli bio, vő szam meto, nego hlava Bogi od 5 glasekov Bastillo-szirupa szam zdrav grato. Pozdravljam Vasz
Budaszentmihály. **Zsena Dézsi Károlya** kasier.

Hvala za szirup, steri me je zvracso.
T.-Szarvasd. **Oláh Albert.**

Kak sze Morem zahvaliti za Vas doher Bastillo-szirup.
Pta Kishegyes-Gyenda. **Muraközy István.**

Vőre mojega zivljenja szo bile zracunjane, kda szam zaesno notri jemati Bastillo-szirup, na veke mo hvalezem Bogi, da szam naiso szredsztvo, od sztreroga szam sze zvracso.
Zala-Erdőd. **Torda Imre.**

Po rabi Bastillo-szirupa sze boljse esūtim, tek mam bolj-i, kasel je mino.
E'ek. **Biluska Gy.**

Dva glaska Bastillo-szirupa szam ponūco z velikim haskom.
Kunszentmiklős. **Szabó S.**

Bastilla-szirup me je po hitroma reso.

Edino sze naj narocsi :

Hoffenreich Károly, apotekar

BUDAPEST, István-ut 81.

Vsaka narocsa sze odpravi po Obrnjenov postov sz povzetjom. V Budapesti sze dobi vu vszakoj apoteki. V Amerika v Romanijo i na Szrbszko szam poleg naprej notri poszlanih penez posljem.

Oskodúvao sze je.

Mojzes pripovedavle doma zseni, kak drago je mogo v Parizsi hrano; vesaszih je mogo dati po 6, 7, 8 koron.

Zsena sze csemeri: — To je szleparija, to je hűdobija, to je greh!

Mojzes tűdi tak pravi pa te nazadnje dosztavi:

— Ka szam znao vesiniti? Lepo szam mogo placsati. Gda szam pa priseo vű sz krcsme, pa szam szegno v zsep, moj Bog, kak szam se zacsűdo, gda szam v zsepű najseo pol tucata — srebrnih zslie . . .

Zviti zsidov.

Zsidov ide domo z trga sz punov mosnjov. Na poti ga napadne ropar, zahtevle od njega peneze pa drzi revolvo prti njemi.

Zsidov pravi: — Vidim, ka ti ne vujdem. Moji penezi szo zgűbleni. Pa ka do mi doma vervali, ka szam zaisztino bio napadeni, pro-szim, presztrelű dvakrat moj krcsak! — Zdaj pa scse oba rokava moje szűknje! — No, pa scse hlacse ednok!

Ropar: — Nemam niedne krugle vecs.

Zsidov: — Jű tak, te szű mi pa vecs nej nevaren! pravi zsidov, pa bezi, kak more, naj li szamo vujde ropari.

Znao szű je pomagati.

Sztotnik je meo jako paklavoga szűlugo. Vszeli njemi je razlejao polovino kave, gda jo je neszeo sz kavarne. Ednok pa posztavi puno szkledico na-szto, tak ka sze je kava nikaj nej razlejala. Sztotnik njemi z veszeljom szűszne roko pa ga pita:

— Kak szű pa to napravo dnesz?

— Znao, goszpod szűttnik, gda szam sztopo vű z kavarne, szam vzeo polovino kave v vűszta, pred dverami szam jo pa palik nazaj vleja v szklesico . . .

Mimogredocs.

Murnik: — Ka pa dela tvoj szűn?

Kurnik: — Sola se.

Murnik: — Dneszden sze pa zse vszaki oszlek sola.

Kurnik: — No, moj szűn je pa jedini v nasoj veszi.

Nesporazumlenje.

Zdravnik: — Vase zdravsztveno szűtanje je nej povszem zadovoljivo; brscas doszta szedite?

Pacijent: — Ja, zadnjikrat szam sedo seszt tűjednov; no, pa hrana v temlicaj je tűdi nej najbosa.

3

kaplje

DIANA szolnoga vinszkoga geisztű

na eden kockacukor: dober tek vcsini, okrepi, bol vti hsa. Zvűn toga za ribanje: Tűcsnim, hitvanim, boleznim na nogah.....

DIANA szolni vinszki geisztű

vsze povszedi sze dobi vűglasah za 44 filere.

Celi szűvet vladajoci
izvirni
THE CHAMPION
bicikline

po ceni celo doli pűsc-enoj za 165 koron, na meszecsne rate za 10 i 12 koron, lepe „MONOPOL“ bicikline za 90 koron i dela bicikline poleg nasega velkoga kűpila od fabrik doli volarjenoj ceni

en grosz po fabrickoj ceni poszilamo na krajine tűdi.

1 falat I. orszűi zvűvesnűi gumi, dobrotanje	K 8.— i 5.—
1 „ I. vrszűi znotrasnűi „ „ „	K 5.50 i 3.—
1 „ dober Acetylen-lampasz „ „ „	K 6.50 i 2.70
1 pűr doberi pedalov „ „ „	K 5.— i 2.70
1 falat dober biciklinski lanc „ „ „	K 5.— i 2.80
1 „ angluszko szedlo „ „ „	K 6.50 i 3.60
1 „ szlobodno bezeesi i znotrasznűo vezanje	K 14.50
1 kgr. Calcium-Carbid 8.15 veliko „ „ „	K —.50

Prve vrszűi „SINGER“ svelne masine

imenitne

THE ROYAL
grammofone

en grosz, po fabrickoj ceni i brezi vszega zdigavanja cene na meszecsne 8—10 kor. rate. Na 6 let sze dobro szűtoji

LűNG JAKAB I SZűN

biciklnov, svelnis masinov i grammofonov trzsec

BUDAPEST, VIII., Jűzsef-kűrut 41. No.

Filialni szűtauni:

VI., Andrűssy-ut 55., Baross-tűr 3. i Margit-kűrut 6.

Nasz cenik szű 1300 kepdmű zaman i brezi postnise.

Vu poszeben szpomin poszesztnikom vinogradov i szadovnjakov!

OSI

sz **Forhinom** sprickate

sz **Prahom** kofernoga svepla prahszite i

sz **Bagolom** kolete mol grozdja :

I - menje szkrbi

II - menje dela

III - menje sztroskov

ar **FORHIN** je dosztakrat po boljszano bordo szko mesanje i vsze povszedi z najvekszov dovolnosztjov ga nũcajo.

FORHIN

ne ma szaca, vu vodi sze vcsaszı otopi i gvusno prepravlja peronosporo. Glavni njegov o del kuferni galie, tak sze zgrabi, da pri kakste velkoj roszi sze lehko zs njim spricka. Njegov nũc velko prisparanje dela i penez kase, ar je materija gotova.

Celi pov sze szamo te zadobi, csi proti roszi meonatoj i peronospori grozleka prahsimo sz **prahom kufrenoga szvepla** i csi ga kupimo, najbo orban fabrike, ar doszta falicsnoga je vu trzstvi.

Najvekszi szovrazsni k trsza je mol, szteri vu najszlednjik letah prevecs pravljja i zdaj szmo naisli na szlednje gvũszno szredsztvo, stero mola **BAGOL,** steromi predjen tao je nikotni.

Verti szadovnjakov szamo teda do vzsivali szvoj trũd, csi szledecse dela, stere csuvajo szad, do nũcali :

Opasz za kuke za zgrabljenje vszeh szko. dljivih kuk.

Lauril kelje za gosance, najbolje gvũszno proti zimszkomi pednjari.

Lauril karbolineum zimszko cuvanje poti krvavoj, lisztnoj i stitnoj vũsi, zvũtoga proti vanam i bradejicam.

Laurina (Laurilgyanta oli seifa), proti krvavoj, listnoj i stitnoj vũsi proti boli lista pednjari egresa, proti metũli, kũszmete, szrseni liszta, proti szrseni lisztja okajenih perotih, proti szrseni grũsek pavocsine, proti zimszkomi pednjari, proti pavocsinszkomi moli, prati metũli prsztanszkomi i vunatnomi i T. d. letesnjem csuvanje proti vũsam pomaranzse, citrone, olive i stitneh.

Lauril voszk za ceplenje i Query- raffia, najboljse, najbolje gvũszno i najbolje szparljivo szvedszto za ceplenje.

Lauril mazalo za drevje za mazanje szkorje i rane.

Ichneumin, mocsno koncektirano szredsztvo za szprickanje szlabih rasztlin, vu ogracsekah korin, vu ogracsekah zimszkih i pri korinah vu hisi.

Nikotin Quassio-extrakt proti kũsmeti, szrseni lisztja vu solah drevja i vu vekszih ogracsekah.

California-szka tekocsina (tekocsina szvepleno-vapnaszto szolnato) proti fusidadium, proti grbanji lisztja breszkvi, proti ranam, proti roszi melnatoj, proti amerikanszkoj roszi melnatoj i. t. d. proti betegom szada i proti vszjoj szkodlj i voj sztvari do zdaj za najboljsze szpoznano szredsztvo.

Pampil jesztvina, stera gvũszno prepravi szrsene, vcselake, raznocsne mũhe, mole i metũle.

Topomor szredsztvo proti podganom, misam i drũgoj kvarnoj sztvari.

Od vszeh teh del da pisanje kazanje i naprejpiszek zaman i brezi postnaine

FORHIN fabrika materije za sprickanje, Budapest, 56,

V., Váci körút 46/N. i vszi nasztavleni po krajinah.